AN INTRODUCTION TO

THE ARAMAIC OF TARGUM ONQELOS

by

Thomas O. Lambdin

and

John Huehnergard

corrected PDF, June 2020, with thanks to Ben Frostad

TABLE OF CONTENTS

Prefac	ce and Acknowledgments	vii
Abbre	eviations	viii
Aram	aic	ix
Targu	ıms	xi
Resou	ırces	xiii
Ortho	graphy and Phonology	XV
Biblio	ography	xxi
Lesso	ns	
1.1 1.2	Noun Gender	1
1.3 1.4	The Perfect of the G Verb (third person) The Prepositions לון la- and מֹן min	
2.1	The G Perfect: Full Inflection	
2.2	The Direct Object Marker הַל yāt	5
3.1 3.2	ทร์ <i>yāt</i> with Pronominal Suffixes	
4.1 4.2 4.3	Prepositions with Pronominal Suffixes	9
5.1	G Perfects in e and o	12
6.1	The Singular Noun with Pronominal Suffixes	14
7.1 7.2	The Demonstrative Pronouns	
8.1 8.2 8.3	Noun Plurals	20
9.1 9.2 9.3 9.4	The Genitive (Construct) Chain Expression of the Genitive with ¬ do- The Form of the Construct Singular Anticipatory Genitive Construction	22 23
10.1 10.2	The G Perfect: Roots III–Weak	26
11.1 11.2 11.3	The G Perfect: Hollow and Geminate Roots Stative Hollow Roots Temporal Clauses with אוֹהוֹה wa-hwāh.	29

iv CONTENTS

12.1	The Infinitive of G Verbs	32
12.2	Suffixes on the Infinitive	
12.3	Uses of the Infinitive	
13.1	D (Pael) Verbs: the Perfect	
13.213.3	D Verbs: the Infinitive	
14.1 14.2	C (Aphel) Verbs: the Perfect	
14.2	The Interrogative \vec{h} ha -	
14.4	The Inflection of אוב ab and אוב ab and אוב ab	
15.1	C Verbs: the Perfect (continued)	
16.1	The Absolute State of the Noun	
16.2	The Cardinal Numbers	
17.1	Adjectives	49
17.2	The Existential Particles אית 2it and לית let	
18.1	G Verbs: the Active Participle	52
18.2	The Independent Personal Pronouns	
18.3	The 'Tens' and Higher Numbers	
18.4	Gentilics and Other Adjectives in	54
19.1	G Verbs: Imperfect and Imperative (Sound Roots; Roots II–Guttural and	5.77
19.2	and III–Guttural; Roots I–f)	
20.1	G Verbs: Imperfect and Imperative (Roots I–2; Roots I–n; Roots I–y)	
21.1		
21.1	G Verbs: Imperfect and Imperative (Roots III–Weak; Hollow Roots; Geminate Roots)	62
22.1	G Verbs: the Passive Participle	64
22.2	D Verbs: Imperfect, Imperative, Participles	
22.3	C Verbs: Imperfect, Imperative, Participles	65
23.1	The -t- Verbs: Gt, Dt, Ct	67
23.2	The Adjective אוחרֿן ישוּרה אוחרֿן יעויאר אוחרֿן יעויאר אוחרֿן יעריי יעריי יעריי יעריי אווייטיי	
23.3	The Ordinal Numbers	68
24.1	The Verb with Object Suffixes	
24.2	Anticipatory Object Construction	72
Para	digms	
A. N	ouns and Adjectives	
	A.1 Nouns and Adjectives with Unchanging Base	75
	A.2 Feminine Nouns Ending in -vCtā	75
	A.3. Nouns in -itā and -utā	
	A.4 Aujoungs and induits Γ that $-y$, $-W$	/ 0

CONTENTS v

B. Verbs		
B.1	Sound Verbs	77
B.2	Verbs I–2	78
B.3	Verbs I–n	78
B.4	Verbs I–y	79
B.5	Hollow Verbs	79
B.6	Verbs III–Weak	80
B.7	Geminate Verbs	81
Appendix	Targum Ongelos to Genesis 12–16	83
	Notes	88
Glossary	Aramaic–English	95
-	English–Aramaic	
Key to the	Exercises	117

PREFACE AND ACKNOWLEDGMENTS

This textbook was created some fifty years ago by Thomas O. Lambdin for his biennial one-semester course on Targumic Aramaic at Harvard University. The version in use when I took the course in 1975 was an outline of nineteen lessons in forty pages, plus four pages of notes on Targum Onqelos to Genesis 12–16 (on which the lesson vocabularies were based). Lambdin very kindly allowed me to continue using the outline when I succeeded him at Harvard in 1983. Over the years I expanded the outline to twenty-two lessons, rewrote a few exercises and added a few more, included an introductory description of the orthography and phonology, and appended a glossary of the words given in the lesson vocabularies. I also converted the pointing from Tiberian, which Lambdin had used, to supralinear Babylonian. Lambdin never intended the outline for publication, but various colleagues and students who used it at other universities, or in individual study, encouraged its wider distribution. I would regularly ask Lambdin about publishing the outline, and he would regularly demur. But during a phone conversation on his 91st birthday, in 2018, when I asked once again, he surprised me by relenting.

The present version of the textbook includes two more lessons, bringing the total to twenty-four; new sections in several of the lessons; paradigms of nouns, adjectives, and verbs; short introductions to the Aramaic language and to the targums; a brief section on resources; a select bibliography; and a key to the exercises. Nevertheless it is still an extremely terse presentation of the grammar of Targum Onqelos, introducing only the bare essentials so that students can quickly begin to read Onqelos (and Targum Jonathan) on their own. The brevity is mitigated to some extent by the fact that students will normally already be familiar with Biblical Hebrew, with which the Aramaic of the targums naturally shares many features.

The use of transliteration—a hallmark of all of Lambdin's marvelous textbooks—is prominent throughout this textbook as well, but another feature of the present version is a much more thorough presentation of the Aramaic in script than in earlier versions.

This version of the textbook also incorporates a good number of corrections and suggestions for improvement that have been offered by colleagues and students over the course of three decades and more, and it remains to thank those kind individuals here: Elitzur Bar-Asher Siegal, Bronson Brown-de Vost, Amos Dodi, Jim Eisenbraun, Allan C. Emery, Agustinus Gianto, Jo Ann Hackett, Benjamin Kantor, Renaud Kuty, Matthew Morgenstern, Gonzalo Rubio, and the late Michael Patrick O'Connor. Special acknowledgment is due to Cynthia Miller-Naudé, Na'ama Pat-El, Aaron Rubin, and Avi Winitzer and his student Josephine Dru, all of whom sent several detailed lists of suggestions and corrections. The greatest thanks, of course, is owed to Professor Lambdin, *il miglior fabbro*.

John Huehnergard Austin, Texas April 2020

ABBREVIATIONS

abs. absolute form of a noun or adjective

adj. adjective adv. adverb

c common gender

C causative verb stem (aphel)

C consonant; C_1 , C_2 , C_3 denote the consonantal radicals of a root

cstr. construct form of a noun or adjective

Ct causative verb stem with prefixed t (ittaphal)

D verb stem with doubled middle radical (pael)

Dt verb stem with doubled middle radical and prefixed t (ithpaal)

emph. emphatic form of a noun or adjective

f(.), fem. feminine

G basic stem of the verb (*peal*)

Gem. geminate root

Gt basic verb stem with prefixed t (ithpeel)

Gutt. guttural consonant

imp(er)f. imperfect impv. imperative infin. infinitive

IPA International Phonetic Alphabet

masculine m(.), masc. object obj. plural p, pl. perfect perf. preposition prep. participle ptcpl. s, sg., sing. singular subj. subject suff. suffix

v (unspecified) vowel

1, 2, 3 first, second, third person (of the verb)

ARAMAIC

Aramaic is a member of the Semitic language family, which also includes Akkadian, the cuneiform language of ancient Assyria and Babylonia; classical Ethiopic (GəSəz) and modern Ethiopian languages such as Amharic; modern South Arabian languages such as Mehri; Ancient South Arabian languages such as Sabaic; and Arabic. But the languages most closely related to Aramaic are the other members of a branch of the family that is usually called Northwest Semitic, namely, Ugaritic (the language of the ancient city of Ugarit, modern Ras Shamra) and especially the Canaanite languages, which are most prominently represented by Hebrew and Phoenician. Aramaic and Canaanite comprise a sub-branch within Northwest Semitic; that is, they share a most-recent common ancestor (Pat-El and Wilson-Wright 2018; see also Huehnergard 1995 and Loesov 2012).

Aramaic has one of the longest-attested histories of any language. It is first known from inscriptions dated to the 9th century BCE, and forms of Aramaic are still spoken today. Languages undergo changes over time, and over nearly three millennia Aramaic has naturally changed and ramified profoundly. It is thus customary to talk about Aramaic in terms of chronological and geographical varieties. These can be categorized in several ways; the dialect classification in the following overview is that of Fitzmyer (1979). Surveys of the history of pre-modern Aramaic are Kutscher (1970); Greenfield (1978); Beyer (1986); Kaufman (1997); Greenspahn (2002); Creason (2004); Ferrer (2004); Millard, Khan, and Coghill in Postgate (2007); and Gzella (2014, 2015).

The earliest inscriptions, to the 6th century BCE, are referred to as *Old Aramaic*. These are attested over much of the Fertile Crescent, from Syria to Iraq, and already exhibit a certain amount of linguistic variation. Old Aramaic texts are collected in Donner and Röllig (2002); Hug (1993); Gibson (1975); the grammar is described in Degen (1969).

In the 6th century, because of its widespread use, Aramaic became one of the official languages of the Persian (Achaemenid) Empire; the many documents are referred to as either *Official Aramaic* or *Imperial Aramaic*. (A majority of these have been found in Egypt, and are also called Egyptian Aramaic.) As an official language and a *lingua franca*, the grammar of these is quite uniform. Many of the texts are presented in Porten and Yardeni (1986–99); detailed grammars are Muraoka and Porten (2003) and Folmer (1995); an introductory textbook is Muraoka (2012). Official Aramaic includes the Biblical Aramaic of the book of Ezra, the grammar of which is covered in a number of works, such as Rosenthal (2006), Greenspahn (2003), and Bauer and Leander (1927).

Following the end of the Persian Empire in the late 4th century BCE, Aramaic becomes more diverse. The period up through the 2nd century CE is called *Middle Aramaic*, which includes a wide variety of texts from across much of the Near East. Inscriptions from Syria and Iraq include Old Syriac, Palmyrene, and Hatran. A number of texts in a descendant of Official Aramaic are collectively referred to as *Standard Literary Aramaic* (Greenfield 1974); these include the biblical book of Daniel, the Dead

X ARAMAIC

Sea Scrolls from Qumran (treated in Muraoka 2011 and Beyer 1984–2004) and related texts, and—of particular note here—the early targums such as Onqelos and Jonathan (for references, see below, "Targums" and "Resources").

Late Aramaic, from the 2nd to the 14th century CE, is still more diverse, and its varieties are generally divided by scholars into a western and an eastern branch. The western dialects are Jewish Galilean Aramaic (especially in the Jerusalem Talmud; Fassberg 1990; Golomb 1985; Kutscher 1976; Levias 1930; Sokoloff 2011a), Samaritan Aramaic (Tal 2011, 2013; Stadel 2019), and Christian Palestinian Aramaic (Müller-Kessler 1991; Morgenstern 2011b). The eastern dialects are Jewish Babylonian Aramaic (especially in the Babylonian Talmud; Bar-Asher Siegal 2016; Morgenstern 2011a; Sokoloff 2011b; Morag 1988), Syriac (Nöldeke 1904; Healey 2011; Pat-El 2019), and Mandaic (Macuch 1965; Burtea 2011; Häberl 2019).

As noted above, Aramaic continues to be spoken today, in a few pockets in the Middle East and in a widespread diaspora. There are four dialect groups of *Neo-Aramaic*: Western, in a few villages near Damascus; Central, in a few villages in Turkey; Northeastern, in several parts of Iraq and Kurdistan; and Mandaic, mostly in Iran.

TARGUMS

The Aramaic word הולה targum means 'translation'. As noted above, Aramaic in the second half of the first millennium BCE became a *lingua franca* across much of the Near East. As the use of Aramaic increased in Palestine, at the expense of Hebrew, more and more Jews became unfamiliar with the language of the Bible, creating the need to translate the text of weekly readings. The translations were presumably oral at first, but eventually there were certain guidelines, for example, that the Torah was to be translated one verse at a time.

There are targums to every biblical book except Ezra–Nehemia and Daniel. Most of these probably originated in Palestine. Several strains of targums exist, in complex interrelationships with each other.

Targum Ongelos, the grammar of which is described in the present textbook, is a targum of the Torah, which became an official targum of the Babylonian Jewish communities; the Babylonian Talmud (BT), refers to it as 'our targum' (הרגום דילו; BT Qiddušin 49a), and quotes Ongelos as an authoritative source. The origin and development of Ongelos are obscure, and much debated by scholars, but there is a consensus that it originated in Palestine (perhaps as early as the late first century CE), and was later redacted and edited in Babylonia (perhaps by about 250 CE). The name "Ongelos" is based on BT Megilla 3a, which refers to 'Ongelos the proselyte' (הגר) as the translator of the Torah; this is probably a misunderstanding, since the Jerusalem Talmud (Megilla 71c) mentions 'Aquilas the proselyte' as translator, but with reference to a translation into Greek rather than Aramaic. The Ongelos textual tradition is quite stable, manuscripts for the most part exhibiting only minor variations; it even has its own masorah (Klein 2000). Ongelos is generally quite literal in translating the Hebrew text, frequently offering a rigorous word-for-word rendering. It is, however, also interpretive, generally agreeing in legal matters with the Mishna as understood in the Babylonian schools. Further, it not infrequently does diverge from the Hebrew. For example, it avoids phrasing that anthropomorphizes the deity; compare the Masoretic Text of Gen. 26:3 with the rendering of Ongelos:

- MT אָרְץ הַזּאָת וְאָבֶץ הַזּאָת נְּמְּבְּ gûr bā-?áreṣ hazzō?t wə-?ehye Simməkā 'Sojourn in this land, and I will be with you';
- TO דׁור בֿאַרעָא הֿדּא וֹיהִי מִימֹרִי בֿסֿעדֿך dur bə-ʔarʕā hādā w-ihe meməri bə-saʕədāk 'Sojourn in this land, and my word will be in your aid'.

At some point in its history in Babylonia, probably by 500 CE, the text of Onqelos was supplied with a system of supralinear vowel signs. The standard critical edition of Onqelos, published by Alexander Sperber as volume 1 of his *The Bible in Aramaic* (Sperber 1959–73), presents the text with this Babylonian vowel system, and so it is also the system in which the grammar is presented in this textbook.

The dialect of the Aramaic of Targum Ongelos has been the subject of much

xii TARGUMS

scholarly debate. It is a form of Standard Literary Aramaic, but it also exhibits features of both western and eastern Late Aramaic; an eastern feature is the non-determinative nature of the article \aleph^2 - \bar{a} on singular nouns, but more diagnostic features are western. The curious mixture of dialect features undoubtedly reflects the complex compositional and redactional history of the text.

Very closely related to Targum Onqelos, in both grammar and translation technique, is Targum Jonathan to the Prophets, and it too is considered authoritative in BT. (The same passage in BT Megilla 3a that identifies Onqelos as the translator of the Torah identifies a certain Jonathan ben Uzziel as the translator of the Prophets.) In Sperber's *The Bible in Aramaic* (see above), volume 2 contains the Former Prophets and volume 3 the Latter Prophets according to Targum Jonathan. In Jonathan, the Former Prophets are generally translated quite strictly, as in Onqelos, while the Latter Prophets are often rendered more periphrastically. The great similarity of the grammar of Jonathan to that of Onqelos means that the present outline may also serve as an introduction to the former as well.

There are other targums besides Onqelos and Jonathan. For the Torah there is a second set of traditions referred to as Palestinian targums. These are considerably more fluid, their texts never having become completely fixed. A complete manuscript, discovered only in the 1950's, is Codex Neofiti 1 (also written Neophyti 1; Díez Macho 1968–78). Another version, called either Targum Pseudo-Jonathan or Targum Yerushalmi I, is complete except for a few verses. That these targums are not as literal as Onqelos is well illustrated by the fact that Pseudo-Jonathan is nearly twice as long as the Hebrew text it is translating. Other Palestinian targums are not complete; Targum Yerushalmi II, in fact, is also often called the Fragmentary Targum. The language of these targums is Galilean Jewish Aramaic, a western form of Late Aramaic.

For the Prophets, besides Targum Jonathan, discussed above, a Palestinian targum (tradition or traditions) has been inferred, but only a few verses are preserved in later writings.

There are also targums to (most of) the Writings; indeed, for some books there are two or more quite different targums. These targums are often somewhat, or even very, periphrastic, sometimes in fact more like midrash, especially for books such as Esther and Song of Songs. Some no doubt contain material that is old; the Talmud notes that Rabban Gamliel, 1st century CE, had (and immured) a copy of a targum of Job, and a targum of Job was found among the scrolls from Qumran.

RESOURCES

As noted in the preceding section, the standard critical edition of Targum Onqelos is the first volume of Alexander Sperber's *The Bible in Aramaic* (1959). Sperber's edition has been criticized for his use of some manuscripts that do not present the most reliable text, particularly some whose vocalization may reflect a later Tiberian tradition rather than a genuine early Babylonian one. Since it is nevertheless the standard edition for Onqelos, it has served as the basis for the outline of the grammar presented in this textbook. (For other important manuscripts of Onqelos see Díez Macho 1968; Boyarin 1976.)

Sperber's text of Onqelos is accessible online, albeit with the Babylonian vowels converted to Tiberian, on the website of the *Comprehensive Aramaic Lexicon (CAL)*, which is organized and maintained by Professor Stephen A. Kaufman: http://cal.huc.edu/. With *CAL*, one can also look up the parsing of any form, consult a dictionary entry, create a concordance, and survey the large bibliography. As its name implies, *CAL* comprises all of (ancient) Aramaic, not only targums. (Earlier concordances of Onqelos are Brederek 1906 and Kasovsky 1940.)

A recent scholarly monograph covering all aspects of targums is Flesher and Chilton (2011). Earlier introductions and surveys are Beattie and McNamara (1994); Díez Macho (1972); Le Déaut (1966). For encyclopedia-length overviews of the targums and targumic literature, see Alexander (1988, 1992); Ben-Eliyahu et al. (2012, chapter 5); Grossfeld and Sperling (2006); Kuty (2013).

There is no full reference grammar of the Aramaic of Targum Onqelos. An important study is the 1981 dissertation of Amos Dodi (in Hebrew), which covers the phonology and morphology of Onqelos fragments from the Cairo Geniza. Another comprehensive work covering the phonology and morphology is Dalman (1905), which, however, does not adequately distinguish the several strains of Jewish Aramaic and which is naturally out of date in many respects. A monograph in which important features of the syntax of Targum Jonathan are investigated is Kuty (2010); since the Aramaic of Jonathan is very similar to that of Onqelos, Kuty's results can generally be considered valid for Onqelos as well (as also shown, for example, by Kuty 2009). Other significant studies of aspects of the grammar of Onqelos (and Jonathan) include the following: Bombeck (1995a, 1995b); Condrea (2020); Dodi (1983, 1989); Fassberg (1985); Garr (1991, 2008); Goshen-Gottstein (1978); Gropp (1994); Kaddari (1963a, 1963b); Kuty (2005, 2007, 2008); Lund (1998); Malone (1972); Muraoka (1983); Pat-El (2012); Tal (1975).

A reliable glossary specifically devoted to Onqelos is Cook (2008). In addition, as noted above, one can consult *CAL*. Earlier dictionaries that include Onqelos in their coverage are Jastrow (1903) and Dalman (1938).

For the Masorah to Onqelos, see Klein (2000; earlier works are Berliner 1877; Landauer 1896).

xiv RESOURCES

Knudsen (1981) contains a convenient selection of texts from Onqelos and Jonathan based on Sperber's edition, as well as an introduction to targums and a glossary of the selected texts.

English translations of Onqelos, based on Sperber's edition, are Aberback & Grossfeld (1982); Grossfeld (1988a, 1988b, 1988c, 1988d); Drazin (1982, 1984, 1992, 1998).

ORTHOGRAPHY AND PHONOLOGY

1 Consonants

Final forms appear in parentheses. On the transliterated letters with underlining, see §6, below, on Spirantization.

×	?	Ď	ţ	ע	ς
ב	<i>b</i> , <u><i>b</i></u>	,	У	(নৃ) হ	p, <u>p</u>
ג	<i>g,<u>g</u></i>	$\subset (\Gamma)$	<i>k</i> , <u><i>k</i></u>	צ (ץ)	Ş
٦	<i>d,<u>d</u></i>	5	l	P	q
Π	h	מ (ם)	m	٦	r
٦	w	د (۲)	n	ಶ	Š
7	Z	D	S	ת	<i>t,<u>t</u></i>
П	<u></u>				

2. Vowels and Vowel Letters

(a) Vowel Signs

The vocalization system employed in this textbook is the Babylonian, or superlinear, system, which is generally considered to be older than the Tiberian (sublinear), and to be the one with which Targum Onqelos was first pointed.

The Babylonian vowel signs (with $\supset b$ to indicate their placement; their Tiberian correspondences are given in parentheses):

```
\Box ba (\Box ba, \Box be); over thin letters: \dot{a}; \dot{b} \bar{b} (\Box b\bar{a} [q\bar{a}me\bar{s} r\bar{a}h\bar{a}b]); over thin letters: \dot{a}; \dot{b} be (\Box b\bar{e}); \dot{b} bi (\Box bi/b\bar{i}); \dot{b} bo (\Box b\bar{o}; \Box bo [q\bar{a}me\bar{s} h\bar{a}t\hat{u}p]); \dot{b} bu (\Box b\hat{u}; \Box bu/b\bar{u}); \dot{b} bo (\Box ba [\bar{s}aw\bar{a} aw bb]; \dot{b} aw aw \dot{b} aw
```

(In the best manuscripts, Bab. vowels appear slightly to the left above the consonant: 5.)

No vowel sign appears when a consonant is not followed by a vowel (vs. šəwā quiescens in Tiberian): Tib. מַדְנַח madnaḥ but Bab. מַדְנַה 'east'. Where Tib. has a compound šəwā (i.e., with guttural consonants), Bab. normally has a simple šəwā: Tib. אַכָל ʔākal but Bab. אַכָּל ʔəkal 'he ate'; Tib. אַכְל ʔĕkāl but Bab. אַכָּל ʔəkal 'he ate'; Tib. אַכָּל ʔēkāhā but Bab. אַכָּל ʔəkal 'God'. In some manuscripts, however, a appears rather than ə after a word-initial guttural, as in אַכֹל ʔakal rather than عُدُל ʔəkal, עַבֿד ʔəkal rather than وَعُدُل ʔəkal 'he did'.

Since Babylonian pointing does not have a separate vowel corresponding to Tiberian

seghol (בֶּ), Biblical Hebrew names with seghol appear with a: מֹשׁה Mošah 'Moses' (Tib. מַשֶׁה), בוֹשׁה Šəkam 'Shechem' (Tib. מַשֶׁה).

(b) Vowel Letters (matres lectionis)

Four of the letters, namely, \aleph , \sqcap , \wr , are used in the script (in conjunction with the vowel signs) to indicate vowels in the middle and at the end of words. When used to indicate vowels, these letters are not represented in our transliteration (except final \sqcap for $-\bar{a}$ in some instances).

Final vowels: These are always indicated by a vowel letter:

Final a (which is uncommon) is written with א: אם bəna 'build (fs)!'.

Final \bar{a} is written with א: מֹלכֿא $malk\bar{a}$ 'king'; לּבֹּש bənā 'he built'. There are four exceptions to this, in which final \bar{a} is written with π :

- (i) when the last consonant of a word is א א מצראור מצראה 'Egyptian'; בֿנאור אוי שוּלאה 'they (f) built';
- (ii) in the form and hawah 'he was' (§10.1);
- (iii) in Hebrew proper names: הֹוֹה Ḥawwāh 'Eve'; לפֿה Zilpāh 'Zilpah';
- (iv) in numbers with masc. nouns: חַׁמֹשׁה hamšāh 'five' (§16.2).

Final e and final i are written with מצרֿאָי: $Miṣr\bar{a}$?e 'Egyptians'; יֹבנֹי yibne 'he will build'; יֹבנֹי Sabdi 'my servant'; שֿרָה šəti 'he drank'.

Final o and final u are written with ז: פֿלּוֹ salo 'prayer'; בֿלוֹ bano 'they (m) built'; לסֹר sasu 'garment'; בֿתְּבֹר (m) wrote'.

a does not occur at word end.

Medial vowels (vowels within a word): Only e, i, o, u are ever indicated by a vowel letter, e and i again by i, and o and u again by i. The internal vowel letters are optional with most words, but they are present more often than not (and much more often than in Biblical Hebrew). Examples:

```
e: בֿיתֿא bet\bar{a} 'house'; סֿלֹיק (or סֿלֹס) səleg 'he went up';
```

- i: סֹיפּרֹא (or סֹיפּרֹא) $sipr\bar{a}$ 'book'; סֿלילָן (or סֿלֹלָן) saligu 'they (m) went up';
- o: שׁום (or שֹׁם śom 'name'; בֿהֹוב (or בֿהֹב) kətob 'write (ms)!';
- u: לוגוֹא (or לוגוֹא) $rugz\bar{a}$ 'anger'; בֿתוֹבוֹ (or לֹתבׁנו 'write (mp)!'.

In the lessons below, including the exercises, forms will appear both with and without such medial vowel letters.

In summary:

- \aleph is used to indicate final \bar{a} and occasionally final a;
- ה is used to indicate final \bar{a} after consonantal א \bar{a} , in \bar{a} $h \rightarrow w \bar{a} h$, in Hebrew names, and in numbers with masc. nouns;
- is used to indicate final and medial o and u;
- ' is used to indicate final and medial e and i.

(c) Vowel Length

It is unlikely that phonemic distinctions in vowel length were made in the Aramaic of Targum Onqelos. Rather, the seven vowel signs probably indicate purely qualitative distinctions. (This applies as well to \bar{a} and a; although we transcribe the former with a macron, the distinction between the two was most likely one of vowel quality rather than vowel quantity: \bar{a} perhaps as in *ought*, IPA [a], and a perhaps as in father, IPA [a].)

3. Consonantal Doubling

Certain formal distinctions indicate that most of the consonants could occur doubled (i.e., lengthened): e.g.,

```
להורֿא nəhorā 'light': בֹּנהֹורֹא bi-nhorā 'in the light'; but מַנהורא מַנהורֹא min-nəhorā 'from the light'.
```

The Babylonian system of vocalization, however, has no sign comparable to the Tiberian $\cdot d\bar{a}ge\check{s}$ (forte) to indicate such consonantal doubling (e.g., מְּהַהְּרָא). Nevertheless, the doubling will always be represented in our transliteration.

4. Syllabification

- (a) No syllable may begin with a vowel (except \(\frac{1}{u} \) u- \(\text{and'} \);
- (b) No syllable may begin or end with more than one consonant.

```
Examples: בֿיתְּר <u>betāk</u> 'your (ms) house': be/tāk;

אַלכֿלָר מַל malkəkon 'your (mp) king': mal/kə/kon;

אַר אַבּה אַ אַבּר אַבּה 'to begin': šā/rā/ʔā;

אַר יקטֿלניה 'yiqtəlinneh 'he will kill him': yiq/tə/lin/neh.
```

Exceptions are certain verbal forms that end with two consonants: e.g., הֿבת kətabt 'you (sg) wrote': kə/tabt.

5. Stress

In the majority of forms, stress falls on the final syllable: בֿחֹב katab 'he wrote'; katab 'he wrote'. Less frequently, the penultimate syllable is stressed: הַבְּבֹּה katabat 'she wrote': katabat 'our house'. As the examples illustrate, the position of the stress will not be indicated in the script for either alternative, but will be marked (with ') in the transliteration when it does not fall on the final syllable.

6. Spirantization

The six consonants $\exists b, \exists g, \neg d, \neg k, \not = p, \neg t$ were spirantized, i.e., pronounced as the fricatives $[v, \gamma, \delta, x, f, \theta]$, respectively, under certain conditions, viz.:

(a) after any vowel:

(b) if a vowel precedes in the underlying form:

```
וֹכתֹב u-ktab [uxθav] < *wə-kətab 'and he wrote'; 
לינבׂיֹא li-nbiyā [linviyā] < *lə-nəbiyā 'to the prophet'.
```

In the Tiberian system of vocalization, the distinction between stops and fricatives could be indicated by a $d\bar{a}ge\bar{s}$ (lene) in the former; e.g.,

```
לוֹן bəkon [bəxon] 'in you (mp)'; בְּבוֹן kətabt [kəθavt] 'you (sg) wrote'.
```

In the Babylonian system, however, there is no sign or device like the $d\bar{a}ge\bar{s}$ to indicate whether the stop or the fricative was to be pronounced. Since the spirantization is completely predictable in the two circumstances noted above, it will likewise not be indicated in our transliteration of such forms.

There is another group of examples in which spirantization occurs, however, viz.:

(c) when a vowel preceded the consonant at an earlier stage of the language, but has since been lost:

```
מֿלכֿיֹּא malkayyā [malxayyā] < *malakayyā 'kings';
אֹבּהֹ dahbā [dahvā] < *ðahabā 'gold';
אֹבּהֹא ʔamtā [ʔamθā] < *ʔamatā 'female servant';
אֹבּהֹלָּה birkətā [birxəθā] < *barakatā 'blessing';
משכֿנכֿרן maškankon [maškanxon] < *maškanvkun 'your (mp) tent'.
```

In these cases the spirantization, since it is not generally predictable, will be indicated in the transliteration, as the examples show, by a line under the consonant in question.

The consonants are never spirantized if they are doubled:

```
קֿבּיל qabbel [qabbel] 'he received'; קֿבּיל 'yappeg [yappeg] 'he will send out'.
```

7. Some Combinatory Rules involving a

Aramaic phonology does not tolerate a sequence of two syllables whose vowels are both σ . When this would occur, therefore, certain changes take place. In the following, G represents any guttural consonant (\mathfrak{R} ?, Π h, Π h

If the guttural is $\neg h$ or $\neg h$, the following ∂ is frequently lost:

```
*wə-həwo \rightarrow wa-həwo (וֹהוֹוֹ) or wa-hwo (וֹהוֹוֹ) 'and they (m) were'; 
*də-həlámit \rightarrow da-həlámit (הַחַלְּמִית) or da-hlámit (הַחַלְמִית) 'which I dreamt'.
```

```
*kə-nəbiya \rightarrow ki-nbiyā (כֿנבֹיֹא) 'like a prophet'; *də-kətab \rightarrow di-ktab (דֹיכתוֹב) 'which he wrote'.
```

Rule (c) does not apply when the first word is \(\) wo- ('and'); rather:

8. Some Distinctions vis-à-vis Biblical Hebrew

Hebrew and Aramaic are closely related languages, as the following forms, which may be either language, illustrate: בֿרֹל malki 'my king'; אַלבֿי $yab\bar{a}rek$ 'he will bless'. Each language has an independent history, however, and they differ in many ways. The following selection of differences is essentially confined to phonological features.

(a) Consonants

Proto-Semitic, the parent language of Hebrew and Aramaic, had more consonants than appear in either of those later languages. In the latter, pairs or even trios of sounds fell together over time (i.e., came to be pronounced the same). But the same sounds did not always fall together in both Hebrew and Aramaic, as the table below illustrates.

In Old and Official Aramaic texts, several of these sets of sounds had not yet fallen together. Since Aramaic speakers borrowed their writing system (alphabet) from the Phoenicians, and since Phoenician had only 22 consonants, certain letters had to do double duty in the early Aramaic dialects. These double-duty letters usually do not reflect

pairs of sounds that fell together in later Aramaic, but rather pairs that had fallen together in Phoenician (and in Hebrew).

Proto- Semitic	Hebrew	Early Aramaic	Mid./Late Aramaic	Hebrew	Mid./Late Aramaic	
d	¬ d	$\neg d$	7 d	dām	dəmā	'blood'
ð	ĭ z	ĭ Z	¬ d	?ṓzen	?udnā	'ear'
d_Z	ĭ z	ĭ Z	ĭ z	<i>?érez</i>	?arzā	'cedar'
ģ	צ ני	ץ ע	צ ני	Sélem	Sulemā	'youth'
ç	ץ ע	ץ ע	ץ ע	Sáyin	Senā	'eye'
Ś	яż	approx q	ץ ע	?éreș	?ar\$ā	'earth'
t <u>ş</u>	яż	яż	яż	ṣām	ṣām	'to fast'
θ	z ż	z ż	n t	nāṣar	nəṭar	'keep'
ţ	v t	r t	n t	ţōb	ţāb	'good'
t_S	D S	D S	\circ s	sāmak	səmak	'to lean'
Ś	ΰŚ	υš	\circ s	śām	sām	'to place'
S	v š	w š	v š	šāmas	šəmaS	'hear'
θ	v š	υš	ח t	šālōš	təlāt	'three'
t	n t	Πt	ח t	báyit	betā	'house'

Thus, Middle and Late Aramaic $\neg d$ corresponds to Hebrew $\neg d$, $\neg z$

ץ ע	ע ?, צ אָ
r t	២ <i>t,</i> 坚 <i>ș</i>
\circ s	O s, w ś
n t	រា t, ២ š

(b) Vowels

(i) Early Semitic \bar{a} remained unchanged in Aramaic, but became \bar{o} in Hebrew, e.g.,

Aramaic $t\bar{a}b$, but Hebrew $t\bar{o}b$ 'good'; $k\bar{a}teb$ $k\bar{o}t\bar{e}b$ 'writing'; $t\bar{a}l\bar{a}t$ $s\bar{a}l\bar{o}s$ 'three'.

(ii) Early Semitic short vowels in open syllables before the stress were reduced to ϑ in Aramaic, but lengthened in Hebrew (in nouns and certain verb forms): e.g.,

Northwest-Semitic *ðahab- 'gold' > Aramaic dəhab, Hebrew zāhāb; Northwest-Semitic *katab- 'he wrote' > Aramaic kətab, Hebrew kātab.

BIBLIOGRAPHY

- Aberbach, Moses and Bernard Grossfeld. 1982. *Targum Onkelos to Genesis: A Critical Analysis together with an English Translation of the Text*. New York: Ktav.
- Alexander, Philip S. 1988. Jewish Aramaic Translations of Hebrew Scriptures. Pp. 217–53 in *Mikra: Text, Translation, Reading and Interpretation of the Hebrew Bible in Ancient Judaism and Early Christianity*, ed. Martin Jan Mulder and Harry Sysling. Assen/Maastricht: Van Gorcum, Philadelphia: Fortress.
- Alexander, Philip S. 1992. Targum, Targumim. Pp. 6.320–31 in *The Anchor Bible Dictionary*, ed. David Noel Freedman. New York: Doubleday.
- Bar-Asher Siegal, Elitzur A. 2011. The Epistolary Terms *k't, k'nt* in Official Aramaic, the Feminine Endings in Aramaic Dialects and Other Dialectal Features in the History of Aramaic. *Ancient Near Eastern Studies* 48: 199–231.
- Bar-Asher Siegal, Elitzur A. 2016. *Introduction to the Grammar of Jewish Babylonian Aramaic*. 2nd ed. Lehrbücher orientalischer Sprachen III/3. Münster: Ugarit.
- Bauer, Hans and Pontus Leander. 1927. *Grammatik des Biblisch-Aramäischen*. Halle: Max Niemeyer (reprinted Hildesheim: Olms, 1962).
- Beattie, D. R. G. and M. J. McNamara, eds. 1994. *The Aramaic Bible: Targums in Their Historical Context.* Journal for the Study of the Old Testament, Supplementary Series 166. Sheffield: JSOT.
- Ben-Eliyahu, Eyal, Yehudah Cohn, and Fergus Millar. 2012. *Handbook of Jewish Literature from Late Antiquity*, 135–700 CE. Oxford: Oxford University Press for The British Academy.
- Berliner, A. 1884. *Targum Onkelos*. 2 volumes. Berlin: Gorzelanczyk (reprinted Jerusalem: Makor, 1974).
- Berliner, A. 1877. Die Massorah zum Targum Onkelos. Leipzig: J. C. Hinrichs.
- Beyer, Klaus. 1984–2004. *Die aramäischen Texte vom Toten Meer.* 2 volumes and supplementary volume to Vol. 1. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.
- Beyer, Klaus. 1986. *The Aramaic Language. Its Distribution and Subdivisions*. Translated by J. F. Healey. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.
- Bombeck, Stefan. 1995a. Das Partizip mit der enklitischen Subjektsform des Personal Pronomens in den Targumen Ongelos, Pseudo-Jonathan und Neofiti. *Biblische Notizen* 80: 16–19.
- Bombeck, Stefan. 1995b. Das Partizip von *HWH* in den Targumen Onqelos, Pseudo-Jonathan und Neofiti. *Biblische Notizen* 80: 19–22.
- Boyarin, Daniel. 1976. Targum Onkelos to the Pentateuch: A Collection of Fragments in the Library of the Jewish Theological Seminary of America, New York. 4 volumes. Jerusalem: Magor.
- Boyarin, Daniel. 1981. An Inquiry into the Formation of the Middle Aramaic Dialects. Pp. 2.613–49 in *Bono homini donum: Essays in Historical Linguistics in Memory of J. Alexander Kerns*, ed. Y. L. Arbeitman and A. R. Bomhard. Amsterdam: Benjamins.
- Brederek, Emil. 1906. Konkordanz zum Targum Onkelos. Giessen: A. Töpelmann.
- Breuer, Yochanan. 2006. Aramaic in Late Antiquity. Pp. 457–91 in *The Cambridge History of Judaism*, Vol. 4: *The Late Roman-Rabbinic Period*, ed. Steven T. Katz. Cambridge: Cambridge University Press.
- Brock, Sebastian, et al., eds. 2001. *The Hidden Pearl: The Aramaic Heritage*. 3 volumes. Piscataway, NJ: Gorgias.
- Burtea, Bogdan. 2011. Mandaic. Pp. 670–84 in Weninger et al. 2011.
- Butts, Aaron M. 2018. The Aramaic Šap̄^sel in Its Semitic Context. *Aramaic Studies* 16: 117–43.
- CAL = The Comprehensive Aramaic Lexicon, general editor Stephen A. Kaufman. http://cal.huc.edu/.
- Condrea, Vasile. 2020. Syntactic Studies in Targum Aramaic: A Text-Linguistic Reading of 1 Samuel. Georgias Biblical Studies 71. Piscataway, NJ: Gorgias.
- Cook, Edward M. 1986. Rewriting the Bible: the Text and Language of the Pseudo-Jonathan Targum. Ph.D. Dissertation, UCLA.

- Cook, Edward M. 1994. A New Perspective on the Language of Onqelos and Jonathan. Pp. 142–56 in Beattie and McNamara 1994.
- Cook, Edward M. 2008. A Glossary of Targum Onkelos according to Alexander Sperber's Edition. Studies in the Aramaic Interpretation of Scripture 6. Leiden: Brill.
- Cook, Edward M. 2015. Dictionary of Qumran Aramaic. Winona Lake, IN: Eisenbrauns.
- Creason, Stuart. 2004. Aramaic. Pp. 391–426 in *The Cambridge Encyclopedia of the World's Ancient Languages*, ed. Roger D. Woodard. Cambridge: Cambridge University Press (reprinted as pp. 108–44 in *The Ancient Languages of Syria-Palestine and Arabia*, ed. Roger D. Woodard; Cambridge: CUP, 2008).
- Dalman, Gustav. 1905. Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch nach der Idiomen des palästinischen Talmud, des Onkelostargum und Propheten-targum und der jerusalemischen Targume. 2nd ed. Leipzig: J. C. Hinrichs (reprinted, with Aramäische Dialektproben, Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1960).
- Dalman, Gustav. 1938. *Aramäisch-neuhebräisches Wörterbuch zu Targum, Talmud und Midrasch*. 3rd ed. Göttingen: Eduard Pfeiffer (reprint Hildesheim: Georg Olms, 1997).
- Diez Macho, Alejandro. 1968. A Fundamental Manuscript for an Edition of the Babylonian Onqelos to Genesis: MS 152 of the Jewish Th. Seminary of New York. Pp. 62–78 in *In Memoriam Paul Kahle*, ed. Matthew Black and Georg Fohrer. Berlin: Alfred Töpelmann.
- Díez Macho, Alejandro. 1968–78. *Neophyti 1: Targum palestinense MS de la Biblioteca Vaticana*. 5 vols. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas.
- Díez Macho, Alejandro. 1972. El Targum. Introducción a las traducciones aramaicas de la Biblia. Barcelona: Consejo Superior de Investigaciones Científicas.
- Díez Merino, L. 1995. Historia de la gramática aramea: Panorama bibliográfico. *Aula Orientalis* 13: 241–53.
- Dodi, Amos. 1981. The Grammar of Targum Onqelos according to Geniza Fragments. Ph.D. Dissertation, Bar-Ilan University (Hebrew with English summary).
- Dodi, Amos. 1983. A Morphological Study of the Wesk Verbs in Targum Onqelos. *Lešonénu* 47: 187–207 (Hebrew).
- Dodi, Amos. 1989. The Formation of I–? Verbs in Targum Onqelos according to the Geniza. *Masorot* 3–4: 73–86 (Hebrew).
- Dodi, Amos. 1991. Forms in Pausal Positions in the Masorah of Targum Onqelos. Lešonénu 55: 203–19.
- Drazin, Israel. 1982. Targum Onkelos to Deuteronomy: An English Translation of the Text with Analysis and Commentary. New York: Ktav.
- Drazin, Israel. 1990. Targum Onkelos to Exodus: An English Translation of the Text with Analysis and Commentary. New York: Ktav.
- Drazin, Israel. 1994. Targum Onkelos to Leviticus: An English Translation of the Text with Analysis and Commentary. Hoboken, NJ: Ktav.
- Drazin, Israel. 1998. Targum Onkelos to Numbers: An English Translation of the Text with Analysis and Commentary. Hoboken, NJ: Ktav.
- Dušek, Jan. 2007. Les manuscrits araméens du Wadi Daliyeh et la Samarie vers 450-332 av. J.-C. Leiden, Brill.
- Fassberg, Steven E. 1985. Determined Forms of the Cardinal Number "One" in Three Pentateuchal Targumim. *Sefarad* 45: 207–15.
- Fassberg, Steven E. 1990. *A Grammar of the Palestinian Targum Fragments from the Cairo Genizah*. Harvard Semitic Studies 38. Atlanta: Scholars.
- Fassberg, Steven E. 1995. Lamedh-yodh Verbs in Palestinian Targumic Aramaic. Pp. 43–52 in *Studia Aramaica: New Sources and New Approaches*, ed. M. J. Geller, J. C. Greenfield and M. P. Weitzman. Oxford: Oxford University Press.
- Ferrer, Joan. 2004. Esbozo de historia de la lengua aramea. Studia Semitica 3. Córdoba/Barcelona: StS.
- Fitzmyer, Joseph A. 1970. The Languages of Palestine in the First Century A.D. *Catholic Biblical Quarterly* 32: 501–31.

xxiii

- Fitzmyer, Joseph A. 1979. The Phases of the Aramaic Language. Pp. 57–84 in idem, *A Wandering Aramean: Collected Aramaic Essays*. Missoula, MT: Scholars.
- Fitzmyer, J. A. 2004. The Genesis Apocryphon. 3rd ed. Rome, Pontificio Instituto Biblico.
- Fitzmyer, Joseph A., and Daniel J. Harrington. 1978. *A Manual of Palestinian Aramaic Texts*. Rome: Biblical Institute.
- Flesher, Paul V. M. and Bruce Chilton. 2011. *The Targums: A Critical Introduction*. Waco, TX: Baylor University Press.
- Folmer, Margaretha L. 1995. *The Aramaic Language in the Achaemenid Period: A Study in Linguistic Variation*. Leuven: Peeters.
- Folmer, Margaretha L. 2008. The Use and Form of the *nota objecti* in Jewish Palestinian Aramaic Inscriptions. Pp. 131–58 in Gzella and Folmer 2008.
- Folmer, Margaretha L. 2011. Imperial Aramaic as an Administrative Language of the Achaemenid Period. Pp. 587–97 in Weninger et al. 2011.
- Garr, W. Randall. 1991. *ay > a in Targum Onqelos. Journal of the American Oriental Society 111: 712–19.
- Garr, W. Randall. 2008. The Determined Plural Ending -ē in Targum Onqelos. Pp. 173–206 in Gzella and Folmer 2008.
- Golomb, David M. 1985. A Grammar of Targum Neofiti. Harvard Semitic Monographs 34. Chico, CA: Scholars.
- Golomb, David M. 1987. The Targumic Renderings of the Verb *lehištaḥawôt*: A Targumic Translation Convention. Pp. 105–18 in *Working With No Data: Semitic and Egyptian Studies Presented to Thomas O. Lambdin*, ed. David M. Golomb. Winona Lake, IN: Eisenbrauns.
- Goshen-Gottstein, Moshe H. 1978. The Language of Targum Onqelos and the Model of Literary Diglossia in Aramaic. *Journal of Near Eastern Studies* 37: 169–79.
- Greenfield, Jonas C. 1974. Standard Literary Aramaic. Pp. 280–89 in *Actes du premier Congrès internationale de linguistique sémitique et chamito-sémitique, Paris 16–19 juillet 1969*, ed. André Caquot and David Cohen. The Hague: Mouton.
- Greenspahn, Frederick E. 2002. Aramaic. Pp. 93–108 in *Beyond Babel: A Handbook for Biblical Hebrew and Related Languages*, ed. John Kaltner and Steven L. McKenzie. Resources for Biblical Studies 42. Atlanta: Society of Biblical Literature.
- Greenspahn, Frederick E. 2003. *An Introduction to Aramaic*. 2nd ed. Resources for Biblical Study 46. Atlanta: Society of Biblical Literature.
- Gropp, Douglas M. 1990. The Language of the Samaria Papyri: A Preliminary Study. Pp. 169–87 in *Sopher Mahir: Northwest Semitic Studies Presented to Stanislav Segert* (= *Maarav* 5–6), ed. Edward M. Cook. Los Angeles: Western Academic.
- Gropp, Douglas M. 1994. The 3 f.s. Inflection of the Perfect in OJA and Related Problems. *Journal of Semitic Studies* 39: 153–59.
- Grossfeld, Bernard. 1972–90. *A Bibliography of Targum Literature*. 3 volumes. Cincinnati: Hebrew Union College Press; New York: Sepher-Hermon.
- Grossfeld, Bernard. 1988a. Targum Ongelos to Genesis. Wilmington, DE: Michael Glazier.
- Grossfeld, Bernard. 1988b. Targum Ongelos to Exodus. Wilmington, DE: Michael Glazier.
- Grossfeld, Bernard. 1988c. *The Targum Onqelos to Leviticus and the Targum Onqelos to Numbers*. Wilmington, DE: Michael Glazier.
- Grossfeld, Bernard. 1988d. Targum Ongelos to Deuteronomy. Wilmington, DE: Michael Glazier.
- Grossfeld, Bernard and S. David Sperling. 2006. Aramaic: the Targumim. Pp. 3.588–95 in *Encyclopedia Judaica*, 2nd ed., ed. Fred Skolnik. Farmington Hills, MI: Thomson Gale.
- Gzella, Holger. 2011a. Imperial Aramaic. Pp. 574–86 in Weninger et al. 2011.
- Gzella, Holger. 2011b. Late Imperial Aramaic. Pp. 598–609 in Weninger et al. 2011.
- Gzella, Holger. 2014. Language and Script. Pp. 71–106 in *The Aramaeans in Ancient Syria*, ed. Herbert Niehr. Leiden: Brill.
- Gzella, Holger. 2015. A Cultural History of Aramaic: From the Beginnings to the Advent of Islam. Handbook of Oriental Studies 1, 111. Leiden: Brill.

Gzella, Holger and Margaretha L. Folmer, eds. 2008. *Aramaic in Its Historical and Linguistic Setting*. Wiesbaden: Harrassowitz.

Häberl, Charles. 2019. Mandaic. Pp. 679–710 in Huehnergard and Pat-El 2019.

Healey, John F. 2011. Syriac. Pp. 637–51 in Weninger et al. 2011.

Huehnergard, John. 1995. What is Aramaic? Aram 7: 265-86.

Huehnergard, John and Na'ama Pat-El, eds. 2019. The Semitic Languages. 2nd ed. London: Routledge.

Jastrow, Marcus. 1903. A Dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic Literature. 2 volumes. New York: G. P. Putnam (reprinted New York: Pardes, 1950).

Kaddari, Menahem Z. 1963a. Studies in the Syntax of Targum Onqelos. *Tarbiz* 32: 232–51 (Hebrew).

Kaddari, Menahem Z. 1963b. The Use of the *d* Clauses in the Language of Targum Onqelos. *Textus* 3: 36–59 (Hebrew).

Kasovsky, H. J. 1940. Targum Concordance. Jerusalem: Mosad ha-Rav Kuk (Hebrew).

Kaufman, Stephen A. 1997. Aramaic. Pp. 114–30 in *The Semitic Languages*, ed. Robert Hetzron. London/New York: Routledge.

Khan, Geoffrey. 1997. Jewish Palestinian Aramaic Phonology. Pp. 1.103–13 in *Phonologies of Asia and Africa*, ed. Alan S. Kaye. Winona Lake, IN: Eisenbrauns.

Klein, Michael L. 1983. New Editions of the Palestinian Targumim to the Pentateuch. Pp. 89–95 in *Arameans, Aramaic and the Aramaic Literary Tradition*, ed. Michael Sokoloff. Bar-Ilan Studies in Near Eastern Languages and Cultures. Ramat-Gan: Bar-Ilan University Press.

Klein, Michael L. 2000. The Masorah to Targum Onqelos as Preserved in MSS Vatican Ebreo 448, Rome Angelica Or. 7, Fragments from the Cairo Geniza and in Earlier Editions by A. Berliner and S. Landauer. Binghamton, NY: Global.

Knudsen, Ebbe Egede. 1981. A Targumic Aramaic Reader. Leiden: Brill.

Kutscher, E. Y. 1958. The Language of the Genesis Apocryphon: a Preliminary Study. *Scripta Hierosolymitana* 4: 1–35.

Kutscher, E. Y. 1970. Aramaic. Pp. 347–412 in *Current Trends in Linguistics*, vol. 6, ed. Thomas A. Sebeok. The Hague: Mouton.

Kutscher, E. Y. 1976. Studies in Galilean Aramaic, Ramat-Gan: Bar-Ilan University Press.

Kuty, Renaud J. 2005. Determination in Targum Jonathan to Samuel. Aramaic Studies 3: 187–201.

Kuty, Renaud J. 2007. Genitive Constructions in Targum Jonathan to Samuel. *Aramaic Studies* 5: 111–31.

Kuty, Renaud J. 2008 Remarks on the Syntax of the Participle in Targum Jonathan on Samuel. Pp. 207–20 in Gzella and Folmer 2008.

Kuty, Renaud J. 2009. Genitive Constructions in Targum Onqelos to Genesis: The Relation between the Aramaic of Targum Onqelos and the Aramaic of Targum Jonathan. Pp. 89–111 in *Relative Clauses and Genitive Constructions in Semitic*, ed. Janet C. E. Watson and Jan Retsö. Manchester: University of Manchester Press.

Kuty, Renaud J. 2010. *Studies in the Syntax of Targum Jonathan to Samuel*. Ancient Near Eastern Studies, Supplements 30. Leuven: Peeters.

Kuty, Renaud J. 2013. Aramaic Targums. In *Encyclopedia of Hebrew Languages and Linguistics*, ed. Geoffrey Khan. Oxford: Oxford University Press. Online.

Landauer, S. 1896. Die Mâsôrâh zum Onkelos auf Grund neuer Quellen lexikalisch geordnet und kritisch beleuchtet. Amsterdam: Levisson (reprint Jerusalem: Makor, 1970).

Le Déaut, R. 1966. Introduction à la littérature targumique. Rome: Institut Biblique Pontifical.

Levias, Caspar. 1930. *A Grammar of Galilean Aramaic*. With an introduction by Michael Sokoloff, 1986. New York: The Jewish Theological Seminary of America (Hebrew).

Levy, Jacob. 1924. *Neuhebräisches und chaldäisches Wörterbuch über die Talmudim und Midrashim*. 2nd ed. 4 volumes. Leipzig: F. A. Brockhaus (reprinted Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1963).

Levy, Jacob. 1867–68. Chaldäisches Wörterbuch. 2 volumes. Leipzig: Baumgärtner.

Loesov, Sergey. 2012. A New Attempt at Reconstructing Proto-Aramaic. I. Babel und Bibel 6: 421–56.

- Lund, Jerome A. 1998. Morphological Variation in the Imperfect of *hewâ* in Onqelos and Jonathan. *Sefarad* 58: 261–70.
- Macuch, Rudolf. 1965. Handbook of Classical and Modern Mandaic. Berlin: W. de Gruyter.
- Malone, Joseph L. 1972. Juncture in the Aramaic Verb of the Onkelos and Jonathan Targums. *Journal of Near Eastern Studies* 31: 156–66.
- Morag, Shelomo. 1988. Babylonian Aramaic: The Yemenite Tradition. Historical Aspects and Transmission, Phonology, the Verbal System. Jerusalem: Ben Zvi Institute (Hebrew).
- Morgenstern, Matthew. 1999. The History of Aramaic Dialects in the Light of Discoveries from the Judaean Desert: The Case of Nabataean. *Eretz-Israel* 26: 134*–142*.
- Morgenstern, Matthew. 2011a. *Studies in Jewish Babylonian Aramaic Based upon Early Eastern Manuscripts*. Harvard Semitic Studies 62. Winona Lake, IN: Eisenbrauns.
- Morgenstern, Matthew. 2011b. Christian Palestinian Aramaic. Pp. 628–36 in Weninger et al. 2011.
- Müller-Kessler, Christa. 1991. *Grammatik des Christlich-Palästinisch-Aramäischen*. 1: *Schriftlehre, Lautlehre, Formenlehre*. Hildesheim: Olms.
- Müller-Kessler, Christa. 2001. The Earliest Evidence for Targum Onqelos from Babylonia and the Question of Its Dialect and Origin. *Journal of the Aramaic Bible* 3: 181–98.
- Müller-Kessler, Christa. 2002. Die Stellung des Koine-Babylonisch-Aramäischen auf Zauberschalen innerhalb des Ostaramäischen. Pp. 91–103 in *Neue Beiträge zur Semitistik*, ed. Norbert Nebes. Wiesbaden: Harrassowitz.
- Muraoka, Takamitsu. 1983. On the Morphosyntax of the Infinitive in Targumic Aramaic. Pp. 75–79 in *Arameans, Aramaic and the Aramaic Literary Tradition*, ed. Michael Sokoloff. Bar-Ilan Studies in Near Eastern Languages and Cultures. Ramat-Gan: Bar-Ilan University Press.
- Muraoka, Takamitsu. 1985. A Study in Palestinian Jewish Aramaic. Sefarad 45: 3-21.
- Muraoka, Takamitsu. 2011. *A Grammar of Qumran Aramaic*. Ancient Near Eastern Studies, Supplement 38. Leuven: Peeters.
- Muraoka, Takamitsu. 2012. *An Introduction to Egyptian Aramaic*. Lehrbücher orientalischer Sprachen III/1. Münster: Ugarit.
- Muraoka, Takamitsu and Bezalel Porten. 2003. *A Grammar of Egyptian Aramaic*. Handbuch der Orientalistik 1, 32. 2nd ed. Leiden: Brill.
- Nöldeke, Theodor. 1904. *Compendious Syriac Grammar*. Translated by James A. Crichton. London: Williams & Norgate (reprint, Winona Lake, IN: Eisenbrauns, 2001).
- Odeberg, Hugo. 1939. *The Aramaic Portions of Bereshit Rabba with Grammar of Galilæan Aramaic*. Lund: C. W. K. Gleerup.
- Pat-El, Na'ama. 2008. Traces of Aramaic Dialectal Variation in Late Biblical Hebrew. *Vetus Testamentum* 58: 650–55.
- Pat-El, Na'ama. 2012. Studies in the Historical Syntax of Aramaic. Perspectives on Linguistics and Ancient Languages 1. Piscataway, NJ: Gorgias.
- Pat-El, Na'ama. 2019. Syriac. Pp. 653–78 in Huehnergard and Pat-El 2019.
- Pat-El, Na'ama and Aren Wilson-Wright. 2018. Features of Aramaeo-Canaanite. *Journal of the American Oriental Society* 138: 781–806.
- Porten, Bezalen and Ada Yardeni. 1986–99. *Textbook of Aramaic Documents from Ancient Egypt*. 4 volumes. Jerusalem: Hebrew University Press.
- Posen, Rafael B. 2004. Consistency of Targum Ongelos' Translation. Jerusalem: Magnes (Hebrew).
- Postgate, J. N., ed. 2007. Languages of Iraq, Ancient and Modern. London: British School of Archaeology in Iraq.
- Ribera Florit, Josep. 1988. El Targum de Isaías. Valencia: Institución S. Jerónimo.
- Ribera Florit, Josep. 1991. El arameo del Targum de los profetas (Isaías, Jeremías). Morphología de los pronombres. *Annuari de Filologia* 14: 39–54.
- Ribera Florit, Josep. 1992. *Targum Jonatán de los profetas posteriores en tradición Babilónica: Jeremías*. Textos y estudios "Cardenal Cisneros" 52. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Instituto de Filología del CSIC, Departmento de Filología Bíblica y de Oriente Antiguo.

Ribera Florit, Josep. 1999. El Targum de Jeremías: la versión aramea del Profeta Jeremías, Versión crítica, introducción y notas. Navarra: Estella.

Rosenthal, Franz. 2006. A Grammar of Biblical Aramaic. 7th ed. Wiesbaden: Harrassowitz.

Rosenthal, Franz, ed. 1967. An Aramaic Handbook. 4 volumes. Wiesbaden: Harrassowitz.

Smelik, Willem F. 1995. The Targum of Judges. Leiden: Brill.

Sokoloff, Michael. 1990. A Dictionary of Jewish Palestinian Aramaic of the Byzantine Period. Ramat-Gan: Bar-Ilan University Press.

Sokoloff, Michael. 2002. A Dictionary of Jewish Babylonian Aramaic of the Talmudic and Geonic Periods. Ramat-Gan: Bar-Ilan University Press.

Sokoloff, Michael. 2003. A Dictionary of Judean Aramaic. Ramat-Gan: Bar-Ilan University Press.

Sokoloff, Michael. 2011a. Jewish Palestinian Aramaic. Pp. 610–18 in Weninger et al. 2011.

Sokoloff, Michael. 2011b. Jewish Babylonian Aramaic. Pp. 660-69 in Weninger et al. 2011.

Sokoloff, Michael. 2012. Outline of Aramaic Diachrony. Pp. 379–406 in *Diachrony in Biblical Hebrew*, ed. Cynthia L. Miller-Naudé and Ziony Zevit. Winona Lake: Eisenbrauns.

Sokoloff, Michael. 2014. A Dictionary of Christian Palestinian Aramaic. Leuven: Peeters.

Sperber, Alexander. 1959–73. The Bible in Aramaic. 5 volumes. Leiden: Brill.

Staalduine-Sulman, Eveline van. 2002. The Targum of Samuel. Leiden: Brill.

Stadel, Christian. 2019. Samaritan Aramaic. Pp. 611-31 in Huehnergard and Pat-El 2019.

Steiner, Richard C. 2019. On the Use of Greek Translations in Dating the Shift from Targum Proto-Jonathan to Targum Yerushalmi in Ezekiel. *Textus* 28: 145–56.

Stenning, J. F. 1949. The Targum of Isaiah. Oxford: Oxford University Press.

Stevenson, Wm. B. 1962. *Grammar of Palestinian Jewish Aramaic*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press.

Tal, Abraham. 1975. *The Language of the Targum of the Former Prophets and Its Position within the Aramaic Dialects*. Texts and Studies in the Hebrew Language and Related Subjects 1. Tel-Aviv: Tel-Aviv University Press (Hebrew, English summary).

Tal, Abraham. 1986. The Dialects of Jewish Palestinian Aramaic and the Palestinian Targum of the Pentateuch. *Sefarad* 46: 441–48.

Tal, Abraham. 2008. The Role of Targum Onqelos in Literary Activity During the Middle Ages. Pp. 159–71 in Gzella and Folmer 2008.

Tal, Abraham. 2011. Samaritan Aramaic. Pp. 619–27 in Weninger et al. 2011.

Tal, Abraham. 2013. Samaritan Aramaic. Lehrbücher orientalischer Sprachen III/2. Münster: Ugarit.

Vogt, Ernestus. 1971. Lexicon linguae aramaicae veteris testamenti documentis antiquis illustratum. Rome: Pontificium Institutum Biblicum.

Weninger, Stefan et al., eds. 2019. *The Semitic Languages: An International Handbook*. Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft 36. Berlin: De Gruyter Mouton.

Younger, K. Lawson, Jr. 2016. A Political History of the Arameans from Their Origins to the End of Their Polities. Archaeology and Biblical Studies 13. Atlanta: Society of Biblical Literature.

LESSON ONE

1.1 Noun Gender

There are two grammatical genders in Targumic Aramaic: masculine and feminine. The gender of nouns denoting animate beings normally corresponds to sexual gender. Otherwise, there is no clearly predictable relationship between gender and meaning, but there is a consistent relationship between gender and form: nearly all feminine nouns are marked by the ending -t- in the basic lexical form (see §1.2, below), while masculine nouns have no special ending.

מֿלכֿא $malk\bar{a}$ king מֿלכֿא $malkat\bar{a}$ queen מֿלכֿא $ba\imathl\bar{a}$ husband איהֿתֿא $2ittat\bar{a}$ woman מֿינֿתֿא $ginnat\bar{a}$ garden

There are exceptions, however. A small number of nouns without -t- are feminine in gender, such as

אֿרעֿא $?ar \S \bar{a} \ (f.)$ earth בֿירֿא $ber \bar{a} \ (f.)$ pit $?imm \bar{a} \ (f.)$ mother.

Occasionally a noun is used in either gender: e.g., זֹימנֹא $zimn\bar{a}$ 'time'. In the lesson vocabularies, gender will be indicated only for these exceptional cases.

1.2 Noun Definition

The distinction between a definite and an indefinite noun (i.e., 'the king' as opposed to 'a king') is indicated, if at all, by the ending of the noun in question. This feature will be treated in detail in a later lesson (see §16.1). It will suffice for the moment to note that the basic lexical form in $-\bar{a}$ (fem. $-t\bar{a}$), traditionally known as the emphatic form, is generally regarded as the definite or determined form. In fact, however, it is very often the *only* (non-bound) form of the singular noun in use, and it must be translated as definite or indefinite according to the context:

מֿרבֿחֿא $madbah\bar{a}$ the altar, an altar מֿרבֿהֿ $malk\bar{a}$ the king, a king.

1.3 The Perfect of the G Verb

The basic form of the verb (traditionally known as the Peal) will be referred to in this textbook as the G stem (German *Grundstamm*). The lexical form of the G verb consists of the verbal root, usually triconsonantal, with an appropriate vowel pattern, namely, ∂ between the first and second consonants, and either a, e, or o between the second and third consonants; most commonly, the second vowel is a (for e and o verbs, see §5.1, below):

e.g.,

```
วกีวี kətab he wrote, he has written (root: k-t-b)
pรับ nəpaq he went forth, he has gone forth (root: n-p-q).
```

This form is the 3rd person masc. sing. of the inflection called the Perfect. The Perfect corresponds to the English simple past (preterite) or present perfect. In the lesson vocabularies we shall always gloss the Aramaic Perfect with the English infinitive (thus, e.g., *kətab* 'to write'; *nəpaq* 'to go forth').

The Perfect is inflected for person, number, and gender by the addition of subject suffixes. The 3rd person forms are as follows; note that stress is on the second syllable in each of these forms:

```
m. sg. ເຂັ້ນ ກອpaq he went forth f. sg. ເຊັ້ນ ກອpáqat she went forth m. pl. ເຊັ້ນ ກອpáqu they (masc.) went forth f. pl. ເຊັ້ນ ກອpáqū they (fem.) went forth.
```

A nominal subject (all of which are 3rd person by definition) normally follows the verb, which agrees with the subject in number and gender: e.g.,

```
אלכֿא אַפֿק מֿלכֿא Nəpaq malkā. The king went forth. אַנֿפֿקת מֿלכֿת אַבֿלּת אַנֿפֿקת אַנֿפֿקת Nəpáqat malkətā. The queen went forth.
```

The Perfect is negated with \aleph^{5} $l\bar{a}$, which directly precedes the verb:

```
לא נֿפֿק מֿלכֿא Lā nəpaq malkā. The king did not go forth.
```

1.4 The Prepositions לו pi min

The preposition 5 *la*- 'to, for (a person), to (a place)', is written as part of the following word. We shall transcribe all such proclitic particles with a hyphen.

```
לאָרתֿא l = l - qart\bar{a} to the city.
```

The same is true of the preposition מֹץ (or מִין) min 'from', with the additional feature of the final -n assimilating to the first non-guttural consonant of the following noun; before a guttural or r, the form is me: e.g.,

```
מֹקְרהֹא miqqart\bar{a}=miq-qart\bar{a} from the city מֹלְּרהֹא mittur\bar{a}=mit-tur\bar{a} from the mountain meParS\bar{a}=me-ParS\bar{a} from the land מֹלְׁרשֹׁא merams\bar{a}=me-rams\bar{a} from evening.
```

Min may optionally remain a separate word; this is not common except in certain expressions that will be noted in the vocabularies.

LESSON ONE 3

Vocabulary 1

Verbs:

אֿבֿד ?əbad to perish, die.*

אֿלל ?əzal to go.*

לטֿל *nəṭal* to raise, lift, take up; to set out, travel.

הַבּק מֹן nəpaq to go forth; וֹפֿק מֹן nəpaq min to depart from, leave (a place).

עֿרֿק Səraq to flee.

*As noted above, p. xv, some manuscripts have \ddot{x} rather than \ddot{x} in such forms, thus $\vec{\lambda}$?abad, $\vec{\lambda}$?azal.

Nouns (note: these forms may be translated as definite or indefinite; see §1.2):

אֹיתֿתא *?ittətā* woman, wife.

ג'וברֿא/גֿברֿא gubrā/gabrā man.

ชา้าช่ *turā* mountain.

מֿלכֿא malkā king.

מֿלכֿתֿא *malkətā* queen.

עֿמֿא *Sammā* people, the people; nation. Verbal agreement with *Sammā* may be singular or plural.

קֿרתֿא *qartā* city.

Prepositions:

5 *la*- to, for (a person), to, into (a place); see §1.4, above.

מֹין/מֹן min from, out of; also partitive: some of; see §1.4, above.

Adverbs:

א[≒] lā (negative).

לתות לתות tammān there, in that place; לתות la-tammān to there, thither; מתות מתות tammān from there, thence.

Exercises

- A. Translate the following sentences (the same sentences in script follow on the next page).
 - 1. ?əzal lə-turā.
 - 2. ?əzálat lə-qartā.
 - 3. Nəpáqu miq-qartā.
 - 4. Nəpáqā lə-turā.
 - 5. ?əbad gubrā.
 - 6. ?əbádat ?ittətā.
 - 7. Pəbádu Sammā.
 - 8. Nətal malkā.
 - 9. Nəţálat malkətā.
 - 10. Səráqu miq-qartā.

- 11. Səráqat malkətā lə-ţurā.
- 12. Səráqu mit-tammān.
- 13. Nəpágat ?ittətā mit-tammān.
- 14. Pəbádu Sammā tammān.
- 15. Lā Səraq malkā miq-qartā.
- 16. Lā ?əzálat ?ittətā lə-turā.
- 17. Lā nəpáqu Sammā mit-tammān.
- 18. Lā nəţálu lə-tammān.
- 19. Lā nəpáqat malkətā miq-qartā.
- 20. Lā Səraq gabrā lə-tammān.

4

B. These are the same as the sentences in exercise A. Point sentences 11–20.

ערקת מלכתא לטורא	11	אֿזֹל לֿטורֿא	1
ערקו מתמן	12	אֿזֿלֿת לֿקֿרתֿא	2
נפקת איתתא מיתמן	13	נֿפֿלָו מֹילָרתֿא	3
אבדו עמא תמן	14	נֿפֿקֿא לֿמורֿא	4
לא ערק מלכא מקרתא	15	אֿבֿד גוברֿא	5
לא אזלת איתתא לטורא	16	אֿבֿדֿת אֹיתֿתֿא	6
לא נפקו עמא מתמן	17	אֿבֿדו עֿמֿא	7
לא נטלו לתמן	18	נֿמֿל מֿלכֿא	8
לא נפקת מלכתא מיקרתא	19	נֿפֿלֿת מֿלכֿתֿא	9
לא ערק גברא לתמן	20	עֿרֿלָו מֹלָרתֿא	10

LESSON TWO

2.1 The G Perfect: Full Inflection

3ms	בֿתֿב	<i>kətab</i> he wrote	3mp	כֿתֿבׁו	kətábu they (m) wrote
3fs	כֿתֿבֿת	kətábat she wrote	3fp	כֿתֿבֿא	kətábā they (f) wrote
2ms	כֿתֿבת	kətabt you (ms) wrote	2mp	כֿתֿבתון	kətabtun you (mp) wrote
(0)	r כֿתֿבתֿא	kətábtā)			
2fs	כֿתֿבת	kətabt you (fs) wrote	2fp	כֿתֿבתֿין	kətabtin you (fp) wrote
1cs	כֿתֿבית	kətábit I wrote	1cp	כֿתֿבנֿא	kətábnā we wrote

The 2ms appears with -t or with $-t\bar{a}$; the latter is less common. The 2mp and 2fp endings are stressed; in all other forms the stress is on the second syllable.

2.2 The Direct Object Marker ה⁵ yāt

The direct object of a transitive verb is usually, but not obligatorily, indicated by the particle n^s $y\bar{a}t$ if the direct object is

- (a) definite (i.e., the emphatic form of a noun, used as definite; see §1.2);
- (b) a proper name;
- (c) a noun with a possessive suffix (see §6.1).

Some examples:

- (a) לְּםְׁלֹּו יֹת גַּברֹא קְּסְׁלָּו יִת גַברֹא Qəṭálu yāt gabrā. They killed the man. but בְּנֹא מַדְבּהֹא Bənā madbəhā. He built an altar.
- (b) קֿמַל יֹח שֿאול *Qəṭal yāt Šāʔul*. He killed Saul.
- (c) בֿנֹא מֿלכֿא יֿת קֿרהֿנֹא Bənā malkā yāt qartánā. The king built our city.

Occasionally, the direct object is indicated by the preposition -5 la- rather than by $\pi^5 y\bar{a}t$.

Vocabulary 2

Verbs:

- רבוֹ dəbar take, to lead (away) (direct object is (1) a person or animal one takes along from one place to another; or (2) a person one takes as part of one's group, household, or family).
- בֿתֿב *kətab* to write.
- עֿבֿר səbar to cross (something: yāt or bə-); to transgress.
- הַלָּם pəlaḥ to serve (as slave, etc.).
- קֿשֿל *gəṭal* to kill.

Nouns:

- אֿרעֿא *Parsā* (f.) land, country; the earth.
- หอีอวี *kaspā* silver, money.

נהרא מהר מהר iver.

פֿתגֿמֿא *pitgāmā* word, thing, affair.

צֿפּרֿא saprā morning.

לְניֹלֹא qinyānā property, possessions.

רמשא ramšā evening.

Other:

5 *b*∂- (prep.) in, within; with (instrumental).

n⁵ yāt (direct object particle).

למא ləmā or על מוֹל sal mā (interrog.) why?

Exercises

A. Translate the following sentences.

14. Pəláḥu yāt malkā. 1. Nəpáqit bə-şaprā. 2. Səráqnā mit-tammān. 15. Kətábit yāt pitgāmā. 3. ?əbádu bə-nahrā. 16. Ləmā Səbartun yāt nahrā? 4. Ləmā lā Səraqt? 17. Kətábat ?ittətā yāt pitgāmā. 5. Nətálnā bə-ramšā. 18. Dəbar malkā yāt gabrā. 6. Ləmā ?əzaltun lə-turā? 19. Ləmā dəbart yāt gabrā? 20. ?əbádat ?ar\$ā. 7. Lā nəţálit bə-şaprā. 8. Səráqit lə-nahrā. 21. Bə-şaprā Səbáru Sammā bə-?arSā. 9. Ləmā lā nəpaqtin miq-qartā? 22. Bə-ramšā Səbárnā yāt nahrā. 10. Lā ?əbádit tammān. 23. Pəláḥnā yāt malkətā. 24. Lā dəbáru yāt ?ittətā. 11. Səbárnā yāt ?arSā.

13. Ləmā qəṭalt yāt malkətā?

12. Dəbárit yāt ?ittətā.

B. These sentences are the same as those in exercise A. Point sentences 16–25.

פֿלֿחוו יֿת מֿלכֿא	14	נֿפֿלִית בֿצֿפּרֿא	1
כֿתֿבִית ית פֿיתנֿמֿא	15	עֿרֿקנֿא מֿתֿמֿן	2
למא עברתון ית נהרא	16	אַבֿרו בֿנהרֿא	3
כתבת אתתא ית פתגמא	17	למֿא לֿא עֿרֿקת	4
דבר מלכא ית גברא	18	נֿמֿלנֿאַ בֿרֿמשֿאַ	5
למא דברת ית גברא	19	למֿא אֿזֿלתון לטורֿא	6
אבדת ארעא	20	לֹא נֿמֿלית בֿצֿפּרֿא	7
בצפרא עברו עמא בארעא	21	עֿרֿקית לֿנֿהרֿא	8
ברמשא עברנא ית נהרא	22	למֿא לֿא נֿפֿקתין מִיקֿרתֿא	9
פלחנא ית מלכתא	23	לֹא אֿבֿדית תֿמֿן	10
לא דברו ית איתתא	24	עֿבֿרנֿא יֿת אֿרעֿא	11
קטלנא ית מלכא	25	דֿבֿרית יֿת אַיתֿתֿא	12
		למֿא קֿשֿלת ית מֿלכֿתֿא	13

25. Qəţálnā yāt malkā.

LESSON THREE

3.1 n⁵ yāt with Pronominal Suffixes

Pronominal direct objects may be expressed by attaching pronominal suffixes to the particle $y\bar{a}t$: e.g., קשׁלִית הָּה Qotálit yāteh. I killed him. The full inflection is as follows:

יֿתׁי	yāti	me	יֿתֿנֹאַ	<i>yātánā</i> us
ๅกึร์	yātāk	you (ms)	יֿתֿכֿון	yātəkon you (mp)
לתיך [*]	yātik	you (fs)	יֿתֿכֿין	yātəken you (fp)
יֿתֿיה	yāteh	him, it (m)	יֿתֿהֿון	yātəhon them (m)
កក៌	yātah	her, it (f)	יֿת <u>ֿ</u> הֿין	yātəhen them (f)

It is not uncommon for yāt with a pronominal suffix to come between the verb and its subject: compare מַלכֹא יֹת עַברֹּא הַ מַלכֹא Dəbar malkā yāt Sabdā The king took the servant along, but הַבר יְּתִיה מַלכֹא Dəbar yāteh malkā The king took him along.

3.2 The Conjunction \(\bar{1} \) wa-: Combinatory Rules

The conjunction i wa- (and) assumes various forms depending on the initial segment of the following word:

- (a) before a guttural + ə: the form is usually wa-, as in שׁבּבר wa-səbar and he crossed; the ə is sometimes lost וֹחמֹרין wa-ḥmārin 'and male donkeys'; occasionally one finds u- (see d, below) rather than wa- before a guttural, as in יוחמֿרין u-hmārin:
- (b) before yə-: the sequence wəyə- contracts to wi-, as in יוֹדע yədas he knew, but יוֹדע w-idas (< *wə-yədas) and he knew;
- (c) before any labial consonant (b, m, p): the form is u-, as in מֿלכֿא u-malk \bar{a} and the king;
- (d) before any consonant, other than a guttural or y, plus a: the form is u-, and the a is omitted, as in pai n = n = n in n = n and he went forth.
- (e) otherwise: the form is \(\) wa-.

Vocabulary 3

```
Verbs:
```

```
יהב yəhab to give; to place, set.
```

נֿחֿת (also נֿחֿת nəḥat (also נֿחֿת nəḥet; see $\S 5.1$) to come/go down, descend.

נפֿל *nəpal* to fall.

บา้อ์ pəras to pitch (a tent).

Nouns:

בֿיתֿא betā (masc.) house.

אמֿד *laḥmā* bread, food.

מֹלֹּא *mayyā* (pl.) water.

מישֿר*א mešərā* plain, valley.

משכֿנא maškənā tent, habitation.

Other:

- ləwāt (prep.) to, unto, into the presence of (a person); מֹלוֹת mil-ləwāt from the presence of.
- לד sad (prep.) up to, as far as, until.
- עֿל (prep.) on, down onto; against; about, concerning, in regard to; מַל *me-sal* from upon.

Exercises

A.

1. Yəhábit yāteh lə-gubrā. 2. Qəṭálu yātəhon bə-betā. 3. Şəbárnā yāteh bə-ṣaprā. 4. Dəbar yātánā ləwāt malkā. 5. Şəráqit mil-ləwāt malkā. 6. Nəḥátu miṭ-ṭurā lə-mešərā. 7. Pərásit yāt maškənā tammān. 8. Nəpálat wa-ʔəbádat. 9. Nəṭal bə-ṣaprā wa-ʔəzal Şad nahrā. 10. Ləmā lā yəhabt yāt laḥmā lə-ʔittətā? 11. Nəṭal yāt kaspā w-ihab yāteh lə-gabrā. 12. Yəhábnā yāt qinyānā lə-Şammā. 13. Nəḥátnā lə-nahrā u-prasnā yāt maškənā tammān. 14. Nəpal betā Şal malkətā wa-ʔəbádat. 15. Nəpálit bə-mayyā. 16. Ləmā lā yəhabtin yāt mayyā lə-ʔittətā? 17. Şəbárnā bə-ʔarŞā Şad qartā. 18. Şəráqat mib-betā wa-ʔəzálat lə-nahrā. 19. Nəḥátu miṭ-ṭurā Şad mešərā u-prásu yāt maškənā tammān.

11 נֿמֿל זֹת כֿספֿא ויהֿב זֹתיה לֿגֿברֿא	1 זֿהֿבֹית זֿתִיה לֿגוברֿא
12 זֹהֿבנֿא זֹת קֹניֿנֹא לעֿמֿא	2 קֿמֿלו יֿתֹהון בֿביתֿא
13 נَחُתנֹא לَנُהרֹא וֹפּרُסנֹא יֹת מַשכנֹא תُמֹן	3 עֿבֿרנֿא יֿתיה בֿצֿפּרֿא
14 נֿפֿל בֿיתֿא עֿל מֿלכֿתֿא וֿאֿבֿדֿת	4 דֹבֿר יֿתֿנֹא לוֹת מֿלכֿא
15 נֿפֿלית בֿמֿיא	5 עֿרֿקית מֹלוֹת מֿלכֿא
16 למֿא לֿא יהֿבתין יֿת מֿיֹא לֹאִיתֿתֹא	6 נֿחֿתו מֹטוֹרֹא לֿמִישֹּרֹא
17 עֿבֿרנֿא בֿאֿרעֿא עֿד קֿרתֿא	7 פֿרֿטית יֿת מֿשכֿנֿא תֿמֿן
18 עֿרֿקֿת מביתֿא וֹאזֹלֿת לֿנהרֿא	8 נֿפֿלֿת וֹאַבֿדֿת
ןמַֿת מַשׁכֿנֹא עָד מִישֹּרֹא וֹפֹרֹסוֹ יֹת מַשׁכֿנֹא מַן 19	9 נَמُל בَצُפּרُא וֹאֹזֹל עוֹד נַהרָא
	10 למֿא לֹא יֹהבת ית לוחמֿא לאיתתֿא

B. Point and translate.

1 נפל מלכא על ארעא
2 לא יהבנא ית מיא לגוברא
3 למא ערקת מלות אתתא
4 דבר ית איתתא ויהב יתה למלכא
5 ערקו למישרא ואבדו תמן
6 לא קמלו יתהין

LESSON FOUR

4.1 Prepositions with Pronominal Suffixes

The pronominal object of most prepositions is expressed by the same set of pronominal suffixes given in Lesson 3 with $y\bar{a}t$; thus,

<i>bə-</i> :	בֹי	b-i	בֿנֿא	b-ánā	l∂-:	が	l-i	לֿנֿא	l-ánā
	בֿך	b - $\bar{a}k$	בֿבֿון	b-əkon		ځ۲	l-āk	לֹכון	l-əkon
	בֹיך	b-ik	בֿכֿין	b-əken		ליך	l-ik	לֿכֿין	l-əken
	בֿיה	b-eh	בֿהֿון	b-əhon		ליה	l-eh	להון	l-əhon
	īΞ	b-ah	בֿהֿין	b-əhen		לֿה	l-ah	להין	l-əhen

similarly לוֹת 'unto': לוֹת lawāti, לוֹת lawātāk, ... לוֹת lawātakon, etc.

The preposition $\forall min$ doubles the -n- before suffixes; the doubling may be lost before the 2 and 3 plural suffixes:

בֿוני	minn-i (also מֹלֹא minn-a)	מׄנֿנא	minn-ánā	
מֹנֹך	minn-āk	מֹנֿכֿון	minn-əkon or לון	ท่า- <u>k</u> on
מֹניק	minn-ik	מֹנֿכֿין	minn-əken נכֿין	nin- <u>k</u> en
מֹניה	minn-eh	מֹנֿהׄון	minn-əhon ונהון	min-hon בֹּ
מֹנה	minn-ah	מֹנֿהֿין	minn-əhen נהין	nin-hen

similarly עֹם 'Sim with: עֹם 'Simm-i, עֹמֹך 'Simm-āk, etc. (with -mm-; here too the doubling may be lost before the 2 and 3 pl. suffixes: e.g., 2mp עַמַּבֹרון מַמַבֹרון אַמֹר (Simm-əkon or מַמַבֹרון 'Sim-kon');

בֿגוֹף bə-go within: the base is בֿגוֹף bə-gaww- before suffixes: בֿגוֹף bə-gaww-āk, בֿגוֹף bə-gaww-āk, בֿגוֹף bə-gaww-akon, etc.

For \ddot{v} sal with pronominal suffixes, see §7.2; \ddot{v} sad does not take pronominal suffixes.

4.2 The Prepositions 5 bə-, 5 lə-, and 5 kə-: Combinatory Rules

The prepositions \bar{b} b-, \bar{b} b-, and \bar{b} k- (like, as) take the following forms before nouns:

- (a) before a guttural with a: ba-, la-, ka-: לְּאַהְּהֹא la-ʔaḥātā to the sister; the a is sometimes omitted: hamārā male donkey, but בּחמֹרֹא ka-ḥmārā like a male donkey;
- (b) before yə-: *bə-yə-, *lə-yə-, and *kə-yə- contract to b-i-, l-i-, k-i-: yə $d\bar{a}$ hand, but *bə-yə $d\bar{a}$ >b- $id\bar{a}$ in hand;
- (c) before any other consonant with ∂ : bi-, li-, ki-, with omission of ∂ in the first syllable of the noun (i.e., $b\partial$ - $C\partial$ > bi-C): מֹב'ֹץ $n\partial biy\bar{a}$ prophet, but לנב'ֹץ li- $nbiy\bar{a}$ [li-nviyā] to a prophet;
- (d) otherwise, with פֿמיא בֿאַרענא בֿאַרענא bə-ʔarṣā 'in the land'; גֿפֿא kə-mayyā like water.

4.3 Relative Clauses

The relative pronoun $\bar{1}$ $d\partial$ - is uninflected for gender or number. In form it follows the same combinatory rules as $b\partial$, $l\partial$ -, $k\partial$ -, above.

מלכא דֹנפֿק *malkā di-npaq* the king who went forth לברא דֿגפֿל gabrā da-?əzal the man who went איתֿתא דֿאוֹלֿת ?ittətā da-?əzálat the woman who went

Prepositional relationships, such as 'in which', 'from which', must be expressed by resumptive pronouns within the relative clause:

the man to whom I gave the money \rightarrow the man who I gave to him the money אַברא דיהֿבית ליה יֿת כֿספֿא $gabr\bar{a}\ d$ -ihábit leh yāt kaspā the city from which I went forth \rightarrow the city which I went forth from it מַנֿה דָּנפֿקִית מַנֿה \ddot{a} קרתא דִנפֿקִית מַנֿה \ddot{a}

Direct object resumption is optional and uncommon:

(יתיה) ג'ברא דיקשֿלו (יתיה gabrā di-qtálu (yāteh) the man whom they killed

Vocabulary 4

Verbs:

うざず ?akal to eat.

קֿל gəzar to cut; to circumcize; gəzar qəyām sim to make a covenant with.

าจื้อ *məsar* to hand over (to, into the hand of: *bə-yad*, *lə-*, or *qədām*).

าซ์วิ *nəṭar* to guard, preserve, keep, observe.

ๆร้า rədap to pursue (obj. with bātar).

רהֿם rəhaṭ (also הֿה"ם rəheṭ; see lesson 5) to run.

שַבֿש *šəbaq* to leave, abandon, forsake; with *la-*: to forgive.

Nouns:

היכֿלא *hekəlā* palace, temple.

עולימֿא *Sulemā* boy, lad; servant, attendant.

עולימֿתֿא *Sulemətā* girl, maiden.

קֹּיׁמֹא qəyāmā or אַזְּיֹם qiyāmā treaty, covenant; gəzar qəyām sim to make a covenant with.

Other:

- בּלוֹ bə-go (with suffix בֹּלוֹי bə-gawwi, etc.; prep.) in, within, in the midst of; מֹלוֹי mig-go (with suffix מֹלוֹי mig-gawwi, etc.; prep.) from within, from the midst of.
- בֿיד bə-vad (prep.) into the hand/power of.
- าก็ \bar{b} \bar{b} \bar{a} tar (prep.) after, behind (both spatial and temporal meanings); pronominal suffixes with $b\bar{a}$ tar are given in §7.2.
 - 5 ka- (prep.) like, as, according to; ka-does not take pronominal suffixes.

- עם Sim (with suffix עמי Simmi, etc.) with, together with.
- קרֿם $q \partial d\bar{a}m$ (prep.) before, in the presence of; $min\ q \partial d\bar{a}m$ from before, from the presence of; pronominal suffixes with $q \partial d\bar{a}m$ are given in §7.2.

Exercises

A.

1. qartā da-?əbádu bə-gawwah 2. gabrā d-ihábit leh yāt qinyānā 3. ?ittətā di-ktábat yāt pitgāmā 4. Sulemā di-npal Sal ?arSā 5. hekəlā da-Səráqnā minneh 6. laḥmā d-ihabtin li 7. mayyā di-nṭartun lánā 8. gubrā di-rháṭit ləwāteh 9. qəyāmā di-gzárnā Simməkon 10. ?ittətā d-ihábtā lah yāt kaspā

1 קُרתֿא דֿאַבֿרו בֿגֿוֹה 2 גֿברֿא דיהֿבית לֹיה יֹת לְנִינֹא 3 אִיתֹתֿא דֹכתֿבֿת יֹת פֹתנֿמֿא 4 עוֹלימֿא דֹנפֿל עֿל אַרעֿא 5 הִיכֹלֹא דַערֿקנֹא מִינִיה 6 לֹחמֿא דִיהָבתִין לִי 7 מֿיֹא דִנשֿרתון לֹנֹא 8 גוברֿא דִרהֿמִית לּוֹתִיה 9 קֿיִמֿא דִגוֹרנֹא עֹמֹלון 10 אִיתֹתָא דִיהַבתֿא לֹה יֹת כֿספֿא

B. Vocalize and translate:

1 עולימא דפלח קדם מלכא 2 מורא דנחתו מניה 3 משכנא דפרסנא תמן 4 מישרא דעברו בצפרא 1 5 ארעא דעברו בה

C.

1. Yəhábit lik yāt qinyānā. 2. Gəzar qəyām Simmánā. 3. Rədap bātar gabrā u-qṭal yāteh. 4. Pəzálā lə-hekəlā u-šbáqā yāt Sulemā tammān. 5. Rəháṭnā ləwāteh. 6. Pəkálu yāt laḥmā wə-lā yəhábu lánā minneh. 7. Məsáru yāt Sulemā bə-yad malkā. 8. Nəpaq Sim gabrā, u-nṭálu Sad ṭurā. 9. Lā məsárnā yāt qartā bə-yad malkā. 10. Nəṭárit yāt qinyānā d-ihab li.

1 זּהֹבִית לִיךְ זֹת לְנִינֹא 2 גَזֹר קִים עַמֿנֹא 3 רֹדֹף בֿתֿר גַברֹּא וֹקְשֵׁל זְּתִיה 4 אֹזֹלֹא לֹהיכּלֹא וֹשבֿקֹא זֹת עֹוֹלִימֹא בֿיִּד מֿלֹכֹא עִוֹלִימֹא בֿיִּד מֿלֹכֹא לֹנֹא מִינִיה 7 מֿסֿרו זֹת עִוֹלִימֹא בֿיִּד מֿלֹכֹא עֹוֹלִימֹא בֿיִּד מֿלֹכֹא 16 נַמַּרִית זֹת לְינִינֹא דִיהַב לִי 8 נַפֿק עִם גַברֹּא וִנֹשַׁלִוֹ עַד שׁוֹרֹא 9 לֹא מֹסֿרנֹא זֹת קָרתֹא בֹיִד מֿלכֿא 10 נַשִּׁרִית זֹת לְינִינֹא דִיהַב לִי

D. Vocalize and translate:

1 קטלו יתהון בגו קרתא 2 למא לא רדפתון בתר ולימא 3 על מא לא שבקת לעמא 4 ערקת עולימתא מביתא ורהטת לותי 5 לא נטרתין ית פתגמא דכתבית לכין

LESSON FIVE

5.1 G Perfects in e and o

Many G Perfects have the pattern *qətel* rather than *qətal*. These include most stative verbs, i.e, verbs expressing the possession of, or attainment of, a characteristic, such as *təqep* (to grow strong), *dəḥel* (to be afraid), as well as other intransitive action verbs, such as *səleq* (to go up) and *qəreb* (to draw near). There are also a few transitive active verbs in this group, e.g., *rəḥem* (to love). Their inflection is as follows:

3ms	סֿלֿיק	səleq	3mp	סֿליל <i>ו</i>	səliqu
3fs	סֿלּיקֿת	səléqat	3fp	סֿליקֿא	səliqā
2ms	סֿלֿיקת	səleqt	2mp	סֿלֿיקתֿון	səleqtun
	סֿליקתֿא (or סֿלי	səléqtā)			
2fs	סֿלֿיקת	səleqt	2fp	סֿליקתין	səleqtin
1cs	סֿלֿילִית	səléqit	1cp	סֿליקנ ֿא	səléqnā

Note especially the change of the stem vowel from *e* to *i* in the 3rd person plural.

Some verbs occur with both patterns; e.g.,

```
בֿסֿב/נֿסֿיב nəsab/nəseb to take;
מל/הֿהיש rəhat/rəhet to run;
מֿחת/נֿחית nəḥat/nəḥet to go down.
```

A third, and extremely rare, type of G Perfect has the pattern qətol; e.g.,

```
דֹמִׁרן dəmok to fall asleep; נֿגּוב nəgob to subside, abate.
```

Not all forms of these are attested, but they appear to have had a change of $o \to u$ in the 3rd plural, corresponding to $e \to i$ above. Thus, דֹמוֹכֹת dəmókat, etc.; pl. דֹמוֹכֹת dəmúku, דֹמוֹכֹא dəmúka, etc.;

Vocabulary 5

Verbs:

לחיל dəḥel to be afraid, fear (object usually with min or min qədām).

יֿתִיב *yəteb* to sit, dwell, remain, settle.

נּסֹיב/וֹסֿב nəseb/nəsab to take (the most general verb of 'taking'; includes all the meanings noted for dəbar as well).

סֿגיד səged to bow down.

סֿלִיק səleq to go up, ascend (intrans.).

קֿרִיב qəreb to approach, draw near (to: la-, lawāt); to be on the point of (+ infinitive); qəreb ba- to come into contact with, touch.

קֿקיף taqep to grow strong, be strong; to be severe; to become rich, wealthy; taqep

la-N N became angry (e.g., תֿק"ף לֿמֿלכֿא taqep la-malkā the king became angry; הֿק"ף לי taqep li I became angry).

Nouns:

לרומא dāromā the south; mid-dāromā lə- on the south of.

לֿפּנֿא kapnā famine, hunger.

מֿרבֿרֿא *madbərā* desert, steppe, wilderness.

madnəḥā (also מֹדֹנחֹא madnəḥā east(ward); mim-madnəḥā on the east; mim-madnah (or madnəhā) lə- on/to the east of.

מֿערֿבֿא $ma rab \bar{a}$ (also מֿעֿרבֿא $ma rab \bar{a}$) the west; $mim-ma rab \bar{a}$ on the west.

מצרים Miṣráyim Egypt.

ציפֿונֿא sippunā the north.

Note also the idioms: פֿטיב/דֿבֿר אָ א לֹיה לֹאִיתֹו/לֿאַמהֹו *nəseb/dəbar yāt N leh lə-ʔittu/lə-ʔamhu* He took N as his wife/maidservant. אִיתֹו *ʔittu* and אַמהו מבּשׁה *ʔamhu* are abstract nouns (wifehood, servanthood), little used outside this idiom.

Exercises

Α.

1. ʔəzálu lə-madnəḥā. 2. Yətíbu mim-madnaḥ lə-qartā. 3. Qəreb lə-qartā. 4. Qərébnā lə-nahrā. 5. Səgédit qədām malkā. 6. Nəsébit yātah li lə-ʔittu. 7. Dəbar yāt Sulemā u-nṭal Simmeh lə-ṣippunā. 8. Qəríbu lə-ʔarSā miṣ-ṣippunā. 9. Yətébnā mid-dāromā lə-ṭurā. 10. Lā səléqit lə-ṭurā. 11. Ləmā nəsebt yāt Sulemətā lə-hekəlā? 12. ʔəzálu lə-mešərā w-itíbu bə-gawweh. 13. Təqep leh u-qṭal yāt gabrā. 14. Təqep kapnā bə-ʔarSā. 15. Dəḥélat min qədām malkā wa-Səráqat mil-ləwāteh.

1 אَזֹלו לَמַדנֹחֹא 2 יֹתִיבֹו מַמַּדנֹח לَקְרתֹא 3 קּרִיב לֹקְרתֹא 4 קְרִיבנֹא לֹנהרֹא 5 סֹגִידִית קּדֹם מַלכֹא 5 נַסִיבִית יֿתָה לי לֹאִיתִׁו 7 דַבַּר יֹת עַוֹלִימֹא וֹנִשׁל עִמִיה לֹצִיפוֹנֹא 8 קּרִיבוֹ לֹאִרעָא מֹצִיפּוֹנֹא 9 יֹתִיבנֹא 6 נַסִיבִּת יֹת עַוֹלִימֹא לֹמִיב 12 אַזְׁלוּן לֹמִישֵּרֹא ויתִיבוֹ מֹלְרוֹמֹא לֹטוֹרֹא 10 לֹא סֹלִיקִית לֹטוֹרֹא 11 לֹמַא נַסִיבת יֹת עַוֹלִימֹתֹא לֹהִיכֹלֹא 12 אַזְׁלוּן לֹמִישֵּרֹא ויתִיבוֹ בֹּוֹיה 13 תֹקִיף לֹיה וֹקְשַׁל יֹת גַברֹא 14 תֹקִיף כֿפּנֹא בֹאַרעָא 15 דֹחִילֹת מִן קּדֹם מַלְכֹא וֹעַדְׁקְׁת מַלּוֹתִיה 13 בֹנִיים 14 הַלִּיף לֹפּנֹא בֹאַרעַא 15 הַקּיף לִיה וֹקְדָם מַלְכֹא וֹעַדְּלְּת מַלּוֹתִיה

B. Vocalize and translate:

1 למא דחילתון מננא 2 סליק לטורא ויתיב תמן עד צפרא 3 תקיף כפנא ונחתו עמא למצרים 4 לא סגידו קדם מלכתא 5 נטלא למערבא עד מדברא 6 רדפו בתר מלכא למדנחא 7 נסיבו ית עולימא סגידו קדם מלכתא 8 לא נטרתון ית קימא דגזרנא עמכון 9 תקיף גוברא בקנינא 10 לא קריבית בלחמא 11 דחילו מננא ושבקו ית קרתא 12 קריבית לותיה וסגידית 13 לא יתיבו במדברא 14 נסיב ית איתתא ליה לאמהו 15 נסיבו יתהין להון לאיתו

LESSON SIX

6.1 The Singular Noun with Pronominal Suffixes

The pronominal suffixes given in §3.1 are attached directly to a noun to indicate pronominal possession. The stem to which they are attached may be obtained by dropping the final $\kappa^2 - \bar{a}$ of the lexical form. Thus, from $\kappa \preceq \bar{b} malk\bar{a}$:

מֿלכי	malk-i	my king	מֿלכֿנֿא	malk-ánā	our king
מֿלכֿך	malk-āk	your (ms) king	מֿלכֿכֿון	malk-əkon	your (mp) king
מֿלכֿיך	malk-ik	your (fs) king	מֿלכֿכֿין	malk-əken	your (fs) king
מֿלכֿיה	malk-eh	his king	מֿלכֿהֿון	malk-əhon	their (m) king
מֿלכֿה	malk-ah	her king	מֿלכֿהֿין	malk-əhen	their (f) king

There are a few formal complications involved before the suffixes $-\underline{k}on$, $-\underline{k}en$, -hon, and -hen:

- (a) Stems ending in -CC- or -vC- (where v is not a) insert a before these suffixes: e.g., מַלכֹּלוֹן malk-akon, פֿריַתְּלוֹן bet-akon, etc.
- (b) Nouns whose stems end in -aC-, e.g., hekal-, must restore a full vowel in the final stem syllable before these suffixes. The vowel restored is a in an over-whelming number of nouns: hekal-kon, hekal-ken, hekal-hon, hekal-hen.
- (c) All feminine nouns ending in $-\partial t\bar{a}$ fall under the preceding rule:

The vowel here is invariably a.

(d) Exceptions to the preceding rules are relatively rare and will be dealt with individually in the following lessons.

Note the translation of 'whose' in relative clauses:

the man whose money I took \rightarrow the man who I took his money

גברא דנטיבית ית לספיה gabrā di-nsébit yāt kaspeh

Vocabulary 6

Verb:

רּחִים *rəhem* to love.

Nouns:

אֿמהֿא *Pamtā* female servant, slave.

אַזְהֹאֹ/אֹזֹהֹא *?attānā/?ətānā* female donkey.

בֿעירֿא bəsirā cattle.

בֿעלֿא baslā husband.

LESSON SIX 15

```
בֿרֿא bərā son.
```

בֿרֿתֿא *bərattā* daughter.

גינֿהֿא ginnətā garden.

גמלא gamlā camel.

หา้ก็ที่ *ḥəmārā* male donkey.

אָלא haqlā field.

אַבֿא *ḥarbā* (f.) sword.

עברא עברא ישברא *Sabdā* male servant, slave; attendant.

หรัฐ *Sānā* (f.; sometimes construed as f.pl.) flock(s) (sheep and goats).

רוגזֿא rugzā anger, wrath; הֿקּיף רוגזיה təqep rugzeh bə- he became angry at/ with.

לורֿא *torā* bull, ox.

לורֿתֿא torətā cow.

Exercises

Α.

1. ḥəmārik 2. ḥarbánā 3. hekal<u>k</u>on 4. gamləhon 5. ḥaqleh 6. Sānəhon 7. Sulemətik 8. bəSirəkon 9. pitgāmāk 10. ?ətāneh

וּ אֿתֿנִיה 10 אַתֿגֿאַך 10 בֿעִירֹכּון 9 בֿעִירֹכּון 9 בֿתּגֿאַד 10 אַתֿבֿיר 10 אַנֿהֿון 7 עולימֿתיך 1 בּעִירֹכּון 9 פֿתגֿמֿך 10 אַתֿניה 10.

10 עבדכון אחתי 3 גינתכין 9 חקלי 10 עבדכון 7 אחתי 5 ענך 6 אחתי 10 אחתי 3 גינתכין 9 חקלי 10 עבדכון

C.

1. Dəḥélat min qədām baʿlah. 2. Səléqnā miq-qartəhon. 3. Lā səgídu qədām malkánā. 4. Qəríbā lə-beti bə-ramšā. 5. Təqep rugzeh bi-breh. 6. Yətíbu mim-madnaḥ lə-ʔarʕánā. 7. Lā nəsébit yāt laḥmik. 8. Rəháṭat bərattah ləwātah. 9. Ləmā lā nəṭártā yāt qəyāmi? 10. ʕal mā nəsebt yāt Sulemā Simmāk? 11. Səráqu mil-ləwāt malkathon. 12. ʔəbad ʕammi tammān. 13. Dəbárit yāt bəri Simmi u-npáqit mib-beti. 14. Nəseb yāt ḥarbi minni. 15. Məsar yāt qinyāneh bə-yad ʕabdeh.

1 דּחִילֹת מִן קֹדֶם בַעלֹה 2 סֹלִיקְנֹא מֹקְרתּהוֹן 3 לֹא סֹגידוֹ קֹדֶם מַׁלֹכֹנֹא 4 קֹריבֹא לביתִי בּרְמּשֹׁא 5 תַּקִיף רוֹגזֹיה בבריה 6 יֹתִיבוֹ מֹמַדנֹח לֹאִרענֹא 7 לֹא נֹסִיבִית זֹת לֹחמִיך 8 רֹהׁשַׁת בֹרְתָׁה לּוֹתָה 9 לֹמֹא 5 תַּקִיף רוֹגזֹיה בבריה 6 יֹתִיבוֹ מֹמִדנֹח לֹאַרענֹא 7 לֹא נַסִיבת זֹת עוֹלִימֹא עִמֹך 11 עַּרְקׁו מַלֹּוֹת מַלְכֹתהוֹן 12 אַבֹד עַמִי תֹמֹן 74 נַסִיבת זֹת עוֹלִימֹא עִמֹך 13 עַּמִי זֹת לַנִּיה בִּיֹד עַבריה 13 בַּרִית זֹת בַרִי עִמִּי וֹנִפֹּלְיִת מִבּיתִי 14 נַסִיב זֹת חַרבי מִינִי 15 מַסַר זֹת לְנִינִיה בַּיִּד עַבריה

D.

1 למא תקיף לך 2 עברו ית ארענא וקטלו ית עמנא 3 יתיבית בגינתהון ברמשא 4 למא נסיבתון ית תורי וית תורתי 5 רחימת אתתא ית ברה וית ברתה 6 ערקת אמתה מלותה 7 יתיב על חמריה ולא נחת 8 אזל גמלכון לחקלכון 9 יתיבו גברא ואיתתא ממדנח לגינתא 10 תקיף בענא ובבעירא 11 קריב עם עולימיה וסגיד 12 דבר ית אמתא ליה לאיתו 13 לא רחים ית אתתיה 14 נפלת חרביה על ארעא 15 לא אכלו מבעירהון

LESSON SEVEN

7.1 The Demonstrative Pronouns

The demonstrative pronouns are:

this	masc.	דֿין	den	fem.	řŤ	$d\bar{a}$
that	masc.	הוא	hu?	fem.	היא	hi?

When used as the subjects of simple non-verbal predications, such as 'This is our king', the order of the elements generally follows that of the Hebrew. Note that there is no equivalent in Targumic of the English copula ('is, are'):

```
מֿלכֿתֿנא היא Malkətánā hi?. She is our queen. (or) That one is our queen.
```

When used attributively as demonstrative adjectives, a prefix $h\bar{a}$ - is required, and the demonstrative must follow its noun:

```
מֿלכֿא הֿדֹין malk\bar{a}\ h\bar{a}den this king מֿלכֿא הֿדֹא מֿלכֿא malkat\bar{a}\ h\bar{a}da this queen מֿלכֿא הֿהֿוא מֿלכֿא הֿהֿיץ מֿלכֿא הֿהֿוא מֿלכֿא הֿהֿוא מֿלכֿא הֿרייג אַ הֿרייג הֿרייא מֿלכֿא הֿרייא מֿלַלֿא הֿרייא מֿלַלֿא הֿרייא מֿלַלֿא הֿרייא מֿלכֿא הֿרייא מֿלַלֿא הֿרייא מייניא מֿלַלא הֿרייא מייניא מ
```

This $h\bar{a}$ - is frequently omitted in the expression יֹמֹא דֹין $yom\bar{a}\ den$ 'this day, today', and occasionally in a few other expressions.

7.2 בֿחֹב Bātar and Other Prepositions with Pronominal Suffixes

Several prepositions have pronominal objects expressed by a series of pronominal suffixes different from those given in §3.1; for example, วที่อี $b\bar{a}tar$:

בֿתֿרֿי	bātər-ay	after me	בֿתֿרֿנֿא	bātər-ánā	after us
בֿתֿרֿך	bātər-āk	after you (ms)	בֿתֿרילון	bātər-ekon	after you (mp)
בֿתֿרֿך	bātər-ak	after you (fs)	בֿתֿריכין	bātər-eken	after you (fp)
בֿתֿרוהי	bātər-óhi	after him, it (m)	בֿתֿריהֿון	bātər-ehon	after them (m)
בֿתֿרֿהֿא	bātər-áhā	after her, it (f)	בֿתֿריהין	bātər-ehen	after them (f)

The following prepositions are employed with these same suffixes:

```
קּבְּּבֹּם קּבְּּבֹּם קּבְּּבֹם קּבְּּבּם קּבְּּבּם קּבְּּבּם קּבְּּבּם קּבְּּבּם קּבְּּבּם קּבְּּבּם קּבְּּבּם קּבּּם קּבּּבּם קּבּּם הּמּלּם בּינִי בּיִּבּם בּינִי בּיבּים שׁבּיבי שּבּיבי שַבּיבי שּבּיבי שּבּיביי שַבּיביי שּבּיביי שבּיביי שבּיביי שבּביביי שבּביבייי שבּביביי שביביביי שבּביביי שבּביביי שבּביביביי שביביביי שבּביביי שביביביי שביביביי שביביביי שביביביי שביביביי שביביביי שביביביי שביביביי שב
```

Vocabulary 7

Verbs:

วิทัล *Pahad* to seize, grasp, lay hold of; to close (a door).

```
אֿמֿר ?əmar to say.
```

ידי yədas to know (ידיע ?əre: that).

ירית *yəret* to inherit.

נֿצֿב *nəṣab* to plant.

עֿבֿד səbad to do, act; to make, fashion.

ทภ์อิ *pətaḥ* to open.

Nouns:

אילנא *?ilānā* tree.

ห้ซี้ daššā door, doorleaf.

יוֹמֿא *yomā* day.

ליליא *leləyā* night.

תרעצא ה' tarsā gate (of a city), doorway (of a house or tent).

Other:

אֿרי Pare (conj.) (the fact) that; when, since, because (corresponds to Hebrew אֿרי $k\hat{i}$).

לל kol (also written לֹב in imitation of Tiberian בֶּל־) preceding an emphatic singular noun used definitely, לל means 'all of, the whole of', as in: אַל בוּשׁרּא kol mešərā the whole plain, בֹל אַרתֿא לֹב kol qartā the whole city, בֹל אַרעֿא kol ʔarsā the whole earth, all the land, בֹל לְינינִיה kol qinyāneh all of his property; with a suffix, the base is kull-: בול ליה kulleh 'all of it (m)'.

מֿא *mā* what?

מֹל man who?

Exercises

A.

1. qədām malkā hāhu? 2. ləwāt ?ittətā hāhi? 3. bə-ginnətā hādā 4. Sad nahrā hāhu? 5. min qədām malkā hāden 6. bə-kol ?arSā hāhi? 7. Dā qartánā. 8. Hu? bəri. 9. Hi? bərattik. 10. BaSli hu?. 11. Ginnətánā dā.

1 לְדֹּם מُלכֹא הֿהֹוא 5 מֹן לְדֹּם מُלכֹא הֿהֹיא 5 בֹּגינּתֿא הֿדֹא 4 עד נהרֿא הֿהוא 5 מֹן לְדֹּם מُלכֿא הֿדין 6 בֹלל אַרעֿא הֿהיא 7 דֹא לְרחֿנֹא 8 הוא בֹרי 9 היא בֹרֹתיך 10 בַעלי הוא 11 גנֹתֿנֹא דֹא

В.

1 מדרומא לקרתא הדא 2 ממדנח לטורא ההוא 3 עם עולימתא ההיא 4 בגו מישרא הדין 5 כל קרתא 6 כל חקלהון 7 כל מדברא 8 כל יומא ההוא 9 דין פתגמיה 10 דא אתני 11 היא אמתה 12 איתתך היא 13 עולימיה הוא

C.

1. Rəhat lə-daššā u-ptaḥ yāteh. 2. Rədap bātərehon Sad turā. 3. Mā Səbadt tammān bə-yomā hāhu? 4. Yərétit yāt kol qinyānā hāden. 5. Lā yədáSit ʔəre Səráqat ʔittəti. 6. ʔəḥad

yāt ḥarbā u-qṭal yāteh bah. 7. Nəṣabnā yāt ʔilānā bəgo ginnətánā. 8. Man Səbad yāt pitgāmā hāden? 9. Yəteb bə-tarSā wə-lā nəpaq. 10. Nəpáqit wa-ʔəḥádit yāt daššā bātəray. 11. Den qəyāmi di-gzárit Simkon. 12. Yəhábit ləkon yāt kol ʔarSā hādā. 13. Mā ʔəmartun lə-Sabdeh?

1 רֹהٌט לֹדُשิׁא וֹפתֿח יُתִּיה 2 רֹדִיף בֿתּדיהוֹן עַׁד טוּרֹא 3 מֿא עַבֿדת תַּמֿן בּיוֹמֿא הֿהוֹא 4 יּדִיתִית יֹת כֹל לִנְאָ הַדְּיֹן 5 לֹא יֹדִעִית אַדִּי עַדְּקָת אָתִּתִי 6 אַחָׁד יֹת חַׁרבֹא וֹקְשׁל יִתִיה בַּה 7 נַצַבנֹא יֹת אִילֹנָא בֹּגוֹ לִנָא הַנֹיּלָא הַבֹּץ 10 נַפֿקית וֹאַחְׁדִית יֹת דַשׁׁא בֿתּרִי 11 דִין גּנֹתַנֹא 8 מַן עַבַּד יֹת פֹתנִמֹא הַדִּין 9 יִתִיב בֹתרעַא וֹלֹא נַפֿק 10 נַפֿקית וֹאַחְׁדִית יֹת דְשׁׁא בֹתֹרֹי 11 דִין קּיִמִיב לַנון יִת כֹל אַרעָא הַדֹּא 13 מֹא אַמַׁרתון לעַבדיה

D.

1 ידעו ארי אבד מלכהון 2 פתחו ית תרעא ונפקו מקרתא 3 אחדו ית גמלי וערקו 4 למן יהבת ית תורתא 5 קריבא לביתנא בליליא 6 דין אילנא דנצבית ביומא ההוא 7 מא אכלת אתתא בגנתא 8 אבדו כל עמא בליליא ההוא 9 אמרית ליה מא עבדת לי 10 ירית ית חקלא ההוא 11 נפל ביתא עליהון 12 סגידו קדמוהי 13 פלחנא קדמיהון

LESSON EIGHT

8.1 Noun Plurals

The plural of a noun in the emphatic state is as follows:

```
masc. sing. יוֹמֿיא yomā masc. pl. יוֹמֿיא yomayyā
fem. sing. הוֹרֹתֹא torətā fem. pl. הֹרֹתֹא torātā
```

For the vast majority of nouns, both masculine and feminine, the stem of the plural is the same as that of the singular. There are, however, certain irregularities:

- (a) Some nouns that have masculine form in the singular have plurals in -ātā, e.g., אַשֿאַ napšā soul, person, plural הַּמַשׁאַ napšātā.
- (b) Some feminine nouns have plurals in *-ayyā*, e.g., מֹילֹיא *millətā* word, plural מֹילֹיא *millətā* word, plural מֹילֹיא
- (c) In nouns of the form $C_1 v C_2 C_3$ in which C_3 is a bgdkpt letter, that letter is spirantized in the plural (from the earlier presence of a vowel before C_3 in the plural): $malk\bar{a}$, but $mal\underline{k}ayy\bar{a}$; $Sabd\bar{a}$, but $Sab\underline{d}ayy\bar{a}$. Similarly feminines of the form $C_1vC_2C_3\partial t\bar{a}$: $malk\partial t\bar{a}$, $mal\underline{k}at\bar{a}$. (This spirantization is of course not indicated in the Babylonian pointing: מֵלְכָּא , מֵלְכָּא , מֵלְכָּא .)
- (c) Some very frequent nouns have other irregularities in the formation of their plurals, e.g..

```
בֿרֿא bərā son, plural בֿנֿיא bənayyā קֿרתֿא קartā city, plural קֿרתֿא קֿרתֿא קֿרתֿא
```

Listed below are all nouns occurring thus far whose plural forms are attested:

(1) No irregularities (apart from spirantization of $C_3 = bgdkpt$):

singular	plural	singular	plural	singular	plural
?ilānā	?ilānayyā	ḥaqlā	<u>ḥaqlayyā</u>	Sabdā	Sab <u>d</u> ayyā
gabrā	gabrayyā	<i>țurā</i>	<i>ṭurayyā</i>	Sulemā	Sulemayyā
gubrā	gubrayyā	yomā	yomayyā	Sulemətā	Sulemātā
gamlā	gamlayyā	malkā	mal <u>k</u> ayyā	pitgāmā	pitgāmayyā
daššā	daššayyā	mešərā	mešərayyā	torā	torayyā
ḥəmārā	<i>ḥəmārayyā</i>	maškənā	maškənayyā	torətā	torātā

(2) With irregularities:

singular	plural	singular	plural
?am <u>t</u> ā	אֿמהֿתֿא <i>?amhātā</i>	betā	אֿהֿ [†] א bāttayyā
?ittətā	ห'ซ็เ nəšayyā	Sammā	עֿמֿמֿיא Saməmayyā
bərā	בֿניא bənayyā	qartā	קׁרוֹּיּא qirwayyā
hərattā	בֿנֿתֿא <i>bənātā</i>		

Attested plurals will be included in the lesson vocabularies from now on.

8.2 Plural Nouns with Pronominal Suffixes

Possessive suffixes are attached to plural nouns as follows:

(a) Plurals in $-\bar{a}t\bar{a}$ drop the final $-\bar{a}$ and add the same suffixes used with a *singular* noun (§6.1): e.g., בֿנֹת' bənāti my daughters:

בֿנֿתי	bənāt-i	בֿנֿתֿנֿאַ	bənāt-ánā
בֿנֿתֿך	bənāt-āk	בֿנֿתֿכֿון	bənāt-əkon
בֿנֿתֹיך	bənāt-ik	בֿנֿתֿכֿין	bənāt-əken
בֿנֿתֿיה	bənāt-eh	בֿנֿתֿהֿון	bənāt-əhon
בֿנֿתֿה	bənāt-ah	בנֿתֿהין	bənāt-əhen

Occasionally, plurals in -ātā add suffixes as in (b), especially 1cs, 3ms, and 3fs: מוֹל bənāt-ay, בֿוֹלְהֹיה bənāt-óhi, אַהֿהָּבׁ bənāt-áhā.

(b) Plurals in $-ayy\bar{a}$ drop the $-ayy\bar{a}$ and add the suffixes in the forms given for $b\bar{a}tar$ in §7.2: e.g., $b\partial n-ay$ my sons:

בֿנֿי	bən-ay	בֿנֿנֿא	bən-ánā
בֿנֿך	bən-āk	בֿנ״לון	bən-ekon
בֿנֿד/בֿנֿכי	bən-ak/bən-áki	בֿנ״כין	bən-eken
בֿנוהי	bən-óhi	בֿנ״הׄון	bən-ehon
בֿנֿהֿא	bən-áhā	בֿניהין	bən-ehen

Note that some nouns will appear the same in the singular and the plural with the suffixes of the 2ms and 1cp: מַּיחנֹמֹק $pitg\bar{a}m\bar{a}k$ your (ms) word, your (ms) words; אַ $haql\acute{a}n\bar{a}$ our field, our fields. Note also that the 2ms suffix has $\bar{\gamma}^{\pm}$ - $\bar{a}k$ with \bar{a} while the 2fs suffix has $\bar{\gamma}^{\pm}$ -ak (or \bar{b}^{\pm} -ak) with a.

8.3 The Plural Demonstratives

The plural forms of the demonstatives are:

these c.	אֹילֹין	Pillen	attributive: הֿאֹילֹין	hā?illen
those m.	אינון	?innun	הֿאֹינׂון	hā?innun
f.	אִׁינִין	?innin	הֿאֹינֹין	hā?innin

Vocabulary 8

Verbs:

```
זבֿוֹ zəban to buy, purchase.
```

מביש napeš to become numerous, widespread.

שֿכיב *šəkeb* to lie down.

กรีซิ *šəlaḥ* to send, to send a message/messenger.

שֿמֿע *šəma*? to hear.

Nouns:

אֿחרֿא *Patrā* (pl. -ayyā) place, site, location.

להבֿא dahbā gold.

מֹלֹא mānā (also spelled מֹאהֹ; pl. -ayyā) vessel, utensil.

אָלֹבֹי nəbiyā (pl. -ayyā) prophet.

*ララ qālā (pl. -ayyā) voice, sound.

Other:

תּהְׁוֹת təḥot (prep.) under, beneath (with pl. suffixes; see §7.2). אַ Pān (interrog. adv.) where?; אָל lə-Pān whither?; אַ mənān whence?

Exercises

A.

- 1. təḥot ʔilānayyā hāʔinnun 2. mil-ləwāt malkayyā hāʔinnun 3. Sal Saməmayyā hāʔillen
- 4. mim-ma\rəb\ata lə-qirwayy\ata\finnin 5. gamlayy\ata wa-\həm\atarayy\ata

1 תֿחׄות אִילֿנֹיא הֿאִינוֹן 2 מַלֹּכֿיא הֿאִינוֹן 3 עַׁל עַׁמַמַּיֹא הֿאִילון 4 מַמַערבא לֹקרוֹיא הֿאִינין 5 גמלֿיא וֹחַמַּרִיא

B.

עבדיא וכל עם כל עם 4 עם אילין 3 עים נשיא האינין 3 עים נשיא פל 2 ממדנח למוריא ממדנח 1 ביומיא האינין 5 ביומיא האינון 5 מ

C.

1. Lā šəmásnā yāt pitgāmehon. 2. Šəkíbu təḥot ʔilānayyā bə-ʔatrā hāhu?. 3. Šəlaḥ yāt nəbiyeh lə-kol qirwayyā u-l-kol saməmehen. 4. Zəbánnā tammān yāt gamlayyā hāʔillen bə-dahbā d-ihabt lánā. 5. U-npíšu sammā hāhu? bə-kol ʔarsā hāhi?. 6. ʔəbádu gubrayyā di-šláḥit lə-ʔatrā hāhu?. 7. Mənān səráqā nəšayyā hāʔillen? 8. ʔān zəbantun yāt mānayyā hāʔillen? 9. Man səbad yāt mānayyā hāʔinnun? 10. Lā yədásu ʔəre šəlaḥ malkəhon yāt sabdóhi ləwāt nəbiyā.

1 לֹא שَמשׁנֹא זֹת פֹתגֹמִיהוֹן 2 שֹּכִיבוֹ תֹחות אִילֹנֹזֹא בֹאֹתרֹא הֹהוֹא 3 שַּׁלֹח זֹת נֹבִייה לֹכֹל לְרוֹזֹא וֹלכֹל עַבְּהֹיא וֹלכֹל זֹת בַּמֹמִיהִין 4 זֹבֹנֹא הַמֹן זֹת גַמלֹזֹא הֹאִילִין בּדֹהבֹא דִיהֹבת לְנֹא 5 וֹנִפִישׁוֹ עַמֹא הֹהוֹא בֹכֹל אַרעֹא הֹהיא 6 אַבֹרוֹ גוֹברֹזֹא דִשׁלְחִית לֹאַתרֹא הֹהוֹא 7 מֹנְ עַרְקֹא נַשֹּיֹא הֹאִילִין 8 אַן זֹבנתוֹן זֹת מֹאנֹזֹא הֹאִילִין 9 מַן עַבֹּר זֹת מַבֹּר זֹת בֹנֹיֹא הֹאִינוֹן 10 לֹא ידֹעוֹ אַרִי שַּׁלֹח מַלכֹּהוֹן זֹת עַברוֹהי לֹזֹת נֹבֹיֹא

D.

1 שמענא ית קליהון וערקנא 2 פתחו ית כל דשיהון 3 מן נצב ית אילניא באתרא הדין 4 לאן שלחתון ית דהבא 5 נסיבנא ית בנתיה לנא לאתו 6 יריתית ית בתיא וית חקליא 7 אחד ית חרביה ורהט לות גבריא 8 על מא אבדא כל קרויכון 9 מא אמרת לבנך 10 שכיבת בביתה ולא נפקת כל יומא ההוא

LESSON NINE

9.1 The Genitive (Construct) Chain

Possession or a genitive relationship is expressed in two principal ways: by simple juxtaposition, as in יוֹם מֹוֹלֹני yom moti the day of my death; or by the use of the preposition $\bar{\tau}$ də-, as in מֿלכֿא דֹכנֿעֿן $malk\bar{a}$ di-Knásan the king of Canaan. We shall consider juxtaposition first.

In the genitive construction $N_1 + N_2$ the first noun is in the construct state, or in construct with the second noun. If the second noun is definite (cf. §2.2), so is the first. In the vast majority of instances the construct is used with N_2 semantically definite (i.e., in the emphatic state, or with a pronominal suffix, or a proper noun); indefiniteness must be made explicit by the use of the absolute form to be discussed in Lesson 16. In general, the construct form of the singular noun is obtained by dropping the $-\bar{a}$ of the emphatic form; likewise for plurals in $-\bar{a}t\bar{a}$:

```
בית מֿלכֿא bet malk\bar{a} the house of the king בֿית מֿלכֿא benāt malk\bar{a} the daughters of the king.
```

Plurals in $-ayy\bar{a}$ replace $-ayy\bar{a}$ with -e:

```
בֿתי מֿלכֿא b\bar{a}tte\ malk\bar{a} the houses of the king בֿני מֿלכֿא bone\ malk\bar{a} the sons of the king bold בֿני מֿלכֿא bold בֿתוֹמֹי מֿלכֿא bold בֿתוֹמֹי מֿלכֿא bold בֿתוֹמֹי מֿלכֿא bold
```

Some special problems arise in the formation of the construct singular of certain noun types; these are taken up in §9.3, below.

9.2 Expression of the Genitive with \(\bar{7}\) də-

The construct sequence is the normal way of expressing a genitive relationship when the first member is a plural noun. When the first member is singular, however, there is a curious mixing of construct usage and the employment of $\bar{\gamma}$ $d\partial$ -. In terms of the texts themselves, the situation may be described most simply as follows:

(a) There are some nouns whose construct forms are not used at all, or at most in a lexically fixed expression; with these nouns, do- is the only way to express a genitive relationship. Examples include:

```
אַמהֿא ?amtā, מֿלכֿא malkā, עַברֿא Sabdā, אָרָהֿא קartā, רוגזא רוגזא רוגזא וונזא רונזא אַ
```

(b) There are other nouns which almost exclusively favor the construct usage and seldom, if ever, appear with $d\partial$ -:

(c) Most other nouns seem to range between these two extremes, being used either with $d\partial$ - or in the construct state with no clear difference in meaning.

9.3 The form of the Construct Singular

As indicated above, the construct singular noun is formed by dropping the final $-\bar{a}$ of the lexical form. Further adjustments must be made with the following types of nouns:

(a) Stems ending in $-\partial C$ - replace ∂ with a full vowel, usually -a-:

```
בֿרא בֿרא מֿשכֿנֿא maškəna מֿשכֿנֿא maškan מֿשכֿנֿא maškan מֿשכֿנֿא hekəlā היכֿל hekal מֿישֿר mešərā מֿישֿר mešar מֿישֿר yədā דֿי yad
```

(but note אַבּשׁ šəmā (name), construct שַׁשׁ šom or שׁ šem)

This includes all feminine stems in $-\partial t$:

```
אֹהֿהֹא ?ittətā הֹהֹא ?ittat אֹהֿה ?ulemətā הֹליבֿת $ulemat לוליבֿת $ulemat לוליבֿת $ulemat לוליבֿת $ulemat לוליבֿת $ווּתֹא $ulemat לוליבֿת $ווּתֹא $עוברים לוליבֿת $עוברים לוליבֿת $עוברים לוליבֿת $עוברים לוליבּת מוּלבֿת מוּלבֿת מוּלבֿת מוּלבֿת מוּלבֿת מוּלבֿת מוּלבֿת מוּלבֿת מוּלבּת מוּלבת מוּלת מוּלבת מו
```

(b) Stems ending in $-C_1C_2$ - (two different consonants) exhibit a variety of forms, either $q ext{o}tvl$ or $q ext{v}tvl$ in shape. These must be learned for each noun, though the majority have the form $q ext{o}tal$:

qətal:

```
אֿרעֿא ?arsā
                ห้าลิ Paras
                                         אַבּסבֿ kaspā
                                                            ๆจีวิ kəsap
אֿתרֿא ?atrā
                าก็หิ ?ətar
                                         מהרא מהרא inahrā
                                                            าก็วิ nəhar
גֹברֿא gabrā
                 גבֿר gəbar
                                         לוגזא rugzā
                                                            rəgaz רֿגֿז
להבֿא dahbā
                ⊐ก็าิ dəhab
                                         תרעא תועא tarsā
                                                            ที่กั təras
אַלא haqlā
                 həqal חֿקֿל
qətel:
בעלא haslā
                 לבּבל hasel
                                         לוומֿא lahmā
                                                            ləhem לּוֹם
```

gátal:

מֿלכֿא malkā מֿלדָ málak עֿבדֿא Sábad מֿלבֿץ Sábad

- (c) Stems ending in $-C_1C_1$ (doubled consonant) simplify the consonant, sometimes with a change of vowel: e.g., אַבֿי $libb\bar{a}$ (heart), construct לב lab.
- (d) The construct of בֿרֿתֿא *bərattā* is irregular: בֿה bat.

There are other irregularities, especially with nouns from roots III–Weak. These will be noted as required; see also Paradigm A.4, page 76.

9.4 Anticipatory Genitive Construction

There is a third type of genitive construction which makes use of an anticipatory possessive suffix followed by $d\partial$ -, as in

שׁמַׁה דַּקְּרתֹּא šəmah də-qartā the name of the city.

This occurs only rarely in Onqelos and is restricted to particular lexical items and to special compound constructions; both members of the construction are semantically definite.

Vocabulary 9

Verbs:

าวั๋x *Pəsar* to bind, take captive.

קהוֹק/דּחֹק dəḥeq/dəḥaq to press, urge; to oppress (yāt, bə-, lə-).

าธิ์กิ həpak to overthrow; to convert, change (x into y: yāt x lə-y).

שֿמֿ*ד təmar* to hide, conceal.

תֿבֿר təbar to break, break down; to subdue.

Nouns:

- אֿפֿיא אֿפֿיא (pl.) face, surface; most frequent in prep. phrases, esp. על אֿפֿי *Sal Pappe* (with pl. suffixes, §7.2) on the face/surface of; right up against, over against
- בֿרֿא בֿרֿא bārā the outside (of a place); used mainly in fixed prepositional and adverbial expressions: לבֿר ba-bārā to the outside; מבֿר מֹן mib-bārā on the outside (of: la-); למבֿרֹא la-mib-bārā to the outside (of: la-); בר מֹן בֿר מֹן bār min except, except for, other than.
- יּדֹא yədā (cstr. יֹדֹי yad; pl. -ayyā; f.; sing. with suffix: יֹדֹי yədi, יְדֹי yədāk, יֹדֹי yədeh, etc., but יִדֹי yadkon; note forms with preceding יֹד, בֿ, etc.: אַ יֹדֹי w-idā, בֹידֹי b-idayyā, etc.; with prep. מֹידֹא either מִידֹּא דֹי b-idā מִי מִידֹא b-idā מֹידִ בִּידֹי b-yad (or בִּידֹי b-idā də-) into the hand/power/control of; through, by means of; וֹפֹיב בִידִיה nəseb b-ideh he picked up.
- יוי/יי *Ywy* or *Yy* the usual writing of the divine name, presumably read *?ədonāy* as in Hebrew (יהוה).

ว้ karmā vineyard.

מדבֿה madbəḥā (cstr. מֿרבֿה madbaḥ; pl. -ayyā) altar.

 $mal\underline{k}ut\bar{a}$ (cstr. מֿלכֿותֿא $mal\underline{k}ut\bar{a}$ (cstr. מֿלכֿותֿא $mal\underline{k}aw\bar{a}t\bar{a}$) kingdom, reign, rule.

קרבא קֿרבֿא qərābā (pl. -ayyā) battle, war; səbad qərābā sim to wage war against.

ชัก šəmā (cstr. 🗅 ซ่ šom or ฉ ซั šem; pl. หก็ก็กักั šəmāhātā) name.

Exercises

A.

1. təras qartəhon 2. ?ilān ginnətā 3. qinyān bənóhi 4. basle bənāteh 5. ?ittat sabdāk 6. suleme malkā 7. nəše malkā 8. ḥəqal gabrayyā hā?innun 9. qəyām sammánā 10. ?amhāt nəšehon 11. mānayyā də-dahbā 12. malkəwātā də-?arsā 13. šom bəreh 14. šəma da-Yy 15. madbaḥ hekəlā 16. bar ?Abrāhām 17. təras maškəneh 18. šom ?amtah 19. malkā də-qartā 20. malkā də-Miṣráyim

1 תَרַע קֿרתּהׄון 2 אִילֿן גִינּתָא 3 לְנוֹן בֿנוֹהִי 4 בֿעלי בֿנֿתיה 5 אִיתֿת עַבדְּךְ 6 עִוּלִימִי מַׁלכֿא 7 נַשִּׁי מַׁלכֿא 8 חֹקָל גַברֿיֹא הֿאִינוֹן 9 קִּיֹם עַמַּנֹא 10 אֲמהֹת נַשִּיהון 11 מַּנֹיא דֹדהבֹא 12 מַׁלכּוֹתא דֹאַרעָא 13 שׁום בּרִיה 14 שַּמֹא דִיי 15 מַדבֹח הִיכֹלִא 16 בֿר אַברְהָם 17 תַּרָע מַשכּנִיה 18 שׁום אַמתְה 19 מַלכֹא דֹקְרתֹא 20 מַלכֹא דִמצרִים

B.

1 פתגמי נביא 2 מי נהרא 3 קל ברתיה 4 גנת מלכא 5 דשי תרע ביתי 6 עולימת אתתי 7 עממי קרונא 8 דהב היכלהון 9 בתי קרתא 10 בנת נביא 11 יומי מלכותיה 12 קרבא דמלכיא האינון 13 שמהת כל 2 בנוהי 14 כרמא דגברא הדין 15 על אפי כל ארעא 16 נהר ארעא ההיא 17 מאנא דכספא 18 קל ברה 19 אתר מדבחא 20 אמתא דאתתיה

C.

1. Həpak yāt kol qirwehon. 2. Dəḥáqit yātəhon u-npáqu Simmi. 3. Təbáru yāt dašše beteh, wa-ʔəḥádu yāteh u-qṭálu yāteh. 4. Ṭəmárat yāt gabrayyā bə-betah. 5. ʔəḥádu yāt bənóhi wa-ʔəsáru yātəhon. 6. Zəbánit yāt kol mānehon bār min mānā hāhuʔ də-dahbā. 7. Nəṣábu yāt ʔilānayyā mib-bārā lə-ginnətā. 8. Nəpáqu u-npíšu Sal ʔappe kol ʔarSā. 9. ʔān təmartun yāt mānayyā də-kaspā? 10. ʔillen šəmāhāt gabrayyā di-šláhnā lə-Misráyim.

1 הפדן זת כלל קרויהון 2 דחקית זתהון ונפֿקו שמי 3 תברו זת דשי ביתיה וֹאחֹדו זתיה וֹקשׁלו זתיה 1 הפדן זת כל קרויהון 2 החקית זתהון 3 וֹבֿנית זת כל מניהון בר מן מֹנֹא ההוא 4 שמברת זת גברוא בביתה 5 אחדו זת החקים מברתון זת מוֹזֹא 3 נפֿקו וֹנפֹישׁו על אוֹפי כל אוֹנעא 9 אֹן שּמֹרתון זת מוֹזֹא דֹבֹבא זוֹנוֹא זשׁמֹרתון זת מוֹזֹא דֹבֹבא זוֹנוֹא דֹשׁלחנֹא למצרים

D.

1 אזלו כל גבריא בר מן בנוהי 2 יתיב בקרתא ההיא כל יומי מלכותיה 3 אסרו ית כל עולימיא בר מני 4 שמעית ית קל קרבא וערקית 5 ועבד תמן מדבחא 6 הפכנא ית כל ארעא בר מן קרתא הדא 7 למא לא דחיקתון יתהון 8 מסרו ית נביא בידא דמלכא 9 נסיב ית חרבא בידיה ותבר יתה 10 תקיף רוגזא דמלכא בעבדוהי

LESSON TEN

10.1 The G Perfect: Roots III-Weak

בֿנֿא	<i>bənā</i> he built	בֿנו	bəno they (m) built
בֿנֿת	<i>bənāt</i> she built	בֿנֿאֿה	bəná?ā they (f) built
בֿנית (בֿניתֿא)	bənet (bənétā) you (ms) built	בֿניתון	bəneton you (mp) built
בֿנית	bənet you (fs) built	בֿניתין	bəneten you (fp) built
בֿנית (בֿניתי)	bənet (bənéti) I built	בֿנינֿא	<i>bənénā</i> we built

In contrast to the paradigm of *kətab*, note the alternate form with *-i* in the 1st person sing. (*bənet* or *bənéti*) and the 2nd person pl. endings *-ton/-ten* corresponding to *-tun/-tin*.

The verb $\pi i \bar{\pi} h a w \bar{a} h$ 'to be' has final π rather than κ in the 3ms but is otherwise like $h a n \bar{a}$:

```
הוֹה hawāh he was הוֹה hawo they (m) were הוֹה hawāt she was הוֹת hawāt she was הוֹת הוֹת hawat she was הוֹת הוֹת הוֹת hawat she was הוֹת הוֹת הוֹת hawat she was הוֹת הוֹת הוֹת הוֹת hawat she was hawat she hawat she was hawat she h
```

 $B \partial n \bar{a}$ represents the normal type. There is also a less frequent stative type, inflected as follows (חֹלִי hədi to rejoice):

```
ילו hadi חֹדיילי האלו hadi?u (or חֿדיילי hadi?u (or חֿדיילי hadi?u חֹדיאֿת hadi?at חֿדיאֿת hadi?ā הליאֿת haditan חֿדיתֿון haditun חַדיתֿין haditin hadit(haditi) חֿדית האלו haditin הדית האלוו haditin הדית האלוו hadinā
```

Note that the 2nd person pl. forms here have the usual endings (-tun/-tin).

10.2 Sentences with Adverbial Predicate

Simple juxtaposition is used to form a sentence having a prepositional phrase or adverb as its predicate:

```
מֿלכֿא בֿהֿיכֿלֿא Malk\bar{a} bə-hekəl\bar{a}. The King is in the palace. בֿריה תֿמֿן Bəreh tammān. His son is there.
```

As these stand, they are not marked for tense. In isolation they are translated by the English present; in a given context, however, a past or future is often required. Such sentences may be made explicitly past tense by using the verb and howah to be:

```
הוֹה מֿלכֿא בֿהּיכֿלֿא Hawāh malkā ba-hekalā. The king was in the palace. הוֹה Hawāh bareh tammān. His son was there. הוֹת בֿרְיה הוֹת Hawāt baratteh ba-qartā. His daughter was in the city.
```

LESSON TEN 27

Vocabulary 10

Verbs:

- אֹהֿא *?ətā* to come.
- בֿנֹא bənā to build.
- กร์กิ həwāh to be; with lə-, to become: Həwāh Šāʔul lə-malkā Saul became king; note also Həwāh leh qinyānā He had property.
- יֹהֹ hadi to rejoice (sal over).
- אָלֹה həzā to see.
- מֿנֹא *mənā* to count.
- งร์ *qənā* to acquire, purchase.
- קרֿא קֿרא (and call, summon (la-); to name (x y: yāt šom/šem x y; e.g., קֿרֹא יֹת שׁׁוֹם בֿרִיה קּהֹע יֹק מִים קֿרֹא יַת שׁׁוֹם בֿרִיה קּקֹרא יִמּל som bareh Yiṣḥāq he named his son Isaac).
- רֿעֿא *rəʕā* to pasture, tend.
- יהׁי *šəti* to drink.

Name:

יצחק Yiṣḥāq Isaac.

Exercises

A.

1. ?əto lə-karmánā. 2. Qərá?ā lə-Sabdehen. 3. ?ān rəSet yāt Sānāk? 4. Qənénā yāt mānayyā tammān. 5. Mā qəno bənóhi bə-Miṣráyim? 6. Ḥədí?u Sal qinyānā di-qno tammān. 7. Šətínā yāt mayyā d-ihábat lánā. 8. Ḥəzéti yāt madbəḥā di-bnet tammān. 9. Qənéti karmā mim-madnaḥ lə-qartā. 10. Lā šətí?u mim-me nahrā hāhu?.

1 אַּתֹו לَכֿרמֿנֹא 2 קֿרֹאָה לעַבדיהין 3 אַּן רּעִית יֹת עַּנֹך 4 קְנִינֹא יֹת מַנֹיא הַמַּן 5 מַא קְּנוֹ בּנוֹהִי בּמִצרֿים 6 חֹדיאו עַל לְנִינֹא דִקנוֹ תُמֹן 7 שֹּתִינֹא יֹת מֿיֹא דִיהַבֿת לנֹא 8 חֹזִיתִי יֹת מַדבּחָא דִבנִית תְּמֹן 9 קְנִיתִי 5 כֿרמֿא מַמַדנֹח לֹקָרתָא 10 לֹא שִּתִיאו מִמִי נִהרֹא הַהוֹא

B.

1 מנן אתיתון 2 קריתי ית שום ברי יצחק 3 רעו ית בעירהון במישרא 4 מא חזיתון מברא לקרתא 5 אתו לביתיה ותברו ית תרעיה 6 קרא מלכא לנביא ולא אתא 7 מן בנא ית בתיא האילין 8 מנו ית אילניא דנצבו בגנתא 9 מנת ית מניא דעבדו בנהא 10 יתיב בארעא ונצב תמן כרמא

C.

1. Həwāh Šā?ul lə-malkā Sal Sammánā. 2. Lā həwāt bəratteh mib-bārā lə-betā. 3. Lā həwo bənóhi bəgo gabrayyā hā?innun. 4. ?ān həwet bə-yomā hāhu?? 5. Kol qirwehon mim-maSarbā lə-ṭurayyā. 6. Qəret li-bnay, wə-lā ?əto ləwāti. 7. Nəpálu kol bənáhā bi-qrābā hāhu?. 8. Malkuti miṣ-ṣippunā lə-nahrā. 9. Qəro lánā wə-lā dəḥáqu bánā. 10. Pəláḥu yāteh kol yome malkuteh.

ו הוֹה שַׁאוֹל למַלכֹא עַׁל עַׁמַנֹא 2 לֹא הּוֹת בַרְיֹא הֹצֹינון הוֹה שׁאוֹל למַלכֹא עַל עַׁמַנֹא 2 לֹא הּוֹת בַרְיֹא הֹצִינון

28 LESSON TEN

4 אַן הוֹית בּיוֹמֹא הُהוֹא 5 כֹל קרוֹיהון מֹמֿעַרבֿא לֹטוֹרֹיֹא 6 קְרִית לבני וֹלֹא אַתֹּו לּוֹתִי 7 נَפֿלו כֹל בَנֹהֹא בֹקרֿבֹא הُהוֹא 8 מֿלכותי מֹצִיפוֹנֹא לֹנָהרֹא 9 קֹרו לֹנֹא וֹלֹא דֹחֹקו בֿנֹא 10 פֿלֹחו יُתִיה כֹל יוֹמֵי מֿלכותיה

D.

1 הפכו ית קרתא ומסרו ית עמא בידא דמלכהון 2 אתא גברא ההוא למשכנה וטמרת יתיה ביה 3 לא חזינא ית אתרא דבנא תמן ית מדבחא 4 אתאה נשי קרתא לותיה וסגידא קדמוהי 5 קראה להון אמהתהון ולא אתו לותהין 6 נסיבו ית מניא דהוו בהיכלא 7 הוה כפנא בארעא ואבדו כל עמא 8 רעינא ית עננא על אפי טורא 9 ממן קניתא ית תורא הדין 10 תורתך בחקלי

LESSON ELEVEN

11.1 The G Perfect: Hollow and Geminate Roots

Verbs from both of these types of roots are inflected in the same way in the Perfect. The absence of accurate marking for consonant gemination in our texts prevents us from knowing whether the double consonant expected in the forms from geminate roots was preserved or not; our transcription assumes that it was.

(a) Hollow roots: ¤ラ qām to arise

```
qámu/qāmu
        Ğ□
             qām
                                   קֿמו/קֿמו
             gámat
                                  לָֿמֿא/לְּמֿא
                                            gámā/gấmā
      לֿמֿת
לָמת (לָמתֹא)
             qamt (qámtā)
                                     לֿמתון
                                            qamtun
             qamt
                                     קֿמתין
                                            gamtin
      לֿמִית
                                     לֿמנֿא
                                            gámnā
             gámit
```

(b) Geminate roots: עַֿל/עַל *Sal/Sāl* to enter

עֿל/עֿל	Sal/Sāl	עֿלו/עֿלו	Sállu∕Sā́lu
עֿלֿת	<i>Sállat</i>	עֿלא/עֿלא	۲állā/٢á́lā
עֿלת (עֿלתֿא)	Salt (Sáltā)	עֿלתון	Saltun
עֿלת	Salt	עֿלחין	Saltin
עֿלית	<i>Sállit</i>	עֿלנֿא	Sálnā

11.2 Stative Hollow Roots

A rare stative type from Hollow roots is represented by מִית mit to die; attested forms:

```
מית mit he died מית מית they (m) died מית מית mitat she died מית מית מית mitn\bar{a} we died
```

The verb סֹיב sib (to grow old) has these forms attested:

```
סיב/סיב sib/seb he grew old סיב'ס sébu they (m) grew old סיב'ס sébat she grew old סיב'ס sébit I grew old
```

11.3 Temporal Clauses with וֹהוֹה wa-hwāh

In imitation of Hebrew constructions with יַיָה $wa-yh\hat{\imath}$, a temporal clause or phrase may be inserted into a past tense narrative with אוֹהוֹה $wa-hw\bar{a}h$:

```
... מולה בֿצֿפּרֿא וֹנפֿק ... and in the morning he went forth ... ... זהוֹה בֿדּפּרֹא וֹפֿק ... מוֹם מוֹ יֹת קֹל בֿריה וֹחֹדי wa-hwāh kad šəmas yāt qāl bəreh wa-ḥədi... and when he heard his son's voice, he rejoiced ...
```

Note the obligatory wa- introducing the second clause in these examples; it has no translation value in English.

Vocabulary 11

Verbs:

- j[†] dān to judge.
- רד $d\bar{a}r$ to sojourn.
- מית *mit* to die.
- סיב/טיב sib/seb to grow old.
- עֿל/עֿל *Sal/Ṣāl* to enter (a place: *lə-*).
 - $\Box \beta$ qām to arise, stand, stop.
 - หา้ซ *šərā* to come to a stop, set up camp, settle down.
 - בֿה tāb to return, go/come back.

Nouns:

- אֹמֹא *?immā* (pl. אֹמֹא *?immāhātā*; f.) mother. Note that אִימֹא *?immā* is used instead of *?immi* for 'my mother'.
- בּירֹּא berā (pl. -ayyā; f.) well, pit.
- לוכֿבֿא kokəbā (pl. -ayyā) star.
- מֹלֹתֹא millətā (pl. מֹלֹייִ millayyā; f.) word.
- หรัต้ซิ *šəmayyā* (m. pl.) heaven, the sky.

Other:

- לין ben (prep.; with pl. suffixes; see §7.2) between; ben x u-ben y (or) ben x lə-y between x and y.
- בֹסשֿר bi-star (prep.; with suffixes, בֿסטריה bə-sitreh, etc.) beside, near.
- דֿתר *bātar də-* (conj.) after.
 - าวี kad (conj.) when.

Exercises

A.

- 1. Tábu lə-gartəhon. 2. Dān Šəmu?el yāt Sammā. 3. Sal lə-hekəlā wə-gām gədām malkā.
- 4. Dárnā bə-gawwəhon. 5. ?ətā lə-mešərā u-šrā beh, hu? wə-?ittəteh u-bnóhi wə-kol beteh.
- 6. Sib malkəhon u-mit. 7. Šəro bi-sṭar nahrā. 8. Tábat ?ittətā lə-bet baslah. 9. ʔān šəreton bə-leləyā hāhu?? 10. Mā səbadtun kad mit malkəkon?

1 תֿבֹו לَקُרתَהׄון 2 דֹן שَמוֹאֹל זֹת עֲמֹא 3 עַׁל לֹהֹיכּלֹּא וֹקְם קֹדֹם מֿלכֿא 4 דֹרנֹא בَגוֹהֹון 5 אַתֿא לֹמישֹרֹא ושרֹא ביה הוא וֹאֹתֹתִיה וֹבנוֹהִי וֹכֹל בִיתִיה 6 סִיב מַלכֹהון וֹמִית 7 שֹׁרוּ בֹסמֹר נַהרֹא 8 תַבֿת אָתֹתא לֹבִית בַעלֹה 9 אַן שַּרִיתון בַּלִילֹּיא הַהוֹא 10 מֹא עַבֿרתון כַד מִית מַלכֹּכון

В.

1 לא תבית לעמי 2 מן דן ית גבריא 3 קמו בליליא ונפקו מקרתא 4 נטלית עד מערבא ודרית תמן 5 עלו לקרתנא וקטלו ית נביא 6 אן מיתו בנוהי 7 קם בצפרא וקרא לעולימיה 8 לא תבת אמיה ברמשא 9 הוה קרבא ביננא וביניהון 10 תקיף רוגזיה בבריה וקם עלוהי וקטל יתיה

C.

1. kokəbe šəmayyā 2. kol kokəbayyā hā?illen 3. mille nəbiyā 4. mib-bārā lə-?atrā hāden. 5. bi-star madbəḥā hāhu? 6. kol malkutāk 7. šom ?imməkon

1 לוכבי שֿמֿיֹא 2 כֹל כׄוכבֿיֹא הֿאִילִין 3 מִילִי נֹביֹא 4 מֹבֿרֹא לֹאַתרֹא הֿדִין 5 בֹסשֿר מדבחֹא הֿהוא
 6 כֹל מֿלכותֹך 7 שׁום אֹמֹכון

D.

1 על אפי שמיא 2 בין עולימי לבין עולימוהי 3 בסטר בירא הדא 4 מי בירא ההיא 5 בגו כרמהון 1 מילי אימא 7 אמתא דאימיה

E.

1. Wa-hwāh kad Sal lə-betā, wa-ʔəḥad yāt daššā bātəróhi. 2. Wa-hwāh kad ʔəto lə-ṭurā, u-bno tammān qartā, w-itíbu bah. 3. Wa-hwāh bə-yomayyā hāʔinnun, wa-Səbad malkā hāhuʔ qərābā Simmánā.

1 וֹהוֹה כֹד עַל לביתֹא וֹאַחֹד יֹת דַשֹּׁא בֹתּרוֹהי 2 וֹהוֹה כֹד אֹתוֹ לֹטורֹא וֹבנוֹ תַבֹּן קְרתֹא ויתִיבוֹ בֹה
 3 וֹהוֹה בֹיוֹמִיֹא הֹאִינוֹן וֹעַבֹד מַלכֹא הֹהוֹא קּרֹבֹא עֹמֹנֹא

F.

1 והוה כד קרא לבנוהי וקריבו לותיה וקמו קדמוהי 2 והוה בתר דמית בעלה ונפקת מקרתנא ותבת לעמה 3 והוה כד לא נמרו ית פיתגמי קימא דגזרנא עמהון ותקיף רוגזנא בהון ועבדנא קרבא עמהון לעמה 3 והוה כד לא נמרו ית פיתגמי

LESSON TWELVE

12.1 The Infinitive of G Verbs

The basic pattern of the G infinitive is miqtal (written מֹיקשׁל or מֹיקשׁל):

Various adjustments must be made for the different root types:

(a) I–n: the -n- is assimilated completely to the following consonant, which is then doubled:

```
מיפֿק nəpaq, infin. מֹיפֿק mippaq.
```

Note the doubly irregular infinitive of

```
מיחת מיחת meḥat, infin. מיחת meḥat.
```

Also irregular is

סליק soleg, infin. מיסק missag, as though from נסק rather than סליס.

(b) I-?aleph: the -?- is lost completely and the prefix is me-:

```
מֿכֿל ?əkal, infin. מֿיכֿל mekal;
מֿמֿר ?əmar, infin. מֿימֿר memar;
מֿוֹל ?əzal, infin. מֿיזֿל mezal.
```

(c) I-Sayin: several of these verbs show irregularities:

```
עבֿד \it Səbad, infin. מֿעבֿד \it ma\it Sbad (note \it a in the prefix); \it Səbar, infin. מיעבֿר \it mi\it Sbar or מֿיעבֿר \it mi\it Sibar; \it mi\it Sibar; \it Səraq, infin. מֿיערֿק \it mi\it Sraq.
```

(d) I-y: this is a very irregular group, some like I-n, others like I-2:

```
יּתִּיב yəteb, infin. מִיהָׁ mittab; מִיהַׁע yəda?, infin. מִידְׁע midda? or מִידְׁע meda?; מִידְּע melad; מִילְד yəlad, infin. מִילְד melad; יִּדְית yəret, infin. מִילָּת merat.
```

The infinitive of מִיהֹ yəhab is based on the root n-t-n: מֵיהֹן mittan.

(e) III–Weak: one type only:

```
בֿנֹא bon\bar{a}, infin. מִיבני mibne; מִיבני mibne; מִיחדי mihde.
```

(f) Hollow: one type only:

```
בּלֹם qām, infin. בּלָּה məqām;
```

מית mit, infin. מֿמֿת məmāt.

Note especially the distinction between מֿתֹב mittab to sit (יתב) and מֿתֹב $mat\bar{a}b$ to return (תוב).

(g) Geminate: rare, except for the verb

מיעֿל Sal, infin. מיעֿל meSal.

(h) Combining several root types are

```
מֹיתֹי Pətā, infin. מֹיתֹי mete;
מֹהוֹי həwāh, infin. מֹהוֹי mihwe.
```

12.2 Suffixes on the Infinitive

The infinitive may take pronominal suffixes; on most infinitives the suffixes are those that appear on sing. nouns:

```
מיתֿבֿן mittəbāk your (ms) sitting;
מימֿקהֿון מיפֿקהֿון מיפֿקהֿון מיפֿקהֿון מיפֿקהֿון מיפֿקהֿון מיפֿקהֿון מיפֿקהֿון
```

III—weak infinitives take suffixes as on a pl. noun:

```
מֹבנֹוהי mibnóhi his building (something);
מֹבנֹוה mihwehon their being (present);
except 1 sg. מֹבנֹא mibna my building (something),
3fs מֹבנֿה mibnah her building (something).
```

Note that with transitive verbs, the pronominal suffix may be subjective or objective: מֹיקמֿלֹּך miqṭəlāk killing you, or, your killing (someone).

12.3 Uses of the Infinitive

The most frequent uses of the infinitive are

(a) to express purpose, after any appropriate verb, with 5 la-:

אֹלו למֹסגֹּד קֿדְּמֹוּהי *?əto lə-misgad qədāmóhi.* They (m) came in order to bow down before him.

יֹתִיבֿא לֹמִיבֿל *Yətibā lə-mekal*. They (f) sat down to eat.

(b) as a complement with such verbs as יֹבֹיל yəkel to be able, מַבֿע mənas to prevent, מַבֿע šəbaq to allow, קֿרִיב קֿ qəreb to be about to. Some typical constructions:

לא יֿכילו לֿמיתֿב בֿחדֿא $L\bar{a}$ yəkílu lə-mittab kaḥdā. They (m) were not able to dwell together.

(c) in imitation of Hebrew infinitive construct after ייָהי wa-yhî:

Hebrew וַיִהִי בַּנָסְעָם $wa-yh\hat{\imath}$ bə-nos $\Sar{a}m$ 'As they traveled ...' > Onq. וֹהוֹה בֿמֹישُלהׁון

wa-hwāh bə-miţţalhon (Gen. 11:2).

More often, however, כוֹיְהִי בְּּרֶדֶת מֹשֶׁה wa-yhî bə-rédet Moše 'As Moses came down ...' > Onq. להוֹה כוֹד נחות משׁה wa-yhî bə-rédet Moše 'As Moses came down ...' > Onq. אוֹהוֹה כוֹד נחות משׁה wa-hwāh kad nəhat Mošah (Exod. 34:29).

- (d) as nouns (see the Vocabulary);
- (e) in some traditions, in the form מִׁיכֹתְּב $mikt\bar{a}b$, with $-\bar{a}$ (also in III—weak: מִיתֹא $mibn\bar{a}$, with \bar{a} (also in III—weak: מֵיתֹא $met\bar{a}$), to render the Hebrew infinitive absolute.

Vocabulary 12

Verbs:

יפֿיל yəkel (infin. מִיבֿל mikkal or מִיבֿל mekal) to be able (see §12.2, above). מוֹע mənas to prevent, hinder (see §12.2, above).

Nouns:

מיכֿלא *mekəlā* (infin. as noun) food.

מֹימֿרֹא memərā (infin. as noun; cstr. memar) word, utterance; מֹימֿרֹא memərā da-Yy the Word of the Lord, the most frequent circumlocution for God; לֹמִימֿר la-memar is used, like Hebrew לֵאמֹר $l\bar{e}$ 2mōr, to introduce a direct quotation.

Other:

אַבֿה hākā (adv.) here; אַבֿה hālakā hither, to this place; אַבֿה mik-kā from here, hence.

หา้กวี kaḥdā (adv.) together, as one.

ซา้ทรั lahdā (adv.) very much, greatly.

Names:

לֿנעדן Kənásan Canaan.

Exercises

A.

1. Lā yəkílu lə-miḥze. 2. Mənásu yāti mil-lə-mibne betā. 3. ?əto hāləkā lə-miqne bəsirā. 4. Lā yəkélit li-mdān yātəhon. 5. Ləmā mənast yāti mil-lə-mište yāt mayyā? 6. Nəḥátu lə-Miṣráyim lə-miqne mekəlā tammān. 7. Yəkélat lə-miṭmar yāt bərah. 8. Šəbáqit yātāk lə-mittab hākā. 9. Lā yəkélit lə-mizban yāt karmā. 10. Nəpáqu lə-masbad qərābā sim malkā hāhu?. 11. Sállit lə-betā lə-mittan yāt kaspā lə-ʔimmā. 12. Yəteb tammān lə-miṭṭar yāt qinyānā. 13. Wa-hwāh bə-mittəbeh tammān, u-tqep laḥdā bi-bsirā u-b-kaspā. 14. Wa-hwāh bə-misrəqah mil-ləwāt baslah, u-rháṭat lə-bet bərah.

1 לֹא יֹכִילוּ לֹמִיחוֹי 2 מֿנֹעוּ יׄתִי מֹלֹמבני בֵּיתָא 3 אַתוֹ הُלֹכֹא לֹמִיקנִי בַּעִירֹא 4 לֹא יֹכִילִית לֹמדֹן יֹתֹהוֹן 5 לֹמַא מַנֹעת יֹתִי מֹלִמשׁתִי יֹת מֹיֹא 6 נַחֹתוֹ לֹמצרֹים למִיקנִי מִיכֹלֹא תַמֹן 7 יֹכִילֹת למִיממׁר יֹת בּרֹה 8 שَבֹקִית יֹתֹך לֹמִיתָב הַכֹּא 9 לֹא יֹכִילִית לֹמִוֹבֿן יֹת כֿרמֿא 10 נַפֿקוּ למַעבֿר קֹרֹבֹא עִם מַׁלֹכֹא הֹהוֹא 11 עַֿלֹית לֹבִיתָא לֹמִיתָן זֹת כַספֿא לֹאִימַא 12 זּתִיב תַמַן לֹמִישַׁר זֹת לְנִיּנֹא 13 וֹהוֹה בَמִיתּבִיה תַּמַן וֹתקִיף לחרא בבעירא וֹבכַספֿא 14 וֹהוֹה בֿמִיערֹקָה מַלוֹת בַעלֹה וֹרהׁשַׁת לִבִית בַרָּה

B.

1 לא יכילנא למדר תמן 2 לא יכיל למימני ית כוכביא 3 קריבו למיעל למצרים 4 שבק יתהון לימתב לקרתהון 5 לא יכילו למיתב כחדא ארי נפישו לחדא 6 לא שבקו יתנא למישרי במישרא לימתב לקרתהון 5 לא יכילו למיתב קרתהון 8 קמו למיסר ית עולימא 9 מנע יתי מלמיפתח ית תרעא 10 שבק יתנא למיעבר ית ארעיה 11 קריבו לותנא למגזר קים עימנא 12 לא יכילו למיחת למצרים 13 והוה במיסקיה ממצרים ונטל לדרומא דארעא 14 נפקו למיזל לארעא דכנען ואתו לארעא דכנען

LESSON THIRTEEN

13.1 D (Pael) Verbs: the Perfect

All the verbs introduced up to this point have been G (Peal) verbs, consisting of the plain root plus the vowel pattern appropriate to the stem of the Perfect. There is a second type of verb, traditionally known as the Pael, characterized by the doubling of the middle radical. The Perfect of D verbs, as we shall designate them, is formed with the vowel pattern \$\frac{1}{2}\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{q}\tilde{attel}\$. This is subject to modification with certain root types:

Sound roots:	פֿקיד	paqqed	to command
	קֿביל	qabbel	to receive
III–Guttural	שֿבֿח	šabbaḥ	to praise
and III– <i>r</i> :	רֿבֿר	tabbar	to shatter
III-Weak:	בֿזֹני	manni	to appoint
	יוֹשַׂ	šawwi	to place.

D verbs from roots II–Guttural are infrequent and usually have normal patterning (e.g., מבּיץ das(s)es he inserted), implying that the guttural was actually doubled (or, as the Hebrew grammars say, virtually doubled). Roots II–r are an exception: here one regularly finds simple -r- with the lengthening of the preceding -a- to - \bar{a} -:

```
קֹרִיך b\bar{a}rek to bless q\bar{a}reb to bring near, offer \check{g} \check{s}\bar{a}ri to begin.
```

Inflection of all these verbs in the Perfect is the same as that of a phonetically similar G verb; thus, e.g.,

(a) *qabbel* and *bārek* are inflected like *səleq*:

```
gabbel לְבֵיל
                                קבילו gabbílu
                                                                 בֿריך bārek
                                                                                       ובריכו bāríku
        קבילֿת gabbélat
                                מָבילֹא gabbílā
                                                               היכֿת bārékat
                                                                                      אַבֿריכֿא bāríkā
מְבֹּילתׁ/קֿבִּילתּא קְּבּילתׁוּן קְּבּילתּא קֿבּילתּא קְבּילתּא קְבּילתּא קבילתּא קבילתּא
                                                       אַהֿיכת/בֿריכת b\bar{a}r\acute{e}kt(\bar{a})
                                                                                    בֿריכתון bārektun
        קבילת gabbelt
                              קבילתין gabbeltin
                                                               לריכת bārekt
                                                                                     בֿריכתין bārektin
       קבילית qabbélit
                               קבילנא gabbélnā
                                                               בּריכׁית bārékit
                                                                                     בֿריכנֿא bāréknā
```

(b) *šabbah* and *tabbar* are inflected like *kətab*:

```
הבֿשื่ šabbaḥ זהבֿשื่ šabbáḥu
הבֿשื่ šabbáḥat אַהבֿשֿ šabbáḥā
```

(c) manni and šāri are inflected like hədi:

```
מניאו מוניאו מוניאו מוניאו manni?u (or מוניאו מוניאו manni?at מוניאה מוניאה מוניאה מוניאה מוניאה מונית/מונית מונית/מונית מונית/מונית מוניתית מוניתית מוניתית מוניתית מוניתית מוניתית מוניתי מוניתית מוניתי מוניתית מוניתי מוניתי מוניתית מוניתי מוניתי מונית מוניתי מוניתית מוניתי מוניתית מונית מו
```

13.2 The Infinitive of D Verbs

The basic pattern of the D Infinitive is אַלַלּאַ qaṭṭālā:

```
קֿבּיל qabbel, infin. אָבֿדְּל qabbālā קֿבּיל šabbaḥ, infin. אַהָּבֹשׁ šabbāḥā bārākā בֿרִיך bārek, infin. בֿרָבָּא bārākā mannā?ā מַנֹי manni, infin. מַנֹאָה mannā?ā מַנֹי šāri, infin. שֿרֹאָ šārā?ā
```

When suffixes (with subject or object sense) are added to this form, or when the infinitive stands in construct relationship with a following noun (usually in a subject sense), the final $-\bar{a}$ is replaced by -ut-:

```
קֿבֿלּותֹי qabbāluti my receiving קֿבֿלּותֹי my receiving habbālut Yy the Lord's destroying (something).
```

In roots III–weak, both בוצאות mannā?ut and בוליות mannāyut are found.

(A rare alternate form of the D infinitive is לְּמֹוּלִי *qattole*.)

13.3 The Meaning of D Verbs

As in Hebrew, and as can be seen from the glosses of the verbs presented in the preceding sections, the D stem has several semantic functions:

- (a) Intensive, as in G הֿבֿר təbar to break, D הֿבֿר tabbar to break up, break into pieces.
- (b) Transitive, as in G קֿריב qareb to draw near, D קֿריב $q\bar{a}reb$ to bring near, offer.
- (c) Denominal, as in D מׁליל mallel to speak; cf. מׁלהֿא $millət\bar{a}$ word.
- (d) Other: Some verbs have quite different meanings in the G and D; e.g., G אַרֹּשׁ $\check{s}ar\bar{a}$ to stop, camp, D מַּרִי $\check{s}\bar{a}ri$ to begin; G מַּלִּא $\check{m}an\bar{a}$ to count, D מַּלִי manni to appoint. Still other D verbs have no corresponding G, such as הֿרִיך $t\bar{a}rek$ to drive out.

Vocabulary 13

Verbs:

```
בֿריך bārek D to bless. זֿבין zabben D to sell.
```

הביל habbel D to destroy.

מֿליל mallel D to speak (with: sim).

צֿלי *ṣalli* D to pray.

קֿבּיל qabbel D to receive, accept; qabbel la-memar X to heed, obey X (lit., to accept the word of X); qabbel salota to hear a prayer; qabbel min to obey.

קֿריב $q\bar{a}reb$ D to bring, present, offer.

กุรัซ์ *šabbaḥ* D to praise.

שׁוֹי šawwi D to put, place, set, set up, make.

יֹשׁ *šāri* D to begin (+ infin. or participle).

הריך tārek D to drive out, expel.

Nouns:

ברכֿתֿא bir<u>k</u>ətā (pl. בֹרכֿתֿא bir<u>k</u>ātā) blessing.

אַלּוּהֿא ṣəlotā (see Paradigm A.3, end) prayer.

קורבֿנֿא qurbānā (pl. -ayyā) offering.

Prepositions:

לקֿדֿמׁות (out) to meet.

מֿסֿמ *mis-səṭar* (with suffixes, מֹסֿמריה *mis-siṭreh*, etc.) from beside.

Exercises

A.

1. Qabbélat lə-memar baslah. 2. Sal mā ḥabbeltun yāt bāttánā? 3. Mallélit simmeh tammān. 4. Bə-yad man zabbínu yāt sulemā? 5. Šabbáḥu yāt sittətā lə-malkā. 6. Bārek yāt bənóhi. 7. Qāríbu yāt qurbānehon. 8. Šawwí?u yāteh malkā səlehon. 9. Lā qabbel Yy yāt qurbāneh. 10. Şalli tammān bi-šmā da-Yy.

1 קֿבִילֿת לֹמִימֿר בֿעלֿה 2 עֿל מֿא חֿבּילתון זת בֿתֿנֿא 3 מֿלילית עַמִּיה תֿמֿן 4 בَיֹד מֿן זֹבִינוֹ זּת עַולימֿא 5 שُבֿחו זת אִיתֿתֹא לֹמֿלכֿא 6 בֿרִיך זֹת בֿנוֹהִי 7 קֿרִיבוֹ זֹת לְורבֿנִיהוֹן 8 שֿוֹיאֹו זֹתִיה מֿלכֿא עַלֹּיהוֹן 9 לֹא קֿביל יי זֹת לְורבֿנִיה 10 צֿלִי תُמֿן בֹשמֿא דִׁיי

B.

1 אן מלילת עים ברתיך 2 תריך יתהון מסטר בירא 3 על מא לא שבחתון יתיה 4 קבילו מן אמהון 5 שויאת ית לחמא קדם בנהא 6 חביל יי ית קרוי מישרא 7 קריבת ית ברה להיכלא 8 זבינא ית בעירנא 9 למא לא בריכת ית ברך 10 לא קביל יי ית צלותיה

C.

1. Nəpaq Yiṣḥāq lə-ṣallā?ā bə-ḥaqlā. 2. ?əzal nəbiyā lə-qaddāmut malkā. 3. Dā birkətā dihab lə-ʕammeh. 4. Wə-qabbel yāt ṣəlotah də-ʔamtā. 5. Lā qabbílu ʕammā lə-memar nəbiyā. 6. Šārí?u lə-mibne madbəḥā. 7. ?illen mille ṣəlotā də-ṣalli bə-yomā hāhu?. 8. Mənáʕit yātəhon mil-lə-ḥabbālā yāt qartánā. 9. Tārékit yāt gabrā mil-ləwāti. 10. Lā yəkílu lə-tārākuteh. 11. Wa-hwāh bātar də-bārek yātəhon, u-mit.

1 נَפֿק יצחֹק לצׁלֹאֹה בֹחֹקלֹא 2 אֹזֹל נֹבֹיא לֹקְדֹמׁות מֿלכֹא 3 דֹא בֹירכֹתֹא דִיהֹב לעמיה 4 וֹקְבִיל יֹת צֹלותֹה דֹאֹמֹת לֹצֹלְי מִלֹא לֹמִבנֹי מֹדֹבֹחֹא 7 אִילֹין מִילִי צַלּוֹתֹא דֹצַלִי צֹלותֹה דֹאֹמֹת ז לֹלְים לֹא לֹמִבנֹי מַדְבֹּחֹא 7 אִילֹין מִילִי צַלּוֹתֹא דֹצַלִי בֹיוֹמֹא הֹהוֹא 8 מֹנֹעִית יֹתֹהון מַלֹחֲבֹלֹא יֹת קְרתׁנֹא 9 תַּדִיכִית יֹת גָברֹא מַלוֹתִי 10 לֹא יֹכִילו לֹתְרֹכוֹתִיה
 11 וֹהוֹה בֹתֹר דֹבֹדִיך יֹתַהון וֹמִית

D.

1 שרא תמן קדם חבלות יי ית קירויא האינין 2 שריתי למללא עמהון 3 נטלית ית כספא ושוית יתיה בביתי 4 נחית לקדמותנא 5 שריאו למפרס ית משכניהון 6 שרי למשרי בין טורא ובין נהרא 7 למא לא קבילת ית צלותא דעבדך 8 למא נסיבת ית ברכתי 9 שבק יתהון למתב בסטר חקליה 10 נסיבו ית קניננא וזבינו יתיה לכון

LESSON FOURTEEN

14.1 C (Aphel) Verbs: the Perfect

A third type of verb is characterized in the Perfect by a prefixed 2a-. These verbs, traditionally known as Aphel verbs, usually stand in a causative (hence C) relationship to a corresponding G verb (if it is attested); e.g., G אַלבּישׁ labes to wear, put on (clothing) \rightarrow C אַלבּישׁ 2albes to cause to wear, clothe. Transitive G verbs may thus become doubly transitive C verbs, requiring two direct objects (e.g., cause someone to wear something). In practice, however, this is not too common, the C verb being construed usually as singly transitive. Various idiomatic uses will be indicated in the vocabularies as required.

The basic pattern of the C Perfect is אָקמֹיל ?agtel:

```
אֿפּריש אֿפֿריש ?apreš to divide;
אֿלבֿיש ?albeš to clothe
```

As in D verbs, roots III–Guttural or III–r have -a- instead of -e- in the second syllable:

```
אַשמֿע Pašma? to cause to hear; אֿעבֿר Pasbar to lead across.
```

Also as in D verbs, C verbs from roots III–Weak have final -i:

```
יאֿחאֹ Paḥzi to show; אֿרױֿגֿי Palwi to accompany.
```

Inflection of these three types is exactly as expected from G and D parallels:

```
מוֹפריש ?apreš
                                ושׁי אפרישׁו Paprišu
                                                              עמֿעאֿ ?ašmas
                                                                                   าง่ก็พลั้ ?ašmásu
         אַפּרישֿת ?apréšat
                               אֿפֿרישֿא ?apríšā
                                                             אַשמֿעֿת ?ašmáʕat
                                                                                   אַשׁמֿעֿא Pašmásā
אֿפרישת/אֿפּרישתא אֿפרישתא אֿפרישתא אֿפרישתא אֿפרישתא אֿפרישתא אַפרישתא אַפרישתא אַפרישתא אַפרישתא אַפרישתא אַ
         מרישת ?aprešt
                              אֿפרישתין ?apreštin
                                                             אַשמֿעת אַ ?ašmastin אֿשמֿעתין אַ אֿשמֿעת ?ašmastin
                                                            אָשׁמַעִית אַ ?ašmásit אַשמֿעית ?ašmásnā
        אפרישית ?apréšit
                              אֿפרישנא ?apréšnā
            א⊓וֹי ?ahzi
                                 אַחזיאו אַ Paḥziʔu (or אַחזיאו Paḥziyu)
          אֿחוֹיאֿת ?ahzí?at
                                אַדוֹיאַׁה ?ahzí?ā
   אַהֹיוֹתֹאַ / Pahzít(ā)
                                אויתון ?ahzitun
           אחזית ?ahzit
                                אחוֹיתין ?aḥzitin
    יתִׁי ?ahzít(i)
                                אוֹינֹא ?ahzínā
```

14.2 C Verbs: the Infinitive

The basic form of the C Infinitive is אַקשֿלא ?aqṭālā:

```
אֿפרֿשֿא ?aprāšā אֿשהֿועֿא ?ašmā$ā אֿחוֹאֿה ?aḥzā?ā.
```

14.3 The Interrogative ¬ ¬ ¬ h ¬-

Clauses may be converted to question form by prefixing the particle $\bar{1}$ ha-. Forms:

- (a) ha- before consonant + a: הבֿחֿב ha-kətab did he write?; הֿאֿלֹל ha-ʔəzal did he go? The a may be lost (but never after Gutturals): הבֿתֿב ha-kṭab did he write?
- (b) ha- elsewhere: הֿבֿריך ha-bārek did he bless?

14.4 The Inflection of אב ?ab and אוֹ ?aḥ

The nouns $\exists ab$ (father) and $\exists ab$ (brother) have the following singular forms with the pronominal suffixes:

אֿבֿא	?abbā	אֿבׄונֿא	<i>Pəb</i> únā	אַֿחֹי/אַֿחֹי	?әḥі/³аḥі	אַֿדונֿא	?əḥúnā
אֿבׄוך	<i>?әbuk</i>	אֿבֿוכֿון	<i>Pəbukon</i>	אַחורָ	<i>Рә</i> ḥик	אׄחׄולַון	?ә <u>ḥ</u> икоп
אֹבׁויֹדְ	<i>Pəbúyik</i>	אֿבׄוכֿין	<i>Pəbuken</i>	אַחויד	<i>Pəḥúyik</i>	אַֿחוכין	<i>Рә</i> ḥикеп
אֿבׄוהׄי	<i>Pəbúhi</i>	אַבֿוהֿון	<i>Pəbuhon</i>	אֿחׄוהׂי	<i>Рә</i> ḥи́hі	אַֿחוהװן	<i>?әḥuhon</i>
אֹבֿוהֿא	<i>ʔəbúhā</i>	אַבוהין	<i>Pəbuhen</i>	אַלווהֿא	?əḥúhā	אַֿחוהין	<i>Pəḥuhen</i>

The construct form of these two nouns is not normally used; 'the father of Abraham', for example, is expressed as אַבוֹה' דֹאבׁרֹה' *Pabúhi da-Pabrāhām*, using the construction mentioned in §9.4; this same construction is also used for אַר אַבּוֹה' *Paḥ*.

The plural of $\exists \aleph ?ah$ is $\aleph \exists \wedge \neg \wedge \wedge$ (with virtually doubled h); it shows the same irregularities with pronominal suffixes as are found in Hebrew:

אֿחֿי/אֿחֿי	?аḥау/?əḥay	אֿחֿנא/אֿחֿנא	?aḥánā/?əḥánā
קֿהֿדְ/אַּחֿדְ	?aḥāk/?əḥāk	אֿװיכֿון	Pəḥekon
קֿתֿאַ	?aḥak	אַֿװיכֿין	Pəḥeken
אַֿחוהי/אַֿחוהי	?əḥóhi∕?aḥóhi	אֿװיהֿון	Pəḥehon
ងកំកំនំ	?aḥáhā	אֿװיהין	<i>?əḥehen</i>

Vocabulary 14

Verbs:

אֿחזי *Paḥzi* C to show, cause to see.

אֿחöין $Pahsen\ C$ to take possession of (usually: the land); to bequeath, hand on (X to Y: $y\bar{a}t\ X$ lə-Y or $y\bar{a}t\ Y$ y $\bar{a}t\ X$).

אֿלוי *Palwi* C to accompany.

אֿעבֿר ?asbar (also written אֿעבֿר ?asəbar) C to lead/take across.

אֿפלֿח ?aplaḥ C make (someone) work, reduce to servitude.

אֿפריש ?apreš C to divide, separate.

אֿקדֿים *Paqdem* C to do something early or first (usually + bə-ṣaprā, followed by a second coordinate verb: e.g., אַקדֿים בֿצֿפּרֿא װַפֿק wə-Paqdem bə-ṣaprā u-

npaq and he went forth early in the morning); the verb alone may mean 'to go early'.

אשׁבֿ*" Paškaḥ* C to find, come upon.

אשמש אשמש ?ašmas C to cause to hear/obey, to announce, proclaim.

אשקי ?ašqi C to cause to drink; to water (e.g., animals).

שֿעֿא *təśā* G to wander, go astray; אֿטעי *?atśi* C to lead astray.

Nouns:

หที่มีอีกหี้ *Paḥsānətā* possession, inheritance.

אֿמרֿא hamrā (cstr. הֿמֿר həmar) wine.

אַלוּשׁוּלֿא *həšokā* darkness.

หก็กั yəmāmā daylight.

נהורֿא *nəhorā* light.

Exercises

A.

1. Rədap bātar ʔəbúhi. 2. ha-ʔəkalt yāt mekal ʔəḥúyik? 3. Nəṭáru yāt dəhab ʔəbuhon. 4. Rəháṭat lə-qaddāmut ʔəbúhā. 5. ʔillen pitgāme ʔəbāhātánā.

1 רَדُף בֿתُר אַבוֹהֹו 2 הُאַכֿלת זת מיכֿל אַחויך 3 נَשֿרו זת דּהַב אַבוֹהון 4 רֹהُשׁת לَקְּדֹמׁות אַבוֹהֹא 5 אִילֹין פֿתגֿמִי אַבֿהֿתֿגא

B.

1 מסרו ית אחוהון 2 גזרית קים עם אחוהי 3 השבקתון ית אחוכון 4 דחילית לחדא מן קדם אחי 5 למא קטלת ית בר אחוהי דאבוך

C.

1. ?əténā lə-ʔaḥsānā yāt ?arʕā. 2. ?aqdímu wa-ʔəzálu lə-hekəlā. 3. ?apreš Yy ben ḥəšokā u-ben nəhorā. 4. ?apláḥu yāt bəne Yiśrāʔel. 5. Lā yəkélit lə-ʔaškāḥā yāt ḥamrā. 6. ?aʕbar yāt ʕammā yāt nahrā. 7. ?aḥzi yāteh yāt kokəbe šəmayyā. 8. ?alwíʔu yātəhon ʕad nahrā. 9. Qərā Yy li-nhorā yəmāmā wə-la-ḥšokā qərā leləyā. 10. ?ašqíʔā yāt ʔəbuhen yāt ḥamrā. 11. Ṭəʕāt ʔamtah bə-madbərā. 12. Ləmā ʔaṭʕit yāt ʕammi? 13. ʔaqdémit bə-ṣaprā u-mallélit ʕim ʔabbā.

D.

1 למא חבילתון ית אחסנת אבוכון 2 זבינית ית חמרא הדין לאחוך 3 לא יכילו למעבר ית נהרא בחשוכא 4 מן אעבר יתכון בארעא 5 למא אפלחתון ית עמיה 6 שריאו לאשקאה ית גמליהון 7 אשכחנא ית מדבחא דשוי תמן 8 אשמע יתהון ית מילי ברכתיה 9 על מא לא קריבתון ית קורבנכון 10 ודא צלותא דצלי מלכא ביומא ההוא 11 לא שבק יתנא לאלואותכון 12 מנעו יתי מלאשקאה ית עני

LESSON FIFTEEN

15.1 C Verbs: the Perfect (continued)

Further modifications for various root types:

(a) Verbs from roots I-n show regular assimilation of the n:

G אֿפֿק $napag \rightarrow C$ אֿפֿיק appeg to bring/lead/send/take forth.

Also to this group belongs

G סֿלִיק $saleg \rightarrow C$ אֿסיק אַ מּפֿיק זיין אֿסיק אַ מּאַפיק זיין פֿאַ פֿאַיק זיין פֿאַ פֿאַיק זיין אַ מּאַניק זיין פֿאַניק

The C verb corresponding to G กตัว nəḥat (with II–Guttural) has alternate forms:

C אַהיה *?aḥet* (with *ḥ* virtually doubled) or C אַהיה *?aḥet* (inflected like Hollow roots; see c, below) to bring/lead/send/take down.

(b) C verbs from most roots I–2 and I–y have initial 20-:

G אוֹכֿיל *Pokel* to cause to eat, feed;

G אוֹהִיב γ voteb $\to C$ אוֹהִיב γ roteb to cause to dwell, settle.

The C verb corresponding to G יוֹד'ע yədas is regularly הווֹד'ע hodas (to inform, cause to know), but אוֹד'ע hodas is also found.

From a root I–y and III–Weak there is אוֹהי *Poḥi* to hurry, hasten.

The C verb corresponding to G אֿתֿא $2at\bar{a}$ varies in form from text to text: אֿיִתֹי $2ay\underline{t}i$ or אֿיִתֹי $2at\bar{t}$ to bring.

(c) C verbs from Hollow roots have the following forms:

G בּלְ $q\bar{a}m \rightarrow C$ אַּקִים/אַֿקּים ?agem/?agem to establish;

G הֿת $t\bar{a}b \rightarrow C$ אֿתיב/אֿתיב אַ *?ateb/?ateb* to bring/lead/send/take back.

(d) The C verb from the Geminate root עַל รal (to enter) varies between אַפֿיל 2asel (with s virtually doubled) and אַפֿיל אַפֿיל (Hollow root type) to bring/lead/send/take in.

None of these forms offers any difficulty in inflection, which is determined by the final stem syllable:

like אֿפריש אפריש אפריש אפריש אפריש אפריש אפריש אפריש אוביל אוביל

?oteb, אֿמִיר ?asel/?asel; אֿמִיר ?asel/?asel; אֿמִיר ?asel/?asel;

like אַשמֿע אַ אַמֿאַמ אַמֿאַן אַודֿע אַודֿע hoda?/?oda?: אַרודֿע/אַודֿע

like אוחי אוחי אוחי אוחי אוחי אוחי איתי/איתי אוחי איתי/איתי אוחי איתי/איתי איתי/איתי איתי/איתי אוחי

The infinitives of the preceding types are as follows:

I–n: אֿפֿיק ?appeq אֿפֿיק ?appāqā

אָטֹיק ?asseq אָסֿלָּא ?assāgā

אווית אַ ?aḥet אֿהֿתֹא ?aḥātā

I–2: אוכיל *Pokel* אוכֿלֿא Pokālā I–v: אותיב ?oteb אֹבֿאֹ *?otābā* hoda? הודש הורֿעֿא hodāsā אוחׁי *Pohi* コई市ik ?ohā?ā אֿיתֿי ?ayti אֹיתֿאֿה ?aytā?ā Hollow: אֹמֹית אַ אַמֹּהֹא/אַמֿהֹא אַמֹהֹא אַמֹית אַ אַמֹּהֹא אַמֿהֹא אַמֿהא אַמית אֹקֹים ?əgem אֹקֹמֹא/אֹקֿהָא ?əgāmā/?āgāmā אֿתֿיב ?əteb หลีก็หึ่/หลีก็ห้ ?atāhā/?ātāhā אֿניל ?aSel אֿעֿלֿא ?aṢālā Geminate:

Vocabulary 15

Verbs:

אוחי אוחי אוחי Poḥi C to hurry, go hurriedly; to hurry (to do: la- + infinitive).

אותיב *Poteb* C to cause to dwell, settle.

אווית/אווית ?aḥet/?aḥet C to bring/lead/send/take down.

אֿיתֿי/אֿיתֿי *ʔayti/ʔeti* C to cause to come, to bring.

אַמִית/אֿמִית *?amet/?amet* C to cause to die, put to death.

אֿöיק *Passeq* C to bring/lead/send/take up.

אֿעִיל/אֿעִיל ?asel/?asel C to cause to enter; to bring/lead/send/take in.

אֿפֿיק ?appeq C to bring/lead/send/take forth; to produce.

אֿקים/אֿקים ?agem/?agem C to cause to stand, station; to set up, establish.

אֿהיב/אֿהיב *?ateb/?ateb* C to bring/lead/send/take back; to answer (a person: *yāt*).

הודֿע/אֿודֿע hodaና/Podaና C to cause to know, inform (someone: $y\bar{a}t$) of/about (something: $y\bar{a}t$).

Nouns:

หารัม *Pizgaddā* (pl. -ayyā) (ordinary) messenger. หนีก็วัน maktāšā (cstr. ซกัวฉั maktāš; pl. -ayyā) plague, affliction. หวังเรื่อ mal?əkā (pl. -ayyā) angel, divine messenger.

Exercises

A.

1. ?appíqu yāteh lə-mib-bārā lə-qartā wa-?əmítu yāteh tammān. 2. Wa-?əqem yāt gubrayyā tammān lə-miṭṭar yāt qinyānā. 3. Wa-hwāh bātar di-tqep kapnā, wə-?aḥet yāt bənóhi lə-Miṣráyim lə-mizban mekəlā mit-tammān. 4. Wa-?əteb yāt ?əbúhi wa-?əmar: Lā ?aṭʕíti yāt ?aḥay. 5. Wa-?ətíbā yāt bənehen lə-qartā. 6. ?asseq Yy yātánā me-?arʕā də-Miṣráyim wə-?oteb yātánā bə-?arʕā hādā. 7. ?oḥi ?izgaddā lə-hodāʕā yāt malkā yāt pitgāmā hāden. 8. ləmā ?aytitun yāt maktāšā hāden ʕəlánā? 9. ?aʕel yātəhon lə-hekəlā wa-?əqem yātəhon qədām malkā. 10. ?oḥí?at ?ittəteh lə-maʕbad yāt mekəlā. 11. Dánu yāt

Sulemā wa-ʔəmítu yāteh. 12. ʔappéqit yāt Sabdi mib-betā. 13. Ləmā ʔaSeltun yāt ʔizgaddayyā hāʔillen lə-qartánā? 14. ʔoteb yāt Sammā bə-qirwe mešərā. 15. ʔoḥit lə-mezal lə-mib-bārā lə-qaddāmutəhon. 16. Yəhábit ləkon yāt ʔarSā hādā lə-ʔaḥsānutah. 17. ŠəmaS yāt pitgāmay wə-lā ʔəteb yāti. 18. ʔəqem Yy yāt qəyāmā hāden Simmánā wə-Sim bənánā. 19. ʔaqdémat bə-ṣaprā wə-ʔoḥíʔat lə-ʔaškāḥā yāt baSlah. 20. Wa-hwāh kad təqep maktāšā u-mítu kol Sammā.

1 אַפֹּילְו יֹתִיה לֹמֹבֹרֹא לֹקְרתֹא וֹאַמֹיתוֹ יֹתִיה תַמֹן 2 וֹאַקִים יֹת גוֹברֹיא תַמֹן לֹמִטֹר יֹת לְנִינֹא 3 וֹהוֹה בֹתֹר לֹמצרֹים לֹמִזבֹן מִיכֹלֹא מֹתְמֹן 4 וֹאֹתִיב יֹת אַבוֹהי וֹאַמֹר לֹא אַטעִיתִי יֹת אַחֹׁי לֹח לֹבְיר בֹאַרְנֵא וֹאַחֹיב יֹת בֹנִיהִין לֹקְרתֹא 6 אַסִיק יי יֹתְנֹא בֹמֹצרֹים וֹאוֹתִיב יֹתְנֹא בֹאַרעַא הֹדֹץ לֹבְרתֹא 6 אַסִיק יי יֹתְנֹא מֹאַרעָּא דֹמצרֹים וֹאוֹתִיב יֹתנֹא בֹאַרעַא הֹדֹץ לֹקרתֹא 6 אַסִיק יי יֹתֹנֹא מֹאַרעָּא דֹמֵן עַלְנֹא 9 אַעִיל יֹתוֹהון לֹהיכֹלֹא לֹהוֹדְעָא יֹת מַלכֹא יֹת פֹתנֹמֹא הֹדִין 8 לֹמֹא אַיתִיהון יֹת מֹכלֹא 11 דֹנוֹ יֹת עִוֹלִימֹא וֹאַמִיתוֹ יֹתִיה וֹאַקִים יֹתֹלֹן לְקְרתֹנֹא 11 דֹנוֹ יֹת עִוֹלִימֹא וֹאַמִיתוֹ יֹתִיה וֹלְאַקִים יֹת לֹבְר מִבְּרוֹי עַבֹּרִי מִבּרִי מִבּר יֹת עַבֹּר לֹמֹבֹר לֹמַב בֹּץ וֹן יֹת אַזֹּגֹדֹיא הֹאִילִין לֹקְרתֹנֹא 14 אִתִיב יֹת עַבֹּר עַמֹא בֹּקרוֹי מִת לֹבוֹן יֹת אַרעָּא הֹדא לֹאַחסֹנוֹתֹה 17 שֹמֹע יֹת פֹתֹב בֹנֹא וֹעם בֹנֹג 19 אַקְדימֹת בַצִּפּרֹא וֹאוֹחִיאֹת לֹאַשֹּבֹחֹא פֹתְוֹל עַמֹב וֹע עַמֹנֹא וֹעם בֹנֹג 19 אַקְדימֹת בַצִּפּרֹא וֹאוֹחִיאֹת לֹאַשֹבֹחֹא וֹת בֹלִמֹץ וֹמִם בֹנֹג 19 אַקִּדִימֹת בַצַּפּרֹא וֹאוֹחִיאֹת לֹלְמֹב עֹנֹה כֹל עַמֹב וֹנִים בֹנֹל עַ עַנֹב וֹנִי עַנֹב עֹלֹה כֹל עַמַב וֹת בֹלָים מֹת בֹצַפּרֹא וֹאוֹחִיאֹת לֹלְמֹב בֹנֹא וֹם בֹנֹלֹא 10 בֹבֹלה בל לֹמִב בֹנֹא וֹלִם בֹנֹת בֹנֹי בּי וֹת בְיֹב עֹלֹה כֹל עַמֹב וֹנִי ב וֹלִים בֹנֹלִי וֹת בְּלֹב עֹלַה בֹלת בֹל עַמֹב בֹנֹי בּי מִבְים יי יֹת לְיֹמֹא וֹמִים בֹנֹא 10 בֹלָה בַּי בֹּים מַלַב עֹלֹה בֹל עַבְיֹים יִי יֹת לְימֹב בֹלָים בֹל עַבְיֹים בּבֹנֹי וֹם בַנֹנֹא 10 בֹב בֹנֹי בּים בּנֹי בֹים בֹב עַנֹים בּים יִי יֹת לְימֹב בֹלֹנִי עַ עַבֹּים בַּנֹי עַבְיים בּי עֹם בַּנֹי עַיֹם בַנֹים וֹי בֹים בּעַב בּים בַּים בּינִים בּי בֹיתוֹם בֹל עַבְיב בּית בּים בּיל בּיב בֹב בּבּים בּית בַּיֹי בּי בֹית בֹים בּיל בִיב בּית בּיל בּים בּינֹי בּי בְּיב בּית בְינִים בּי בֹית בְיֹים בּית בְּיב בְיבֹים בּית בְיֹים בּית בִילִים בּבֹית בְיים בּית בֹים בּית בּית בְיב בֹית בְיב בּית בּית בּית בֹית בֹית בְיים בּית בּית בְיים בּית בֹית בְיתֹים בּית בְיים בּית בּית בּים בּית בֹית בְיים בּי

В.

1 איתיאו ית חמרא הדין מדרומא 2 ואלויאו יתיה מלאכיא למברא לקרתא 3 סיב לחדא ולא יכיל לאוחאה 4 אסיקו יתיה מתמן עם אחוהי 5 למא אמית ית אזגדי מלכא ההוא

LESSON SIXTEEN

16.1 The Absolute State

Summary table of nouns states:

		Masculine	Feminine	Fem. Abstract	
Singular	Absolute Construct Emphatic	פֿתנֿם pitgām פֿתנֿם pitgām פֿתנֿמֿא pitgāmā	מֿלכֿא malkā מֿלכֿת malkat מֿלכֿתֿא malkətā	מֿלכֿו mal <u>k</u> u מֿלכֿות mal <u>k</u> ut מֿלכֿות mal <u>k</u> utā	
Plural	Absolute Construct Emphatic	pitgāmin pitgāmin פֿתנֿמִי pitgāme פֿתנֿמֿיא pitgāmayy	mal <u>k</u> ān מֿלכֿן mal <u>k</u> āt מֿלכֿת mal <u>k</u> āt ā מֿלכֿתֿא mal <u>k</u> ātā		

Note the following features of the form of the absolute state:

Masc. sing.: the $-\bar{a}$ of the emphatic form is dropped. The absolute form is therefore identical to the construct form, including the irregularities discussed in §9.3.

Masc. pl.: the $-ayy\bar{a}$ of the emphatic form is replaced by -in.

Fem. sing.: the $-(a)t\bar{a}$ of the emphatic is replaced by $-\bar{a}$. Feminine nouns in $-ut\bar{a}$, $-it\bar{a}$, and $-ot\bar{a}$ simply drop the $-t\bar{a}$: מֿלכוּ $mal\underline{k}ut\bar{a} \to 1$ מֿלכוּ $mal\underline{k}ut\bar{a} \to 1$ מֿלכוּ $mal\underline{k}ut\bar{a} \to 1$ מֿלכוּ $mal\underline{k}ut\bar{a} \to 1$ מֿלוּ $mal\underline{k}ut\bar{a} \to 1$ מֿללוּ $mal\underline{k}ut\bar{a} \to 1$ מֿלוּ $mal\underline{k}ut\bar{a} \to 1$ מֿללוּ $mal\underline$

Fem. pl.: the $-\bar{a}t\bar{a}$ of the emphatic form is replaced by $-\bar{a}n$.

The distinction between the use of the emphatic and absolute forms is a difficult problem. In general, the following rules will account for the majority of occurrences:

- (a) In the plural, emphatic and absolute correspond to definite and indefinite respectively in English: פֿתוֹמֹץ pitgāmayyā the words; פֿתוֹמִץ pitgāmin words.
- (b) In the singular the situation is much more complicated:
- (1) Collective nouns, singular in form but plural in meaning, imitate the use of the plural: עוֹמֹא sammā the people, the nation; עוֹמֹ sam a people, a nation.
- (2) Nouns used in a generic sense usually occur only in the emphatic form: נֹה'ורֹא nəhorā light; אַזֹשׁוּכֿא həšokā darkness.
- (3) Otherwise—and this includes the majority of nouns—the emphatic form is used for both the definite and the indefinite noun, providing that by indefinite we mean 'a single, specific, previously unmentioned X'. Thus, ស់ជំនាញ់ $pitg\bar{a}m\bar{a}$ the word, a word; $madbah\bar{a}$ the altar, an altar.

Fem. sing. nouns are nearly always in the emphatic form. But with masc. sg. nouns, the absolute form may be used for the indefinite, especially if the sense is 'any,

any . . . at all'. It thus tends to occur commonly with certain classes of words (e.g., מבֿר gəbar any man = anyone) and in certain types of constructions, especially lists, negations, and adverbial phrases (e.g., בַּצִילָּי bi-ṣlo in prayer). Indefinite nouns with an attributive adjective also tend to be in the absolute form: מַלֵּדְ הַּלִּיךְ a strong king.

The foregoing rules are subject to exceptions, usually idiomatic with given lexical items. Also, the distinction between the generic and collective uses of a noun is often blurred, with resulting inconsistency in usage.

16.2 The Cardinal Numbers

The cardinal numbers from one to ten have separate forms for modifying masculine and feminine nouns:

	With Mas	sculine Nouns	With Fe	minine Nouns
one	חֿד	ḥad	חֿדֿאַ	ḥədā
two	תֿרין	təren	תֿרתֿין	tarten
three	תֿלֿתֿה	təlātāh	תֿלֿת	təlāt
four	אֿרבֿעֿה	?arbə\$āh	אֿרבֿע	?arba\$
five	חֿמשֿה	ḥamšāh	חֿמֿיש	<u>ḥəmeš</u>
six	שׁיתֿה	šittāh	שית	šet
seven	שֿבעֿה/שֹבעֿה	šab\$āh/šib\$āh	שֿבֿע	šəbaŞ
eight	תֿמֿנֿיה	təmānəyāh	תֿמֿנ״	təmāne (usu. written תֿמני tamne)
nine	תמעֿה	tiš§āh	תֿשֿע	təšaŞ
ten	עַֿסרֿה/עַֿשרֿה	Sasrāh	ר/עֿשֿר	Səsar

The forms that modify masc. nouns are normally spelled with final π (rather than κ), a relic of an older orthography. The forms of 'ten' are usually written with ∇ , less often with ∇ .

The numbers from 'two' onward are usually followed by the absolute plural form of the noun

The emphatic form is used, however, when a definite sense is required:

```
גברֿיּא אֿמשֿה גֿברֿיּ ḥamšāh gabrayyā the five men; הֿמיש נֿשֿיא ḥəmeš nəšayyā the five women.
```

The number 'one' follows its noun, which usually stands in the *emphatic* form (but the absolute form of the noun is occasionally also found):

```
קרתא חֿדּא קרתא קרתא קרתא קרתא קרתא קרתא קרתא מייט קamlā ḥad one camel.
```

For reference, the first few 'teens' are:

With Masculine Nouns			With Feminine Nouns		
eleven	רסֿס דהֿ	ḥad Səsar	חֿדֿא עֿסריי	ḥədā Sasre	
twelve	תֿרִי עֿסֿר	təre Səsar	תֿרתֿא עֿסריי	tarta Sasre	
thirteen	תֿלֿת עֿסֿר	təlāt Səsar	תֿלֿת עֿסרי	təlāt Sasre	
fourteen	אֿרבֿעֿת עֿסֿר	?arbə\$at \$əsar	ארבֿע עֿסריי	Parbas sasre	

These are also usually followed by plural nouns: מֿרחָא עַׁסִרי קֿמַן לֹחִרי עַּסֿר שׁבַשֿיֹא tarta Sasre qāmān li-tre Səsar šibṭayyā twelve pillars (fem. pl. abs.) for the twelve tribes (masc. pl. emph.) (Exod 14:4).

Vocabulary 16

Verb:

יליד yəled (infin. מֹילֹד melad) G to bear (a child); אֹולֹיד אוליד Poled C to beget.

Noun:

ליליּא leləyā night (Vocabulary 7); note the pl. abs. ליליי lelāwān. אַהֿשׁ šənā; pl. abs. שֿנֹיא šənayyā) year.

Exercises

A.

1 שתא חדא 2 ברא חד וברתא חדא 3 תרין אזגדין 4 תרתין קרוין 5 שבעה מכתשין 6 תלתה מלאכין 7 תרין נהורין 8 תמניה אחין 9 תרתין ברכן 10 תלת ביריא 11 ארבעה יומין 12 עסרה כוכבין 7 תרין נהורין 14 חמשה עולימין 15 חמיש עולימן 16 שבע נשין 17 תמני שנין 18 תשע תורן 19 שיתה שמהן 20 שית אתנן 21 תלתה לילון

В.

- 1. Həwo lə-ʔabrām Sān wə-torin wa-ḥmārin wə-Sabdin wə-ʔamhān wa-ʔətānān wə-gamlin.
- 2. Šəlaḥ ləwāteh ʔizgaddin. 3. ʔoled bənin u-bnān. 4. Lā ʔəmítu gəbar bə-šattā hāhi?. 5. Lā ʔəmárit leh pitgāmā ḥad. 6. ʔəqímu gabrin Səlóhi lə-miṭṭar yāteh. 7. Šəlaḥ maktāšin Səlehon. 8. Ḥədi kad ḥəzā yāt bərā d-ilédat leh ʔittəteh. 9. ʔaytit leh Sabdin wə-gamlin. 10. ʔaḥet təren Sulemin lə-nahrā la-ʔətābā mayyā mit-tammān. 11. ʔapreš benánā u-benehon, wə-ʔoteb yātəhon tammān. 12. MənaS yātəhen mil-lə-qārābā qurbānin. 13. Ḥabbélnā yāt ḥəmeš qirwayyā. 14. Zabbénit təren torin la-ʔəḥúhi da-ʔəbúhi. 15. Bəno tammān təlātāh madbəhin. 16. Yətíbu tammān Səsar šənin.

1 הֿוֹו לֹאֲברֹם עַן וֹתֹוֹרין וֹחמּרֹין וֹעַברֹין וֹאַמהֿן וֹאַמֹלֹין 2 שَלֹח לוֹתִיה אֹזגֹרין 3 אֹולֹיד בֿנין וֹבֹנן 4 לֹא אֹמֹרִית לֹיה פֹתגֹמֿא חַד 6 אַקִּימִו גַברֹין עַלוֹהִי לֹמִישׁר יֹתִיה 7 שַּלֹח אַמֹרֹתוֹ גַברֹין עַלּוֹהִי לֹמִשׁׁר יֹתִיה 7 שַּלֹח מַכֹּתְשׁין עַלֹּיהוֹן 8 חֹדִי כַּד חֹזֹא יֹת בֹרֹא דִילִידֹת לֹיה אֹתֹמִיה 9 אַׁיתִית לֹיה עַברִין וֹגֹמלִין 10 אַחִית תּרִין מַכֹּתְשׁין עַלֹיהוֹן 8 חֹדִי כַד חֹזֹא יֹת בֹרֹא דִילִידֹת לֹיה אֹתֹמִיה 9 אַיתִית לֹיה עַברִין וֹגֹמלִין 10 אַחִית תּרִין עַלוֹלִיה יִתְּהֹוֹן וֹאוֹתִיב יֹתֹהוֹן הַמֹּן 12 מַנֹע יֹתֹהִין מַלֹקְרַבַּא עִׁלֹה אֹ מֹת חַמִּיש קְרוֹיֹא 14 זֹבינִית תַרִין לֹאחוֹהִי דֹאַבוֹהִי 15 בֹנוֹ תַמֹּן תַלֹּתֹה מַרבּחִין 16 יֹתִיבוֹ תַסַּר שַנִין
 16 יֹתִיבוֹ תַמַּן עַסֹר שַנִין

LESSON SEVENTEEN

17.1 Adjectives

Adjectives occur in all three states, masculine and feminine. Thus, for שׁפֹיר šappir- (good, beautiful):

	Mas	culine	Feminine		
	Singular	Plural	Singular	Plural	
Absolute	פֿיר šappir	שֿפֿירין šappirin	אֿבֿירֿא <i>šappirā</i>	שֿפּירֿן šappirān	
Construct	יר šappir	יהי šappire	הַלֹּיבֿי <i>šappirat</i>	הַלּמירֿת šappirāt	
Emphatic	מֿפֹירֿא <i>šappirā</i>	אֹיבֿיבֿי šappirayyā	אֿהֿירֿתֿא šappirətā	אֿהֿיבֿירֿתֿא šappirātā	

An attributive, or modifying, adjective follows its noun and agrees with it in number, gender, and state (except for the construct; see below).

A predicate adjective always stands in the absolute state and agrees with its noun in number and gender:

```
מֿלכֿא מֿב Malkā ṭāb. The king is good.
מֿלכֿהֿא מֿלכֿהֿא מֿלכֿהֿא מֿלכֿהֿא מֿלכֿהֿא מֿלבֿה Malkətā ṭābā. The queen is good.
```

An attributive adjective modifying either noun in a construct phrase must stand after the whole phrase:

```
עֿבדי מֿלכֿא בֿישֿא \it Sab\underline{d}e\ malk\bar a\ bis\bar a the servants of the wicked king; עֿבדי מֿלכֿא בֿישֿי\it Sab\underline{d}e\ malk\bar a\ bisayy\bar a the wicked servants of the king.
```

The construct state of adjectives is used only with a following qualifying noun, as in

```
אוֹר חוֹלו אֹיתֿתֹא שֿפֿירֿת הוֹלו איתֿתֿא ?ittətā šappirat ḥézu a woman beautiful in appearance.
```

Many adjectives have corresponding stative G verbs; the more important of these are noted in the vocabularies.

17.2 The Existential Particles אית ?it and לית let

The existential particle אֹיה '(there) is, are' corresponds to BH ישׁי $y\bar{e}\ddot{s}$:

אית חוילא בידי *it ḥelā b-idi* there is power in my hand.

With 5, it may be translated 'to have':

אית לי סֿגי *?it li saggi* I have much (lit.: there is to me much).

אית may take the pronominal suffixes that appear on plural nouns: אֹיה'הי *?itóhi* he is, אֹיה'לון *?itékon* you (mp) are.

The negative is לית *let* (there) is/are not, corresponding to BH אֵין *let* ?ên:

לית אֿנֿש עֹבֿלֹא let Pənāš Simmánā there is no man with us.

With a pronominal suffix, the form is לוֹת לּיֹתוֹה לּיִת לּיֹתוֹה נעוֹלימֿא לּיֹתוֹה *Sulemā lāyətóhi* the boy is not (here).

Vocabulary 17

Noun:

עּינֹא (f.; pl. עֹינֹא senayyā) eye; well, spring; פֿעִיני bə-sene in the eyes of, in the opinion of.

Adjectives:

ביש biš bad, evil, wicked; בֿאיש bəʔeš G to be/become/seem bad.

זֿעיר zəser small.

חֹדְּׁת new (f. abs. אַהַדְּתֹּא emph. m. הַּהְדְתֹּ hadta, f. הַהְּמֹלַ hadta, f. הַהְּמֹלַ hadta).

אֹל hayyāb wicked, evil, guilty of crime.

הֹבים hakkim wise, clever.

⊐ថ *tāb* good, just, pleasant.

לאני saggi many, much, numerous; note: a final א reappears when any ending is added, e.g., ms emph. סֿגיאֿדן saggi?ā, mp abs. סֿגיאֿדן saggi?in; אַסֿגי səgi G (conjugated like הֹדוֹי hədi) to be/become numerous.

עֿהיר sattir rich; עֿהֿר Sətar G to be/become rich.

שֿפֿיר šappir beautiful, handsome, excellent; שֿפֿי šəpar G to be/become good.

Other:

אית ?it (there) is, are; with suffix אילוהי ?itóhi he is, etc.

לית let (there) is/are not; with suffix לּהֹהי lāyətóhi he is not, etc.

Exercises

A.

1. šattā ṭābətā 2. birkətā rabbətā 3. qartā ḥədattā 4. šəbas šənin ṭābān 5. nəhorayyā rabrəbayyā 6. memərā bišā 7. maktāšā rabbā 8. berā zəserətā 9. kokəbā šappirā 10. qurbānin saggi?in.

1 שֿבֿת שֿבֹן 5 נֹהוֹרֹּיא רַברבֿיא 6 מִימּרֹא בֹישֿא 1 שֿבֿע שֿנין שֿבֿן 5 נֹהוֹרֹּיא רַברבֿיא 6 מִימּרֹא בֹישֿא 7 מַברּמָשׁא רַבֿא 8 בִירֹא זּעִירֹתָא 9 כֹּוכבֿא שֿפִירֹא 10 קורבֿנין סֿגיאִין B.

1 קרביא המרא 6 שמהן הכרבין 5 מכתשין סגיאין 3 מכרמא 1 קרביא 2 מדבחא 1 קרביא 2 מבירן 3 מלכותא רבתא 7 אתרא בישא 8 מנין שפירין 9 בנן שפירן 10 מלכותא רבתא

C.

1. Şálnā lə-tarŞā rabbā də-qartā. 2. Man Şəbad yāt mānā šappirā hāden? 3. Bəʔeš pitgām nəbiyā bə-Şene malkā. 4. Millekon ṭābān laḥdā. 5. Gəzar qəyām ḥədat Şimməhon. 6. Šəpar memar ʔizgaddā bə-Şene malkətā. 7. ʔəmítu yāt ʔizgaddayyā ḥayyābayyā. 8. ʔəteb wa-ʔəmar: Šappirin pitgāmak bə-Şenay. 9. ʔəqémat yāt Şulemā bišā qədām ʔəbúhi. 10. ʔappíqu yāt gabrayyā bišayyā mig-gawwəhon. 11. ʔaytíʔat yāt Şulemā zəŞerā ləwāt nəbiyā bə-hekəlā. 12. ʔapréšit ben ṭābayyā u-ben bišayyā. 13. ʔaḥzi yātəhon yāt ʔarŞā šappirətā. 14. Šawwi yātánā Şam saggi bə-ʔarŞā. 15. ʔoteb yātəhon bə-qirwin ḥadtān. 16. Qənéti ḥəmeš torān šappirān. 17. ʔaškáḥu yāt Şabdā ḥayyābā bi-sṭar berā. 18. Yəhab gabrā Şattirā yāt kol qinyāneh lə-malkā. 19. ʔit tišŞāh gubrin bə-qartā. 20. let beh mayyā.

1 עַלנֹא לֹתַרעָא רַבֹא בַעִּינִי מֻלְכֹא 4 מֹלֹא שַׁפִּירֹא הַדִּין 3 בַּאִישׁ פֹתנֹם נַבֹּיא בַעִינִי מֻלֹכֹא 4 מֹלֹכֹּא בַּעִינִי מֻלְכֹֹתְא 7 אַמִּיתֹו זֹת אָזְגְדִּיֹא חְזֹבֹיּא מַבְּבְּעִינִי מֻלְכֹתָא 7 אַמִּיתֹו זֹת אִזְגְדִּיֹא חְזֹבֹיּא בִישִׂיא כַּבְּעַנִי מַלְכֹתְא 10 אַפִּילָן זֹת גָברֹיּא בִישֹּׁא פִּשֹּׁא בִישֹּׁא קְדִּם אַבְּוֹהִי 10 אַפִּילָן זֹת גָברֹיִא בִישֹּיא 8 אַמִּיבֹּן זֹת גַבריִץ פַּתְנִּמֹץ זְעִירָא לֹוֹת נַבֹיא בַהִיכֹּלְא 12 אַפרשִׁית בִין שַׁבֹּיא וֹבִי בִישִּׁיא 13 אַחִיי מַגְּוֹת זְנִי בִּישִּׁיא זְעִירָא לֹוֹת נַבִּיא בַהִּכֹלְא 12 אַפרשִׁית בִין שַׁבֹּיא וֹבִי בִישִּׁיא 13 אַתֹּי חַמִּיש זְּתָּהֹון זֹת אַברִיא שַׁבְּירִתְא שַׁבְּירִנְא בַּבּירִיא זַברוּץ אַנִינִיה לְמַלְכֹא מִבּירוּן שַּׁבּירוֹן זֹת עַברִּא חִוֹבֹא בַסְשֵׁר בִירָּא 18 זֹהב גַברֹא עַתִירֹא זֹת כַּל לְנִינִיה לְמַלְכֹא 19 אִית בִיה מִייִּא זֹת תַשְׁבָּה וֹבְּיִין בַּגִּוֹ לְרתֹא 20 לִית בִיה מִייִּא

D.

1 חכים לחדא עולימא הדין 2 לא הויתי עתיר ביומיא האינון 3 הוה בקרתא נביא חכימא 4 הוינא חיבין בעיני עמא 5 הוו בנוהי שפירין וחכימין 6 מית עתירא וירית בריה ית כל קניניה

LESSON EIGHTEEN

18.1 G Verbs: the Active Participle

Participles are adjectives and, like other adjectives, they occur in all three states, masculine and feminine. Thus, for בֿהֹיב $k\bar{a}teb$ (writing):

	Mas	culine	Feminine		
	Singular	Plural	Singular	Plural	
Absolute	בֿתֿיב <i>kāteb</i>	לֿתֿבין <i>kātəbin</i>	אֿבֿֿהֿבֿ <i>kātəbā</i>	ןבֿהַלֿ <i>kātəbān</i>	
Construct	לּתִיב <i>kāteb</i>	לּתֿבי <i>kātəbe</i>	הבֿת <i>kātəbat</i>	הבֿת <i>ֿ kātəbāt</i>	
Emphatic	אֹבֿהֹבֿ <i>kātəbā</i>	אַ בֿֿחֿבֿ ^י א <i>kātəbayyā</i>	לּתיבתֿא <i>kāteb<u>t</u>ā</i>	אֹהֹבֿתֿבֿ <i>kātəbātā</i>	

Absolute forms of the G Participles of the various roots types:

Root type	Masc. Sg.	Fem. Sg.	Masc. Pl.	Fem. Pl.
Sound	בֿתּיב kāteb	אֿבֿאֿ <i>kātəbā</i>	לֿתֿבין <i>kātəbin</i>	לּתֿבֿן <i>kātəbān</i>
III–Guttural	מַלִּשׁ šāmas	ซ้กีซี šāməsā	שֿמֿעין šāməSin	าฺซีกิซี šāməsān
III-Weak	។ក់ <u>h</u> āze	אֹ ^{יּזּה} <i>ḥāzəyā</i>	ไร์กี <i>ḥāzan</i>	וְיֹּוֹלְ ḥāzəyān
Hollow	קֿאָים ק <i>āʔem</i>	קֿיּמֿא ק <i>ą̃ąyəmā</i>	קֿיִמִין קּ קֿיִמִין qāyəmin	קֿיֿמֿן qāyəmān
Geminate איל	עֿליל/עֿ <i>Ṣālel/Ṣāʔel</i>	עֿלא <i>Sāllā</i>	עֿלין <i>Śāllin</i>	עֿלן <i>Sāllān</i>

Notes:

- (a) Verbs I–*n*, I–*y*, I–*2*, I–Guttural and II–Guttural follow the sound type.
- (b) Verbs III–Guttural also include III–r, e.g., מוֹל nāṭar guarding, אֹלה vamar saying.
- (c) In verbs III—Weak the original third radical -y- reappears in the feminine forms. Note also the unusual masc. plural form hāzan. See Paradigm A.4 for all III—Weak forms.
- (d) Note that Hollow verbs show $\it 2$ before $\it e$ (ק"מ"ק), $\it y$ before $\it a$ (ק"מ"ק) $\it q\bar a\it y\it amin$, etc.).
- (e) In Geminate roots, the masc. sg. is either regular (עַלִּיל $\Im alel$) or patterned after the Hollow root form (עַאָּיל $\Im alel$); in the other forms, the - ∂ between C_2 and C_3 is lost (e.g., $\Im alel$ in).

The participles are normally employed as predicates of their respective clauses. They may, however, be used attributively, where, like any other adjective, agreement with the state of the noun modified is required, e.g.,

גֿברֿא כֿתֿבֿא gabrā kātəbā the writing man; אֹברֿא צֿתֿבֿא אֿיִתֿתֿא צֿתֿיבתֿא אֿיַתֿתֿא כֿתיבתֿא אֿיַתֿתֿא כֿתיבתֿא אַנדים אַ

These are unusual constructions, however, and alternate constructions with the relative da- and the absolute are preferred:

גֹברֿא דֹכֿתֹיב gabrā də-kāteb; אֹבּהֿא בֿרַהָא פֿנַתַּא פֿנַתַּא פֿנַתַּא פֿנַתַּא פֿנַתַּא בֿרַהָּא פֿנַתַּאַ

 $d\partial$ - + Participle may also be used nominally, i.e., without an antecedent, in the sense of 'the one who, those who' as the subject or object of a clause:

```
רֿסֿלֿיק də-sāleq the one who is going up; רֿסֿלֿיק də-sāləqin those who are going up.
```

In general the active participle describes action in progress. In isolated sentences it corresponds to the English present progressive, or to the immediate future (is about to ...), or to a habitual form of any tense:

ג'ובר'יֹא נֿפֿלִין מֹלְרחֹא *Gubrayyā nāpəqin miq-qartā*. The men are leaving (are going to leave, are about to leave, leave) the city.

Frequently, however, especially when translating Hebrew circumstantial clauses, a past tense is required in English. Note the idiom involved with verbs of perception and the particle $\aleph \vec{h} \ h \vec{a}$:

הוֹשׁ לֿקְּדֹּמׁותֹיה לֿקְדֹּמׁ וּהֹא גֿבּרֹא רְהִיטּ לֿקְדּמׁותִיה װּא נֿבּרָא רְהִיטּ לֿקֿדּמׁותִיה He saw a man running to meet him.

A predicate complement is otherwise usually expressed with $d\partial$ - or a circumstantial clause:

```
אשׁכֿח יֿת גֿברֿא דּקֿאִים בֿסשֿר בּירֿא ʔaškaḥ yāt gabrā də-qāʔem bi-sṭar berā.
or אֿשׁכֿח יֿת גֿברֿא וֹהֹוא קֿאִים בֿסשֿר בּירֿא ʔaškaḥ yāt gabrā wə-huʔ qāʔem bi-sṭar berā.
He found the man standing beside the well.
```

An isolated sentence expressing progessive action in past time employs and hawah plus the participle:

```
הוֹי לֹמצרְׁים Hawo nāḥatin la-Miṣráyim. They were going (or: used to go) down to Egypt.
```

The active participle is also used in translating the Hebrew idioms involving the notion of 'gradually, steadily':

ונטיל אֿברֿם אֿז'ל וֿנטיל לדֿרומֿא U-nṭal Abrām ʔāzel wə-nāṭel lə-dāromā. And Abram travelled gradually southward (Gen 12:9; Hebrew וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה.

18.2 The Independent Pronouns

אֿלא ?ənā	I	אֿנֿחנֿא ?ənáḥnā	we
אֿת ?att	you (ms)	אֿלון <i>Pattun</i>	you (mp)
אֿת ?att	you (fs)	אֿהֿין <i>Pattin</i>	you (fp)
<i>hu?</i>	he	אלון <i>?innun</i>	they (m)
<i>hi?</i>	she	אנין Pinnin	they (f)

These pronouns are used mainly as the subjects of non-verbal clauses, i.e., clauses with nominal, adverbial, adjectival, and participial predicates:

```
אַנֿחנֿא בֿקֿרתֿא ʔənáḥnā bə-gartā. We are in the city.
```

```
אֿת שֿפֿירֿא ?att šappirā. You (fs) are beautiful.
אֿת חֿמרֿא ?anā šāte yāt ḥamrā. I am drinking the wine.
```

Third person forms may also appear as copulas when the predicate is a noun phrase:

```
אֿחֹי הֿוא מֿלכֿא ʔəḥi huʔ malkā My brother is king.
אֿת הֿוא שֿפֿירֿא ʔatt hiʔ šappirā You (fs) are beautiful.
```

Shortened forms of the 1st and 2nd person pronouns may be added directly to active participles to form a participal inflection:

```
יכילנא א יכילנא yākelnā I can, am able האינא dā?ennā I judge יּדְּעִילוּן yādasnā I know יְדְּעִילוּן yādasnā we know יְדְּעִילוּן vādasatt you (ms) know יְדְּעִילוּן vādasittun you (mp) know
```

(These forms are not very frequent, but appear to be proper to Targumic Aramaic and not borrowings from other dialects.)

18.3 The 'Tens' and Higher Numbers

```
עื่อרין/עשרין Sasrin
                       twenty
                                                     שׁתֹין šittin
                                                                          sixty
      təlātin תֿלֿתֹין
                       thirty
                                              שׁבעין/שֹבעין šabsin/šibsin seventy
    ארבֿעין ?arbəsin forty
                                                     təmānan תֿמֿנֿן
                                                                          eighty
     משין <u>hamšin</u>
                       fifty
                                                    לשעין tišsin
                                                                          ninety
       מֿאַה məʔāh hundred (f.)
                                                     ๆรีซ์ ?álap thousand
                                             אֿרבֿעֿה אֿלפֿין ?arbəʕāh ?alpin four thousand
      מֿאהֿן mā(?)tan two hundred
 אֿרבֿע מֿאֿה ?arba? məʔāh four hundred
```

The 'tens' are usually followed by pl. nouns: עַׁסרֹין שַׁנֹין *Sasrin šənin* twenty years; אַרבֿעִין לּילּוֹן *?arbəSin yəmāmin wə-?arbəSin lelāwān* forty days and forty nights.

18.4 Gentilics and Other Adjectives in '-'---ay/-āy; Plurals in '----e

Gentilics such as מיצרי/מיצר Miṣray/Miṣrāy 'Egyptian' have the following forms:

```
Masc. Singular Masc. Plural Feminine Singular Fem. Plural Abs. מִיצרֹאָ Miṣray/āy מִיצרֹאָ Miṣrāʔin מִיצרֹאָ Miṣrāʔā מִיצרֹי Miṣrāʔā מִיצרֹי מִיצרֹי Miṣray/āy מִיצרֹי מִיצרֹי Miṣrāʔe — — — — — — — — — — — — — — — — — Miṣray/āy מִיצרֹיּתֹא מִיצרֹיּתֹא Miṣrāʔe מִיצרֹיֹתֹא Miṣrayōaā מִיצרֹיֹתֹא מִיצרֹיֹתֹא מִיצרֹיתֹא
```

For the Fem. Sg. Emph., there also occur forms like מִיצרֹיתֹא Miṣritā and מִיצרֹיתֹא Miṣrāytā; for the Fem. Pl. Emph., also מִיצרֹיתֹא מִיצרֹיתֹא מִיצרֹיתֹא מִיצרֹיתֹא

y may replace ? in all forms: e.g., Masc. Pl. Emph. מֹצברֹייׁ Miṣrāye, Fem. Sg. Abs. מֹצברֹיֹא Miṣrāyā.

Note especially the Masc. Pl. Emph. in $\ddot{-}e$, which therefore has the same form as the

Cstr. This Emph. form is also found occasionally on other nouns and adjectives, usually nonhuman referents; such plurals tend to be collective (a class of things), less definite, and/or generic: e.g., לוֹל אִילְּנִי $kol\ 2il\bar{a}ne$ 'all the trees'; הֹולי 'tore' 'cattle'; הוֹלי 'tore' 'cattle' 'לּלֹניאָּ' ... וֹלְיוֹעִירִי 'tore' 'cattle'. wə-li-zsere' 'to the larger ones ... and to the smaller ones'.

Vocabulary 18

Verbs:

הֹּיֹא hayā G to live, be alive; הֹי hay (f. אֹיה hayyā; adj.) alive, living.

paqqed D to command (usually followed by direct command using the imperative [below, §19.1]; it may also be used in the sense 'to put someone (vāt) in charge of (Sal)').

Nouns:

אֹרחֿא *?orḥā* (occasionally אֹרחֿא *?urḥā*; f.; cst/abs. אֹרחֿן *?óraḥ*; pl. abs. אֹרחֿן *?orḥān*) way, road; conduct, behavior.

אֹהֹיהֹא *?orāytā* the Torah.

לֿלֿא *kallətā* daughter-in-law.

้ กลpšā (abs./cstr. ซอ้า กอpaš; f.; pl. หก็ซ้อา กapšātā) soul, person.

Names:

לוֹעוֹאָה Kənasənā?ā Canaanite, pl. לَالْעَנُאֹי Kənasənā?e the Canaanites.

מצראֿה Miṣrā?ā Egyptian, pl. Miṣrā?e the Egyptians.

בּלשׁתְאָה Pəlištā?ā Philistine, pl. פֿלשתָאי Pəlištā?e the Philistines.

Other:

בֿכיין boken (adv.) at that time, in those days.

הא $h\bar{a}$ (presentation particle, corresponding to Hebrew הַּה $hinn\bar{e}h$) now (then), look, here (is/are).

לֿמֿא לֿ *kəmā də-* (conj.) according as, as.

תֿבִּין tāgen (adj.; f. אֹבְּיֹלָא tāgənā) good, proper, correct, in good order.

קֹיה taqqip (adj.; f. taqqipā) strong, powerful, severe. There is considerable confusion in the texts among the forms taqqip (adj.), tāqep (participle), and taqep (stative verb), all spelled קיףה. The feminine and plural forms are distinct, however: taqqipā, tāqəpā, təqépat. The same confusion prevails with tāqen above. Blend forms such as taqqep and taqqen also occur, but are probably incorrect.

Exercises

A.

1. kapnā taqqipā 2. napšā ḥayyətā 3. mal<u>k</u>ayyā taqqipayyā 4. ?óraḥ tāqənā 5. mille ?orāytā hādā 6. Sasrin gubrin 7. ?arbəSin wa-ḥmeš napšān 8. təmānan u-tmānəyāh

gabrin 9. tiš sin u-tlāt ?ətānān 10. ?orḥān tāqənān 11. Kalləti šappirā laḥdā. 12. Həwo Pəlištā?e bəken bə-?ar sā. 13. Ḥəyā mə?āh wə-sasrin šənin. 14. Lā ḥəyā mātan šənin. 15. Rā səwāti gubrin bišin. 16. Səraq bə-?óraḥ ṭurā. 17. Yāda snā ?əre bərāk ḥay. 18. Hā ?ittətāk.

1 כֿפּנֹא תُקִיפֿא 2 נֿפּשָׁא חׄיתֿא 3 מֿלכֿיֹא תُקִיפֿיֹא 4 אֹורֹח תַּקְנֹא 5 מִלֹי אוֹרֹח הַדְּא 6 עַׁסרִין גוֹברִין 7 אֿרבֿעִין וֹחמִיש נֿפּשַׁן 8 תַּמִּנֹן וֹתמִנֹיּה גַברִין 9 תִישעִין וֹתלֹת אַתְּנֹן 10 אוֹרחֹן תַקְּנֹן 11 כֿלֹתִי שַׁפִּירֹא לֹחדֹא 12 הוֹו פֿלשתָאִי בַכִּין בַאַרעָא 13 חֹיֹא מַאָּה וֹעָסרִין שַנִין 14 לֹא חֹיֹא מַאתון שַנִין 15 רְּעוֹתִי גוֹברִין בִישִּׁין 16 עַרָּק בַאִּוֹרֹח טִוֹרֹא 17 יֹדְענֹא אַרִי בֹדְךְ חִׁי. 18 הֹא אִיתִתֹּדְ.

B.

1. Lā həwāh yādas ?əre mítat kalləteh. 2. yādas nā ?əre ?innun ?ākəlin tammān laḥmā. 3. Həwo ?āzəlin bə-?óraḥ mešərā. 4. Ḥəzā wə-hā təlātāh gubrin ?ātan lə-qaddāmuteh. 5. Mā ?att bāne hākā? ?ənā bāne betā ḥadtā. 6. ?ənā gāzar yāt qəyāmā hāden simməkon wə-sim bənekon. 7. Lə-?ān ?attun nāsəbin yāt mekəlā hāden? 8. ?ənā sārəqā ?əre dāḥəlā ?ənā qədām basli. 9. Wa-hwo Miṣrā?e dāḥəqin yātəhon. 10. Ləmā ?att dā?ar hākā simmánā? 11. Dā?ennā yātəkon wə-yāt kol pitgāmekon. 12. Wə-?innun həwo ḥādan sal pitgāmayyā hā?innun. 13. Mā ?attun ḥāzan qədāmekon bə-?orḥā? 14. Hu? yāheb lánā mayyā u-mekəlā. 15. ?aškáḥu yāt nəbiyā wə-hu? yāteb bi-tras qartā. 16. Hodásit yāteh ?əre bəreh mā?et. 17. Lā yəkelnā lə-?aškāḥuteh. 18. Lā yākelnā lə-?aškāḥuteh. 19. Wa-hwá?ā kol ?orḥātəhon tāqənān qədām Yy. 20. Həwénā nāḥətin lə-Miṣráyim. 21. Lā nāseb ?ənā yāt qinyānāk. 22. Hā tārekt yāti me-?arsā hāden. 23. ?ənā hā gāzar qəyāmi simmāk.

1 לא הֹוֹה יֹדֹע אַרִי מִיתֹת כֿלתִיה 2 יֹדֹענֹא אַרִי אִינֹן אַכּלִין תַמֹּן לחמא 3 הוֹו אַזֹלין בֹאוֹרֹח מִישֹרֹא
 4 הוֹא וֹהֹא תֹלֹתֹה גוברין אַתֹן לֹקְדֹמותִיה 5 מֹא אַת בֹנִי הֹכֹּא אַנֹא בֹנִי בִיתֹא חֹדתֹא 6 אַנֹא גֹוֹר יֹת קוֹמֹא הֹדִין עַמַּלון וֹעָם בֹנִילון 7 לֹאַן אַתֹון נֹסֹבִין יֹת מִיכֹלֹא הֹדִין 8 אַנֹא עַדֹקֹא אַרִי דְחֹלֹא אַנֹא קֹדֹם בְּעלִי 9 וֹהוֹו מֵצרֹאִי דֹחֹלִין יֹתֹהֹון 10 לֹמֵא אַת דֹאֹר הֹכֹא עַמֹנֹא 11 דֹאִינֹא יֹתֹלון וֹיֹת לֵל פֹתנֹמִילון בֹע בַּעלִי 9 וֹהוֹוֹ חַדֹן עַׁל פֹתנֹמֹיֹן יֹתֹהֹון 10 לֹמֵא אַתוֹן חֹוֹן קֹדֹמִילון בֹאורחֹא 14 הֹוֹא יֹהיב לֹנֹא מֹיֹא וֹמִיכּלֹא
 12 וֹאִינֹון הוֹוֹ חֹדֹן עַל פֹתנֹמֹיֹא הֹאִנוֹן 13 מֹא אַתוֹן חֹוֹן קֹדֹמִילון בֹאורחֹא 14 הֹוֹא יֹהיב לֹנֹא לֹאשׁכֹחוֹתוֹה 15 הוֹדֹעית יֹתִיה אַרִי בֹּיי 10 הּוֹינֹא נֹחֹתִין לֹמִצרֹים 11 לֹא זֹכִילֹנֹץ אַלֹא חֹלֵן לֹמִברֹים יוֹ 12 לֹא נֹסִיב אֹנֹן קוֹב יי 10 הּוֹינֹא נֹחֹתִין לֹמצרֹים 12 לֹא נֹסִיב אֹנֹץ יֹלְנִץ לֹבְי עִי עַנֹלֹך בְּאֹנִן לְבֹב בֹּת יֹמִלְן בֹּלְים יִי 12 הֹתֹין לֹמצרֹים 12 לֹא נֹסִיב אֹנֹץ יֹן לְנִילַך בֹּיֹמִי עִימֹך בֹּא תֹרִיכת יֹתִי מֹלִר מֹלִי מֹבֹר בֹנֹי עִימֹן

C.

1 חזא והא אינון רדפין בתרוהי 2 מא אתין שתין אנחנא שתין חמרא 3 אן אחוהי רען ית ענהון 4 לאן שלח ית רעותיה 5 לא הוו עבדין כמא דפקיד אבוהון 6 פקיד מלכא גוברין עלוהי ואלויאו יתיה למברא לקרתא

LESSON NINETEEN

19.1 G Verbs: Imperfect and Imperative

- (a) Sound Roots
 - (i) Perfect בֿתֿב *kətab*:

Imperfect*

3ms	יכתוב	yiktob	3mp	יכתֿבֿון	yiktəbun
3fs	תׄכתוב	tiktob	3fp	יכתֿבֿן	yiktəbān
2ms	תׄכתוב	tiktob	2mp	תׁכתֿבׂון	tiktəbun
2fs	תֹכתֿבין	tiktəbin	2fp	תׁכתֿבֿן	tiktəbān
1cs	אכתוב	?iktob**	1cp	נכתוב	niktob

^{*}Occasionally, the second vowel is u rather than o: יכתוֹב yiktub, מכתוֹב tiktub.

Imperative

ms	כֿתֿוב	kətob	mp	כֿתובׁו	kətúbu
fs	כֿתובי	kətúbi	fp	כֿתובֿא	kətúbā

(ii) Perfect הֿקֹיף təqep:

Imperfect

3ms 3fs	.,	yitqap titqap	3mp 3fp		yitqəpun yitqəpān	
2ms	חָלָּקר	titqap	2mp	תֹתקֿפֿון	titqəpun	
2fs	תֹתקֿפֿין	titqəpin	2fp	תׁתקֿפֿן	titqəpān	
1cs	אֿתקֿף	?itqap	1cp	וֹתקֿק	nitqap	
Imperative						
ms	ៗ គី្ភា	təqap	mp	תֿלְפֿו	təqápu	
fs	תֿקֿפֿי	təqápi	fp	תֿלְפֿא	təqápā	

Most active transitive verbs have -o- as the stem vowel of the Imperfect and Imperative; most stative verbs have -a-. There is some mixing of types, however, as the following list shows:

יזבון ~ זֿבֿן	zəban ~yizbon	יֹסגוֹר ~ סֿגִיד	səged ~yisgod	
יכתוב~ כֿתֿב	kətab ~yiktob	ישלוב~ שֿכֿיב	šəkeb ~yiškob	
יקטול~ קֿמֿל	qəṭal ~yiqṭol			
ๆร้า ~ๆเำา่า	rədap ~yirdop	יֹקרֿב∼ קֿריב	qəreb ~yiqrab*	
ישבוק~ שֿבֿק	šəbaq ~yišboq	אָלְיף ~ חַלְּיף	təqep ~yitqap	
יֹפריס~ פֿרֿס	pəras ~ yipres	*Impera	ative sing. קֿריב'ר qərab, pl. קֿריב' qəribi	и.

^{**}In some mss, the 1cs is written אַכהוב אַ Paktob (reflecting Tiberian אָכהוב).

(b) Roots II-Guttural, III-Guttural

Verbs from roots II—Guttural and III—Guttural (including III—r) have stem vowel -ain the Imperfect and the Imperative:

But note אַדוֹרִיק ~ ידּחֹרִי dəḥaq ~ yidḥoq with Imperfect in -o-.

(c) Roots I-h, I-h, and I-S

Roots I-h and I-h are essentially regular: אָהבֿן yihpak.

Roots I–?, however, require special note, especially the Imperative forms:

```
Səbar:
        Imperfect
            3ms יעבֿר viSbar
                                    3mp יעבֿרון יערּני yisbərun
               or יעיבֿר yiSibar
                                      or יעיברון visibrun
        Imperative
                    วี่มี Səbar
                                           าว่าี้ง Səbáru
            ms
                                    mp
               or עיבֿר Sebar
                                      or עיבֿרו Sebáru
               or עִיבֿר Sibar
Səbad:
        Imperfect (note -a- in the prefix, and stem vowel -e-)
            3ms יעביד yasbed
                                    3mp יעבֿדון yasbədun
        Imperative
                 עיביד Sibed
                                         עבידו Səbidu
            ms
                                    mp
               or עֿביד Səbed
        Imperfect
Səraq:
            3ms יעלוק yiSroq
                                    3mp יערלון יער yisrəqun
                                   or יעירלוו yiSirqun
               or יעירוק viSirog
```

19.2 Uses of the Imperfect

- (a) The Imperfect is most frequently used to express the future tense in both main and subordinate clauses.
- (b) If the context requires, the Imperfect may be translated as an injunctive, i.e., cohortative in the 1st person (e.g., 'let us write'), jussive in the 3rd person ('let him write' 'may he write').

- (c) The negative Imperfect of the 2nd person is regularly used as the negative of the Imperative (which itself may not be negated): לא הֹכהוֹנ $l\bar{a}$ tiktob do not write.
- (d) After the conjunctions בֿרֹיל bədil də- (so that, in order that) and דֹיל dilmā (lest, so that not), the Imperfect expresses purpose or result: בֿרֹיל דֹיכתוֹנ bədil də-yiktob so that he may write; דֹילמֹא יֹכתוֹנ dilmā yiktob lest he write.
- (e) Note that there are no "converted" tenses: וֹכהֹב *u-ktab* and he wrote; הֹכהוֹב *wə-tiktob* and she will write.

Vocabulary 19

Nouns:

אֹנשׁא ?ənāšā (cstr./abs. אֹנשׁ ?ənāš; pl. -ayyā, cstr. -e) man, men; the singular form may be used as a collective term.

מצותֿא maṣṣutā (f.; abs. מֿצותֿ maṣṣut מֿצות מֿצות מֿצות maṣṣut) quarrel, strife.

אֿהֿתֿא *ʔəḥātā* (cstr./abs. הּהֹּמֹ *ʔəḥāt*) sister; 'my sister' may appear as הַּהָּמֹ *ʔəḥāti* or הַּהַ*ּהָּגּ? ʔaḥāt*; pl. אַהַּהָּג *ʔaḥ(ḥ)əwātā*.

Other:

בֿריל bədil (prep.; suffixes as on ləwāt, §4.1) because of, for the sake of.

בֿדיל ד bədil də- (conj.) so that, in order that (with Imperfect).

אַלּמֹא dilmā (conj.) lest, so that not (with Imperfect).

Exercises

A.

1. Nirdop bātərehon bə-şaprā. 2. Yiqrəbān lə-qartánā bə-ramšā. 3. Yiktob lánā. 4. Lā ʔišboq yātik wə-yāt ʕammik. 5. Nəḥítu lə-Miṣráyim bədil də-yizbənun mekəlā tammān. 6. Lā nisgod qədāmehon. 7. Niškob hākā ʕad ṣaprā. 8. Həwāt maṣṣutā ben ʔənāš beti lə-ben ʔənāš beteh. 9. Yipləḥān qədām malkā hāhu?. 10. Nimsar yāteh bə-yad gabrayyā hā²innun. 11. Lā tidbərān yāt ʔəḥātəken ʕimməken. 12. Səgod qədāmóhi dilmā yitqap leh wə-yiqtol yātāk.

1 נרדוף בֿתּדיהון בֿצפרא 2 יקרבון לֿקרתֿנא בֿרמשֿא 3 יכתוב לֿנא 4 לֿא אשבוק יֿתִיך וֹית עַמִיך 5 נֹרדוף בֿתּדיהון בֿצפרא 2 יקרבון מיכלא תַמון 6 לֹא נסגוד קּדּמיהון 7 נשכוב הַכֹּא עַד צַפרא 8 הוֹת 5 נֹחיתו למצרים בדיל דיזבנון מיכלא תַמון 6 לֹא נסגוד קּדִּמ מַלכֹא הַהוֹא 10 נמסר יתיה בֹיד גַבריא הֿאִינון מַצותֿא בין אַנש ביתִי לבין אַנש ביתִיה 9 יפּלחון קּדִּם מַלכֹא הַהוֹא 10 נמסר יתיה בֹיד גַבריא הֿאִינון 11 לֹא תִדברון ית אַחֹתַכין עִימַכִין 21 סֿגוד קּדְמוֹהי דִילמֿא יתקֿף לֹיה וֹיקטוֹל יֹתְך

B.

1 יגזרון קים עימנא 2 לא ימנע יתנא מלמיזל 3 לא תדחלין ברתי 4 שמעו ית פיתגמי בני 5 לא תעבדון ית פיתגמיא בישיא האילין 6 נערוק דילמא יקטול יתנא 7 עבר בנהרא וקרב לקרתא רבתא 8 יעבדון קרבא עמנא

LESSON TWENTY

20.1 G Verbs: Imperfect and Imperative (continued)

(d) Roots I-2

These regularly have the preformative vowel -e- in the Imperfect. This vowel is optionally transferred to the Imperative as well.

Perfect	Imperfect (ms)	Imperfect (mp)	Imperative (ms)
าก็หั <i>ʔəḥad</i>	ייחור <i>yeḥod</i>	ייחֿד'ון yeḥədun	אֿחור <i>Peḥod</i> or אֿיחור <i>Peḥod</i> mp אֿחורור <i>Peḥúdu א</i> ֿחורור <i>Peḥúdu</i>
אֿכֿל <i>Pəkal</i>	ילול yekol	ייבֿלון yekəlun	אֿכֿול <i>?əkul</i> or אֹכֿול <i>?ekul</i>
אֿבֿד <i>?əbad</i>	יבֿד yebad	ייבֿדֿון yebədun	
אֿמֿר <i>?əmar</i>	ימֿר yemar	יימֿרון yemərun	אֿמֿר <i>Pemar</i> or אֿמֿר <i>Pemar</i>
าอื่หิ <i>Pəsar</i>	יסֿל yesar	ייסֿרון <i>yesərun</i>	
אֿלל ?əzal	ייזיל yezel	ייזֿלון yezəlun	איזיל <i>Pezel</i> or איזיל <i>Pezel</i> mp איזילו איזילו איזילו <i>איזילו Pezílu</i>

(e) Roots I–n

These show regular assimilation of the -n- in the Imperfect, and a short Imperative form without the first radical.

Perfect	Imperfect (ms)	Imperfect (mp)	Impv (ms)	Impv (mp)
נֿטֿל nəṭal	יטול yiṭṭol	יםֿלון yiṭṭəlun	tol מול	מולו <i>túlu</i>
pšī <i>nəpaq</i>	יפוק yippoq	יפֿלְון yippəqun	poq פֿוק	פוקו púqu
נֿצֿב <i>nəṣab</i>	יצוב yiṣṣob	יצֿבֿון <i>yiṣṣəbun</i>	צוב $ec sob$	צׁובׁו <i>ṣúbu</i>
กที่วิ <i>ทอḥat</i>	ייחׄות <i>yeḥot</i>	ייחֿתון <i>yeḥətun</i>	חות $ otin hot$	ותׁו hútu
าชั่ว <i>ทอṭar</i>	าซั' yiṭṭar	ימֿלון <i>yiṭṭərun</i>	าซ์ <i>țar</i>	า่าซี <i>țáru</i>
נֿסיב <i>nəseb</i>	בֿל ^{י,} yissab	יֿבֿרן vissəbun	⊐Ő sab	า⊐่oื้ <i>sábu</i>
נֿפֿל <i>nəpal</i>	יפֿיל yippel	יפֿלון yippəlun		
(יהֿב <i>yəhab</i>)	יתין yitten	יתֿנון yittənun		
סֿליק $səleq$	pნ' yissaq	יסֿקון יissəqun	pර් saq	אָל sáqu

(f) Roots I–y

These constitute a very mixed group and should be learned individually.

Perfect	Imperfect (ms)	Imperfect (mp)	Impv (ms)	Impv (mp)
יּתֹיב yəteb	יּהיב yitteb	יתֿבֿון yittəbun	tib תיב	תׁיבׁו <i>tíbu</i>
יליד yəled	יליד yəlid	ילידון yəlidun		
ידֿע yəda?	ידֿע yidda?	ידעון yiddəsun	לי das	לער dásu
יהֿב yəhab			⊐⊼ <i>hab</i>	ובׄה hábu
יּרִית yəret	יירֿת yerat	יירֿתון <i>yerətun</i>		
יביל yəkel	יבול yikkol	יבֿלון yikkəlun		

Vocabulary 20

Verb:

אשור ?ašad (imperf. ישור vešod) to pour out, shed, deposit.

Noun:

หลั่า dəmā (abs./cstr. ๒ๅี่) blood.

Other:

לעוד kəsan (adv.) now, so now, now then.

Exercises

A.

1. Yebədān bə-ʔarʕā hāhi?. 2. U-kʕan nezel lə-hekəlā. 3. ʔeḥúdi yāt daššā bātərak. 4. Lā yekəlun mil-laḥmā hāden. 5. Nesar yātəkon dilmā tikkəlun lə-miʕraq. 6. Mā nemar ləhon? 7. Sábu yāt laḥmā wə-hábu yāteh la-ʔənāše beteh. 8. Niktob ləkon bədil də-tiddəʕun yāt pitgāmayyā hāʔillen. 9. U-kʕan nitteb hākā wə-nekol. 10. Tib tammān wə-ṭar yāt ʕānā. 11. Ḥúti lə-nahrā. 12. Niṭṭol bə-ṣaprā. 13. Lā tešədun dam ʔəḥúnā.

1 ייבדן בארעא ההיא 2 וכען ניזיל להיכלא 3 איחודי זת דשא בתדך 4 לא ייכלון מלחמא הדין
 5 ניסר זתלון דילמא תכלון למיעדק 6 מא נימר להון 7 סבו זת לחמא והבו זמיה לאנשי ביתיה
 8 נכתוב ללון בדיל דתידעון זת פיתנמא האילין 9 וכען נתיב הכא ונילול 10 תיב תמן ושר זת ענא
 11 חותי לנהדא 12 ניטול בצפדא 13 לא תישרון דם אחונא

B.

1 לא תתיב תמן 2 סקו לטוריא 3 יפיל בקרבא ההוא 4 וכען לא נשבוק ית עמנא וית קרתנא 5 לא יכול למיסק לקרתא 6 מן יירת ית קיניני 7 ייחתון למצרים 8 הב לי ית כספא בדיל דאיזבון ית מניא האילין

LESSON TWENTY-ONE

21.1 G Verbs: Imperfect and Imperative (concluded)

(g) Roots III-Weak

All verbs from roots III–Weak are inflected alike; e.g., عَدُنَّه

Imperfect

3ms	יבני yibne	3mp	יבנון yibnon
3fs	tibne תֹבנֹי	3fp	יבנֿיין yibnəyān
2ms	tibne תבני	2mp	tibnon תֹבנון
2fs	תֹבנֿן <i>tibnan</i>	2fp	תֹבנּיֹן tibnəyān
1cs	אֹבנֿי ?ibne	1cp	מבני nibne

Imperative

ms	לני/בֿני bəne/bəni	mp	בֿנו bəno
fs	בֿנֿא bəna	fp	בֿנֿאֿה bənáʔā

Similarly from יֹחדֹי yiḥde, יֹחדֹי yiḥdon, etc. The Imperfect of אֿתֿא $?at\bar{a}$ is regular אֹתֿא $?at\bar{a}$ is ms אֹתֿא $?at\bar{a}$ is ms אֹתֿא $?at\bar{a}$ (also אֹתֿא $?et\bar{a}$), fs אֿיתֿא ?eta, mp אֹיתֿא ?eta.

The Imperfect of and howah is partly irregular:

ז יהי (יהוי) 3ms	yəhe (yihwe)	3mp 7	n≒⁵ yəhon
3fs (תֹהוֹי) זֹ מַ תַּ תַּ	təhe (tihwe)	3fp ا	הֹי, yihwəyān
2ms (תֹהוֹי) תֿהֿי t	təhe (tihwe)	ון 2mp	ที่ภิ <i>təhon</i>
2fs אַ תֿהֿן <i>t</i>	təhan	2mp וֿיֿן	าว่า tihwəyān
1cs איהי/אֹהוֹי 2	?ehe/?ihwe	1cp	าลัว nəhe

The forms הה"י yihwe (3ms) and הה"י tihwe (3fs, 2ms) are quite rare; the 1cs variants occur about equally often.

Imperative

ms	הוֹי/הּוֹי həwe/həwi	mp	וֹוֹה hi ה	həwo
fs	הֿוֹאֹי/הֿוֹאֹי həwa/həway/həwá?i	fp	[กสิำกิ	həwá?ā]

(h) Hollow Roots

Most follow the pattern of $\Box \neq q\bar{a}m$:

Imperfect

3ms	י ֿ לָום	yəqum	זקומון 3mp	yəqumun
3fs	תֿלָום	təqum	זלְומֿן 3fp	yəqumān
2ms	תֿלְום	təqum	תקומון 2mp	təqumun
2fs	תֿלְומין	təqumin	תֿלְומֿן 2fp	təqumān
1cs	אַלְום	?əqum	וֹלְום 1cp	пәдит

Imperative

ms	לְום	qum	mp	לָומׁו	qúmu
fs	לומי	qúmi	fp	לָומֿא	gúmā

Similarly ה'לור $d\bar{a}r \sim yodur$, ב' $d\bar{a}r \sim yodur$, ה'לוב $d\bar{a}r \sim yodur$, ה'לוב $d\bar{a}r \sim yodur$, but with *i* in the imperfect: יְדֹיין $d\bar{a}n \sim y \partial din$.

(i) Geminate Roots

Imperfect

3ms	ייעול	yeSol	3mp	ייעֿלון	yeSəlun
3fs	תולול	teSol	3fp	ייעֿלן	yeSəlān
2ms	תׁיעוׁל	teSol	2mp	תיעֿלון	teSəlun
2fs	תֿיעֿלין	teSəlin	2fp	תיעֿלֿן	teSəlān
1cs	איעול	?e\$ol	1cp	ניעול	neSol
			Imperative		

imperative

ms	לול Sol	mp	עולו <i>Súlu</i>
fs	עולי <i>Súli</i>	fp	עולא <i>Súlā</i>

Vocabulary 21

בּא ?im (conj.) if.

Exercises

A.

1. Yihdon kad yihzon yātāk. 2. Hútu lə-nahrā wə-lā tišton yāt mayyā. 3. Pigre ləhon bəşaprā. 4. Nehot lə-Mişráyim bədil də-niqne mekəlā tammān. 5. Sáqu lə-qirwekon wə-tíbu tammān Sad şaprā. 6. Məne yāt kokəbayyā ?im tikkol lə-mimne yātəhon. 7. Teton ləhekəlā kad ?iqre lə-kon. 8. W-ihe bə-yomā hāhu? u-the maşşutā benánā u-benehon. 9. ?ān nirse yāt sānánā? 10. Súbu ?ilānā bəgo ginnətā. 11. ?ətub lə-?arsi. 12. ?itā ləwāti bədil da-?ədin Sal pitgāmāk.

1 יחדון כֿד יחוֹון יֿתֹד 2 חוֹתו לֹנהרֹא וֹלֹא תשתון יות מֿיֹא 3 אִיקרי לֹהוֹן בֿצֿפרֿא 4 ניחות לֹמצרים בֿדיל דּנִיקנִי מֹיכֹלֹא תַמֹן 5 סֿלָּן לֹלְירוֹיכון וֹתִיבו תַּמֹן עַׁד צַפּרֹא 6 מַנִי יֹת כוֹכַבֿיֹא אֹם תֹכוֹל לֹמִימנִי יֹתֹהוֹן 7 תֹיתון להֹיכֹלא כֿד אָקרי לכון 8 ויהי בֿיוֹמֿא הֿהוא וֹתהי מַצוֹתֹא ביננא וֹביניהון 9 אַן נירשי יֹת עַׁנֹנא 10 צובו אִילוֹגא בֿגוֹ גִינֹתָא 11 אַתוב לאַרשִׁי 12 אִיתָא לוֹתִי בֹדִיל דְאַדִין עַׁל פֹתנְמַׁךְ

В. 1 נישרי ביסטר בירא הדא 2 יתוב לקרתיה וימות תמן 3 נקום וניזיל לטורא 4 ייתון בליליא בדיל דייחדון יתיה 5 לא תכול למימנע יתנא מלמיזל 6 למא ייתין הלכא 7 לא ישבקון יתכון למחזי ית ברכון 8 תיסבין ית כספא ותמנן יתיה

LESSON TWENTY-TWO

22.1 G Verbs: the Passive Participle

Associated with most transitive roots is a passive participle, the absolute forms of which are as follows.

(a) Sound roots (בֿתֹיב *kətib* written):

$$ms$$
 בֿתֹיבּין $katib$ mp בֿתִּיבּין $katibin$ ms בֿתִּיבֿין $katib\bar{a}$ ms בֿתִיבֿא $katib\bar{a}$

(b) Roots III–Weak (יה", gəre called; see also Paradigm A.4, p. 76):

$$ms$$
 קֿרי $q entsize{q} qrya$ $q entsize{q} qarya$ $q entsize{q} qarya$ $q entsize{q} qarya$

22.2 D Verbs: Imperfect, Imperative, Participles

Below are presented the Imperfect, Imperative, and Active Participle of D verbs for Sound roots (qabbel), roots III–Guttural and III–r (tabbar to shatter), roots II–r ($q\bar{a}reb$), and roots III–Weak (manni to appoint):

Perfect	Imperfect	Imperative	Participle
קביל qabbel	yəqabbel יֿקֿבֿיל	קביל qabbel	מֿקֿבּיל <i>məqabbel</i>
תֿבֿר <i>tabbar</i>	אַבֿר <i>yətabbar</i>	רבֿה <i>tabbar</i>	מֿתֿבֿר <i>mətabbar</i>
קֿריב qāreb	יקדיב yəqāreb	קֿריב qāreb	מֿקֿריב $m ilde{o}qar{a}reb$
מֿני manni	יַמֿני yəmanne	מׁנֹי manni	məmanne מֿמֿני

Inflection is normal throughout: vowel reduction in Imperfect (3mp יֹלְבֹלִין yəqabbəlun) and Participle (mp מַלְבֹלין məqabbəlin); e > i in Imperative (mp בְּלִילוֹן qabbilu).

Note that the Imperative masc. sg. of roots III—Weak is in -i; the rest of the forms are like those of the G bane:

ms	manni מֿני	mp	manno מֿנׁר
fs	מֿנא <i>manna</i>	fp	מֿנֿאֿה manná?ā

The Passive Participle of D verbs is normally of the form מֿלִובֿל maqubbal: מֿלולֿן matuqqan arranged, מֿלונֿא mamunna appointed; an uncommon byform is maqabbal, which is however normal with roots II—Guttural and II—r, as in מַבֿרֿך maraḥ(ḥ)aq rejected, מֹבֿרֿך mabārak blessed.

The inflection of all participles in -e is like that of bane: e.g.,

ms מֿבֿני məmanne mp מֿבֿני məmannan fs מֿבֿניין fp מֿבֿניין məmannəyān

See Paradigm B.1 for all forms of the Sound verb, B.6 for III-Weak verbs.

22.3 C Verbs: Imperfect, Imperative, Participle	22.3	C Verbs:	Imperfect.	Imperative.	Participle
---	------	----------	------------	-------------	------------

	Perfect	Imperfect	Imperative	Participle
Sound	אֿפריש ?apreš	שהיש yapreš	מֿפריש <i>?apreš</i>	מֿפריש <i>mapreš</i>
III–G	אֿשׂכֿ <i>Paškaḥ</i>	חַלַש' yaškaḥ	חלֿשא <i>ֿ ?aškaḥ</i>	תֿסט <i>ֿל maškaḥ</i>
I–n	אֿפֿיק ?appeq	יפֿיק yappeq	אֿפֿיק ?appeq	מֿפֿיק <i>mappeq</i>
I–2	אוכיל Pokel	יוביל yokel	אוכיל ?okel	מוכיל mokel
I–y	אוליד Poled	יוליד yoled	אוליד Poled	מוליד moled
III-Weak	יוֹר אַ <i>ʔaḥzi</i>	יחזי yaḥze	יוֹר אַ <i>ʔaḥzi</i>	מחוזי maḥze
Hollow*	אֿקים ?əqem	יִּלִים yəqim	אֿקֿים <i>Pəqem</i>	מֹלִים məqim
Geminate*	אֿניל ?asel	יניל yasel	אֿניל ?aSel	מֿניל masel

^{*}Hollow roots also appear with a or ā in the first syllable (Perf. אַקִּים ?aqem or אַקְים ?āqem, etc.); Geminate roots also appear with a in the first syllable (Perf. אַנֿיל ?asel, etc.; note also C Perf. אַמֿר ?ammar he made bitter, from m-r-r).

As in the D, inflection is normal throughout: vowel reduction in the Imperfect (3mp לְּבּרֹשׁׁין yaprəšun) and Participle (mp מֻבּרֹשִׁין maprəšin); e > i in the Imperative (mp אָבּרישׁׁוּ Paprišu). See Paradigms B.1–7.

There are two Passive Participles of the C, both uncommon: מֹפּרֹש mupraš, מוֹפּרֹש mapraš.

Vocabulary 22

Verb:

אֹר hawwi D to tell, relate, inform (someone: la-).

Noun:

עֿר עֿלמֿא (abs./cstr. עֿל נּפֿאַ אַ נּפֿלמֹא אּ נּפֿלמֿא Sālamā (abs./cstr. עֿר עֿלמֿא אַ רּמֿלאַ אַ נּפֿלמֿא

Other:

าส์ Pap (adv.) also, likewise, even.

Exercises

A.

1. Rəháṭat Sulemətā wə-ḥawwíʔat lə-ʔimmah yāt pitgāmayyā hāʔillen. 2. Wa-ʔəmar Ywy lə-ʔAbrām ʔizel me-ʔarSāk u-mib-bet ʔəbuk lə-ʔarSā də-ʔaḥze yātāk. 3. U-tḥawwon lə-ʔabbā yāt kol da-ḥzeton tammān. 4. Wə-ʔap ʔəteb leh malkā yāt kol qinyāneh. 5. Wa-ʔəmar Ywy tappeq ʔarSā napšā ḥayyətā.

1 רิהֿמֿת עולימתא וֹחוֹיאָת לֹאִימֹה יֹת פֹיתנֹמֿיֹא הֹאִילִין 2 וֹאַמֹר יוי אִיזִּיל מֹאַרעֹדְ וֹמִבִּית אַבֹּוּךְ לֹאַרעֹא דֹאַחזִיי
 יוֹ הֿפִּיק אַרעֹא זֹת בֹּוֹל לִינִינִיה 5 וֹאַמֹר יוי תֿפִּיק אַרעֹא זֹת בֹּוֹל לִינִינִיה 5 וֹאַמֹר יוי תֿפִּיק אַרעֹא זֹתֹדְ זֹתֹא
 נֿפּשׁא חַדֹּתֹא

B.

1 שלחית ית עבדי לחואה לך ארי לא אתא אחוך 2 ותיטרון ית פתגמא הדין לקים לך ולבנך עד עלמא 3 ואמר לא ידעית מן עבד ית פתגמא הדין ואף את לא חוית לי 4 אבריך ית ברך ויהי מברך

LESSON TWENTY-THREE

23.1 The -t- Verbs: Gt, Dt, Ct

Corresponding to most transitive G, D, and C verbs there are passive–reflexive verbs marked by a prefixed -t-. The basic forms of these verbs from Sound Roots are:

		Perfect	Imperfect	Impera	ative	Participle
Gt	(3)ms	אֹתקֿטׂיל ?itqəṭel	יתקֿטיל yitqəṭel	מ אתקשיל	?itqəţel	מתקֿטיל mitqəṭel
	(3)mp	אתקֿטילו ?itqəţílu	יתקֿטלון yitqaṭlun	אתקשילו	?itqə <u>ṭ</u> ílu	מתקֿטלין mitqaṭlin
Dt	(3)ms	itqabbal אֹתקֿבֿל	יתקֿבֿל yitqabbal	אתקֿבֿל	?itqabbal	mitqabbal מֹתקֿבֿל
	(3)mp	אֹתקֿבֿלוּ ?itqabbálu	יתקֿבֿלון yitqabbəlun	אתקֿבֿלו אתקֿבֿלו	Pitqabbálu	מתקֿבֿלין mitqabbəlin
Ct	(3)ms	שׁהֿפֿרֿש ?ittapraš	ซา้อกั ^ง yittapraš	מֹאֿתֿפּרֿש	?ittapraš	שׁהַבֿה mittapraš
	(3)mp	ושׁהַבּהְשׁר <i>?ittaprášu</i>	יתֿפּרשׁון yittaprəšun	ו אֹתֿפרֿשׁו	?ittaprášu	מֹתֿפּרֿשִׁין <i>mittaprəšin</i>

As the paradigm indicates, the inflection of the Dt and the Ct is normal: in the Perfect and Imperative the stem vowel remains; in the Imperfect and Participle the stem vowel is reduced. The Gt Perfect and Imperative are also normal; in the Gt Imperfect and Participle, however, the reduction of the stem vowel occasions the return of the full vowel -a- in the penultimate syllable. Full paradigms appear in Appendix B.1.

The following table shows the Gt, Dt, and Ct forms for various root types that require special note:

		Pe	erfect	I	mperfect	Imp	erative	Part	iciple
III–Gut	t. Gt	אׄתמֿנע	?itməna\$	זמֿנע	i [,] yitməna?	אׄתמֿנע	PitmənaS	מתמֿנע	mitmənaS
II $-r$	Dt	אֹתבֿרֿך	?itbārak	זבֿרֿך	i [†] yitbārak	אֹתבֿרֿך	?itbārak	מתבֿדֿך	mitbārak
I– <i>y</i>	Gt	אָתיֿליד	?ityəled	ז ^ז ּלֹיד	i [,] yityəled			אֹתיֿלֹיד	mityəled
	o	r אׄתׄיליר	<i>Pitiled</i>	or זיליר	i' yitiled				
	Ct	אֹלותֿב	?ittotab	מותב	i [†] yittotab	אֹתותֿב	?ittotab	מֹתותב	mittotab
III–Wea	ak Gt	אֹתגֿלי	?itgəli	זגֿלי	i [,] yitgəle	אֹתגֿלי	?itgəli	מֹתגֿלֹי	mitgəle
	(3)mp	אׄתגֿליאׄו	?itgəlí?u	זגֿלון	i [,] yitgəlon	אׄתגֿלוו	?itgəlo	מֹתגֿלֿן	mitgəlan
	(3)fp	אֹתגֿליאֿה	?itgəlí?ā	זגֿליֿן	i [†] yitgalyān	אֹתגֿלֿאֿה	?itgəlá?ā	מתגלין	mitgalyān
	Dt	אׄתמֿני	?itmanni	זמֿני	i [,] yitmanne	אׄתמֿני	?itmanni	מֹתמֿני	mitmanne
	(3)mp	אׄתמֿניאׄו	?itmanní?i	ע מֿלון	i [†] yitmannon	אׄתמֿנׄו	?itmanno	מֹתמֿנֹן	mitmannan
	Ct	אֹתֿחוֹי	?ittaḥzi	לֿחזֹי	i [;] yittaḥze	אֹתֿחזֹי	?ittaḥzi	מֹתֿחזֹי	mittaḥze
Hollow	Gt	אֹתֿקֿם	?ittəqām	זֿקֿם	i [,] yittəqām	אֹתֿקֿם	?ittəqām	מֹתֿלָם	mittəqām
	Ct	אֹתֿקֿם	?ittāqam	זֿקֿם	, yittāqam	אֹתֿקֿם	?ittāqam	מֹתֿקֿם	mittāqam

If the first root consonant is a sibilant (š, s, ṣ, z), the Gt and Dt undergo metathesis: G אַבֿיּשׁ šəbaq, Gt אַבּהֹבִּיק אַבּאַבּיק (< *ʔitsəbeq); G סְלִיק səleq, Dt אַבּאַבּיק ʔistallaq (< *ʔitsallaq).

With z and s, further, partial assimilation of -t- takes place: -zt- > -zd-; -st- > -st-:

G זְבֿן zəban, Gt אֹוּדֹבִין אֹז ?izdəben (< *ʔitzəben); D צַבֿע sabbas to wash (clothes), Dt אַבֿע אַנאַבֿע אַנאַבֿע אַנאַבֿע אַנאַבֿע to be washed (< *ʔitṣabbas)

If the first root consonant is d, t, or t, complete assimilation of prefixal -t- takes place:

G	דֿבֿר dəbar	Gt	אֹרֿבֿר <i>?iddəbar</i>	Dt	אֹדֿבֿר <i>?iddabbar</i>
G	าดั้ง <i>ṭəmar</i>	Gt	אֿטֿמֿר ?iṭṭəmar	Dt	אֿטֿמֿר ?iṭṭammar
G	תֿבֿר <i>təbar</i>	Gt	אֹתֿבֿר <i>?ittəbar</i>	Dt	אֹתֿבֿר <i>?ittabbar</i>

Note especially the distinctions in forms such as these Imperfect forms: G יֹדבֿר yidbar, Gt יִּדבֿר yiddəbar, D יִּדבֿר yədabbar, Dt יִּדבֿר yiddəbar.

23.2 The Adjective ?uḥrān (other)

			Absolute		
ms fs	,	Puḥrān Puḥri	mp fp	,	Puḥrānin Puḥrānəyān
			Emphatic		
ms	אֹוחרֿנא	Puḥrānā	mp	אֹוחרֿנֿיֿא	Риḥrānayyā
fs	אֹהוּבֿתֿא	?uḥrānətā	fp	אֹחרֿנֿיֿתֿא	<i>Puḥrānəyātā</i>

23.3 The Ordinal Numbers

The Ordinal adjectives have the following endings (see also §18.4):

		Absolute	
ms fs	āy — —	mp fp	אֹין -āʔin — —
		Emphatic	
ms	ন <i>ইāʔā</i>	mp	יאֹ⁻ <i>-ā?e</i>
fs	אֹהֿי= <i>-etā</i>	fp	አቨ ^ś ayyātā

The base forms are:

קֿרמֿי qadmāy	יהֿיהׁשֿ <i>šətitāy</i>
הניֿן $tinyar{a}n$ (f.emph. הֹניֿל $tinyar{a}tar{a}$)	שֿבׁיעֿי šəbisāy
יהֿיליהֿ təlitāy	təmināy תֿמׁינֿי
רֿבִיעֿי <i>rəbisāy</i>	וּשׁיעֿי <i>təšiʕāy</i>
ישֿיםה <i>ḥəmišāy</i>	ילֿילי <i>Səsirā</i> y

Vocabulary 23

Nouns:

לרעית (f.; abs. לרעית zarsit, estr. לרעית לבמרsit, pl. abs. לרעית לבמרsit, see Paradigm A.3) descendant, family.

רישֿא *rešā* top, head, beginning.

Verbs:

אֹתבֿדְׁךְ ?itbārak Dt to be blessed.

גלא gəlā G to reveal; אֹתוֹלי ?itgəli Gt to reveal oneself, appear.

אֹרבֿר ?iddəbar Gt to be taken.

אֹתֿחוֹי ?ittaḥzi Ct to appear.

אֹלותֿב ?ittotab (root יתב Ct to settle (intrans.).

לנש אחפֿג (imperf. יכוֹנוש yiknoš) G to gather, assemble (trans.); אחלניש ?itkəneš Gt to be gathered, gather (intrans.); אחלניש ?itkannaš Dt to gather (intrans.).

אֹתמֿני *?itməni* Gt to be counted.

אֹסתֿלק *?istallaq* Dt to go up.

ซา้อักหั ?itpāraš Dt to be(come) divided, to separate (intrans.).

Exercises

A.

1. Yitbārəkun bədil bənāk kol zarŞəyāt ʔarŞā. 2. ʔittaḥzíyu reše ṭurayyā. 3. U-qrā li-bnóhi wa-ʔəmar ləhon ʔitkannášu wa-ʔəḥawwe ləkon yāt pitgāmay. 4. Wə-nahrā həwāh nāpeq me-Şedan (Eden) lə-ʔašqāʔā yāt ginnətā u-mit-tammān mitpāraš wə-hāwe lə-ʔarbəŞā reše nahrin. 5. Wə-ʔatt sab lāk mik-kol mekal də-mitʔəkel bə-ginnətā.

1 יתבֿרֹכון בֹדִיל בֹנֹך כוֹל זֹרעֹזֹת אַרעֹא 2 אִיתַחזֹייוֹ רִישִׁי מוֹרֹזֹא זֹ וֹקרֹא לֹיבנוֹהי וֹאַמֹר לֹהון אַתכֿנֹשׁו וֹאַחֹזֹי לֹכון זֹת פִיתנֹמֹי 4 וֹנֹהרֹא הֹוֹה נַפִּיק מִעֹדֹן (Eden) לֹאשׁקֹאַה זֹת גִינֹתֹא וֹמִיתֹמֹן מִתפֿרֹש
 זֹהוֹי לֹאַרבֹעָה רִישִׁי נַהרֹין 5 וֹאָת סַב לֹךְ מַכֹּול מִיכֹל דַמֹתאַכִּיל בֹגִינֹתֹא

B.

1 אתגלי ליה יוי ואמר לא תיחות למרצים 2 ואיתותב אברהם בקרתא הדא יומין סגיאין 3 יסתלקון מתמן וייזלון לאתר אוחרן 4 אידברת איתתיה לבית מלכא

LESSON TWENTY-FOUR

24.1 The Verb with Object Suffixes

A pronominal direct object may be indicated by a suffix on the verb rather than with the object marker n^s $y\bar{a}t$. The forms of the verb with object suffixes are presented in the following tables. Forms that are underlined completely are unusual in that they do not show proper vowel reduction.

(a) On the Perfect of Sound Verbs

Per	fect 31	ms		3fs			
without suffix	دَرِّد ٢	kətab	حَ ر ُّدُة	kətába	at		
with 1cs	כֿתבֿני	kat <u>b</u> áni	כֿתֿבֿתני	<u>kətabá</u>	<u>ítni</u>		
with 2ms	לֿתבֿך	kat <u>b</u> āk	קֿתֿבתֿך	kətabt	āk		
with 2fs	לֿתבׂיך	kat <u>b</u> ik	כֿתֿבת ִ יך	kətabt	ik		
with 3ms	לֿתבֿיה כֿתבֿיה	kat <u>b</u> eh	כֿת <u>ֿ</u> בתיה	kətabt	eh		
with 3fs	کُ رگُت	kat <u>b</u> ah	כֿתֿבתֿה	kətabt	ah		
with 1cp	כֿתבֿנ ֹ א	kat <u>b</u> ánā	כֿתֿבֿתנֿא	<u>kətabá</u>	<u>ítnā</u>		
with 3mp	כֿתֿבׁינִין	<u>kətabinnun</u>	כֿתֿבֿתנון	<u>kətaba</u>	<u>atnun</u>		
with 3fp	כֿתֿבׁינִין	<u>kətabinnin</u>					
Per	fect 21	ms	2	2fs		10	cs
without suffix	כֿתֿבת ג	kətabt	כֿתֿבת	kətabt		כֿתֿבׁית	kətábit
with 1cs	כֿתֿבתֿני	kətabtáni	כֿתֿבתֿינֿי	kətabt	íni		_
with 2ms	_		_	_		לתֿבתֿך	kətabtāk
with 2fs			_			כֿתֿבתיך	kətabtik
with 3ms	כֿתֿבתֿהֹי	kətabtāhi	כֿתֿבתֿיהֿי	kətabt	íhi	כֿתֿבתֿיה	kətabteh
with 3fs	כֿתֿבתֿה	kətabtah	כֿתֿבתׁיהֿא	kətabt	íhā	כֿתֿבתֿה	kətabtah
with 1cp	כֿתֿבתֿנֿא	kətabtánā	כֿתֿבתׄינֿא	kətabt	ínā		
with 3mp	כֿתֿבתֿינון	kətabtinnun	כֿתֿבתֿינון	kətabt	innun	כֿתֿבתֿינֿון	kətabtinnun
Per	fect 3mp	3	fp	21	mp]	Іср
without suffix	k בֿתֿבֿו kəi	tábu בֿתֿבֿא	kətábā	כֿתֿבתֿון	kətabtun	כֿתֿבנֿא	kətábnā
with 1cs	לתבוני kai	t <u>b</u> úni בֿתבֿני	kat <u>b</u> áni	כֿתֿבתוני	kətabtúni	_	
with 2ms	לתבוך kai	לתבֿך t <u>b</u> uk	kat <u>b</u> āk	_	_	כֿתֿבנֿך	kətabnāk
with 3ms	לתבוהי kai	t <u>b</u> úhi בֿתבֿהֹי	kat <u>b</u> áhi ,	כֿתֿבתוה	kətabtúhi	כֿתֿבנֿהי	kətabnāhi
with 3fs	אַלתבוהֿא kai	t <u>b</u> úhā בֿתבֿה	kat <u>b</u> ah 🛪	כֿתֿבתוהֿ	kətabtúhā	כֿתֿבנֿה	kətabnah
with 1cp	לתבונא לתבונא	t <u>b</u> únā בֿתבֿנֿא	kat <u>b</u> ánā 🛭	לתֿבתוֹנֹא	kətabtúnā	_	_
with 3mp	ולון בֿתֿבֿונֿון <u>kət</u>	לתבֿנון <u>abunnun</u>	kat <u>b</u> ānnun]	כֿתֿבתונו	kətabtunnu	ם בֿנֿנון	kətabnānnun

Notes:

(1) The 2ms בֿחֹבה *kətabt* has the same suffixes as 3ms בֿחֹב *kətab* except with 3ms: מתב מתב *kətabtáhi*.

The 1cs כתֿבית kətábit appears as כתֿבת- kətabt- and has the same suffixes as 3ms כתֿב kətab.

The 2mp כֿתְּבּוֹתוֹן *kətabtun* appears as -כֹתְבּתוֹן *kətabtu*- and has the same suffixes as 3mp בתבוֹן *kətabtu*.

The 1cp כּתְׁבוֹא *kətábnā* has the same suffixes as 3fp בֹתְבוֹא *kətábā*.

(2) Only G verbs have the stem change found in the 3rd person (בֿתֹב katab > -בֿתֹב katb-, בֿתֹב katb-, בֿתֹב katbu-). In D and C verbs there is regular reduction of the final stem syllable:

(3) As noted, the underlined forms above do not show proper vowel reduction. This peculiarity occurs with these same forms in all comparable paradigms. For example, in D verbs, compare קְבִּילְנוֹן qabbelinnun (3ms with 3mp suffix), קְבֵילְתוֹנוּן קְבִילְתוֹנוּן קְבִּילְתוֹנוּן קַבּילְתוֹנוּן קַבּילְתוֹנוּן קַבּילְתוֹנוּן קַבּילְתוֹנוּן קַבּילְתוֹנוּן (3fs with 1cs), קְבִילְתוֹנוּן קabbelatnun (3fs with 3mp), קבילונון (3mp with 3mp).

(b) On the Perfect of Verbs III–Weak

- (1) G 3ms forms in -ā follow the paradigm of 3fp כֿתְבֿא בֿת ג kətábā, above under (a): הַּבְּא חַּלֹב həzāni, חַלֹּב həzāni, חַלֹּב həzāni, חַלֹּב həzāni, חַלֹּב həzāna, ..., חַלֹּב həzāna, ..., חַלֹּב həzānanun.
- (2) G 3mp forms in -o follow the paradigm of 3mp בֿחֲבׁוּ kətábu, above under (a): həzo: חֹלוני həzonnun.
- (3) D and C 3ms forms in -i change -i to -əy- and add the suffixes of בּחַב kətab: מַנייה mannəyáni; מַנייה mannəyáni, מַנייה mannəyāk, פֿנייה mannəyeh, etc.
- (4) D and C 3mp forms in -*i?u* change this to -əyu- and add the suffixes of בֿתְּבׂו kətábu:

מֿניאֹר manní?u: מֿניוֹני mannəyúni, מֿניוֹר mannəyuk, מֿניוֹרי mannəyúhi, etc.

(5) D and C 3fs forms in *-i?at* change this to *-it-*:

אַניאֿר *Sanni?at* she oppressed, but עֿניאֿר *Sannitah* she oppressed her.

(c) On the Imperfect of Sound Verbs

Object suffixes are attached to the imperfect with the mediation of the suffix *-inn*; if the form already ends in *-n*, this is simply doubled. The added pronominal elements are the same as those given above for the Perfect 3ms *kətab*:

	on 3ms כתוב <i>yiktob</i>	on 3mp יכתֿבֿון <i>yiktəbun</i>
with 1cs	יכתֿבינֿני yiktəbinnáni	יכתֿבׁונֿני yiktəbunnáni
with 2ms	יכתֿבׁינֿך yiktəbinnāk	יכתֿבׁונֿך $yiktəbunnar{a}k$
with 2fs	יכתֿבׁינִיך yiktəbinnik	יכתֿבׁוניך yiktəbunnik
with 3ms	יכתֿבִיניה yiktəbinneh	יכתֿבׁוניה yiktəbunneh
with 3fs	יכתֿבׁינֿה yiktəbinnah	יכתֿבׁונֿה yiktəbunnah
with 1cp	יכתֿבינֿנֿא yiktəbinnánā	יכתֿבٰונֿנא $yikt$ abunnán $ar{a}$
with 3mp	יכהבינון <u>viktobinnun</u> *	יכתֿבׁונֿון yiktəbununnun

^{*}Note the lack of vowel reduction in 3ms + 3mp suffix יכה'בינון viktobinnun.

(d) On the Imperfect of Verbs III–Weak

- (1) 3ms יחוֹיני yiḥzennáni, יחוֹינֿין yiḥzennāk, יחוֹינֿין yiḥzennik, יחוֹינֿיה yiḥzenneh, יחוֹינֿון yiḥzennah, יחוֹינֿון yiḥzennánā, yiḥzennun.
- (2) 3mp יְחֹלְונִי yiḥzonn יִחֹלְונִיי yiḥzonnáni, יְחֹלְונִיי yiḥzonneh, etc.

(e) On the Imperative of Sound Verbs

- (1) The suffixes -ni, -hi, -hā, -nā, and -innun are added directly to the masc. sing. imperative with no further changes:
 - ms הֿלובני לאנסb: כֿתּובני לאַנסׁbni, הֿלובהֿי אַנסֿלאובהֿי לתּובהֿי אַנסֿלאובהֿי אַנסֿלאוב אַנס אַנסֿלאוב אַנס אַנסיי אָנסיי אָנסיי אַנסיי אַנסיי אַנסיי אַנסיי אַנסיי אַנסיי אַנסיי אַנסיי אָנסיי אָנסיי אָנסיי אַנסיי אָנסיי אַנסיי אָנסיי אָניי אָי
- (2) The masc. pl. imperative has reduction; G forms:
 mp בֿתבׁונֹי katúbu: פֿתבׁונֹי kit<u>b</u>úni, פֿתבֿוהֹי kit<u>b</u>úhi, פֿתבֿוהֿא פֿתבֿוהֿא kit<u>b</u>úhā, בֿתבֿונֿי kit<u>b</u>úhā, פֿתבֿונֿי but with the unreduced form before 3mp -nnun: לֹתוֹבׁונֹון katubunnun.
- (f) On the Imperative of Verbs III–weak

```
ms G אוֹד həze: חׁזֹיני həzeni, חֹזֹיה həzehi;
ms C אַחוֹיני Paḥzi: אַחוֹיני אַחוֹיני Paḥzini, אַחוֹיני Paḥzihi.
```

24.2 Anticipatory Object Construction

A noun as direct object may be anticipated by an object suffix on the verb, the noun object itself then introduced by the preposition - ל la- (see §2.2, end): שַׁבקִיה לֹלבֿשׁיה šabq-eh li-lbāš-eh he removed his garment (lit., he removed it, namely, his garment).

Exercises

1. šalḥáni 2. ?əbārəkinnāk 3. paqqədāk 4. ?asəláni 5. ?idbərinnāk 6. ?appəqah 7. nəsebatnun 8. paqqədánā 9. ?əḥadinnun 10. ?əḥadteh 11. d-iledtāk 12. ?aškaḥátnā 13. ?aškaḥtah 14. hodastáni 15. dəbartāk 16. šəlaḥteh 17. yəhabtah 18. ?assəquk 19. naṭlúhi 20. katbúhā 21. tārikunnun 22. šəlaḥtúni 23. yəhabnah 24. yaškəḥinnáni 25. yerətinnāk 26. yissəbinnah 27. tassəqinnánā 28. təbārekinnun 29.

Pəqiminneh 30. Paselinnun 31. tidbərinneh 32. tasbədinnah 33. yipləhunnāk 34. yerətunnah 35. taskəhunneh 36. bārékni 37. hodásni 38. sábhi 39. Passéqhi 40. qārebinnun 41. sabúni 42. Piklúhi 43. Paḥzəyāk 44. Paytəyeh 45. həzānnun 46. həzātni 47. qəretāk 48. həzetinnun 49. yihzennah

A. Nouns and Adjectives

A.1 Noun and Adjectives with Unchanging Base (שׁבִּיר šappir 'beautiful')

	Masci	iiine	reminine		
	Singular	Plural	Singular	Plural	
Absolute	מֿפֿיר <i>šappir</i>	פֿירין šappirin	אַבֿירֿא šappirā	וֹשׁפֹירֿן šappirān	
Construct	שֿפֿיר <i>šappir</i>	ירי šappire	הַלֹּיבֹּשׁ <i>šappirat</i>	הַלֹּיבֹּי šappirāt	
Emphatic	שֿפֿירֿא šappirā	אֹיבֿיבֿי šappirayyā	אָהֿחֹאַ šappirətā	אַהֿלִּמֹשׁ šappirātā	

A.2 Feminine Nouns Ending in -vCtā

a. -a- is reduced to -ø- in the abs. and cstr., resulting in other changes to the stem:

Emphatic	Absolute	Construct	Emph. Pl.	
עֿגֿלתֿא Səgaltā	עֿגלא Saglā	עֿגלֿת Saglat	עֿגלֿתֿא Saglātā	'heifer'
נֿדֿבתֿא <i>nədabtā</i>	נירבֿא <i>nidbā</i>	נידבֿת <i>nidbat</i>	נירבֿתֿא <i>nidbātā</i>	'free-will offering'
עֿללתֿא <i>Səlaltā</i>	עֿללא Saləlā	מַללת Saləlat	עֿללֿתֿא Saləlātā	'produce'

b. -i- and -e- are sometimes reduced, sometimes not:

Emphatic	Absolute	Construct			
לנישׁתֿא <i>kəništā</i>	לינשֿא <i>kinšā</i>	לינשֿת <i>kinšat</i>		'congregation'	,
	לנֿישֿא /kəneš	(ā			
נבילתֿא <i>nəbiltā</i>	נבילא <i>nəbilā</i>	niblat ניבלת		'corpse'	
גֿזירתֿא gəzertā	גֿױרֿא gəzerā	גֿוֹירֿת gəzerat		'decree'	
feminine G act	ive participle (§	18.1):			
Emphatic	Absolute	Construct	Emph. Pl.		
לתיבת ֿ א	kātebtā בֿתֿבֿא	kātəbā מבֿהֿבֿ	kātəbat בֿתֿבֿתֿא	kātəbātā	
'writing'					

c. $-\bar{a}$ - and -u- are normally not reduced:

Emphatic	Absolute	Construct	Emph. Pl.	
หก็า'ซิ <i>šəyārtā</i>	ห้า์ซี <i>šəyārā</i>	מֿיֿרֿת <i>šəyārat</i>	אֿהֿלֿתֿא šəyārātā	'caravan'
גֿנובתֿא gənubtā	גֿלובֿא gənubā	גֿנובֿת gənubat	גֿלובֿתֿא gənubātā	'theft'

A.3 Nouns in -itā and -utā

These go back to two originally distinct types:

a. With -it and -ut as suffixes used to form abstract nouns; the regular inflection is:

Emphatic	Absolute	Construct	Emph. Pl.	
זרעיתֿא zarsitā	זרעי zarsi	זרעית zarSit	זרעֿיֿתֿא zar Səyātā	'descendant'
מֿלכׁותֿא <i>mal<u>k</u>utā</i>	מֿלכֿו <i>mal<u>k</u>u</i>	מֿלכֿות <i>mal<u>k</u>ut</i>	מֿלכֿוֹתֿא <i>mal<u>k</u>əwātā</i>	'kingdom'

b. With *-it* and *-ut* as the result of phonetic changes involving *y* or *w* as the third root consonant. These sometimes follow the inflection of *zar{itā}* and *malkutā*:

Often, however, they show traces of the more original form (see also A.4):

Emphatic Absolute Construct Emph. Pl. אַה רּעּוֹת בּא רְעוֹת בּא רְעוֹת בּא רְעוֹת בּא רְעוֹת בּא רְעוֹת ישׁנוּת ישׁנ

Note also the noun *səlotā* (originally **ṣalawat-*):

Emphatic Absolute Construct Emph. Pl. אַלוּתֿא səlot צֿלוּתֿא səlot צֿלוּתֿא səlot צֿלוּתֿא səlot צֿלוּתֿא śalwātā 'prayer'

A.4 Adjectives and Nouns Final -y, -w

a. Adjectives: מְּשֵׁי qəše 'hard, difficult' (including the G passive participle of verbs III–Weak, §22.1 b):

Masc. Singular Masc. Plural Feminine Singular Fem. Plural Abs. קֿשי/קֿשי *qəše/qəši* าซื้อ qəšan אָּלְשׁלֹּא gašyā מלין gašvān gəše קֿשׁי קשׁי/קֿשײי *qəše/qašye* מַלּשִית/קּשׁית *qašyat/qəšit* Cstr. קשלת qašyāt א[†]שֿ[†]א *qəšayyā* Emph. אָליש qašyā אַלִּשִּׂיתֹא aašyətā/gəšitā אַלִּשִּׂיתֹא gašyātā

Similarly G active participles of verbs III–Weak (§18.1):

Masc. Singular Masc. Plural Feminine Singular Fem. Plural Abs. יני bāne לוֹן bānan bānəyā בֿניא לַנֹיּן bānəyān Cstr. לני bāne bāne בֿני בֿנית bānəyat/bānit בֿניֿת bānəyāt bānəyātā בֿלּתֿא bānəyā בֿוֹּאָ bānayyā בֿניא bānitā בֿניתֿא Emph.

But note also, e.g., רֿעֹיֹא *rāsəyā* 'shepherd', pl. רֿעַלֿהא *rāsəwātā*.

b. Nouns: אַריֹא gadyā 'kid'; אַריֹא אַריֹא aryā 'lion'; אַרוֹא ḥadwā 'joy'; חִׁיזוֹא ḥizwā 'appearance':

ילי ?əri Sg Abs. ילי gədi וֹידֹׁו *hédu* יזׁר *hézu* Cstr. ילי gədi אֹרי ?əri וידׁו hédu יזׁר *hézu* Emph. גֿדיא gadyā אֿריֿא ?aryā hadwā חודוֹא אוֹזיה hizwā אֹזִה' /hidwā אוֹדוֹא /hazwā

B. Verbs

B.1 Sound Verbs

	G	G STATIVE	D	С	GT	DT	СТ
	PE	AL	PAEL	APHEL	ITHPEEL	ITHPAAL	ITTAPHAL
PERF. 3MS	حَمَّد	קֿריב	כֿת <u>ֿיב</u>	אֿכתיב	אֹתכֿתיב	אֹתכֿתֿב	אֹתֿכתֿב
3FS	حَمِّבُת	, קֿריבֿת	כֿת <u>ּ</u> יבֿת	אֿכתֿיבֿת	אֹתכֿתֹיבֿת	אֹתכֿתֿבֿת	אֹתֿכתֿבֿת
2MS	כֿתֿבת	קֿריבת	ל <i>ׁ</i> תֹּיבת	אֿכתיבת	אֹתכֿתֿיבת	אֹתכֿתֿבת	אֹתֿכתֿבת
	/כֿתֿבתֿא	/קֿריבתֿא	/כֿתֿיבתֿא	אֿכמיבתֿא/	אֹתכֿתֿיבתֿא/	/אֹתכֿתֿבתֿא	אהֿכהֿבהֿא'/
2FS	כֿתֿבת	קֿריבת	ל ֿ תֿיבת	אֿכתיבת	אָתכֿתיבת	אֹתכֿתֿבת	אֹתֿכתֿבת
1CS	כֿתֿבית	קֿרּיבׁית	ל <i>ׄ</i> תֹיבׁית	אֿכתיבית	אֹתכֿתֹיבֹית	אֹתכֿתֿבית	אֹתֿכתֿבׁית
3МР	כֿתֿבׁו	קֿריבֿו	לׄתֹיבׁו	אֿכתֿיבֿו	אֹתכֿתֹיבׁו	אֹתכֿתֿבׁו	אֹתֿכתֿבׁו
3FP	כֿתֿבֿא	קֿריבֿ א	כֿתֹיבֿ א	אֿכתֿיבֿא	אֹתכֿתֹיבֿא	אֹתכֿתֿבֿא	אֹתֿכתֿבֿא
2MP	כֿתֿבתון	קֿריבתון	לֿתֿיבתון כֿ	אֿכתֿיבתֿון	אֹתכֿתֿיבתֿון	אֹתכֿתֿבתון	אֹתֿכתֿבתון
2FP	כֿתֿבתין	קֿריבתין	לֿתֿיבתֿין	אֿכתיבתין	אֹתכֿתֿיבתֿין	אֹתכֿתֿבתֹין	אֹתֿכתֿבתין
1CP	<u>כֿתֿבנֿא</u>	קָֿריבנֿאַ	<u>לֿתּיבנֿא</u>	אֿכתיבוֿא	אֹתכֿתיבנֿא	אֹתכֿתֿבנֿא	אֹתֿכתֿבנֿא
IMPF. 3MS	יכתוב	יֹקרֿב	יֿכֿתיב	י _כ תיב	יתכֿתיב יתכֿתיב	יֿתכֿתֿב	יתֿכתֿב
3FS	תׁכתוב	, תׄקרֿב	תֿכֿתיב	תֿכתֿיב	תׄתכֿתיב	תׁתכֿתֿב	תֿתֿכתֿב
2MS	תכתוב	תׁקרֿב	תֿכֿתיב	תֿכתֿיב	תׄתכֿתיב	תׄתכֿתֿב	הֿתֿכתֿב
2FS	תֹכתֿבין	תקרבין	הֿכֿתֿבין	תֿכתֿבין	תׄתכֿתבין	תׁתכֿתֿבין	תֿתֿכתֿבין
1CS	אֹכתוב	אָקרֿב	אֿכֿתיב	אֿכתיב	אֹתכֿתֿיב	אֹתכֿתֿב	אֹתֿכתֿב
3МР	יכתֿבֿון	יֹקרֹבׁון	יֿכֿתֿבׂון	י _כ תבון	יתכֿתבון	יׄתכֿתֿבון	יתֿכתֿבון
3FP	יכתֿבֿן	יקר ב ן	, זַבֿתֿבֿן	יֿכתֿבֿן '	יתכֿתבֿן	, יתכֿתֿבֿן	, יתֿכתֿבֿן
2MP	תכתבון	תקרבון	הֿכֿתֿבׂון	תֿכתֿבֿון	תתכֿתבון	תׁתכֿתֿבׂון	תֿתֿכתֿבֿון
2FP	תֹכתֿבֿן	תֹקרֿבֿן	הַבֿתַבֿן	תְבֹתַבֿן	תׄתכֿתבֿן	תֹתכֿתֹבֿן	תׄתֿכתֿבֿן
1CP	נכתוב	נֹקרֿב	נֿכֿתֿיב	<u>לכתיב</u>	נֹתכֿתֿיב	נֿתכֿתֿב	בֿתֿכתֿב
IMPV. MS	כֿתֿוב	קֿרֿב	ל <i>ֿ</i> תֿיב	אֿכתיב	אֹתכֿתֿיב	אֹתכֿתֿב	אֹתֿכתֿב
FS	כֿתובי	קֿר <u>ֿ</u> בי	לׄתֹיבׁי	אֿכתֿיבֿי	אֹתכֿתֹיבֹי	אֹתכֿתֿבֹי	אֹתֿכתֿבֹי
MP	כֿתובׁו	קֿרֿבו	לׄתֹיבׁו <i>ּ</i>	אַכתֿיבֿו	אֹתכֿתֹיבׁו	אֹתכֿתֿבׁו	אֹתֿכתֿבׂו
FP	כֿתובֿא	, קֿרֿבֿא	כֿתֹיבֿ א	אֿכתֿיבֿא	אֹתכֿתֹיבֿא	אֹתכֿתֿבֿא	אֹתֿכתֿבֿא
ACTIVE MS	כֿתֿיב		מֿכֿתיב	מֿכתֿיב	מֹתכֿתֹיב	מֹתכֿתֿב	בֿהֿכהֿמ
PTCPL. MP	כֿתֿבין		מֿכֿתֿבין	מֿכתֿבין	מתכֿתבין	מֹתכֿתֿבין	מֿתֿכתֿבין
PASSIVE MS	בֿתִּיב			מֿכתֿב	,	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	,
PTCPL.			בוכי <u>זב</u> מכותב	בוכי ז ב /מוכתֿב			
INFINITIVE	מֹכחֿב	מֹקדֿב	دُ مُ دُ ٪	אֿכתֿבֿא	אֹתכֿתֿבֿא	אֹתכֿתֿבֿא	אֹתֿכתֿבֿא

B.2 Verbs I-7

	G	D	С	GT	DT	СТ
	PEAL	PAEL	APHEL	ITHPEEL	ITHPAAL	ITTAPHAL
PERF. 3MS 3MP	אֿבֿל אֿבֿלו	אֿביד אֿבירו	אֿוכֿיל אֿוכֿילֿו	אׄתאֿכֿיל אׄתאֿכֿילֿו	אׄתאֿבֿל אתאֿבֿלו	אֹתֹיתִׁי
IMPF. 3MS 3MP	ייכול ייכֿלון	יֿאֿבֿיד יֿאֿבֿדֿון	יוכיל יוכֿלון	יׄתאֿכֿיל יתאֿכלון	יׄתאٞבֿל יתאֿבֿלון	יתיתי
IMPV. MS MP	אֿלול/אֿלול אֿלולו/אֿלולו	אֿבֿיד אֿבֿידׄו	אֿוכֿיל אֿוכֿילֿו	אׄתאֿכֿיל אׄתאֿכֿילֿו	אׄתאֿבֿל אתאֿבֿלו	
ACTIVE MS PTCPL. MP	אֿכֿיל אֿכֿלין	מֿאֿבֿיד מֿאֿבֿדין	מוכיל מוכֿלין	מׄתאֿכיל מׄתאֿכלין	מׄתאٞבֿל מׄתאֿבֿלין	
PASSIVE MS PTCPL.	אֿכֿיל	מֿאֿבֿד מֿאובֿד/	מׄוכֿל מוכֿל/			
INFINITIVE	מֵיכֿל	אֿבֿדֿא	אוכֿלא	אֹתאֿכֿלֿא	אֹתאֿבֿלֿא	

B.3 Verbs I-n

	G	G STATIVE	D	С	GT	DT	CT
	PE	AL	PAEL	APHEL	ITHPEEL	ITHPAAL	ITTAPHAL
PERF. 3MS	pái 	נֿסיב	נ ֿ הים	אֿפֿיק	אָתנֿסיב	אֹתנֿחֿם	אָתֿפֿק
3MP	נֿפֿלָו	נֿסֿיבֿו	נֿחׁימׁו	אֿפֿילָו	אָתנֿסׁיבׄו	אֹתנֿחֿמׁו	אַתֿפֿלְוּ
IMPF. 3MS 3MP	יֹפֿוּק יפֿלָון	שלי יסבון	יּנֿהים יּנֿחֿמון	יֿפֿיק יֿפֿלָון	יתנֿסיב יתנֿסבון	יתנֿחֿם יתנֿחֿמון	יֹתֿפֿק יַתֿפּֿלָון
	, ,	1170,	1111111	11/25	1,107,1	;	11/2511
IMPV. MS MP	פֿוק פֿוקו	בל זבה	נֿהים נֿהימו	אֿפֿיק אֿפֿילִו	אָתנֿסֿיב אָתנֿסֿיבׄו	אׄתנֿחֿם אׄתנֿחֿמׄו	
ACTIVE MS PTCPL. MP	נֿפֿיק •=••••	נֿסיב בּבּבּ	מֿנֿהים בּגבּ	מֿפֿיק	מׄתנֿסיב • - • - • - • •	מתנחם	مُثَقَّمُ مِ
PICPL. MP	נֿפֿלִין	ַ נֿסֿבין בֿסבין	מֿנֿחֿמין	מֿפֿקין	מתנסבין	מתנחמין	מׄתֿפֿלִין
PASSIVE MS PTCPL.	נֿפֿיק		מֿנֿחֿם מֿנוחֿם/	جُمِّمُ رفان قرم			
INFINITIVE	מׁיפֿק	מיסֿב	נֿחֿמֿא	אֿפֿלָא	אֹתנֿסֿבֿא	אׄתאֿבֿלֿא	<u>אֹתֿפֿקֿא</u>

B.4 Verbs I-y

	(j	G STATIVE	D	С	GT	DT	CT
		PEA	L	PAEL	APHEL	ITHPEEL	ITHPAAL	ITTAPHAL
PERF. 3MS	:	₹ أمّد	יֿתֹיב	אָלָּר	אותיב	אֹתיֿהֿיב	אֹתיֿקֿר	אֹתותֿב
3MP	ו	יֿהֿבֹ	יֿתׁיבׁו	יֿקֿרו	אותיבו	אֹתיֿהֹיבׁו	אֹתיֿקֿרו	אַתותֿבו
IMPF. 3MS	יֹלול	רֿת		٦٥٠٠	יותיב יותיב	יֹתיֿהיב	יתיֿקֿר	בֿהוהי
3MP	יֹבֿלון	<u>רֿתון</u>	יהבון ייו	יֿיֿקֿרון דיֿקֿרון	יותֿבון	יתיהבון	יתיֿקֿרון	יִתותבון <u>יתותבון יתותבון יתותב</u>
IMPV. MS			תויב הֿ	ז'לָר	אותיב	אֹתיֿהיב		
MP		<u>בׁוְ</u>	תִׁיבוֹ הַׁוּ	י ֿ לְּרוֹ	אותיבו	אׄתיֿהֹיבׄו		
ACTIVE MS	ל	יכֿי	[†] מיב	מֿלקֿר	מותיב	מֹתיֿהיב	מֹתיֿקֿר	מֹתוֹתֹב
PTCPL. MP	יירן	ئَرَة	יֿת <u>ֿ</u> בין	מֿיֿקֿרין	מותֿבין	מתיהבין	מֹתיֿקֿרין	<u>מ</u> ֹתותבין
PASSIVE MS PTCPL.		יהי.	,	בֿי ^ז קֿר	ַ (מֿדֿע) (מֿדּעִין)	,	, ,	,
INFINITIVE		ירֿת	מׁיתֿב מֹי	κήặ ^ţ	אֹמֹתֿבא	אֹתיֹּהֿבֿא	אֹתיֿקֿרֿא	אֹלותֿבֿא

B.5 Hollow Verbs

	G	G STATIVE	D	C	GT	DT	СТ
	PE	AL	PAEL	APHEL	ITHPEEL	ITHPAAL	ITTAPHAL
PERF. 3MS	ج َٰتِ ا	מִית, סִיב	לֿקיים	אֿקֿים/אֿקֿים	תֿעֿר/אֹתֿעֿר	אֹתלְּים אֹ	אֹתֿקֿם
3FS	קֿמֿת	מֹימֿת, סֹיבֿת					
2MS	קֿמת/קֿמתֿא		etc.	etc.	eto	e. etc.	etc.
2FS	קֿמת						
1CS	לְמִית	סיבית					
3МР	קֿמו/קֿמו	מׁיתֹׁו ,סׁיבֹו	קֿיימו	אֿלִימו/אֿלִימו	וֹלעֿרוֹ/אֹתעֿרוֹ	אֹתקֿימו אֹ	אֹתֿקֿמוּ
3FP	לְמֿא/לְמֿא						
2MP	קֿמתון		etc.	etc.	eto	e. etc.	etc.
2FP	קֿמתין						
1CP	קֿמנֿא	מֹיתנֿא					
IMPF. 3MS	ילום ילום		יֿקֿיים זֿקֿיים	זֹקִים/זֹקִים	תַער/יתּעֿר	יתקֿים יו	יהֿקֿם
3MP	י קומון		יֿל <i>ּ</i> יִּימׁון	יֹקִימוֹ/יֹקִימׁוּ/יֹקִימׁוּ	ַזַּע <u>ֿ</u> רון	יתקֿימון יו	
IMPV. MS	קום		קֿיים	אַקים/אַקים		אֹתקֿים	
MP	קומו		<u>ל</u> וימו	אֿלִימו/אֿלִימו		אֹתקֿֿימׁו	
ACTIVE MS	לָאֹים כ	מֿאָית	מֿקֿיים	מֿקים/מֿקים/מֿקים	ַ תֿעֿר	מֹתקֿלִם מֹ	מֹתֿקֿם
PTCPL. MI	לְּיֹמִין יִ	מֿיֹתִין	מֿקֿיימין	מֿ/מֿ/מֿקימין	תֿעֿרין	מֹתקֿוֹמִין מֹ	מֹתֿקֿמִין
INFINITIVE	מֿקֿם	מֿמֿת	ָ לְייּמֿא	אֿ/אֿ/אֿכְֿבֿא	אַלֿעֿרֿאַ	אֹתקֿיֿמֿא אֹ	

B.6 Verbs III-Weak

	G	G STATIVE	D	C	GT	DT	СТ
	PE	EAL	PAEL	APHEL	ITHPEEL	ITHPAAL	ITTAPHAL
PERF. 3MS	בֿנֿא	חֿדי	בֿני	אֿבני	אֹתבֿני	אׄתבֿני	אֹתֿבני
3FS	בֿנֿת	חדיאֿת	בֿניאֿת	אֿבניאֿת	אֹתבֿניאֿת	אֹתבֿניאֿת	אֹתֿבניאֿת
2MS	בֿנית/בֿניתֿא	חֿדית/חֿדיתֿא	בֿנית/בֿניתֿא	אֿבנית	אָתבֿנית	אֹתבֿנית	אֹתֿבנית
				אֿבניתֿא/	/אֹתבֿניתֿא	/אֹתבֿניתֿא	אֹתֿבניתֿא/
2FS	בֿנית	חֿדית	בֿנית	אֿבנית	אֹתבֿנית	אֹתבֿנית	אֹתֿבנית
1CS	בֿנית/בֿניתי	חֹדית/חֹדיתי	בֿנית/בֿניתי	אֿבנית	אָתבֿנית	אֹתבֿנית	אֹתֿבנית
				אֿבניתי/	/אֹתבֿניתֹי	אתבֿניתי/	אֹתֿבניתֹי/
3МР	בֿנו	חֹדייו/חֹדיאׁו	בֿניאו	אֿבניאֿו	אֹתבֿניאׄו	אֹתבֿניאׁו	אֹתֿבניאׁו
3FP	בֿנֿאֿה	חֿדיאֿה	בֿניאֿה	אֿבניאֿה	אֹתבֿניאֿה	אֹתבֿניאֿה	אֹתֿבניאֿה
2MP	בֿניתֿון	חֿדיתון	בֿניתון	אֿבניתון	אָתבֿניתון	אֹתבֿניתון	אֹתֿבניתון
2FP	בֿניתין	חֿדיתין	בֿניתין	אֿבניתין	אֹתבֿניתין	אֹתבֿניתין	אֹתֿבניתין
1CP	בֿנינֿאַ	חֿדינֿא	בֿנינֿא	אֿבנינֿא	אֹתבֿנינֿא	אֹתבֿנינֿא	אֹתֿבנינֿא
IMPF. 3MS	יבני	יחה;	י <u>בֿ</u> נּי	י _{בני}	יתבֿני	יֹתבֿני	יתֿבני
3FS	תׄבני	תחדי	תֿבֿני	תֿבני	תֹתבֿני	תֹתבֿני	תֿתֿבני
2MS	תׄבני	תׄחדי	תֿבֿני	תֿבני	תֿתבֿני	תׄתבֿני	ת <u>ֿ</u> תֿבני
2FS	תבנן	תׄחדֿן	הֿבֿנֿן	תֿבנֿן	תֹתבֿנֿן	תׁתבֿנֿן	הֿתֿבנֿן
1CS	אֹבנֹי	אָׁחדיי	אֿבֿני	אֿבני	אֹתבֿני	אֹתבֿני	אֹתֿבני
3МР	יבנון	יחדרון	י בֿ נֿון	, לבנון	יתבֿנון	יתבֿנון	יתֿבנון
3FP	יבנֿ ^ז ן;	יְּלִּדְ יִּלְּ	יֿבֿנֿיּן י	, יֿבנֿין	יתבֿני ֿן	יתבֿנֿין יתבֿנֿין	י _ת בנין
2MP	תבנון	תחלון	תֿבֿנֿון	, תֿבנון	תתבנון	תׁתבֿנון	תׁתַבנון
2FP	תֹבנֿיֹן	תחדיו	הֿבֿנֿין	תֿבנֿין	מתבֿניון	תׁתבֿנֿין	, הַלְבניין
1CP	נבני	נחדי	נֿבֿני	נבני	נתבֿני	נֹתבֿני	<u>נֿתֿבנ</u> י
IMPV. MS	בֿני/בני	הֹרי, הֹרי	בֿני	אֿבני	אׄתבֿני	אֹתבֿני	אֹתֿבני
FS	בֿנֿא	חֿדֿא	ڎٞۯ۫؉	אֿבנֿא	אֹתבֿנֿא	אֹתבֿנֿא	אֹתֿבנֿא
MP	בֿנו	חֿדּׁוּ	בֿנו	אֿבנֿו	אֹתבֿנוּ	אֹתבֿנוּ	אֹתֿבנוּ
FP	בֿנֿאֿה	חֿדֿאֿה	בֿנֿאֿה	אֿבנֿאֿה	אֹתבֿנֿאֿה	אֹתבֿנֿאֿה	אֹתֿבנֿאֿה
ACTIVE MS	בֿני		מֿבֿני	מֿבני	מתבֿני	מֹתבֿני	מֿתֿבני
PTCPL. MP	 בֿנֿן		ביב- מֿבֿנו	ביב- מֿבנֿן	ב" יב- מתבֿנו	י מׄתבֿנו	ביי. מֹתֿבנֿן
PASSIVE MS PTCPL.	בֿני		בובגן מֹבונֿא	בובנן מובנֿא	King King	1-18 11-1	4
INFINITIVE	מבני	מחדי	בֿנֿאֿה	אֿבנֿאֿה	אֹתבֿנֿאֿה	אֹתבֿנֿאֿה	אֹתֿבנֿאֿה

B.7 Geminate Verbs

	G	G STATIVE	D	С	GT	DT	СТ
	PE.	AL	PAEL	APHEL	ITHPEEL	ITHPAAL	ITTAPHAL
PERF. 3MS	עֿל/עֿל		מֿליל	אֿעיל/אֿעיל	אֹתבֿזיז	אֹתמֿלֿל	אֹתֿעֿל
3FS	עֿלֿת						
2MS	עֿלת/עֿלתֿא		etc.	etc.	etc.	etc.	etc.
2FS	עֿלת						
1CS	עֿלית						
3МР	עֿלו/עֿלו		מֿלילו	אַעִילו/עַלילו	אֹתבֿזיז'ו	אׄתמֿלֿלוּ	אֹתֿעֿלו
3FP	עֿלא/עֿלא						
2MP	עֿלתון		etc.	etc.	etc.	etc.	etc.
2FP	עֿלתין						
1CP	עֿלנֿא						
IMPF. 3MS	ישול	ייחֿם "	י ֿ מֿליל	זְּמֵיל/זִּמֵיל	יתבֿזיז	יתמֿלֿל	יּתֿעֿל
3MP	יּעֿלון	יי ח מו	יֿמֿללון	יֿע ֿ לֿון	יֹתבֿזּזון	יתמֿללון	יתֿעֿלון
IMPV. MS	עול		מֿליל	אַֿעיל/אַעיל	אֹתבֿזיז		
MP	עולו		בֿלילו	אַעילו/עֿלילו	אֹתבֿזיזוֹן		
ACTIVE MS	ַ עֿליא/עֿאֿיל		מֿמֿליל	מֿעיל	מתבֿזיז	מתמֿליל	מֹתֿעֿל
PTCPL. MP	ַ עֿלין		מֿמֿללין	מֿעֿלין	מתבֿזֹין	מתמֿללין	מתֿעֿלין
PASSIVE MS	ַ עֿליל עֿליל		 מֿמֿלֿל		•	,	
PTCPL.	, , , _		בובריי. /מֿמׄולֿל				
INFINITIVE	מיעֿל	מׄיחֿם	מֿללא	אֿעֿלא/אֿעֿלא	אֹתבֿוֹזֹא		

APPENDIX: TARGUM ONQELOS TO GENESIS 12–16

The following pages reproduce Targum Onqelos to Genesis chapters 12–16 from Sperber's *The Bible in Aramaic*, vol. 1 (Leiden: Brill, 1959), pages 17–22, including the critical apparatus at the bottom of each page. The text is followed by notes that present vocabulary and grammatical features not covered in the lessons, and point out typos in Sperber's text.

וֹ וֹאֹמֹר יוי לֹאֹברֹם אִיזִיל לֹךְ מֹאֹרעֹךְ וֹמִיֹלוֹדוֹתֹךְ וֹמֹבִית אֹבוֹךְ לארעא 1 דֹאחוֹ־ינֹך: 2 וֹאֹעבֹדינֹך לעם סֹגי וֹאבֹרֹכינֹך וֹארֹבֵי שֹמֹך וֹתהי מֹבֹרֹך: זֹ זֹאֹלֹל 🕹 אַרעא: 🕹 זֹאוֹל בֿריַך מֹבֿרֹכֹך וֹמלֹטֹטֹך אִילוט וֹיתבֿרֹכן בֿדילָך כֹל זֹרעֹית ארעא: אֹברֹם בֿה שׁבעין וֹחֹמִישׁ שֹנִין אֹברֹם בֿר שׁבעין וֹחֹמִישׁ שֹנִין אֹברֹם בֿר שׁבעין וֹחֹמִישׁ שֹנִין בֿמפֿקיה מֹחֹרֹן: זֹ וֹדבר אֹברֹם יֹת שֹׁרֹי איתֹתיה וֹיֹת לוט בֿר אחוהי וֹיֹת כֹל קַנֹינֹהוֹן דֹקנוֹ וֹיֹת נُפשׁתֹא דَשְׁעַבִידוֹ לֹאוֹרִיתֹא בֹחֹרֹן וְנַפְּקוֹ לִמִיזֹל לארעא דֹכֹנען וֹאֹתֹו לארעא דֹכֹנעוֹ: 6 וֹעֹבֹר אֹברֹם בֹאֹרעֹא עד אֹתֹר שַׁכֹם עד מִישִׁרי מוֹרֹה וֹכנֹעוֹאֹה בַכֹין בֿאַרעֹא: ז וֹאתגֹלי יוי לֹאברם וֹאַמֹר לֹיבנֹך אִיתִין יֹת ארעא הֹדֹא וֹבנֹא תְמֹן מֹדבֹחֹא קדם יוי דֹאתגֹלי ליה: 8 וֹאסתְּלֹק מֹתְמֹן לֹטורֹא ממודנת לבית אל ופרסיה למשכניה בית אל ממערבא ועי ממדנהא ובנא תמן מדבחא קדם יוי וצלי בשמא דיוי: 9 ונטל אברם אזיל ונטיל לדרומא: 10 וֹהוֹה כֿפּנֹא בארעא וֹנחֹת אֹברֹם לֹמצרים לֹאיתוֹתֹבֹא תְמֹן אֹרי תֹקִיף כֿפּנֹא בארעא: 11 וֹהוֹה כֹד קֹריב לֹמִיעֹל לֹמצרים וֹאֹמֹר לֹשׁרֹי איתתיה הֹא כֿעון יֹדענֹא אַדי יחוון יֹתִיך מצראי בי וויהי אַדי יחוון יֹתִיך מצראי כֿען יֹדענֹא אַדי יחוון יֹתִיך מצראי זִּימֹרון אֹתֹתִיה דֹא זִיקִטֹלון צּיֹתִי זִיֹתִיך יֹקֿיימון: 13 אִימֹרי כَעַן דֹאחֹת אֹת אַ sk אֹ בדיל דֿייטֹב לי בדיליך וֹתתקֿיים נפשי בפתגמכי: 14 וֹהוֹה כד עׁל אברם למצרים וחוֹן מצרֹאִי יֹת אתֹתֹא אֹרִי שֹׁפִירֹא הִיא לְחֹדֹא: 15 וְחוֹן יֹתֹה רברבי פֿרעה וֹשֹבֹחוֹ יֹתֹה לפֿרעה וֹאִידֹבֹרת אִיתֹתא לבית פֿרעה : 16 וֹלאֹברם אוטיב בדילה והוו ליה ען וֹתוֹרִין וֹחמֹרין וֹעבדין וֹאֹמהֹן וֹאֹתֹנוֹ וֹגמלין: 17 וֹאִיתִי יוי על פֿרעה מֹכתֹשׁין רֹברבין וֹעל אֹנֹשׁ בִיתִיה על עִיסֹק שֹׁרִי אִיתֹת אֹברֹם: 18 וֹקרֹא פֿרעה לֹאברֹם וֹאַמֹר מֹא דֹא עַבֿדת לִי לֹמֹא לֹא חוֹית לִי אֹה וֹכעוֹ הֹא לי לֹאיתוֹ וֹכעׁן הֿא אַמֿרת אַהת היא וֹדבֿרית יֹתה לי לֹאיתוֹ וֹכעׁן הֹא

יב 1: דֹאֹחוֹינֹךְ 1: רי ואיברכינךְ 1: רי ואיבריכינך 1: רי ואיבריכינך 1: רי ואיבריכינן 1: רי ואיברי 1: רי ואיבריך 1: רי ואיברי 1: רי ואיברי 1: רי ואיבי 1: רי וואיב 1: רי וו

אַתֹּתְךְ דַבַּר וֹאִיזִיל: 20 וֹפֿקִיד עַלוֹהִי פֿרעה גֹברין וֹאַלוִיאוֹ יֹתִיה וֹיֹת אַתֹּתִיה זֹיֹת כֹל דִלִיה:

רָךָ וֹ וֹסֹלִיק אָברֹם מֹמצֹרִים הוא וֹאִיתֹתִיה וֹכֹל דֹלִיה וֹלוֹט עִמִיה לֹדְרוֹמֹא: 2 וֹאֹברֹם תַקִּיף לֹחדֹא בבעירא בֹלספֿא וֹבדׁהבֹא: 3 וֹאֹדֹל למשלווהי מדרומא ועד בית אל עד אתרא דפרסיה תמן למשכניה בקדמיתא בין בית אל וֹבִין עִי: 4 לֹאֹתֹר מֹדבֹחֹא דُעַבֹר תֹמֹן בֹקְדמיתֹא וֹצֵלי תֹמֹן אֹברֹם בשמא דֿיוי: 5 וֹאֹף לֹלוֹט דֹאֹזִיל עִים אֹברֹם הוֹו עֹן וֹתוֹרין וֹמֹשכֹנין: 5 וֹלֹא סוברת יתהון ארעא למיתב כחדא אדי הוח קנינהון סגי ולא יכילו למיתב בֿתרֹא: ז וֹהוֹת מֹצוֹתֹא בין רֹעוֹן בעיריה דֹאברֹם וֹבין רֹעוֹן בעיריה דֹלוּט יֹתֹים לֹא כֿעֿן הֿה בֿכֿין יֿתִיב בארעא: 8 זֹאמֿר אַברֿם לֹלוט לֹא כֿעֿן תֿהי מֹצוֹתֹא בִינֹא וֹבִינָ וֹבִין רֹעוֹתִי וֹבִין רֹעוֹתִי הֹבִין אֹדי גֿברין אחין אֹנחנֹא: 9 הֹלִא כֹל ארעא קֹדֹמֹך אתפֿרש כֿען מֹלוֹתי אם את לציפונא אונא לדרומא ואם את לֹדְרוֹמֹא אֹנֹא לֹצִיפוֹנֹא: 10 וֹזקְף לוט יֹת עִינוֹהי וֹחוֹא יֹת כֹל מִישֹׁר יֹרדֹנֹא אֹרִי כוליה בית שקיא קדם חבלות יוי ית סדם וית עמורה כגינתא דיוי כארעא דֹמצרֹים מֹטִי צוֹער: זוֹ וֹבחֹר ליה לוט יֹת כֹל מִישֹׁר יֹרדֹנֹא וֹנטֹל לוט בֿקֿדמיתא וֹאתפֿרשׁו גֹבר מֹלוֹת אֹחוֹהי: 12 אֹברֹם יֹתִיב בֿאֿרעֿא דֹכנֿעֿן וֹלוּט יֹתִיב בֹקרוֹי מִישֹּרֹא וֹפּרֹס עֹד סֹדֹם: 13 וֹאֹנשׁי סֹדֹם בִישֹׁין בֹמֹמֹונֹהוֹן וֹחֹיִיבִין בֹּגִיוֹיתֹהֹון קדם יוי לחדֹא: 14 וויי אֹמֹר לֹאֹברֹם בֹתֹר דֹאתפֿרשׁ לוט מעימיה זֹלְוף כَעُן עִינֹך וֹחזִי מִן אֹתרֹא דֹאֹת תֹמֹן לֹצִיפוֹנֹא וֹלדֹרוֹמֹא וֹלמֹדנֹחֹא וֹלמֹערבֹא: 15 אֹרי יֹת כֹל ארעא דֹאֹת חווי לֹך אתנינה וֹלבנֹך עד עֹלמֹא: 16 וֹאֹשׁוֹי יֹת בּנֹךְ לֹגיאין כֿעפֿרא דארעא כֿמֿא דֿלית אפשר לגבֿר דימני יֿת עפֿרא דארעא כֿמֿא דֿלית אפּשר לגבֿר דימני יֿת עפֿרא בֿנֹך לֹא יתמֹנוֹן: זו קום הֿלֹיך בארעא לֹאורכֿה וֹלפּותיה אֹרי לֹך איתֿנינה: bedghiklinsvy

יג $\overline{5}: \overline{7}$ אֿחֹוהֹי $10-\overline{6}: \overline{7}$ אֹחׁוהֹי $10-\overline{6}: \overline{7}$ אֿחֹוהֹי $10-\overline{6}: \overline{7}: \overline{7}$ אֿחֹוהֹי $10-\overline{6}: \overline{7}: \overline{7}$ אֿחֹוהֹי $10-\overline{6}: \overline{7}: \overline{7}$ אֿחֹוהֹי $10-\overline{6}: \overline{7}: \overline{7}: \overline{7}$ אֿחֹוהֹי $10-\overline{6}: \overline{7}: \overline{7}:$

18 וֹפֹרֹס אַברֹם וֹאַתֹּא וִיתִיב בַמִּישַׁרִי מַמרֹא דֹבהֹברון וֹבנֹא תְּמֹן מִדבּהֹא קֹדֹם 18 יוי:

רְבְּלֹמֹר מֹלכֹא דֹבֹבֹל אוֹרוֹן מֹלכֹא דֹבֹבֹל אוֹרוֹן מֹלכֹא דֹאֹלֹסֹר כֹדֹר־לֹעמֹר זֹ זֹהוֹה בֹּיוֹמי אמרפֿל מֹלכֹא דֹבֹבֹל מֹלכֹא דֹעִילִם וֹתדעׁל מֹלכֹא דֹעָמֹמִי: 2 עַבֿדוֹ קֹרֹבָא עם בֿרֹע מֹלכֹא מֹלכֹא דֹסדׁום וֹעם ברשׁע מֿלכֹא דַעמֹרה שׁנֹאָב מֿלכֹא דֹאַדמה וֹשׁמאֹבר מֿלכֹא דׁצבויים וֹמֹלכֹא דֹבֹלע היא צוער: 3 כֹל אִילִין אַתכֿנשׁו לֹמִישֹׁר חֹקליֹא הוא אֹתֹר יֹמֹא דֹמלחֹא: 4 תֹרתֹא עُסרי שֿנין פֿלחו יֹת כֹדר־לעמר וֹתלֹת עַסרי שֿנין מֹדְלוֹ: זֹ וֹבאֹדבֹע עُסרי שֿנין אֹתֹא כֹדר־לְעֹמֹר וֹמֹלְכֹיא דעמיה וֹמחׁו יֹת גִיבֹרֹיא דבעשתרות קרנים וֹית תקיפֿיא דבהמתא וֹית אימתני דבשוה קריתים: זֹת הוֹרֹאִי דבטוֹרֹיֹא דֹסעיר עד מישר פֿארן דסמיך על מדברא: זֹ הֹתבׁו 6 זֹת הוֹרֹאִי דבטוֹרִיֹא דֹסעיר עד וֹאַתֹּו לֹמִישֹׁר פִילוג דִינֹא עד רֹקָם וֹמחוֹ יֹת כֹל חַקְלִי עַמֹּלֹקְאָה וֹאַף יֹת אֹמוֹרֹאַה דֹּיֹתִיב בַעִין גֹדי: 8 וֹנפֿלָו מֹלכֹא דסדום וֹמֹלכֹא דֹעַמֹרה וֹמֹלכֹא דֹאדמה וֹמֹלכֹא דֹצבוֹאִים וֹמֹלכֹא דֹבֿלע היא צער וֹסֹדֹרו עֹמֹהון קֹרֹבֹא בֹמִישֹׁר חֹקְלִיֹא: 9 עם כֹדר־לִעמֹר מֹלכֹא דִעִילִם וֹתִדעֹל מֹלכֹא דַעֹמֹמִי וֹאַמּרֹפֿׁל מֹלכֹא דַבֹבֹל וֹאֹריֹוּך מֹלכֹגא דֹאֹלסֹר אֹרבּעה מֹלכין לקביל חמשה: 10 וֹמִישֹׁר חֹקליֹא בִירֹן בִירֹן מֹסֹקֹן חִימֹרֹא וֹעַרֹקו מֹלכֹא דסדום וֹעַמוֹרֹה וֹנפֹלו תַמֹן וֹדאשתאֹרוּ לֹטוֹרֹא עַרֹּקוֹ: 11 וֹשבוֹ יֹת כֹל קֹנִינֹא דֹסדֹם וֹעַמֹּרֹה וֹיֹת כֹל מִיכֿלהון וֹאזֹלוֹו: 12 ושבו יֹת לוט וֹיֹת כֹל קֹנִינִיה בֿר אֹחוֹהִי דֹאֹברֹם וֹאזֹלוּ וֹהוֹא יֹתִיב בסדום: וֹהִי מַשִּׁיזֹבֵא וֹחַוֹי לֹאָברֹם עברֹאָה וֹהוֹא שַׁרִי בַמִּישַׁרִי מַמִּרֹא אַמֹּוֹרִאָּה אַחוֹהי דֹאַשֹּלֵל וֹאַחוֹהִי דֹעַנֹר וֹאִינִון אַנִשׁ קֹיֹמִיה דֹאַברֹם : בּהַ אַברֹם אָדִי אִשּתֹבי אֹחוֹהִי וֹזֹרִיז יֹת עוֹלִימוֹהִי יֹלִידִי בִיתִיה תֹלֹת מֹאֹה וֹתמֹנֹת עַסֹר וֹרדֹף עד דֹן: 15 וֹאֹתפֿלֹג עַדֹיהוֹן בֿדֹילֹא הוא וֹעברוהי וֹמהֹנוֹן וֹרדֹפִינוֹן עד הוֹבה דֹמצִיפֿונֹא bcdghiklnsvy

 $\cdot 10 - \cdot J$ יד $\cdot 5 : \dot{}$ בּׁבִּע פּר יד - $\cdot 6 : \dot{}$ אימוראה יד - $\cdot 6 : \dot{}$ בֿיל יד - $\cdot 6 : \dot{}$ ריקם יד - $\cdot 6 : \dot{}$ אימוראה יד - $\cdot 6 :$

עַרְ וֹ בֿתֹר פּיתגֹמֹיא הֹאילין הֹוֹה פּתגֹמֹא דُיוי עם אברם בנבוֹאֹה למימֹר לֹא תדחֹל אברם מימֹרי תֹלְוף לֹךְ אֹגרֹךְ סֹגִי לֹחדֹא: 2 וֹאֹמֹר אַברֹם יוי תֹדחֹל אַברֹם מִימֹרי תֹלְוף לֹךְ אֹגרֹךְ סֹגִי לֹחדֹא: 2 וֹאֹמֹר אַברֹם יוי אַלֹּהִים מֹא תֹתין לִי וֹאנֹא אַזִּיל דֹלֹא וֹלֹד וֹבֹר פֿרנֹסֹא הֹדין דבביתי הוא דׄמֹסקֹאֹה אַלִיעוֹר: 3 וֹאֹמֹר אַברֹם הֹא לִי לֹא יֹהֹבת וֹלֹד וֹהֹא בֹר בִיתִי יִבִית יֹתִית יֹתִי עִּמִיה לֹמִימֹר לֹא יִירֹתִינֹךְ דִין אַלֹהִין בֹר דֹתוֹלִיד הוֹא 1 הֹא פִיתגֹמֹא דִיוִי עִמִיה לֹבּרֹא וֹאמֹר אסתֹכי כֹען לשמֹיֹא וֹמנִי כֹוכבּיֹא אם יִירֹתִינֹךְ: 3 וֹאֹמֹר לִיה כֹדִין יֹהון בֹנְך: 3 וֹהִימִן בֹמִימֹרֹא דִיוי וֹחֹשבׁה תֹכוֹל לֹממנִי יֹתְהון וֹאמֹר לִיה כֹדִין יֹהון בֹנְך: 3 וֹהִימִן בֹמִימֹרֹא דִיוִי וֹחֹשבֹה תֹכוֹל לֹממנִי יֹתְהון וֹאמֹר לִיה עֹנִין יֹהון בֹנְך: 3 וֹהִימִן בֹמִימֹרֹא דִיוִי וֹחֹשבֹה עֹלוֹר לֹממנִי יֹתְהון וֹאמֹר לִיה עֹנֹין יֹהון בֹנְן: 3 וֹהִימִן בֹמִימֹרֹא דִיוִי וֹחֹשבֹה עֹית וֹלֹלו: 7 וֹאמֹר לִיה אֹנֹא יוִי דֹאֹפִיקתֹך מִיאוֹר דֹכֹסדֹאִי לֹמִתֹן לֹך יֹת ארעא הֹדֹא לֹמִירֹת בִּלִין תֹלֹתֹה וֹעִין תֹלת וֹדכרין תֹלתֹה וֹשׁנִינֹא וֹבֹר יִבֹל קְדֹמֹי עִגֹלין תֹלֹתֹה וֹעִין וֹפֹליג יֹתְהוֹן בשוֹי וִהֹב פּלֹגֹיא וֹאֹתִיב יֹתְהוֹן לֹשׁרֹי וֹת בּלֹל מִלוֹן וֹפְּלִיג יֹתֹהוֹן בשוֹי וִיהֹב פּלֹגִיא וֹאֹתִיב יֹתֹהוֹן לִבּיל חֹבִיה וֹתֹל עוֹפֹא לֹא פֿלִיג: 11 וֹנחֹת עוֹפֹא עֹל פֹלגִיא וֹאֹתִיב יֹתֹהוֹן בּשוֹי וִיהֹב יֹתְלֹמֹם וֹל בּלִיג יֹת הֹוֹן בּשׁוֹי וֹיֹם עֹלִי אֹ וֹאֹתִיב יֹתִלוֹן וֹלִיי עֹלִים וֹבּבּי עֹנִילְיוֹן בּשׁרִי וֹיִבְּל לִבְּלֹיִי וֹיִים בְּבֹבֹית בִּיִּי לִיבְיֹּי בִי וֹנִין וֹלִין וֹפִלֹיג: 11 וֹנִוֹלְם בִּבֹי עִלִל פֹלֹגִיא וֹאֹלִים יֹת בּלֹים בּי בּוֹלִים וֹם בֹּי עֹנִין וֹבּלִיים בְּבֹיל עִילִים וֹיִים בְּבֹבּיל עִים בֹלִים בְּיֹי בִי בּיִים בְּבֹי בִּילִים בְּיֹים בְּיֹים בּיֹים בּי בּבֹי בּיֹי בְיֹים בְּיֹים בְּיִים בְּיֹם בֹּי בִיים בְּיֹים בְּיֹים בּיִים בּיֹים בְּיֹים בְּיֹב בְּיִים בְּיֹים בֹי בִי בְּיִים בְּיֹב בְּיִבְי בִיים בְּיֹם בְּיִי בְּיֹים בְּיֹים בְּיִים בְּיִים בְּיֹיִי בְייִים בְּיִים בְּיִים בְּיֹים בְּיֹים בְּיִי בְיֹים בְיֹיִים בְי

 \cdot J ידי $: 22 - \cdot$ J מֹבֹלֹלו $: 23 - \cdot$ J ידי $: 22 - \cdot$ J מֹבֹלו : 17

; d אילהין $-\cdot$ v יהימין $-\cdot$ i הֿימִין $-\cdot$ יוּ אילהין $-\cdot$ אילהין $-\cdot$ אילהין $-\cdot$ i הֿימִין $-\cdot$ אילהין $-\cdot$ i אַלֿקֿביל $-\cdot$ i פֿילֿג ($-\cdot$ i פֿילֿג ($-\cdot$ i פֿילֿג יֹא $-\cdot$ i פֿילֿג יֹא i $-\cdot$ i פֿילֿגיֹא i $-\cdot$ i פֿילֿגיֹא i $-\cdot$ i פֿילַגיֹא i י

 $:16-\cdot k$ s יופילחון $:14-\cdot k$ יופילחון $-\cdot J$ בֿאֿרֿע $:13-\cdot v$ הֿענֿתא יופילחון :12 - $\cdot F$ G דאימוראה $:12-\cdot F$ אימוראה $:17-\cdot F$ אימוראה יופילחון $:17-\cdot F$ אימוראה יופילחון יופילחון אימוראה יופילחון יופילחון

 \cdot A B Q טו \cdot 5 - \cdot 6 - \cdot 1 ידון \cdot 5 - \cdot 5 - \cdot 2 בֿעלה \cdot 7 - \cdot 8 עיבידי \cdot 9 מוֹעני \cdot 9 אֿמתֿא \cdot 8 אֿמתֿא \cdot 8

 $:14-\cdot l$ וישתעבדון וישתעבדון $-\cdot l$ רב $-\cdot l$ ויפלחון וישתעבדון $-\cdot l$ רב והות] והות $-\cdot l$ רב והלכא הלכא $-\cdot l$ חובי $-\cdot l$ חובי $-\cdot l$ רב אימוראי רב לכא $-\cdot l$ הלכא $-\cdot l$ הובי $-\cdot l$ והות $-\cdot l$ (עדה) ברך $-\cdot l$ לברך $-\cdot l$ לברך $-\cdot l$ אתן אתן $-\cdot l$ ועד $-\cdot l$ ברת ברת $-\cdot l$ ועד $-\cdot l$

 $-\cdot k$ אעדיאת אעדיאת – $\cdot A$ E בידך $-\cdot 3$ בידך אעדיאת אעדיאת (לאיתו ביניך פיניך בינים בינים ביניקין בתקין בדתקין בינים - $\cdot E$ G בעינים ביניקין בעינים יועניה פינית בינית ועניה פינית בינית ב

עַרֹקֹא: 9 וֹאֹמֹר לֹה מֹלאֹכֹא דִׁיוִי תוֹבִי לֹוֹת רֹבּוֹנֹתִיךְ וֹאשׁתֹעַבֹּדִי תֹחֹות יֹדֹהֹא: 10 וֹאֹמֹר לֹה מֹלאֹכֹא דִיוִי אֲסֹגֹאֹה אֲסֹנִי יֹת בַנֹכִי וֹלֹא יתמֹנוֹן מֹסֹנִי: 11 וֹאֹמֹר לֹה מֹלאֹכֹא דִיוִי הֹא אֹת מֹעַדֹיֹא וֹתלִידִין בֹר וֹתִקְרֹן שֹמִיה ישׁמֹעֵאל אַרִי קְבִּיל יִוִּי בֹּלֹאֹכֹא דִיוִי הֹא אֹת מֹעַדֹיֹא וֹתלִידִין בֹר וֹתִקְרֹן שֹמִיה ישׁמֹעֵאל אַרִי לְבֹּלוֹלְא וֹאֹף אַנֹשֹׁא יֹהִי צַלְּוֹתִיךְ: 12 וֹהוֹא יֹהִי מֹלוֹד בֹאֹנֹשֹׁא הוֹא יֹהִי צֹרִיךְ לֹלוֹלְא וֹעִׁל אֲפִי כֹל אֹחוֹהִי ישׁרִי: 13 וֹצֵלִיאֹת בִשׁמֹא דִיוִי דֹאתמֹלל עִימֹה צֹרִיךְ לִיה וֹעַל אֲפִי כֹל אֹחוֹהִי ישֹרִי: 13 וֹצֵלִיאֹת בֹשׁמֹא דִיוִי דֹאתמֹלל עִימֹה אַמֹלֹת אֹף אֹנֹא שֹׁרִיתִי חֹזִיא בֹתֹר דֹאתֹּגֹלי לִי בְּלֹא אֹרִי לֹבֹל בִיֹן קֹרֹא לֹבֹרָם הֹרִי בִירֹא דִמְלֹאֹךְ קְיֹמֹא אֹתְחוֹי עַלְה הֹא הִיא בִין לֹב וֹבִירָא הֹבֹרם בֹר וֹקְרֹא אַברֹם שׁום בֹרִיה דִּילִידֹת הֹגֹר יֹת יִשׁמֹעֵאל הֹברם בֹר תֹמֹנן וֹשִׁית שַּנִין כֹד יֹלִידֹת הֹגֹר יֹת יִשֹמֹעאל לֹאברם בֹר תֹמֹנן וֹשִׁית שַנִין כֹד יֹלִידֹת הֹגֹר יֹת ישׁמֹעאל לֹצִירֹה בֹר תֹמֹנוֹן וֹשִׁית שַּנִין כֹד יֹלִידֹת הֹגֹר יֹת ישׁמֹעאל לֹצִיר יִּלְיֹבֹת בֹר בֹר בֹר תַמֹנוֹן וֹשִׁית שַּנִין כֹד יֹלִידֹת הֹגֹר יֹת ישׁמֹעאל לֹצִיר בֹר בֹל בֹל בֹרם בֹר תַמֹנוֹן וֹשִׁית שַּנִין כֹד יִלִידֹת הֹגֹר יֹת ישׁמֹעאל לֹצִיר.

bedghiklnsvy

 \cdot n תמנין: $16 - \cdot G$ k ותקרין: $11 - \cdot J$ V אשׁתֿעַבֿידי: 9

Notes

Additional abbreviations in these notes:

Berliner: A. Berliner, *Targum Onkelos* (Berlin: Gorzelanczyk, 1884), an edition with Tiberian pointing; the pointing of Berliner's version is not cited in Sperber's critical apparatus.

GN: geographical name.

MT: the Hebrew of the masoretic text.

PN: personal name.

var.: variant text (in the critical apparatus of Sperber's edition).

§ refers to sections of this *Introduction*, above.

* indicates a common word that should be learned.

Chapter 12

אַדוֹרוֹתְא 'place of birth'.
 אַדוֹילֹך 'paḥziyennāk read with the var. אַדוֹילֹך 'Paḥzennāk (see §24.1 d).

2. *ה' *rabā* G 'to grow, increase, become great'; ר'ב' *rabbi* D 'to make great, increase, raise, rear'.

מֹבֿרֹדְ məbārak see §22.2.

- 3. לַּטִּים $l\bar{a}tet$ (a $p\bar{a}lel$ verb, a pseudo-conjugation corresponding to the Hebrew $p\bar{o}l\bar{e}l$) = *שֹׁל $l\bar{a}t$ (vəlut) G 'to curse'.
- 4. לום *Lot* PN.

שׁהְשׁה wa-ḥameš = שׁהְחֹה wa-ḥameš (cf. the var., and see p. xv, end).

וֹחֹׁדֹּן Ḥārān GN.

5. יִלֹשׁ Śāray PN.

חֹיֹּה wā-yət is a typo for הֹיִּה wə-yāt.

*שֿעבֿיר/שֿעֿבֿיר šas(ə)bed (a šaphel verb, conjugated like the D: perfect 3mp שֿעבֿירוֹ שֿעבֿירוֹ אַ אַנּבירוֹ אַ אַנּבירוֹ אַ אַנּבירוֹ אַ אַנּבירוֹ אַ אַנּבירוֹ אַ אַנּבירוֹ אַ אַנּבירוּ אַ אַנּבירוּ אַ אַנּבירוּ אַ אַנּבירי אַנּביר אַנּ אַנּבּירי אַנּביר אַנּ אַנּבירי אַנּיבירי אַנּבירי אַנּבירי אַנּבירי אַנּבירי אַנּבירי אַנּבירי אַנּבירי אַנּיבירי אַנּבירי אַנּבירי אַנּבירי אַנּבירי אַנּבירי אַנּביריי אַנּבירי אַנּביירי אַנּיבירי אַנּיביי אַנּייי אַנּביירי אַנּייי אַנּיי אַנּייי אַנּיי אַנּייי אַנּייי אַנּייי אַנּייי אַנּייי אַנּייי אַנּייי אָנּייי אַנּייי אַנּייי אָנּייי אַנּייי אַנּייי אָנּייי אַנּייי אַנּייי אָנּייי אַנּייי אָנּייי אַנּייי אַנּייי אַנּייי אַנּייי אַנּייי אַנּייי אַנּייי אַנּייי אַנּיייי אָנּיייי אָנּיייי אָנּיייי אָנּיייי אָנּיייי אָנּיייי אַנּיייי אַנּיייי אָנּייי אַנּיייי אַנּיייי אַנּיייי אַנּיייי אָניייי אַנּיייי אַנּיייי אַנּייייי אַנּייייי אַנּיייי אַנּיייי אַניייי אַנּיייייי אַניייי אַנּיייי אַנּייייי אַניייי אַנּיייי אַנייייי אַנייייי אַניייי אַנּיייי אַניייי אַניייי אַנּיייי אַנּייייייי אַנּייייי אַניייייי אַנייייי אַנייייי אַנייייי אַניייייי אַנייייי אַנייייי אַנייייי אַניייייי אַניייייי אַנייייי אַניייייי אַנייייי אַנייייי אַנייייי אַנייייי אַניייייי אָנייייייי אָנייייייייי אַנייייייי אַניייייייי אַנייייייייי אָניייייייייייי אָניייי

רֹכֿנעֿן di-KanSan and רֹכֿנעֿן di- $K\bar{a}n$ San are both typos for רֹכֿנעֿן di- $Kn\acute{a}$ San and רֹכֿנעֿן di- $Kn\acute{a}$ San; the long \bar{a} of the second form is in imitation of the Hebrew pausal form.

6. ¤Š® Šəkam GN.

מורה Morah GN.

8. בית אל *Bet 2el* GN.

עֿי *Ṣāy* GN.

- 9. אֿזיל וֹנֿמיל *?āzel wə-nāṭel* see §18.1, end.
- 11. קֿרִיב qərib either for קֿרִיב qəreb (cf. the var.), or for the adjective קֿרִיב $q\bar{a}rib$ near (cf. the discussion of taggip in Vocabulary 18).

לווא אוֹליי yādasnā see §18.2, end.

*חיווֹאי (abs. אוֹיה hizwayyā; see Paradigm A.4) 'sight, vision, appearance'.

12. Third word: read יחלון yihzon (typo).

*מַּאָרֶם dayyem D (root qwm) 'to confirm, establish; here: 'to let live'.

13. אֹתּקְּיִים *?itgayyam* Dt (root *qwm*) 'to be allowed to live, kept alive'.

*אֹנטֹיב ?oteb C (imperfect in G: אֹנטֹי yiṭab, a Hebraism for אֹנטֹי yeṭab; cf. var.) 'to be well' (here impersonal: ?oteb lə-X 'it was well with X, X prospered, was fine').

- 15. *בֿרעה par soh 'pharaoh'.
- 17. *שֶׁל עִיסֿק *Sal Sésag* (prep.) 'because of, on account of'.
- 19. אֿמֿרת = אֿמֿרת (cf. var. and see p. xv, end).

ทศีพี $\partial ah\bar{a}t = n$ ศีพี $\partial ah\bar{a}t$ (cf. var. and see p. xv, end).

Chapter 13

3. מַׁשַּׁלְּנֹא *maṭṭəlānā* 'journey' (cf. נַשַּׁל *nəṭal*).

*לְּדְמֵיהֹא ˈgadmetā 'former time or occasion'; בֿקְדמֵיהֹא bə-qadmetā 'previously'.

6. אַנוֹבֿר *sobar (anomalous verb type) 'to bear, support'.

Read קֹנילֹהֹון qinyānəhon (typo).

7. One expects רֿעני rāse (cstr.) for רֿעֿן rāsan, or yāt or də- after rāsan.

בּריזֹאָה Pərizzāʔā 'Perizzite'.

```
10. *אָלָּוֹל zəqap (יוֹלְוֹרְי yizqop) G 'to raise, lift up'.
       רדּנֹא Yardənā GN.
        *לול kol with suffixes has the base לול kull-.
       בית שׁיקיֹא bet šiqyā 'an irrigated (or well-watered) area' (cf. אַשׁלִי 2ašqi C 'to water').
       עֹמורֿה Səmorāh GN.
        *່ງບໍລິ້ māṭe (prep.) 'as far as' (lit.: 'reaching, extending to').
       צוער Sósar GN.
11. בֿחֹב *bəḥar (בֹחֹב yibḥar) G 'to choose'.
       לְּדמֹיתֹא qadmetā here: 'east'.
        אֹהׁוהֹי Pəhóhi error for אַהֹוהֹי Pəhúhi (cf. var.).
13. אֿנשׂי Panše a Hebraism (cf. MT); אֿנשׂי Panāše is expected (cf. var.).
        *מֹבְיוֹנֹא māmonā usually means 'wealth, money' in Aramaic.
        *ניויּתֿא/גֿוייתֿא giwyatā/gawitā (pl. גיויּתֿא/גֿוייתֿא giwyātā/gawiyātā) 'body'.
16. *עֿפּרֿא Saprā 'dust'.
        *אֹפּשׁׁר 'ipšār 'possibility' (originally: 'division, alternative'); לית אֹפּשׁר 'let ʔipšār 'it is not
               possible' ('to do': d \rightarrow + imperfect or l \rightarrow + infinitive).
17. *ק"י, hallek D 'to walk, go'.
        *אוֹרכֿאֹ ?urkā 'length'.
        *פות שות 'width'.
18. מֿמרא Mamre? PN.
       דברון Ḥabron GN.
Chapter 14
1. אַמרֿפֿל ?amrāpal PN; בֿבֿל Bābal GN; אָריוֹן אַר ?aryok PN; אַלּסֿר ?allāsār GN; אַמרֿפֿל Kədār-
                lāsómar PN; שֵׁילֹם Selām GN; תֹרעֿל Tidsāl PN.
        עבֿמֿט Saməme an emphatic plural in -e (see §18.4).
2. אוראֿבר PN; מואָבֿר Báras PN; מואָב PN; מואָב אוואר אוווי אוראַ אוראַ PN; אוראֿדר אוווי אוראַ אוווי אוראַ אווא אוראַ אווא אוראַ אווא אוראַ אווי אוויאל אַראַדא אוויאל אַראַדא אוויאל אַראַל אוויאל אַראַל אוויאל אַראַל אוויאל אַראַל אוויאל אַראַל אַראַל
               בֿליים Səboyim GN; בֿלע Bálas GN.

 *אמֹ yammā 'sea'.

        *מֹלחֹאֹ milhā 'salt'.
4. תֿרחֿא עֿסרי tarta\ Sasre, תֿלֿת עֿסרי talat\ Sasre see §16.2, end (p. 48).
        *าา้อ mərad G 'to rebel'.
5. אֿרבֿע עֿסרי ?arbas sasre see §16.2, end (p. 48).
        *מֹחֹאֹ məhā G 'to strike, smite'.
        *ג'בֿרֿא gibbārā 'warrior' (for MT רָפַאִים rəpāʔîm).
       עשתֿלות קֿרנֿים Saštərot Qarnáyim GN.
       אָלִיפֿיא tagqipayyā translates MT הַוּוּיִם haz-zûzîm (gentilic?).
       הֿמֿתֿא Hāmətā GN.
       אֹמֹחְׁמֹא ?emətānā (adj.) 'fearsome' (here an emphatic plural in -e); translates MT הַאִּימִים hā-
                Pêmîm (gentilic?).
```

שוה קריתים Šāweh Qiryātáyim GN.

6. ה'וראֿה *Ḥorāʔā* 'Hurrian'.

סֿעִיר Sesir GN; סֿעִיר Pā?rān GN.

*סמֹרָ səmak G 'to lean upon; סֿמֹיך עַׁל səmik sal 'bordering on'.

7. בּילוג א pillug (Hebrew) 'division'; דׁינֿא 'dinā 'legal case, decision, judgment'; פֿילוג דינֿא pillug dinā renders MT פֵילוג ('spring of judgment').

רּקֿם Rəqām GN (MT קָרֵשׁ Qādēš).

าส์อีวิธีส์ ?əmāləgā?ā 'Amalekite'.

אֹמוראֿה ?əmorā?ā 'Amorite'.

עין גֿדי Sen Gádi GN.

- 8. *אַלֿ saddar D 'to arrange, position, set up'; אַבֿאַ saddar qərābā 'to join battle'.
- 9. לקב"יל* *li-qbel* (prep.) 'against'.
- 10. หา้ก็ที่ *ḥemārā* 'bitumen, pitch'.

*אשׁתֹאַׁר אִׁמּחַאָּׁר אִניזאַר /ištəʔar (root šʔr) Gt 'to be left, survive, remain over'.

- 11. *אשׁהֹבי šəbā G 'to seize, capture'; אׁשהֹבי Gt 'to be taken captive'.
- 11, 12. לְנִינֹיה qināynā and לְנִינֹיה qināyneh are typos for לְנִינֹא qinyānā and לְנִינֹיה qinyāneh.
- 13. *שׁיזֹיב šezeb (anomalous verb type; loan from Akkadian) 'to save'; *משׁיזֹב məšezab (passive ptcpl) 'survivor, fugitive'.

*עֹברֿאֿה (נוברֿאֿה Sibrā?ā 'Hebrew'.

יה" *šəre* passive ptcpl, 'encamped'.

עובר אשלל *?aškol* PN; עֿנר *Ṣāner* PN.

*אַלֿשׁ קֿיּמֿאַ ?ənāš qəyāmā 'ally/allies'.

14. *זֹרְיזֹ zārez D 'to rouse, muster'.

תַּבְּרֹי עַׁסְהֵי təmānat sasre see §16.2, end (p. 48).

j ⊤ Dān GN.

15. אֹתפֿל"ג אותפֿל"ג אותפֿל"ג אותפֿל"ג אותפֿל"ג אותפֿל"ג אותפֿל"ג אותפֿל"ג אותפֿל"ג אותפֿל"ג (cf. var.) or Dt אותפֿל"ג אותפֿל"ג (itpallag; אותפֿל"ג אותפֿל"ג (ro separate'; אותפֿל"ג אותפֿל"ג אותפֿל"ג (intrans.) against'.

הֹובֿה *Ḥobāh* GN.

רַמַּשֹׁק Dammāšag GN.

17. *שَٰבٌ pənā G 'to turn'; בُלֹב panni D 'to clear, remove; to level'; מُבُّב məpanna (rare passive ptcpl form) 'clear, levelled' (MT sémeg šāwē 'valley of the Plain').

ריסֿא 'race(-course)'; עֵמֶק הַמֶּלֶּך bet resā 'race-course, arena' (MT עֵמֶק הַמֶּלֶּךְ Śḗmeq ham-mélek 'king's valley').

18. מֿלכי צֿדֿק *Malki-ṣádag* PN.

יּרושלם Yərušlam GN.

*ພາລື sammes D 'to minister, wait upon'.

אֹל ?el 'El' (divine name).

עיליי Sillay (adj.; emphatic עילאה Sillāʔā; see Paradigm A.5) 'high(est)'.

20. אוֹלֹס sānəʔā archaic or Hebraizing for *אֹלֹס sānəyā 'enemy' (participle of אֹלֹס *sənā G 'to hate').

*לולא לול (emphatic state of לול koll 'everything, the whole'.

22. *ארים ארים ארים ארים ארים? ארים ארים? ארים ארים? ארים?

```
23. *งชี้าทั่ ḥนṭā 'thread'.
```

*מֿסֿנֿא $m os \bar{a} n \bar{a}$ 'shoe'; עֿרקֿתאֿ $\it Sarqot \bar{a}$ 'strap'; עֿרקֿת מֿסֿנֿא $\it Sarqat \ mos \bar{a} n \bar{a}$ 'shoe-lace'.

עֿתֿר Sattar D (of עֿתֿר Sətar) 'to make rich'.

24. אַֿכֿל ?akal = לַבֿל ?akal (cf. var., and see p. xv, end).

אָלּאָא *ḥullāqā 'portion, share'.

Chapter 15

1. *הֹשׁה nəbuʔā 'prophecy, inspiration, vision'.

*לוק tuąpā (abs./cstr. חַלְּוֹף təqop) 'strength'.

*אֹלֹדְ י מְּמִרּ 'reward; pay(ment)'.

2. יוי אֿלהים Ywy Palohim (Hebrew) '(O) Lord God'.

לֹלִי də-lā here: 'without'.

ללדא waldā 'child, offspring'.

מרנֿסֿא parnāsā (loan from Greek πρόνοος) 'administration'; bar parnāsā 'manager' (MT בּן־מַשֶּׁב ben-méšeq).

דֿמֿשׂקֿאֿה Dammasqā?ā 'Damascene'.

אֿליאֿוֹר ?əlisázar PN.

- 4. אַלהֹין/אִילּהֹין אַ *Palāhen/Pillāhen* 'but (rather), however, on the contrary'.
- 5. אַבֿס səkā G 'to look'; אַכֿא ?istakki Dt 'to look'.

*נְיֹנְ kə-den 'thus' (lit.: 'like this').

- 6. *ה'מ"ין hemen (irregular C verb) 'to believe'.
 - *שׁב/חֹשׁׁב G 'to think, plan; to reckon, consider, regard'; the 3fs suffix on the verb corresponds to the Hebrew יַנְיְחְשֶׁבֶּחְ way-yaḥšəbéhā 'he reckoned it', where 'it' refers vaguely to the preceding clause.

*לותֿא żākutā (f.; abs. זֹלוֹ zāku) 'merit, favor, justice'.

7. אור *?ur* GN.

לֿסדֿאָד Kasdā?ā 'Chaldaean'.

9. ענלא* *Siglā* 'calf'.

*שׁלֹּא יּנֹוֹלֵבּ (f.) 'female goat'.

*אֹלֹכוֹ dikrā 'male; ram'.

שׁפּנִינֹא šapninā 'turtle-dove'.

יונא 'יונא') yonā (m.) 'dove, pigeon'; the final -h is archaic or a Hebraism.

10. בֿליג palleg D 'to split'.

*שׁוֹי šəwe 'half; equal portion'.

בֿ[†] yəhab here: 'to place'.

מַלנֹא/פֹלנֹא palgā/pilgā 'piece'.

לקביל la-qābel reflects Tiberian pointing לְקבֵל lo-qŏbel) for Babylonian לקביל liqbel.

*הֹברֿא הֹׁברֹ ḥabrā 'companion, counterpart'.

*שׁׁופֿא fopā (collective) 'fowl, bird'.

12. *מֹמשׁא *šimšā* (f. and m.) 'sun'; note: עֹל *Ṣāl*, of sun, 'to set'.

*שׁנתֿא *šintā* (f.) 'sleep'.

*אֹתֿתֹא ?emətā 'fear'.

*לְבלֹּא 'darkness'.

13. *מֹירֹע middās a miqtāl infinitive (G); these occur, along with the more common miqtal forms, in imitation of the Hebrew infinitive absolute construction, to emphasize the finite verb.

*אֹדְׂיֹּרְ dayyārā 'sojourner, dweller' (cf. בּוֹי dār).

 $b\partial$ - ∂a ra $\mathcal{S} = \Delta a$ רֿע ba- ∂a ra $\mathcal{S} = \Delta a$ רֿע ba- ∂a ra \mathcal{S} (cf. the var., and see p. xv, end).

יפלחון בֿהון 'yipləḥun bəhon 'they will work (as slaves) among them', rendering MT וַעֲבֶדוּם wa-săbādûm 'they will serve them'.

*עני Sanni D 'to oppress'.

- 14. "פֿין ken (adv.) 'thus'; "בֿין bātar ken 'afterwards'; "עֿל פֿין sal ken 'therefore'.
- 15. *מַלְבֿר (יְקבֿר yiqbar) G 'to bury'; אֹתלְבֿר Gt 'to be buried'.

*טיב'ותֿא) sebutā (f.) 'old age'; here with s for s (archaism or Hebraism).

16. *אֹלֹ dārā 'generation'.

רביעֿי rəbisāy see §23.3.

*שׁלִּים šəlim (adj.) 'complete, whole, finished'; perhaps here for שׁלִים šəlem (so Berliner): *שׁלִים šəlem G 'to be finished, completed, whole; to come to an end'.

*אבֿוֹבֹ hobā 'guilt, debt.

17. עֿלֿת (cf. var.); וֿהוֹת שׁמשֿא עֿלֿת (wa-hwāt šimšā Sállat imitates the asyndetic construction of the MT: נְיהִי הַשֶּׁמֶשׁ עִיהִי מּשֶׁמֶשׁ שִּאָה wa-yhî haš-šémeš bấʔāh 'the sun had set'

לוֹלֹה tannurā 'furnace, brazier'.

לנֹא/תְּנֹנֹא/תְּנֹנֹא tənānā/tannənā/tānənā 'smoke'; הֹ di- is either an error for הَ də- (cf. var.) or reflects a variant vocalization of the noun (בֹּחנֹן).

אַבֿוּדֿאַ *bāSorā* 'torch'.

*אֹישֹׁא ʔiššātā (f. sg.; abs. אֹישֹׁא ʔiššā) 'fire'.

*פֿרֿאָ sədā G 'to pass (by, over, through)'.

18. *מולא* *nahlā* 'wadi, stream'.

*กาีอี Pərāt 'Euphrates'.

19. הַקֵּינִי Šāləmā?ā gentilic (MT הַקֵּינִי haq-Qênî).

קֿניזֿאֿה *Qənizzāʔā* 'Qenizzite'.

*לְּבֹּמוֹנֹאָּה qadmonay (adj.; emph. קְׁמִוֹנֹאָּה qadmonāʔā; see Paradigm A.5) 'ancient'; here: קְׁמִוֹנֹאָּה Oadmonāʔā means 'Qadmonite'.

20. กิร์ซึ่งที่ *hittāʔā* 'Hittite'.

הَלֹּאֹה Pərizzā?ā 'Perizzite'.

גּיבֿרֿא gibbārā cf. 14:5.

21. גֹרגִישׁאֿה *Gargišāʔā* 'Gargishite' (MT גִּרְגָּשִׁי *Girgāšî*).

דֹלוּלֹאַד 'Yəbusā?ā 'Jebusite'.

Chapter 16

2. מֿנעני mənasni for מֿנעני mansáni (cf. var.).

אַבֿ mā ?im (also מֹא אֹבֹ mā?im) 'perhaps; how? when?'.

אֹתבֿני ?itbəni Gt 'to be built (up); to acquire offspring'.

3. *אַבּוֹלֵי sopā 'end; mis-sop 'at the end of, after'.

בֿעלֿה basəlah Tiberianizing for בֿעלֿה basılah (cf. var.).

- 4. "עוֹרי saddi D 'to become pregnant; to remove'.
 - * לְּלִלְּלְ $qal/q\bar{a}l$ (root קלל q-l-l) G 'become small, unimportant, of little esteem'.
 - *ribbonā 'lord, master'; רִיבֹׁונֿא* *ribbonatā 'lady, mistress'.
- 7. אוֹרֿא Ḥagrā GN (MT שור Šûr).
- 8. אֿחלֹא ?ātyā for אֿהלֹא ?ātəyā (cf. אֿהֹלֹא ?āzəlā).
- 9. אַשהֿעבֿד *?ištasbad (Št) passive and reflexive of שַׁעבֿיד šasbed (12:5); the a afer s (in the form in Sperber's main text) reflects a Tiberian ḥāṭēp vowel (אַשְּהַעַבּר) אַשְּׁהַעַבּר ?ištasabad).
- 10. *אַטגֹי ?asgi C 'to increase' (trans.); for אַטגאָ ?asgā?ā, see note to 15:13.
 - *סֿגי' sagyā (abs./cstr. סֿגי' səge) 'multitude, large amount'.
- 11. ישׁמֿעֹאל Yišmāse(?)l PN.
- 12. *אָדָם *mārodā* 'rebel; wild ass' (MT פֶּרֶא אָדָם *péreʔ ʔādām*); in the variant: עֿרוֹדֿא *ʿsārodā* 'wild ass'.
 - *בֿריך sərik (adj.) 'needed, necesary; needing, needy'.
- 13. אֹתמֿלל ?itmallal Dt 'to converse'
- 14. ਸ਼ੀਨ $q \rightarrow r\bar{a}$ here impersonal: 'one called'.
 - *\pi \forall qayy\bar{a}m (adj.) 'living, existing, enduring'.
 - רֹקֿם Rəqām, הֿלָּא Ḥagrā GNs (MT בֶּרֶד Qādēš, בָּרֶד Bắred).
- 15. דילידֿת typo? for דילידֿת *d-ilédat* (so Berliner).

GLOSSARY OF THE LESSON VOCABULARIES

Aramaic — English

Aramaic	Gloss	= Hebrew	Lesson
<i>?ab</i> , pl. <i>?əbāhātā</i>	father	₽āb	14
?əbad, yebad	to perish, die	?bd	1
Pizgaddā	(ordinary) messenger (Pers.)		15
Pəzal, yezel	to go	hlk	1
?əḥad, yeḥod	to seize, grasp, lay hold of; close (door)	?hz	7
Paḥ, pl. Paḥayyā	brother	₽āḥ	14
Pəḥātā, cstr./abs. Pəḥāt,	sister (my sister: ?əḥāti or ?əḥāt)	?āḥôt	19
pl. ?aḥ(ḥ)əwātā	Sister (my sister. Toward of Toward)	Tuitot	1)
Pahsānətā	possession, inheritance; cf. ?ahsen		14
Puḥrān, Puḥri, Puḥrānin,	other	?aḥēr	23
?uḥrānəyān		1 witer	25
Pit	(there) is, are	yēš	17
Pəkal, yekol	to eat	?kl	4
C ?okel	to cause to eat, feed	?kl C	•
Pillen	these	?élle	8
Pilānā	tree	ſēș	7
Pálap	thousand	7élep	18
Pim	if	?im	21
Pamtu	maidservanthood (in idiom)	1 1111	5
<i>Pam<u>t</u>ā</i> , pl. <i>Pamhātā</i>	female servant, slave	?āmā	6
Pimmā (f.), pl. Pimmāhātā	mother (my mother: <i>?immā</i>)	7ēm	11
Pəmar, yemar, memar	to say	?mr	7
lə-memar	intro dir. quote	lē(?)mōr	12
Pān	where?	le(1)mor Pān	8
lə-ʔān	whither?	run	8
เอ-านก mənān	whence?		8
mənun ?ənā	I	?ănî/?ānōkî	18
rənu ?ənáḥnā		ranı≀ranoki ?a [−] náḥnû	18
rənunnu Pinnin	We they those (f)	ra naṇnu hēn	18
Pinnin Pinnun	they, those (f.) they, those (m.)	nen hēm	18
Pənāšā, estr./abs. Pənāš		nem Pěnôš	19
	man, men; sg. can be coll.	Penos Psr	9
Pasar, yesar	to bind, take captive		22
?ap (adv.)	also, likewise, even face, surface	?ap	9
Pappayyā (pl.)	to divide, separate	pānîm bd.C	14
Papreš	, 1	bdl C ?ṓraḥ	18
?urḥā/?orḥa, cstr./abs. ?óraḥ (f.), pl. ?urḥātā	way, road, conduct, behavior		_
?əre	that, the fact that; when, since, bec.	kî	7
?orāytā	the Torah	tôrā	18
?arsā (cstr./abs. ?əras; f.)	land, country; the earth	?éreș	2
?əšad, yešod	to pour out, shed, deposit		20
?ətā, yete	to come	<i>bw?/?th</i>	10
C ?ayti	to bring; to cause to come	bw? C	15
?att	you (f. sg.)	?att	18
Patt	you (m. sg.)	?attā	18
Pattin	you (f. pl.)	<i>Patten</i>	18
<i>Pattun</i>	you (m. pl.)	?attem	18

Aramaic	Gloss	= Hebrew	Lesson
2ittu	wifehood (in idiom)		5
?ittətā, pl. nəšayyā	woman, wife	?iššā	1
?attānā/?ətānā	female donkey	?ātōn	6
Patrā (cstr./abs. Pətar)	place, site, location	cf. <i>?ăšer</i>	8
bə-	in, within; with (instr.)	bə-	2
bə-go, bəgawwi	in, within, in the midst of	bə-tôk	4
bə-yad, b-idā də	into the hand/power/control of; through, by means of		4, 9
bə-ken	at that time, in those days		18
bi-sṭar	beside, near	ʔḗṣel/bə-ṣad	11
bə-Sene	in the eyes of, in the opinion of	bə- <i>Sênê</i>	17
bə?eš	to be/become/seem bad; cf. biš		17
bədil	because of, for the sake of	baʕăbûr	19
bədil də-	so that, in order that (+ impf.)	ləmáʕan	19
ben	between (ben u-ben or ben x lə-y)	bên	11
bənā, yibne	to build	bnh	10
baʕlā	husband, owner	báʕal	6
bə\$irā	cattle (bulls, oxen, cows)	bāqār/bəsîr	6
bārā	the outside (of a place)	<u></u> hûş	9
bār min	except, except for, other than		9
lə-bārā	to the outside		9
mib-bārā	on the outside (of: <i>l</i> ə)		9
lə-mib-bārā	to the outside (of: <i>la</i>)		9
bərā	son	bĕn	6
bərattā	daughter	bat	6
berā (f.)	well, pit	bə?ēr	11
bārek (√brk D)	to bless	bērēk	13
Dt ?itbārak	to be blessed		23
bir <u>k</u> ətā	blessing	bərākā	13
biš	bad, evil, wicked	ras	17
betā	house	báyit	3
bātar	after, behind (spatial, temporal)	?aḥărê	4
bātar də-	after	?aḥărê ?ăšer	11
gabrā/gubrā (abs./cstr. gəbar)	man	2îš	1
bə-go, bə-gawwi	in, within, in the midst of	b∂-tôk	4
mig-go, mig-gawwi	from within, from the midst of	mit-tôk	4
gəzar, yigzar	to cut; to circumcize	gzr/krt	4
gəzar qəyām Sim	to make a covenant with	_	4
gəlā	to reveal	pqh	23
Gt ?itgəli	to appear, reveal oneself	<i>r?h</i> N	23
gamlā	camel	gāmāl	6
ginnətā	garden	gan(nā)	6
$dar{a}$	this (f.)	$zar{o}^{ \gamma}\! t$	7
dəbar, yidbar	to take (s.th. along with you), lead (away)	lqḥ	2
Gt ?iddəbar	to be taken	-	23
dah <u>b</u> ā	gold	zāhāb	8
√d-w-r: dār, yədur	to sojourn	gwr	11
dəḥel, yidḥal	to be afraid, fear (obj. usu. min (qədām)	yr?	5
dəḥeq/dəḥaq	to press, urge; to oppress (yāt, bə-, lə-)	dhq twice	9
√d-y-n: dān, yədin	to judge	dyn	11

Aramaic	Gloss	= Hebrew Les	sson
dilmā	lest, so that not (+ impf.)	pen	19
dəmā (abs./cstr. dam)	blood	dām	20
den	this (m.)	ze	7
dāromā	the south	dārôm	5
mid-dāromā lə-	to the south of		5
daššā	door, doorleaf	délet	7
hā	now (then), look, here (is)	hinnē	18
hu?	he, that (m.)	hû?	18
hi?	she, that (f.)	hî?	18
həwāh, yəhe/yihwe	to be; with la-, to become	hyh	10
həwāh leh X	he had X		10
hākā	here	$p\bar{o}h$	12
hekəlā	palace, temple	hêkāl	4
hāləkā	hither, to this place	hấləkā	12
həpak	to overthrow; to convert, change	hpk	9
həpak yāt X lə-Y	to change X into Y		9
zəban	to buy, purchase		8
D zabben	to sell	mkr	13
zəser	small	ṣāSîr/qāṭōn	17
zarsitā (f.; abs. zarsit, estr. zarsi pl. abs. zarsəyātā)	descendant, family	mišpāḥā	23
habbel	to destroy	<i>šḥt</i> D/ <i>ḥbl</i> D late	13
hədi, yihde	to rejoice	<i>śmh/hdh</i> rare	10
ḥad, f. ḥədā	one	²ehād	16
ḥad Səsar, f. ḥədā Sasre	eleven	Paḥad Sāśār	16
hədat, f. abs. & m. emph. hadtā,	new	<u>,</u> ḥādāš	17
f. emph. <i>ḥədattā</i>		•	
hawwi D	to tell, relate, inform (someone: la-)	ngd C	22
həzā, yihze	to see	r?h/ḥzh	10
C ?aḥzi	to show, cause to see	r?h C	14
Ct ?ittaḥzi	to appear		23
ḥay, f. ḥayyā	alive, living	ḥау	18
ḥəyā	to live, be alive	ḥуh	18
<u></u> hayyāb	wicked, evil, guilty of crime	ḥaṭṭā?	17
ḥakkim	wise, clever	ḥākām	17
ḥamrā (abs./cstr. ḥəmar)	wine	yáyin/ḥémer	14
<u>ḥəmārā</u>	male donkey	<u>ḥ</u> ămôr	6
ḥəmeš, ḥamšāh	five	<u>ḥāmēš</u>	16
<u></u> ḥamšin	fifty	<u>ḥămiššîm</u>	18
?aḥsen (√ḥsn C)	to take possession of (usu: land); to bequeath, hand on (X to Y: $y\bar{a}t \ X \ l\partial - Y$); cf. $\partial ahs\bar{a}n\partial t\bar{a}$	yrš	14
ḥaqlā (abs./cstr. ḥəqal)	field	śāde	6
ḥarbā (f.)	sword	<u>h</u> éreb	6
<u></u> həšokā	darkness	<u></u> hőšek	14
ţāb	good, just, pleasant	ţôb	17
<i>ţəmar</i>	to hide, conceal	<i>țmr</i>	9
ṭəʕā	to wander, go astray	tSh	14
C ?aṭʕi	to lead astray		14
ţurā	mountain	har	1

Aramai	c	Gloss	= Hebrew	Lesson
yədā, cs	str. <i>yad</i>	hand	yād	9
•	bə-yad, b-idā də	into the hand/power/control of; through, by means of		4, 9
yəda ^ç , y	viddas, middas/medas	to know	ydς	7
	yəda\$?əre	to know that		7
	C hodas/?odas	to inform (s.o.: yāt) of/about (s.th. yāt)	yd? C	15
yəhab, j		to give; to place, set	ntn	3
?оḥі (√у	vḥy C)	to hurry, go hurriedly; to hurry (to do: <i>l</i> ə- + inf.)	mhr D	15
Yy, Ywy		writing of the divine name		9
	ikkol, mikkal/mekal	to be able	yākōl	12
yəled, y	əlid, melad	to bear (a child)	yld	16
	Gt ?ityəled or ?itiled	to be born	<i>yld</i> Pual	23
	C ?oled	to beget	yld C	16
yomā		day	yôm	7
yəmāmö		daylight		14
yəret, y	erat	to inherit	yrš	7
yāt		(direct object particle)	?et-∕?ēt	2
yəteb, y		to sit, dwell, remain, settle	yšb	5
	C ?oteb	to cause to settle	yšb C	15
	Ct ?ittotab	to settle (intr.)		23
kə-		like, as, according to	kə-	4
	ka-ḥdā	together, as one		12
kad		when	ka ? $\check{a}\check{s}er/k\hat{\imath}/b\partial$ or $k\partial$ - + inf	
kokəbā		star	kôkāb	11
kol/kull	-	all, every, whole, entire	kōl/kol-	7
kallətā		daughter-in-law	kallā	18
kəmā da	9-	according as, as (conj.)		18
bə-ken		at that time, in those days		18
Κənάʕa	n	Canaan	Kənásan	12
	KənaSənā?ā	Canaanite	Kənasănî	18
kənaš		to gather, assemble (trans.)		23
	Gt ?itkəneš	to be gathered, gather (intr.)		23
	Dt ?itkannaš	to gather (intr.)		23
kaspā (a	abs./cstr. <i>kəsap</i>)	silver, money	késep	2
kəSan		now, so now, now then	Sattā	20
kapnā		famine	rāʕāb	5
karmā		vineyard	kérem	9
kətab		to write	ktb	2
lə-	1 0-	to, for (a person), to into (a place)	lə-, ?el	1
	lə-?ān	whither?		8
	lə-bārā	to the outside	14 -	9
	lə-mā	why?	lā́mmā	2
	lə-madnəḥā	east(ward)	1=(2)=	5
	lə-memar	intro dir. quote	lē(?)mōr	12
	lə-mib-bārā	to the outside (of: lə)	li ana (2)4	9
	lə-qaddāmut	(out) to meet	liqra(?)t	13
15	lə-tammān	to there, thither	152 201	1
lā Palwi (\	hun, C)	(negative) to accompany	lō?, ?al cf. lwh	1 14
ləwāt	uwy C)	to, unto, into the presence of (s.o.)	201. twn Pel/lipnê	3
iowui		to, unto, into the presence of (8.0.)	rei/iipne	3

Aramaic	Gloss	= Hebrew	Lesson
mil-ləwāt	from the presence of	mil-lipnê	3
laḥdā	very much, greatly	mə?ōd	12
laḥmā	bread, food	léhem	3
leləyā, pl. abs. lelāwān	night	laylā	7, 16
let	(there) is, are not	2ên	17
	(),		-,
$mar{a}$	what?	тā	7
l∂-mā	why?	lấmmā	2
məʔāh (f.)	hundred	mē?ā	18
mā(?)nā	vessel, utensil	kəlî/?ŏnî	8
madbəḥā, estr. madbaḥ	altar	mizbēaḥ	9
madbərā	desert, steppe, wilderness		5
madnəḥā	the east	mizrāḥ	5
lə-madnəḥā	east(ward)		5
mim-madnaḥ/madnəḥā	on/to the east of		5
√m-w-t: mit, yəmut	to die	mwt	11
C ?əmet	to cause to die, put to death	mwt C	15
mayyā	water	máyim	3
mekəlā (infin. of ?əkal as noun)	food		12
maktāšā, estr. maktāš	plague, affliction	négaS	15
mal?əkā	angel, divine messenger	mal?āk	15
malkā	king	mélek	1
malkətā	queen	malkā	1
mal <u>k</u> utā, pl. mal <u>k</u> əwātā	kingdom, reign, rule	mal <u>k</u> ût,man	ılākā 9
mallel ($\sqrt{mll} D$)	to speak (with: <i>Sim</i>)	dibbēr	13
Dt ?itmallal	to converse		23
millətā (f.), pl. millayyā	word	dābār	11
memərā (infin. of ?əmar as noun)	word, utterance		12
meməra da-Yy	the Word of the Lord, circumloc. for God		12
lə-memar	intro dir. quote	lē(?)mōr	12
man	who?	mî	7
min	from, out of; partitive	min	1
mənān	whence?		8
mib-bārā	on the outside (of: $l \partial$)		9
mig-go, mig-gawwi	from within, from the midst of	mit-tôk	4
mid-dāromā lə-	to the south of		5
mil-ləwāt	from the presence of	mil-lipnê	3
mim-madnəḥā	on/to the east of		5
mis-səṭar	from beside		13
me-Sal	from upon	mēsal	3
min qədām	from before, from the presence of	mil-lipnê	4
mit-tammān	from there, thence	miššām -	1
mənā, yimne	to count	mnh	10
D manni	to appoint	pqd C	
Gt ?itməni	to be counted		23
mənas, yimnas	to prevent, hinder	mn?	12
məsar, yimsar	to hand over (to into the hand of: bə-yad, lə-,		4
0.1-	or qədām)	AV -1	_
ma\$rəbā	the west	masărāb	5
maṣṣutā (f.)	quarrel, strife; cf. nəṣā	nṣʔ N, C;	
maṣṣā/maṣṣût	19	16: 27	10
<i>Miṣrāʔā</i> , pl. <i>Miṣrāʔe</i>	Egyptian, the Egyptians	Miṣrî(m)	18
Miṣráyim	Egypt	Miṣráyim	5

Aramaic	Gloss	= Hebrew Les	sson
maškənā	tent, habitation	?ṓhel/miškān	3
mešərā	plain, valley	mîšôr	3
nəbiyā	prophet	nābî?	8
nahrā (abs./cstr. nəhar)	river	nāhār	2
nəhorā	light	?ôr/(nēr/nîr)	14
nəḥat/nəḥet, yeḥot	to come/go down, descend	yrd	3
C ?aḥet/?əḥet	to bring/lead/send down	yrd C	15
nəṭal, yiṭṭol	to raise up, lift, take up; to set out, travel	nś?, nss	1
nəṭar, yiṭṭar	to guard, preserve, keep, observe	nșr	4
nəseb/nəsab, yissab	to take (most genl. vb. for taking)	lqḥ	5
nəseb X b-ideh	he picked up X	.4	9
nəpal, yippel	to fall	npl	3
пәрац, уірреі пәраq, уірроq	to go forth	yş?	1
пәраq min X	to leave X, depart from X	<i>y</i> 9.1	1
С Рарред	to bring/lead/send forth; produce	yş? C	15
пәреš, уірроš	to become numerous, widespread	yşı C	8
napšā (abs./cst nəpaš; f.),	soul, person	népeš	18
pl. napšātā	sour, person	nepes	10
= =	to quarral: of maggutā	nṣ? N, C	19
nəşā	to quarrel; cf. <i>maṣṣutā</i>		7
nəṣab, yiṣṣob	to plant	nţΥ	/
səged, yisgod	to bow down	hištaḥăwā	5
səgi	to be/become numerous	rbh	17
saggi, saggi?ā	many, much, numerous	rab(b)	17
bi-sṭar	beside, near	ʔḗṣel∕bə-ṣad	11
mis-səṭar	from beside		13
$\sqrt{s-y-b}$: sib/seb	to grow old	zqn/śêbā old age	e 11
səleq, yissaq	to go up, ascend (intr.)	ςlh	5
C ?asseq	to bring/lead/send up	<i>Ωlh</i> C	15
Dt ?istallaq	to go up		23
Səbad, yaSbed	to do, act; to make, fashion	ς śh	7
Səbad qərābā Sim	to wage war against		9
Sabdā	servant, slave; attendant	Sébed	6
Səbar, yiSbar/yiSibar	to cross ($y\bar{a}t$ or $b\bar{a}$); to transgress	sbr	2
C ?asbar	to lead/take across	ริbr C	14
Sad	up to, as far as, until	sad	3
Sal	on, down onto; against; about, concerning,	sal	3
Tut	in regard to	Tui	5
Sal Pappe	on the face, surface of; right up against,		9
	over against	,	
Sal mā	why?	lấmmā	2
me-Sal	from upon	mēsal	3
√S-l-l: Sal/Sāl, yeSol	to enter (a place: <i>l></i> -)	bw?	11
C ʔaʕel/ʔəʕel	to bring/lead/take in; cause to enter	bw? C	15
Sulemā	boy, lad; servant, attendant	náSar/Sélem	4
Sulemətā	girl, maiden	na§ărā/\$almā	4
Sāləmā (abs./cstr. Sālam)	world, eternity	Sôlām	22
Sad Sāləmā	forever	Sad Sôlām	
Sim, Simm-	with, together with	Sim/?et-/?ēt	4
Sammā	people, the people; nation	Sam	1
ςānā	flock(s) (sheep and goats)	șō(?)n	6
	· / · · · · · · /	• 17	

Aramai	с	Gloss	= Hebrew I	Lesson
Senā (f.), pl. <i>Senayyā</i>	eye; well, spring	Sáyin	17
`	bə-sene	in the eyes of, in the opinion of	bə-Sênê	17
Səsar, S	asrāh	ten	Séser	16
	Sasrin	twenty	Seśrîm	18
Səraq, y	vi\$roq/yi\$iroq	to flee	brḥ,nws	1
Sətar	., .	to be/become rich	<i>Çšr</i>	17
Sattir		rich	Sāšîr	17
)itnalla	g Ṣal (√plg Dt)	to attack		23
pəlaḥ, y		to attack to serve, work (as slave, etc.)	ſbd	2
ροιαμ,)	лриц С ?aplaḥ	to make (someone) work, reduce to servitude	Sbd C	14
Palištā	Pā, pl. Pəlištā?e	Philistine(s)	Pəlištî(m)	18
paqqed	=	to command (usu. foll. by dir. command using	pqd/şwh D	18
paqqea		impv.); to put s.o. $(y\bar{a}t)$ in charge of (Sal)	pqu/5WH D	10
pəras, y	vinres	to pitch (a tent)	nṭh	3
	(√prš C)	to divide, separate	bdl C	14
i copi es	Dt ?itpāraš	to separate (intr.)	o c	23
pitgāmā	•	word, thing, affair (Pers. lw.)	dābār	2
pətaḥ, y		to open	рtḥ	7
F	T	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	r · ·	
şalli (√	sly D)	to pray	hitpallēl	13
ṣəlotā		prayer	təpillā	13
șippună	ī	the north	ṣāpōn	5
ṣaprā		morning	bốqer	2
aabbal		to receive	lah/ahl D lata	13
qabbel	qabbel min	to obey	<i>lqḥ/qbl</i> D late	13
	qabbel şəlotā	to beey to hear a prayer		13
	qabbel lə-memar X	to heed, obey X		13
2ita sha	$r(\sqrt{qbr} \text{ Gt})$	to heed, obey X to be buried		23
	$(\sqrt{qdm} C)$	to do s.th. early or first (usu. $+b\partial$ -saprā, fol-	škm C	14
raquem	((quin C)	lowed by a 2nd coordinated verb); to go early	sum C	17
	lə-qaddāmut (D infin.)	(out) to meet	liqra(?)t	13
qədām		before, in the presence of	lipnê	4
	min qədām	from before, from the presence of	mil-lipnê	4
qadmāy		first		23
\sqrt{q} -w-m	ı: qām, yəqum	to arise, stand, stop	qwm	11
	C ?əqem	to set up, establish, to cause to stand, station	qwm C/kwn C	
	Dt ?itqayyam	to be allowed to live, etc.	1 / 1	23
qəṭal -	-/	to kill	hrg/qṭl	2
	ī/qiyāmā	treaty, covenant; cf. qām	bərît	4
qālā -		voice, sound	$q\hat{o}l$	8
qənā, y		to acquire, purchase	qnh	10
qinyānā		property, possessions	?	2
qərā, yi	•	to call, summon (la -); to name	qr?	10
asush i	qərā yāt šom/šem X Y	to name X Y	anh	10
qəreb, y		to approach, draw near (to: <i>lə, ləwāt</i>)	qrb	5 5
	qəreb + inf. qəreb bə-	to be on the point of to come into contact with, touch		5
	D gāreb	to bring, present, offer	<i>qrb</i> C	13
qərābā	D qui co	battle, war	qrv C milḥāmā	9
qurbān	$ar{a}$	offering	minḥā/qorbān	
-	ol. qirwayyā	city	sîr	1
7 rea, F	1······	 y	- **	•

Aramaic	Gloss	= Hebrew L	esson
rab, rabbā, rabrəbayyā rabbā	great, big, important as noun, leader, prince, high official	gādōl	17 17
ParbaS, ParbəSā	four	?arba\$	16
Parbas Sasre	fourteen	Parbas saśrē	16
Parbas sasre ParbəSin	forty	Parbāsîm	18
	anger, wrath	rárvanim rógez	6
rugzā (abs./cstr. rəgaz)	- ·	~	4
rədap	to pursue (obj. with <i>bātar</i>)	rdp	4
rəhat/rəhet, yirhat	to run to love	rwș ?hb	6
rəḥem, yirḥam		rno Séreb	2
ramšā	evening		
rəsā, yirse, ptcp. rāse, pl. rāsan	to pasture, tend		0, 18
rāsəyā, cstr. rāse, pl. rāsəwātā	shepherd, herdsman	rōse	18
rešā	top, head, beginning	rō?š	23
?ištə?ar (√š?r Gt)	to survive, remain over		23
šabbaḥ (D)	to praise	hillēl	13
?ištəbi (√šby Gt)	to be captured		23
šəbaS, šabSāh/šibSāh	seven	šébaS	17
šabsin/šibsin	seventy	šibsîm	18
šəbaq	to leave, abandon, forsake	Ωzb	4
<i>šəbaq</i> + inf.	to allow		4
šəbaq lə	to forgive		4
šawwi	to put, place, set, set up, make	śym/šwh D late	e 13
šəkeb, yiškob	to lie down	škb	8
?aškaḥ (√škḥ C)	to find, come upon	mş?	14
šəlaḥ, yišlaḥ	to send, to send a message/messenger	šlh	8
šəmā, cstr. šom/šem, pl. šəmāhātā		šēm	9
<i>šəmayyā</i> (m. pl.)	heaven, the sky	šəmäyim	11
šəma ^ç , yišma ^ç	to hear	šmς	8
C ?ašma\$	cause to hear/obey, announce, proclaim	šms C	14
šəpar	to be/become good	tyb/ytb	17
šappir	beautiful, handsome, excellent	yāpe/ṭôb	17
?ašqi (√šqy C)	to cause to drink; to water (animals)	šqh C	14
šərā	to come to a stop, set up camp, settle down	cf. <i>škn</i>	11
D <i>šāri</i>	to begin (+ inf. or ptcp.)	hll C	13
šet, šittāh	Six	š <i>ē</i> š	16
šittin	sixty	šiššîm	18
šəti, yište	to drink	šth	10
šattā (f.), estr. šənat, pl. šənayyā	year	šānā	16
təbar, yitbar	to break, break down; to subdue	šbr	9
D tabbar	to shatter	<i>šbr</i> D	
√t-w-b: tāb, yətub	to return, go/come back	šwb	11
C ?əteb	to bring/lead/send back; to answer (a person: $y\bar{a}t$)		15
təḥot	under, beneath (+pl. sfs.)	táḥat	8
təlāt, təlātāh	three	šālôš	16
təlāt Səsar, təlāt Sasre	thirteen	šəlōšā Sāśār	16
təlātin	thirty	šəlōšîm	18
tammān	there, in that place	šām	1
lə-tammān	to there, thither	šámmā	1
เฮ-เนกเกนก mit-tammān	from there, thence	miššām	1
təmāne, təmānəyāh	eight	missum šəmōne	16
iomune, iomunoyun	Cigiit	somone	10

Aramaic	Gloss	= Hebrew	Lesson
təmānan	eighty	šəmōnîm	18
tāqen, f. tāqənā	good, proper, correct, in good order	ţôb/tqn	18
təqep, yitqap	to be, grow strong, severe, rich, wealthy	kbd/hzq	5
təqep lə-N	N became angry	ḥrh lə-	5
təqep rugzeh bə-	he became angry at/with	ḥrh lə-	6
taqqip, f. taqqipā	strong, powerful, severe	<u></u> ḥāzāq	18
torā	bull, ox	šôr/?élep	6
torətā	cow	pārā?	6
tārek (√trk D)	to drive out, expel	grš	13
təren, f. tarten	two	šnáyim	16
təre Səsar, f. tarta Sasre	twelve	šnáyim Sāśāi	r 16
tar\$ā	gate (of a city), doorway (house, tent)	šásar	7
təšaS, tišSāh	nine	tḗšaſ	16
tišsin	ninety	tišSîm	18

English — Aramaic

Gloss	Aramaic	= Hebrew	Lesson
abandon	šəbaq	$\mathcal{L}zb$	4
able, be	yəkel, yikkol	yākōl	12
about	Sal	Sal	3
accompany	?alwi (√lwy C)	cf. lwh	14
according as (conj.)	kəmā də-	01. 17771	18
according to	kə-	kə-	4
across, lead/take	C ?aSbar	sbr C	14
acquire	qənā, yiqne	qnh	10
affair	pitgāmā	dābār	2
affliction	maktāšā	négaS	15
afraid, be (obj. usu. <i>min (qədām</i>)	dəḥel, yidḥal	yr?	5
after	bātar də-	?aḥărê ?ăšer	
after (spatial, temporal)	bātar	Paḥărê Paḥărê	4
against	Sal	raņare Sal	3
	sal Pappe	141	9
against	11	la cras	
alive	ḥay, f. ḥayyā	<u></u> hay	18
alive, be	ḥəyā	hyh	18
all	kol/kull-	kōl/kol-	7
allow	<i>šəbaq</i> + inf.	0	4
also	Pap	?ap	22
altar	madbəḥā	mizbēaḥ	9
angel	mal?əkā	mal?āk ,	15
anger	rugzā	rőgez	6
angry: N became angry	təqep lə-N	ḥrh lə-	5
angry: he became angry at/with	təqep rugzeh bə-	ḥrh lə-	6
announce	?ašma\$ (šm\$ C)	šm? C	14
answer (a person: $y\bar{a}t$)	C ?əteb	šwb C/snh	15
appear	Ct ?ittaḥzi		23
appear	?itgəli (√gly Gt)		23
appoint	D manni	pqd C	
approach (to: lə, ləwāt)	qəreb, yiqrab	qrb	5
arise	qām, yəqum	qwm	11
as (conj.)	kəmā də-		18
as (prep.)	kə-	kə-	4
ascend	səleq, yissaq	$\mathfrak{L}h$	5
astray, go	ţə\$ā	tSh	14
astray, lead	C ?aţ\$i		14
at that time	bə-ken		18
attack	?itpallag		23
attendant	Sulemā	náSar/Sélem	4
attendant	Sabdā	Sébed	6
attendant	10000	10000	O
bad	biš	ras	17
bad, be/become/seem	bə?eš	7 07 1	17
battle	qərābā	milḥāmā	9
bear (a child)	yəled, yəlid	yld	16
beautiful	šappir	yāpe/ṭôb	17
because	гарри Гэге	yupe/i00 kî	7
because of	bədil	ha SaSăbûr	19
occause of	oonii	оитиош	19

Gloss	Aramaic	= Hebrew	Lesson
become	həwāh, yəhe/yihwe + lə-	hyh	10
before	qədām	lipnê	4
before, from	min qədām	mil-lipnê	4
beget	C ?oled	yld C	16
begin (+ inf. or ptcp.)	D šāri	hll C	13
beginning	rešā	rō?š	23
behavior	?urḥā/?orḥa (f.)	?ṓrah	18
behind (spatial, temporal)	bātar	?aḥărê	4
beneath	təhot	táḥat	8
bequeath	?aḥsen (√ḥsn C)		
beside	bi-star	ʔḗṣel/bə-ṣad	11
beside, from	mis-səṭar	10,000 000	13
between (ben u-ben or ben x lə-y)	ben	bên	11
big	rab, rabbā	gādōl	17
bind, take captive	Pəsar, yesar	?sr	9
bless	bārek (√brk D)	bērēk	13
blessed, be	Dt ?itbārak	ocren	23
blessing	bir <u>k</u> ətā	bərākā	13
blood	dəmā	dām	20
born, be	Gt ?ityəled or ?itiled	yld Pual	23
bow down	səged, yisgod	hištaḥăwā	5
boy	Sulemā	násar/sélem	4
bread, food	lahmā	léhem	3
break, break down	təbar, yitbar	šbr	9
bring	D qāreb	grb C	13
bring	C <i>Payti</i>	gr∂ C bw? C	15
bring back	C Pateb	šwb C/Snh	15
<u> </u>	C ?aḥet/?əḥet	yrd C	15
bring down		•	15
bring forth	C ?appeq C ?aʕel/ʔəʕel	yş? C bw? C	15
bring in		slh C	15
bring up	C ?asseq		
brother	?aḥ, pl. ?aḥayyā	?āḥ b⊶b	14
build	bənā, yibne	bnh šôr/?élep	10
bull, ox	torā	sor/retep	6
buried, be	Pitqəbar (\sqrt{qbr} Gt)		23
buy	zəban		8
call	qərā, yiqre	qr?	10
camel	gamlā	gāmāl	6
Canaan	Kənásan	Kənásan	12
Canaanite	Kəna\$ənā?ā	KənaSănî	18
captive, take	Pəsar, yesar	?sr	9
captured, be	?ištəbi (√šby Gt)		23
cattle	bəSirā	bāqār/bəʕîr	6
change	həpak	hpk	9
circumcize	gəzar, yigzar	gzr/krt	4
city	qartā, pl. qirwayyā	Sîr	1
clever	ḥakkim	ḥākām	17
close (door)	?əḥad, yeḥod	?ḥz	7
come	Pətā, yete	bw?/?th	10
come, cause to	C ?ayti	bw?C	15
come back	tāb, yətub	šwb	11
come into contact with	qəreb bə-		5

Gloss	Aramaic	= Hebrew I	Lesson
come to a stop	šərā	cf. <i>škn</i>	11
come down	nəḥat/nəḥet, yeḥot	yrd	3
come upon	?aškaḥ (√škḥ C)	mș?	14
command	pagged	pqd/şwh D	18
conceal	ţəmar	<i>ţmr</i>	9
concerning	Sal	Sal	3
conduct	?urḥā/?orḥa (f.)	?ṓraḥ	18
convert, to	həpak	hpk	9
converse	Dt ?itmallal	•	23
correct	tāqen, f. tāqənā	ţôb/tqn	18
count	mənā, yimne	mnh	10
counted, be	Gt ?itməni		23
country	$Par \S ar{a} ext{ (f.)}$?éreș	2
covenant	qəyāmā/qiyāmā	bərît	4
cow	torətā	pārā?	6
$cross (y\bar{a}t \text{ or } b\partial)$	Səbar, yiSbar/yiSibar	ſbr	2
cut	gəzar, yigzar	gzr/krt	4
darkness	<u>ḥ</u> əšokā	<u>ḥốšek</u>	14
daughter	bərattā	bat	6
daughter-in-law	kallətā	kallā	18
day	yomā	yôm	7
in those days	bə-ken		18
daylight	yəmāmā		14
death, put to	C ?əmet	mwt C	15
depart from	nəpaq min		1
deposit	?əšad, yešod		20
descend	nəḥat/nəḥet, yeḥot	yrd	3
descendant	zar{itā	mišpāḥā	23
desert	madbərā		5
destroy	ḥabbel	<i>šḥt</i> D/ <i>ḥbl</i> D la	ate 13
die	?əbad, yebad	?bd	1
die	mit, yəmut	mwt	11
die, cause to	C ?əmet	mwt C	15
direct object particle	$y\bar{a}t$?et-∕?ēt	2
direct quote marker	lə-memar	lē(?)mōr	12
divide	?apreš (√prš C)	<i>bdl</i> C	14
divine name	Yy, Ywy		9
do, act; to make, fashion	ſəbad, yaʕbed	<i>S</i> sh	7
donkey, female	?attānā/?ətānā	?ātōn	6
donkey, male	<u>ḥəmārā</u>	ḥămôr	6
door, doorleaf	daššā	délet	7
doorway (house, tent)	tar§ā	šá\$ar	7
down onto	Sal	Sal	3
draw near (to: <i>lə, ləwāt</i>)	qəreb, yiqrab	qrb	5
drink	šəti, yište	šth	10
drink, cause to	?ašqi (√šqy C)	šqh C	14
drive out, expel	tārek (√trk D)	grš	13
dwell	yəteb, yitteb	yšb	5
apply as an do a t	landow (2/adm C)	žlan C	1 /
early, go or do s.t.	$Paqdem (\sqrt{qdm} C)$	škm C	14
earth	ParSā (f.)	?éreș mizrāḥ	2 5
east	madnəḥā	mı2ran	3

Gloss	Aramaic	= Hebrew I	Lesson
east(ward)	lə-madnəḥā		5
east of, on, to	mim-madnəḥā		5
eat	Pəkal, yekol	?kl	4
Egypt	Miṣráyim	Miṣráyim	5
Egyptian(s)	Miṣrāʔā, pl. Miṣrāʔe	Mișrî(m)	18
eight	təmāne, təmānəyāh	šəmōne	16
eighty	təmānan	šəmōnîm	18
eleven	ḥad Səsar, f. ḥədā Sasre	Paḥad Sāśār	16
enter (a place: <i>l</i> ə-)	Sal/Sāl, yeSol (S-l-l)	bw?	11
enter, cause to	C ?asel/?əsel	bw?C	15
entire	kol/kull-	kōl/kol-	7
establish	C ?əqem	qwm C/kwn C	15
eternity	Sāləmā	Sôlām	22
even (adv.)	?ap	<i>?ар</i>	22
evening	ramšā	Séreb	2
every	kol/kull-	kōl/kol-	7
evil	biš, ḥayyāb	ras, ḥaṭṭā?	17
excellent	šappir	yāpe/ṭôb	17
except, except for	bār min) P !	9
eye	Senā (f.), pl. Senayyā	Sáyin	17
eyes of, in the	bə-sene	bə-sênê	17
	or reme	00 10.00	- 7
face	?appayyā (pl.)	pānîm	9
fall	nəpal, yippel	npl	3
family	zarSitā	mišpāḥā	23
famine	kapnā	rāʕāb	5
father	<i>?ab</i> , pl. <i>?əbāhātā</i>	?āb	14
fear, to	dəḥel, yidḥal	yr?	5
feed, to	C ?okel	<i>?kl</i> C	
field	<u>ḥaqlā</u>	śāde	6
fifty	<u>ḥamšin</u>	<u>ḥămiššîm</u>	18
find	?aškaḥ (√škḥ C)	mṣ?	14
first	qadmāy		23
first, go or do s.t.	Paqdem ($\sqrt{q}dm$ C)	škm C	14
five	ḥəmeš, ḥamšāh	<u>ḥāmēš</u>	16
flee	Səraq, yiSroq/yiSiroq	brḥ,nws	1
flock(s)	Sānā	șō(?)n	6
food	laḥmā	léḥem	3
food (inf. as noun)	mekəlā		12
for	lə-	lə-,?el	1
forever	Sad Sāləmā	Sad Sôlām	22
forgive	šəbaq lə		4
forsake	šəbaq	ςzb	4
forty	?arbəsin	?arbā\$îm	18
four	?arbas, ?arbəsā	?arba\$	16
fourteen	Parbas sasre	?arba\$ \$aśrē	16
from, out of	min	min	1
from before	min qədām	mil-lipnê	4
from beside	mis-səṭar		13
from the presence of	mil-ləwāt	mil-lipnê	3
from the presence of	min qədām	mil-lipnê	4
from there	mit-tammān	miššām	1
from upon	me-Sal	mēsal	3

Gloss	Aramaic	= Hebrew L	esson
garden	ginnətā	gan(nā)	6
gate (of a city)	tar\$ā	šá\$ar	7
gather (trans.)	kənaš	Pāsap	23
gather (intrans.), be gathered	Gt ?itkəneš, Dt ?itkannaš	i etsetp	23
girl	Sulemətā	na§ărā/\$almā	4
give	yəhab, yitten	ntn	3
go	Pəzal, yezel	hlk	1
go astray	ţə\$ā	tSh	14
go back	tāb, yətub	šwb	11
go down	nəḥat/nəḥet, yeḥot	yrd	3
go forth	пәраq, уірроq	yş?	1
go hurriedly	$20hi (\sqrt{yhy} C)$	mhr D	15
go up	səleq, yissaq; Dt ?istallaq	ſlh	5, 23
goats (and sheep)	Sānā	șō(?)n	6
gold	dahbā	zāhāb	8
good	tāb	tôb	17
good, in good order	tāqen, f. tāqənā	ţôb/tqn	18
good, be/become	šəpar	tyb/ytb	17
grasp	?əḥad, yeḥod	?hz	7
great	rab, rabbā	gādōl	17
greatly	lahdā	mə?ōd?	12
grow old	sib/seb	<i>zqn/śêbā</i> old a	
guard	nəṭar, yiṭṭar	nșr	4
guilty of crime	hayyāb	ḥaṭṭā?	17
habitation	maškənā	?ṓhel/miškān	3
hand	y∂dā, cstr. yad	yād	9
hand over	məsar, yimsar		4
handsome	šappir	yāpe/ṭôb	17
have: he had X	həwāh leh X		10
he	hu?	hû?	18
head	rešā	rō?š	23
heaven	šəmayyā	šəmā́yim	11
hear	šəma\$, yišma\$	šmς	8
hear a prayer	qabbel şəlotā		13
heed	qabbel lə-memar X		13
herdsman	rāsəyā	rōse	18
here	hākā	$p\bar{o}h$	12
here (is)	$har{a}$	hinnē	18
hide	<i>ṭəmar</i>	<i>ţmr</i>	9
high official	rabbā		17
hinder	mənas, yimnas	mn?	12
hither	hāləkā	hā́ləkā	12
house	betā	báyit	3
hundred	$m\partial 2\bar{a}h(f.)$	mē?ā	18
hurry	?оḥі (√уḥу C)	mhr D	15
husband	baʕlā	báʕal	6
I	Pənā	?ănî/?ānōkî	18
if	?im	?im	21
important	rab, rabbā	gādōl	17
in	bə-go, bə-gawwi	b∂-tôk	4

Gloss	Aramaic	= Hebrew Les	sson
in	bə-	b∂-	2
inform	C hodas/?odas		15
		yd? C	
inform (someone: la-)	hawwi D	ngd C	22
inherit	yəret, yerat	yrš	7
inheritance	?aḥsānətā		14
into	lə-	lə-,?el	1
judge	dān, yədin	dyn	11
just	ṭāb	ţôb	17
keep	nəṭar, yiṭṭar	nșr	4
kill	qəţal	hrg/qtl	2
king	malkā	mélek	1
kingdom	mal <u>k</u> utā, pl. mal <u>k</u> əwātā	mal <u>k</u> ût,mamlākā	ī 9
know (that)	yəda\$ (?əre)	yds	7
Know (that)	youur (rore)	yuı	,
lad	Sulemā	náSar/Sélem	4
land	$Par \S \bar{a} ext{ (f.)}$?éreș	2
lay hold of	?əḥad, yeḥod	?ḥz	7
lead (away)	dəbar, yidbar	lqḥ	2
lead astray	C ?aţSi	•	14
lead across	C ?asbar	<i>Sbr</i> C	14
lead back	C ?əteb	šwb C/snh	15
lead down	C ?aḥet/?əḥet	yrd C	15
lead forth	C ?appeq	yş? C	15
lead in	C ?asel/?əsel	bw? C	15
lead up	C Passeq	Slh C	15
leader	rabbā	in C	17
leave	nəpaq min	C 1	1
leave	šəbaq	$\Im b$	4
lest	dilmā	pen	19
lie down	šəkeb, yiškob	škb	8
lift	nəṭal, yiṭṭol	nś?	1
light	nəhorā	?ôr/(nēr/nîr)	14
like	kə-	kə-	4
likewise	?ap	?ap	22
live	<u>ḥ</u> əyā	ḥуh	18
live, be allowed to	Dt ?itqayyam		23
living	ḥay, f. ḥayyā	ḥау	18
location	?atrā	cf. ?ăšer	8
look	$har{a}$	hinnē	18
love	rəḥem, yirḥam	?hb	6
maiden	Sulemətā	naSărā/Salmā	4
maidservanthood	Pamtu	rear an an incident	5
make	šawwi	<i>śym/šwh</i> D late	13
	~	2îš	13
man	gabrā/gubrā	ris Pěnôš	
man	Pənāšā		19
many	saggi, saggi?ā	rab(b)	17
meet, (out) to	lə-qaddāmut (D infin.)	liqra(?)t	13
messenger, divine	mal?əkā	mal?āk	15
messenger, ordinary	Pizgaddā -		15
midst of, in the	bə-go, bə-gawwi	bə-tôk	4

Gloss	Aramaic	= Hebrew Le	esson
money	kaspā	késep	2
morning	<i>ṣaprā</i>	bốger	2
mother	2immā (f.), pl. 2immāhātā	?ēm	11
mountain	ţurā	har	1
much	saggi, saggi?ā	rab(b)	17
name	šəmā, cstr. šom/šem, pl. šəmāhātā	šēm	9
name, to	qərā, yiqre	gr?	10
nation	Sammā	Sam	1
near	bi-sṭar	7ĕ́șel/b∂-șad	11
new	hədat	ḥādāš	17
night	leləyā	ļaylā	7
nine	təšaf, tišfāh	téšaS	16
ninety	tišsin	tišsîm	18
north	şippunā	ņāpōn	5
	iā	şupon lōʔ,ʔal	1
no, not	let	ror,rai Pên	17
not, there is, are	tei kəSan	ren Sattā	20
now, now then			
now (then)	hā	hinnē	18
numerous	saggi, saggi?ā	rab(b)	17
numerous, be/become	səgi	rbh	17
numerous, become	nəpeš, yippoš		8
obey	qabbel min, qabbel lə-memar		13
observe	nəṭar, yiṭṭar	nșr	4
offer	D qāreb	qrb C	13
offering	qurbānā	minḥā/qorbān	13
official, high	rabbā		17
old, grow	$\sqrt{s-y-b}$: sib/seb	<i>zqn/śêbā</i> old aş	
on	Sal	Sal	3
one	ḥad, f. ḥədā	²eḥād	16
open	pətaḥ, yiptaḥ	ptḥ	7
opinion of, in the	bə-Sene	bə-Sênê	17
oppress	dəḥeq/dəḥaq	<i>dḥq</i> twice	9
order, in good	tāqen, f. tāqənā	ţôb/tqn	18
other	?uḥrān, ?uḥri	?aḥēr	23
other than	bār min		9
out of	min	min	1
out to meet	lə-qaddāmut (D infin.)	liqra(?)t	13
outside (of a place)	bārā	<u></u> hûş	9
outside, on the	mib-bārā		9
outside, to the	lə-bārā		9
over against	Sal Pappe		9
overthrow	həpak	hpk	9
owner	baʕlā	báSal	6
ox	torā	šôr/?élep	6
palace	hekəlā	hêkāl	4
pasture	rəsā, yirse		0, 18
people	Sammā	Sam	1
perish	?əbad, yebad	?bd	1
person	napšā (f.), pl. napšātā	népeš	18
Philistine(s)	Pəlištā?ā, pl. Pəlištā?e	Pəlištî(m)	18

Gloss	Aramaic	= Hebrew Les	son
pick up	nəseb b-id-		9
pit	berā (f.)	bə?ēr	11
pitch (a tent)	pəras, yipres	nṭh	3
place	yəhab, yitten	ntn	3
place	?atrā	cf. <i>?ăšer</i>	8
place, to	šawwi	<i>śym/šwh</i> D late	13
plague	maktāšā	négaS	15
plain	mešərā	mîšôr	3
plant	nəşab, yişşob	nţς	7
pleasant	ţāb	ţôb	17
possession	Paḥsānətā	,	14
possession of, take	Paḥsen (√ḥsn C)		
possessions	qinyānā		2
pour out	Pəšad, yešod		20
powerful	taqqip, f. taqqipā	<u></u> hāzāq	18
praise	šabbaḥ (D)	ṇazaq hillēl	13
_	sabban (D) $salli (\sqrt{sly} D)$	hitpallēl	13
prayer	şəlotā	təpillā	13
prayer prayer, hear a	gabbel şəlotā	ισριιια	13
presence of, from the	mil-ləwāt	mil linnâ	3
presence of, from the		mil-lipnê	4
presence of, in the	min qədām	mil-lipnê	
	qədām L	lipnê	4
presence of, into	ləwāt	?el/lipnê	3
present	D qāreb	<i>qrb</i> C	13
preserve	nəṭar, yiṭṭar	nșr	4
press	dəḥeq/dəḥaq	dḥq	9
prevent	mənas, yimnas	mns	12
prince	rabbā	0 × 0 (× 0 0) ×	17
proclaim		?ašmas (šms C)š	
produce	C ?appeq	ys? C	15
proper	tāqen, f. tāqənā	ţôb/tqn	18
property	qinyānā		2
prophet	nəbiyā	nābî?	8
purchase	qənā, yiqne	qnh	10
purchase	zəban		8
pursue	rədap	rdp	4
put	šawwi	<i>śym/šwh</i> D late	13
quarrel	maṣṣutā (f.)	nṣ? N, C;	
maṣṣā/maṣṣût	19		
quarrel, to	nəṣā	nș∂N, C	19
queen	malkətā	malkā	1
raise up	nəṭal, yiṭṭol	nś?	1
receive	qabbel	<i>lqḥ/qbl</i> D late	13
reduce to servitude	C ?aplaḥ	βbd C	14
regard to, in	Sal	Sal	3
reign	mal <u>k</u> utā, pl. mal <u>k</u> əwātā	mal <u>k</u> ût,mamlākā	9
rejoice	ḥədi, yiḥde	śmħ/ḥdh rare	10
relate	hawwi D	ngd C	22
remain	yəteb, yitteb	yšb	5
remain over	$2i\delta t = 2ar (\sqrt{\delta} 2r Gt)$	-	23
return	tāb, yətub	šwb	11
	•		

Gloss	Aramaic	= Hebrew Les	sson
reveal oneself	?itgəli (√gly Gt)		23
rich	Sattir	<i>Şā</i> šîr	17
rich, be/become	Sətar	Sšr	17
rich, be/grow	təqep, yitqap	kbd/ḥzq	5
river	nahrā	nāhār	2
road	?urḥā/?orḥa (f.)	?ṓrah	18
rule	mal <u>k</u> utā, pl. mal <u>k</u> əwātā	mal <u>k</u> ût,mamlākā	
run	rəhat/rəhet, yirhat	rwș	4
			-
sake of, for the	bədil	baſăbûr	19
say	?əmar, yemar	?mr	7
see	ḥəzā, yiḥze	r?h/ḥzh	10
see, cause to	С ?аḥzі	r?h C	14
seize	?əḥad, yeḥod	Рḥz	7
sell	D zabben	mkr	13
send (a message/messenger)	šəlaḥ, yišlaḥ	šlḥ	8
send back	C ?ateb	šwb C/Snh	15
send down	C ?aḥet/?əḥet	yrd C	15
send forth	С ?арред	yş? C	15
send up	C ?asseq	<i>Slh</i> C	15
separate (intr.)	Dt ?itpāraš		23
separate (tr.)	?apreš (√prš C)	bdl C	14
servant, female	Pamtā, pl. Pamhātā	Pāmā	6
servant, male	Sabdā	Sébed	6
servant, male	Sulemā	náSar/Sélem	4
servanthood, female	<i>Pamtu</i>		5
serve, work (as slave, etc.)	pəlaḥ, yiplaḥ	$\mathcal{L}bd$	2
servitude, reduce to	C ?aplaḥ	<i>Sbd</i> C	14
set	yəhab, yitten	ntn	3
set	šawwi	<i>śym/šwh</i> D late	13
set out, travel	nəṭal, yiṭṭol	nss	1
set up	šawwi	<i>śym/šwh</i> D late	13
set up	C ?əqem	qwm C/kwn C	15
set up camp	šərā	cf. škn	11
settle (intr.)	yəteb, yitteb; Ct ?ittotab	<i>yšb</i>	5
settle, cause to	C ?oteb	yšb C	15
settle down	šərā	cf. <i>škn</i>	11
seven	šəbaŞ, šabŞāh/šibŞāh	šébaS	17
seventy	šab\$in/šib\$in	šibSîm	18
severe	taqqip, f. taqqipā	<u></u> hāzāq	18
severe, be, grow	təqep, yitqap	kbd/ḥzq	5
shatter	D tabbar	šbr D	
she	hi?	hî?	18
shed	Pəšad, yešod	7001	20
sheep and goats	Sānā	șō(?)n	6
shepherd	rāsəyā	rōse	18
show	C ?aḥzi	r?h C	14
silver	kaspā	késep	2
since	raspa Pəre	kî	7
sister	Pəḥātā	κι ?āḥôt	19
sit	yəteb, yitteb	yšb	5
site	yatev, yttiev Patrā	ysu cf. ?ăšer	8
six	šet, šittāh	šēš	0 16
SIA	sci, siiiuii	SCS	10

Gloss	Aramaic	= Hebrew Lesson	
sixty	šittin	<i>šiššîm</i> 18	
sky	šəmayyā	šəmā́yim 11	
slave, female	Pamtā, pl. Pamhātā	Pāmā 6	
slave, male	Sabdā	Sébed 6	
small	zəser	ṣāSîr/qāṭōn 17	
so now	kəSan	Sattā 20	
so that	bədil də-	ləmásan 19	
so that not	dilmā	pen 19	
sojourn	√d-w-r: dār, yədur	gwr 11	
son	bərā	bĕn 6	
soul	napšā(f.), pl. napšātā	népeš 18	
sound	qālā	qôl 8	
south	dāromā	dārôm 5	
speak	$mallel (\sqrt{mll} D)$	dibbēr 13	
spring	Senā (f.), pl. Senayyā	Sáyin 17	
stand, cause to	C ?əqem	qwm C/kwn C 15	
star	kokəbā	kôkāb 11	
station, to	C ?əqem	qwm C/kwn C 15	
stop	$\sqrt{q-w-m}$: $q\bar{a}m$, $y \neq qum$	<i>qwm</i> 11	
stop, come to a	šərā	cf. <i>škn</i> 11	
steppe	madbərā	midbār 5	
strife	maṣṣutā (f.)	ns? N,	
C/maṣṣā/maṣṣût	19	77,01 11,	
strong	taqqip, f. taqqipā	<i>ḥāzāq</i> 18	
strong, be, grow	təqep, yitqap	kbd/hzq 5	
stop	√q-w-m: qām, yəqum	<i>qwm</i> 11	
subdue	təbar, yitbar	$\check{s}br$ 9	
subject	C ?aplaḥ	<i>Sbd</i> C 14	
summon	qərā, yiqre	qr? 10	
surface	Pappayyā (pl.)	pānîm 9	
survive	$2ist = 2ar (\sqrt{s} + 2r)$	23	
sword	harbā (f.)	héreb 6	
Sword	naroa (1.)	<i>μετευ</i> 0	
take	dəbar, yidbar; nəseb/nəsab, yissab	<i>lqḥ</i> 2, 5	
take across	C ?asbar	<i>Sbr</i> C 14	
take in	C ?asel/?əsel	<i>bw?</i> C 15	
take possession of	?aḥsen (√ḥsn C)		
take up	nəṭal, yiṭṭol	<i>nś?</i> 1	
taken, be	Gt ?iddəbar	23	
tell	<u>ḥ</u> awwi D	ngd C 22	
temple	hekəlā	hêkāl 4	
ten	Səsar, Sasrāh	Séser 16	
tend (animals)	rəsā, yirse	<i>r\$h</i> 10, 18	
tent	maškənā	?őhel/miškān 3	
that (f.)	hi?	hî? 18	
that (m.)	hu?	hû? 18	
that, the fact that	?əre	$k\hat{i}$ 7	
thence	mit-tammān	miššām 1	
there	tammān	šām 1	
there is, are	2it	yēš 17	
there is, are not	let	<i>7ên</i> 17	
there, from	mit-tammān	miššām 1	
there, to	lə-tammān	šámmā 1	

Gloss	Aramaic	= Hebrew	Lesson
these	Pillen	?ḗlle	8
they (f.)	?innin	hēn	18
they (m.)	?innun	hēm	18
thing	pitgāmā	dābār	2
thirteen	təlāt Səsar, təlāt Sasre	šəlōšā Sāśār	16
thirty	təlātin	šəlōšîm	18
•	dā	$z\bar{o}^{\imath}t$	7
this (f.)			
this (m.)	den	ze	7
thither	lə-tammān	šāmmā	1
those (f.)	Pinnin	hēn	18
those (m.)	Pinnun	hēm	18
thousand	Pálap	?élep	18
three	təlāt, təlātāh	šālôš	16
through (agency)	bə-yad, b-idā də		4, 9
to	lə-	lə-,?el	1
to	ləwāt	?el/lipnê	3
together	ka-ḥdā	-	12
together with	Sim, Simm-	Sim/?et-/?ēt	4
top	rešā	rō?š	23
Torah	?orāytā	tôrā	18
touch	gəreb bə-	iora	5
transgress	Səbar	Sābar	2
_		bərît	4
treaty	qəyāmā/qiyāmā ?ilānā	sēs	7
tree		•	
twelve	təre Şəsar, f. tarta Şasre	šnáyim Sāśār	
twenty	Sasrin	Seśrîm	18
two	təren, f. tarten	šnáyim	16
under	təḥot	táḥat	8
until	Sad	Sad	3
unto	ləwāt	?el/lipnê	3
up to	Sad	Sad	3
upon, from	me-Sal	mēsal	3
urge, to	dəḥeq/dəḥaq	dhq twice	9
utensil	mā(?)nā	kəlî/?ŏnî	8
utterance	memərā, cstr. memar		12
valley	mešərā	mîšôr	3
very much	laḥdā	məʔōd ?	12
vessel	$m\bar{a}$ (?) $n\bar{a}$	kəlî/?ŏnî	8
vineyard	karmā	kérem	9
voice	qālā	$q \hat{o} l$	8
wage war	Səbad qərābā		9
wander	<i></i> tอริā	tSh	14
war	qərābā	milḥāmā	9
water	mayyā	máyim	3
water (animals), to	Pašqi (√šqy C)	šqh C	14
way	?urḥā/?orḥa (f.)	?ṓraḥ	18
we	Pənáḥnā	?a [−] náḥnû	18
wealthy, be, grow	təqep, yitqap	kbd/ḥzq	5
well	ber \bar{a} (f.)	kourņzq bə?ēr	11
well	Senā (f.), pl. Senayyā	sáyin	17
WCII	<i>1ена</i> (1.), pt. <i>1енаууа</i>	ıuyın	1 /

Gloss	Aramaic	= Hebrew	Lesson
west	maSrəbā	maSărāb	5
what?	$mar{a}$	тā	7
when	?əre	kî	7
when	kad	ka?ăšer/kî/b	ə- or
k∂-+inf.	11		
whence?	mənān		8
where?	?ān	2ān	8
whither?	lə-ʔān		8
who?	man	mî	7
whole	kol/kull-	kōl/kol-	7
why?	lə-mā, Sal mā	lấmmā	2
wicked	biš, ḥayyāb	ra\$, ḥaṭṭā?	17
widespread, become	nəpeš, yippoš	,	8
wife	?ittətā, pl. nəšayyā	?iššā	1
wifehood (in idiom)	Pittu		5
wilderness	madbərā		5
wine	<u>ḥamrā</u>	yáyin/ḥémer	· 14
wise	ḥakkim	ḥākām	17
with (instr.)	bə-	bə-	2
with, together with	Sim	Sim/?et-/?ēt	4
within	bə-	bə-	2
within	bə-go, bə-gawwi	b∂-tôk	4
word	millətā (f.), pl. millayyā	dābār	11
Word of the Lord, circumlocution for God	meməra da-Yy		12
work (as slave)	pəlaḥ, yiplaḥ	ςbd	2
world	Sāləmā	Sôlām	22
woman	?ittətā, pl. nəšayyā	?iššā	1
word	pitgāmā	dābār	2
word	memərā, cstr. memar		12
wrath	rugzā	rốgez	6
write	kətab	ktb	2
year	šattā (f.), cstr. šənat, pl. šənayyā	šānā	16
you (f. pl.)	Pattin	<i>Patten</i>	18
you (f. sg.)	?att	?att	18
you (m. pl.)	?attun	<i>Pattem</i>	18
you (m. sg.)	Patt	?attā	18

KEY TO THE EXERCISES

Note: Most of the sentences have several possible translations.

Lesson One

A. (Throughout, the verbs may be translated as present perfect rather than simple past: 'has gone' rather than 'went', etc.) 1. He went to the mountain. 2. She went the the city. 3. They (m) departed from/left the city. 4. They (f) went forth to the mountain. 5. The man perished. 6. The woman perished. 7. The people perished. 8. The king set out. 9. The queen set out. 10. They (m) fled from the city. 11. The queen fled to the mountain. 12. They (m) fled from there. 13. The woman departed from there. 14. The people perished there. 15. The king did not flee from the city. 16. The woman did not go to the mountain. 17. The people did not depart from there. 18. They (m) did not travel thither. 19. The queen did not leave the city. 20. The man did not flee to that place.

11 B עَרُקُת מُלכَתُא לَטוּרُא 12 עَרُקו מחמן 13 נَפֿקת אִיתֹתָא מִיתְּמֹן 14 אַבֿדו עַמַא תַמֹן 15 לֹא עַרֿק מֿלכֿא מֹקֿרתָא 16 לֹא אַזֹלֹת אִיתֹתָא לֹטוּרָא לֹטוּרָא 17 לֹא נَפֿקו עַמֿא מֹתְמֹן 18 לֹא נَטַׁלוּ לֹתְמֹן מַלכֹתָא מִיקָרתָא 20 לֹא עַרָּק גָברָא לֹתָמֹן

Lesson Two

A. 1. I went forth in the morning. 2. We fled from there. 3. They (m) perished in the river. 4. Why did you (sg) not flee? 5. We set out in the evening. 6. Why did you (mp) go to the mountain? 7. I did not set out in the morning. 8. I fled to the river. 9. Why did you (fp) not leave the city? 10. I did not perish there. 11. We crossed the land. 12. I led the woman. 13. Why did you (sg) kill the queen? 14. They served the king. 15. I wrote the word. 16. Why did you (mp) cross the river? 17. The woman wrote the word. 18. The king took the man along. 19. Why did you (sg) take the man along? 20. The land perished. 21. In the morning the people crossed the land. 22. In the evening we crossed the river. 23. We served the queen. 24. They did not take the woman. 25. We killed the king.

16 B לَמَא עَבُרתוֹן יֹת נָהרֹא 17 כَתُבֿת אֹתּתֹא יֹת פֹתנֹמֹא 18 דֹבֿר מַלכֹא יֹת גַברּא 19 לَמַא דַבֿרת יֹת גַברֹא 20 אַבֿדֹת אַרעָא 21 בַצִּפרֹא עַבֿרוֹ עַמַא בַאַרעָא מַלכֹתא 24 לֹא דַברוֹ יֹת אִיתֹּתֹא 25 לַמַלוֹא יֹת מַׁלכֹא

Lesson Three

A. 1. I gave him/it (m) to the man. 2. They (m) killed them (m) in the house. 3. We crossed it (m) in the morning. 4. He took us into the presence of the king. 5. I fled from the king's presence. 6. They (m) descended from the mountain to the plain. 7. I pitched the tent there. 8. She fell and perished. 9. He set out in the morning and went as far as the river. 10. Why did you (sg) not give the bread to the woman? 11. He picked up the silver and gave it to the man. 12. We gave the property to the people. 13. We went/came down to the river and pitched the tent there. 14. The house fell upon the queen and she perished. 15. I fell in the water. 16. Why did you (fp) not give the water to the woman? 17. We crossed the land as far as the city. 18. She fled from the house and went to the river. 19. They (m) descended from the mountain as far as the plain and pitched the tent there.

B. 1. לֵא יוֹברֹא עֵל אוֹברֹא עִרְלְּבְּת מִלוֹת אוֹתֹא ווֹה עוֹבר עוֹבר עוֹבר אוֹ שִּל עוֹבר עוֹבר עוֹבר אוֹ אוֹבר עוֹבר אוֹ אוֹבר עוֹבר אוֹבר עוֹבר אוֹבר עוֹבר עוֹבר אוֹבר עוֹבר עוֹבי עוֹבר עוֹבר

Lesson Four

- A. 1. the city (with)in which they (m) perished 2. the man to whom I gave the property 3. the woman who wrote the word 4. the lad who fell to the ground 5. the palace from which we fled 6. the bread that you (fp) gave me 7. the water that you (mp) kept/guarded for us 8 the man to whom (into whose presence) I ran 9 the treaty that we made with you (mp) 10 the woman to whom you (ms) gave the silver
- B. 1. מֿלכֿא דֹפּלְח קֿדֹם מֿלכֿא the boy who served before the king 2. מֿלכֿא דֹפּלֿח קֿדֹם מֿלכֿא the mountain from which they (m) descended 3. מֿשׁכֿנֹא דֹפּרֿסנֹא מֿשׁכֿנֹא דֹפּרֿסנֹא מֿשׁרֹא דֿעּבֿרוּ בֿצַפּרֿא the tent that we pitched there 4. אֿרעֿא דֿעַבֿרוּ בֿעַבֿרוּ בֿעַבּרוּ מּשׁרֹא דֿעַבֿרוּ בֿעַבּרוּ בֿעַבּרוּ בֿעַבּרוּ בֿעַבּרוּ בּעַבּרוּ בּעַבּערוּ בּערוּ בערוּ בּערוּ בּערי בערוּיי בּערוּ בּערוּ בּערוּ בּערוּ בּערוּ בּערוּ בּערוּ בּער
- C. 1. I gave you (fs) the property. 2. He made a treaty with us. 3. He pursued (after) the man and killed him. 4. They (f) went to the palace and left the servant there. 5. We ran to him. 6. They (m) ate the bread and/but they did not give us (any) of it. 7. They (m) handed the lad over to the king. 8. He went forth with the man, and they traveled to the mountain. 9. We did not hand the city over to the king. 10. I protected the property that he gave me.

Lesson Five

- A. 1. They (m) went east(ward). 2. They dwelt to the east of the city. 3. He drew near to the city. 4. We approached the river. 5. I bowed down before the king. 6. I married her (took her as my wife). 7. He took the servant and traveled with him to the north. 8. They (m) approached the land from the north. 9. We settled south of the mountain. 10. I did not go up (to) the mountain. 11. Why did you (sg) take the girl to the palace? 12. They (m) went to the valley and settled in it. 13. He became angry and killed the man. 14. The famine was severe in the land. 15. She was afraid of the king and fled from him.

You (mp) did not keep the treaty that we made with you. 9. לוברא בֿקנינֿא בֿקנינֿא The man was rich in property. 10. לא קֿריבֹית בֿלֹחמֿא I did not touch the bread. 11. לא קֿריבֹית בֿלֹחמֿא They (m) were afraid of us and abandoned the city. 12. קֿריבֹית לוֹתִיה וֹסגֹירִית לוֹת אִיתֹה לוֹת בֹמֹרבּרֹיא They (m) did not dwell in the desert. 14. לאמהוֹנ לוֹיבוֹ וֹתְהֹין לֹהוֹן לֹאִיתוֹנ 15. לֹהוֹן לֹאִיתוֹנ They (m) took them (f) as their wives.

Lesson Six

- A. 1. your (fs) male donkey 2. our sword 3. your (mp) temple 4. their (m) camel 5. his field 6. their (m) flock 7. your (fs) servant 8. your (mp) cattle 9. your (ms) word 10. his female donkey
- B. 1. לַבּדֹּךְ your (ms) male servant 2. אָתְּתִי my wife 3. לַמִלֹיה his camel 4. אַתְּלִי my female donkey 5. בֿעִירְנֹא your (ms) sheep and goats 6. עַבּדֹּבון your (fs) female servant 7. בֿעִירְנֹא your (fp) garden 9. עַבּדַּבון your (mp) male servant $\dot{\vec{u}}$ your (mp) male servant
- C. 1. She feared her husband. 2. We came up from their city. 3. They (m) did not bow down to our king. 4. They (f) approached my house in the evening. 5. He became angry with his son. 6. They (m) settled to the east of our land. 7. I did not take your (fs) bread. 8. Her daughter ran to her. 9. Why did you (ms) not keep my covenant? 10. Why did you take the boy with you (ms)? 11. They (m) fled from their queen's presence. 12. My people perished there. 13. I took my son with me and went out of my house. 14. He took my sword from me. 15. He handed his property over to his servant.

Lesson Seven

- A. 1. before that king 2. into that woman's presence 3. in this garden 4. as far as that river 5. from the presence of this king 6. in all that land 7. This is our city. 8. He/That is my son. 9. She/That is your (fs) daughter. 10. He/That is my husband. 11. This is our garden.

דין פֿתּגְּמִיה This is his word. 10. אַ אַתְּנִי This is my (female) donkey. 11 אַמתְה הִיא She/That is her female servant. 12. אִיתְּתְּךְ הִיא That/She is your (ms) wife. 13. עוֹלִימִיה הוא He/That is his servant.

- C. 1. He ran to the door and opened it. 2. He pursued them as far as the mountain. 3. What did you (sg) do there that day? 4. I inherited all this property. 5. I did not know that my wife had fled 6. He laid hold of the sword and killed him with it. 7. We planted the tree in our garden. 8. Who made this thing? 9. He sat in the gate and did not go out. 10. I went out and closed the door behind me. 11. This is my covenant that I have made with you (mp). 12. I gave you this entire land. 13. What did you (mp) say to his servant?

Lesson Eight

- A. 1. under those trees 2. from the presence of those kings 3. against these peoples 4. on the west of those cities 5. camels and (male) donkeys
- B. 1. מֹן לַהְּח נֿשׁוֹא הֿאִילֹין לּחוֹנֿיש to the east of these mountains מֹן לַהְּח נַשׁוֹא הֿאִילֹין (זיין לּמוֹרֹיֹא הֿאִילֹין 3. ייִם כֹּל גַברֹיֹא הֿאִילֹין with all these men לֹל עַברוֹיֹא הֿאִילֹין with all the female servants and all the male servants 5. בּיִּוֹמֹיֹא הֿאִילִון in those days
- C. 1. We did not hear their words. 2. They (m) lay down beneath the trees in that place. 3. He sent his prophet to all the cities and to all their peoples. 4. We bought there these camels with the gold that you (sg) gave us. 5. And that people became numerous in that entire land. 6. The men whom I sent to that place perished. 7. From where have these women fled? 8. Where did you (mp) buy these vessels? 9. Who made those utensils? 10. They (m) did not know that their king had sent his servants to the prophet.
- D. 1. שׁמֹענֹא יֹת כְּל דְּשׁיהֹון וֹעַרֹקְנֹא We heard their voices and fled. 2. סף הוֹן וֹת כֹל דְשׁיהֹון וֹעַרֹקְנֹא Who planted the trees in this place? 4. שׁמִרבּוֹא יֹת בֹנֹתִיה לְנֹא בֹאַתוֹץ Where (Whither) did you (mp) send the gold? 5. הַבֹּא יֹת בֹנֹתִיה לְנֹא לִאֹרוֹן יֹת דְּהבֹא We took his daughters as wives. 6. יְרִיתִית יֹת בֹתֹיֹץ וֹן ווֹח וֹחִלון יֹת דְּהבֹא וֹן וֹת הַבּע לוֹת גֹבריֹץ וֹן אַ הַבְּעֹל אַ בּבּרִיּא יֹת בַרְיִתִית יֹת בַּתְּיֹץ וֹן אַ בּבּרִיּא יֹת חַרְבִיה וֹרְהַשׁ לוֹת גַבריֹץ We took his daughters as wives. 6. יְרִיתִית יֹת בַתְּיֹץ וֹן וֹן ווֹחִים לוֹת גַבריִא יֹת חַרְבִיה וֹרְהַשׁ לוֹת גַבריִּא עַל מֵא אַבֿרָא כֹל שִׁי מַלְא עַל מַא אַבֿרָא כֹל שִׁי שִׁי שִׁי שׁמִרת לְבנֹךְ Why did all your cities perish? 9. מַרְיִבְׁן What did you say to your (ms) sons? 10. שׁרִיבֹּון בּרִיתְה וֹלִא הַּהֹע שׁרִיבִית בַּבִיתָה וֹלִא נַפֿלְת כֹל יִנֹמֵא הֹהוֹא She lay down in her house and did not go out that entire day.

Lesson Nine

- A. 1. the gate of their (m) city 2. the garden tree 3. his sons' property 4. his daughters' husbands 5. your (ms) servant's wife 6. the king's servants 7. the king's wives 8. the field of those men 9. the covenant of our people 10. their (m) wives' female servants 11. gold vessels 12. the kingdoms of the earth 13. his son's name 14. the name of the Lord 15. the temple altar 16. Abraham's son 17. the doorway of his tent 18. her servant's name 19. the king of the city 20. the king of Egypt
- C. 1. He overthrew all their (m) cities. 2. I urged them (m) and they went forth with me. 3. They (m) broke the doors of his house, and seized him and killed him. 4. She hid the men in her house. 5. They (m) seized his sons and bound them. 6. I purchased all their (m) vessels except for that gold vessel. 7. They (m) planted the trees outside of the garden. 8. They (m) went forth and became widespread over the surface of all the earth. 9. Where did you (mp) hide the silver vessels? 10. These are the names of the men whom we sent to Egypt.
- D. 1. יֹתֹיב בֿקרתֹא בֿר מֹן בֿנוֹהֹי All of the men went except for his sons. 2. יֹתִיב בֿקרתֹא בֿר מֹן בֿנוֹהֹי All of the men went except for his sons. 2. יֹתִיב בֿקרתֹא בֿר מֹן לֹלותִיה He dwelt in that city all the days of his reign. 3. יוֹמִי מֿלכׁותִיה They (m) bound all of the servants except me. 4. שׁמַעִית יֹת לְל קְּרַבֹּא וֹעַרֹקית I heard the sound of the battle and I fled. 5. אַרֹתֹא בֿר מֹן קְרתֹא הֹדֹא 6. אַרתֹא בֿר מֹן קַרתֹא הֹדֹא לֹא בֹר מֹן אַרתֹא בֿר מֹן קַרתֹא הֹדֹץ אַ בֹר מֹן בּלוֹת וֹלִי בֹלי אַ בֹר מִן אַרְתֹא דְּחֹיקתוֹן יֹתֹהֹון The we overthrew the entire land except for this city. 7. אוֹל בּלֹל אַ בֿר מֹן בֿר הַמֹל לֹא פֿא לֹא דֹחִיקתוֹן יֹתֹהֹון הַלוֹן הַנְיֹן בֹר יֹת בֹל בִידֹא בִידֹא בֹלל מַל בּידֹא בֹר מִל בֿר מִן בּבּר וֹתֹב בִּיִּיה וֹתבֿר יֹת הַלַר בִייִה וֹתבֿר יֹת הַלַר בֹידִיה וֹתבֿר יֹת הַלַר בּיִדִיה וֹתבֿר יֹת הַל בֹר בּיִדִיה וֹתבֿר בּתַבּר בּיִדִיה וֹתבֿר בּת בַּיִר בּוֹן בּר בּתִב בִידִיה וֹתבֿר בּתַב בּיִדִיה וֹתבֿר בּתַב בּתִב בּת בּתִּץ With his servants.

Lesson Ten

- A. 1. They (m) came to our vineyard. 2. They (f) summoned their servants. 3. Where did you pasture your (ms) flock? 4. We acquired the utensils there. 5. What did his sons acquire in Egypt? 6. They (m) rejoiced over the property that they acquired there. 7. We drank the water that she gave us. 8. I saw the altar that you (sg) built there. 9. I purchased a vineyard east of the city. 10. They (m) did not drink any of the water of that river.

not come. 7. מֿן בֿנֹא הֿא בֿתֿי ת בֿתֿיא הֿא פֿרן Who built these houses? 8. אַלֿניא דֿעבֿבֿר בֿננֿתֿא אַ They (m) counted the trees that they had planted in the garden. 9. אַנֿר ת מֿניא דֿעבֿדר בֿנֿהֿא She counted the vessels that her sons had made. 10. הֿמֹן כֿרמֿא וֹנצֹב הֿמֿן כֿרמֿא He settled in the land and planted a vineyard there.

- C. 1. Saul became king over our people. 2. His daughter was not outside the house. 3. His sons were not among those men. 4. Where were you (sg) (or, Where was I) on that day? 5. All of their (m) cities are west of the mountains. 6. I summoned my sons, but they did not come to me. 7. All of her sons fell in that battle. 8. My kingdom is to the north of the river. 9. They (m) summoned us but they did not press us. 10. They (m) served him all the days of his reign.

Lesson Eleven

- A. 1. They (m) returned to their city. 2. Samuel judged the people. 3. He entered the palace and stood before the king. 4. We sojourned among them. 5. He went to the plain and settled in it, he and his wife, his sons, and his entire household. 6. Their king grew old and died. 7. They (m) set up camp beside the river. 8. The woman returned to her husband's house. 9. Where did you (mp) come to a stop that night? 10. What did you (mp) do when your king died?
- B. 1. לוֹמֹל I did not return to my people. 2. אָבֿרוֹא תוֹבְית לעוֹמֹית לוֹנ I did not return to my people. 2. מַלּרוֹת עָר בוֹל שׁמִי Uho judged the men? 3. ונשׁלית עַר בוֹעוֹל וּבֹין הַלְּיל בּין יוֹת גַבוֹל הַל בּין יוֹת בּילוּת מִד בּיִלוֹיא וֹנפֿלְן בּיקרתֹא I traveled as far as the west and sojourned there. 5. עַלוֹל לְּקְרתוֹא וֹקְשׁלוֹ לֹת לַבְּיוֹת עַר בּיִּלוֹים עַל וֹל לְקְרתוֹא וֹקְשׁלוֹ וֹי תוֹנ בּנוֹה שׁמִי Where did his sons die? אוֹק בּיבּפּרֹא לְעוֹלִיבִיה לְעוֹלִיבִיה אַנוֹה אַנוֹה וּשׁמּא His mother did not return in the evening. לוביניהון בּינוֹא וֹבִיניהון בּרִיה וֹלְם עַלוֹה וֹקְשׁל יֹתִיה He became angry with his son and arose and killed him.
- C. 1. the stars of the sky 2. all these stars 3. the prophet's words 4. outside of this place 5. beside that altar 6. your (ms) whole kingdom 7. your (mp) mother's name
- D. 1. עוֹל אוֹפי שׁמוֹא up against the sky עוֹל ימֹי לבין עוֹל ימֹי עוֹל אוֹפי שׁמוֹא between my servant/ servants and his servants 3. בירֹא הֿרֹא בּטמֿר בירֹא הֿרֹא אַבּי שׁמוֹל the water of that well לבירֹא הֿרֹץ within their (m) vineyard לוֹל מוֹל אוֹמֹא הַל שׁמוֹל אוֹל עוֹל עוֹל אוֹל אוֹל הַל אוֹמֹא הֹא הֿאָ הַאֹּמֹא הֹא הַאַ הַאַרְאַ הַאַרְאָל אוֹל אַ מוֹל אַ מוֹל אַ מוֹל אַ אַמֹא הַאַ אַמֹּא הַאַ אַמֹא הַאַ אַמּא הַאַ אַמֹא הַאַ אַמּא הַאַ אַנּיי שׁמוּל אַ מוּל אַ מוֹל אַ אַמֹּא הַאַ אַנּיי שׁמּא הַאַ אַנּיי שׁמוּל אַ מוֹל אַ אַנְאַל אַנּיי שׁמּא הַאַ אַנְאַל אַנּיי שׁמּא הַאָּע בּיִי שְׁמִיל אַנְאַל אַנּיי שׁמּא הַאָּיִי שִּעְּעָל אַנּיי שׁמּאַל אַנְיִי שִּעְּעָל אַנְאַל אַנְאַנְיי שׁמּאַ הַאָּנִיי שִּעְּעָל אַנְאַל אַנּיי שׁמּאַל אַנְיִי שְׁנִייִי שְׁנִיל אָנִייִי שְׁנִיל אָנִיי שְׁנִייִי שְׁנִיי שִּעְּעָּע בּיִי שְׁנִיי שְׁנִיי שִּבְּעָב עוֹל אַנִיי שִּעְּעָל אַנְיִי שִּעְּעָל אַנְיִי שְׁנִיי שִּעְּעָל אַנְיִי שְׁנִיי שִׁנְיי שִּעְּעָר שִׁנְיי שִּעְּעָּי שִּעְּעָּע בּיִי שְׁנִיי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִיי שְׁנִיי שְׁנִיי שְׁנִיי שְׁנִיי שְׁנִיי שְׁנִי שְׁנִיי שְׁנִיי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִיי שְׁנִיי שְׁנִיי שְׁנִיי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִיי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִיי שְׁנִי שְׁנִיי שְׁנִיי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְּיִי שְׁנִיי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְׁנִי שְּבְּי שְּבִּי שְּבְּיי שְּבְּי שְּבְּי שְּבְּי שְׁנִיי שְּבְּי שְּבְּיי שְּבְּי שְּבְּי שְּבְּיי שְּבְּי שְּבְּי שְּבְּיי שְּבְּי שְּבְּי שְּבְּיי שְּבְּיי שְּבְּיי שְּבְּיי שְּבְּיי שְּבְּיי שְּבְּיי שְּבְייי שְּבְּיי שְּבְּיי שְּבְּיי שְּבְּיי שְּבְּיישְּבְּייי שְּבְּיי שְּבְּיישְׁבְּיי שְּבְּיי שְּבְּייי שְּבְּיישְּבְּייי שְּבְּיי

- E. 1. And when he entered the house, he closed the door behind him. 2. When they (m) came to the mountain, they built a city there, and dwelt in it. 3. In those days, that king made war with us.
- F. 1. הוֹה לֹבְלֹמוֹ לְבֹּלוֹה' וֹקְרֹיבׁו לֹוֹתְיה וֹלְבְּלוֹה' וֹקְרִיבׁו לֹוֹתְיה וֹלְבְּלוֹ לִבְּלוֹה' When he summoned his sons, they approached him and stood before him. 2. הוֹה בַּעְלֵה וֹנַפֿקְת מִקְרתוֹּא וֹתַבּק מֹקְרתוֹּא וֹתְבַּת לַעַמָּה After her husband died, she left our city and returned to her people. 3. וֹהוֹה בַּר לִא נַמַּרוֹ יֹת פִּיתוֹמֵי קִּיֹמֵא דֹגוֹרנֹא עַמַהֹוֹן When they (m) did not keep the words of the treaty that we had made with them, we became angry with them and made war with them.

Lesson Twelve

- A. 1. They (m) were not able to see. 2. They (m) prevented me from building a house. 3. They (m) came to this place to acquire cattle. 4. I was unable to judge them (m). 5. Why did you (sg) prevent me from drinking the water? 6. They (m) went down to Egypt to buy food there. 7. She was able to hide her son. 8. I allowed you (ms) to dwell here. 9. I was not able to buy the vineyard. 10. They (m) went forth to make war with that king. 11. I entered the house to give the silver to my mother. 12. He stayed there to guard the property. 13. When he settled there, he grew very wealthy in cattle and in silver. 14. When she fled from her husband, she ran to her son's house.
- B. 1. לֵא יֹכֹיל למימני זֹת לוכֹבוֹא למדר המוֹן למילני למימני זֹת לוכֹבוֹא למדר המוֹן למצרים. 2. למילני למימני זֹת לוכֹבוֹא דוֹים לוֹן למילב למימני למימני

Lesson Thirteen

- A. 1. She heeded her husband. 2. Why did you (mp) destroy our houses. 3. I spoke with him there. 4. Into whose hand did they (m) sell the boy? 5. They (m) praised the woman to the king. 6. He blessed his sons. 7. They (m) presented their offerings. 8. They (m) made him king over them. 9. The Lord did not accept his offering. 10. He prayed there in the name of the Lord.

- C. 1. Isaac went forth to pray in the field. 2. The prophet went to meet the king. 3. This is the blessing that he has given to his people. 4. And he accepted the maidservant's prayer. 5. The people did not heed the prophet. 6. They (m) began to build an altar. 7. These are the words of the prayer that he prayed (on) that day. 8. I prevented them (m) from destroying our city. 9. I drove the man from my presence. 10. They (m) were unable to expel him. 11. After he blessed them (m), he died.

Lesson Fourteen

- A. 1. He pursued his father. 2. Did you eat your (fs) brother's food? 3. They (m) guarded their father's gold. 4. She ran to meet her father. 5. This are the words of our fathers.
- B. 1. הֹלוֹה' אַלוּה' הַלְּם עֹם אַלוּה' הַלְּבּוֹה (m) handed over their brother. 2. (אַלוֹה' אַלּוֹה' הַ אַלוֹה') I made a covenant with his brother/brothers. 3. הַשבּׁקְהֹון יֹת אַלוֹלן Did you (mp) abandon your brother? 4. (אַלוֹי אַלוֹרְ בַּלְחַבְּאַ מִן קְּבִּם אַלוֹי הַלְּבּוֹרָ זוֹ עַבְּרָבְּוֹלְ וֹלְ אַלוֹי הַ בְּבַּרִּלְ מַן בּיִּבּרִית לְּחַבְּאַ מִן קְּבִּם אַלוֹי הְעָבְּרָם הַּאַלוֹרָ עַבְּרָם הַּאַלוֹרָ Why did you kill your (ms) uncle's son?
- C. 1. We came to take possession of the land. 2. They went early to the palace. 3. The Lord separated the darkness and the light. 4. They (m) made the Israelites work. 5. I was not able to find the wine. 6. He led the people across the river. 7. He showed him the stars of the sky. 8. They (m) accompanied them (m) as far as the river. 9. The Lord called the light daylight, and the darkness he called night. 10. They (f) gave their father wine to drink. 11. Her female servant wandered into the steppe. 12. Why did you (sg) lead my people astray? 13. I spoke with my father early in the morning.

Lesson Fifteen

- A. 1. They (m) took him outside of the city and put him to death there. 2. And he stationed the men there to guard the property. 3. After the famine grew severe, he sent his sons down to Egypt to buy food from there. 4. And he answered his father and said: I did not lead my brothers astray. 5. And they (f) brought their sons back to the city. 6. The Lord brought us up from the land of Egypt and settled us in this land. 7. The messenger hurried to inform the king of this matter. 8. Why have you (mp) brought this affliction upon us? 9. He led them (m) into the palace and stood them before the king. 10. His wife hurried to make the food. 11. They (m) judged the servant and put him to death. 12. I sent my servant out of my house. 13. Why did you (mp) bring these messengers into our city? 14. He settled the people in the cities of the plain. 15. I/You (sg) hurried to go outside to meet them (m). 16. I gave you (mp) this land to take possession of it. 17. He heard my words but did not answer me. 18. The Lord established this covenant with us and with our children. 19. She hurried early in the morning to find her husband. 20. When the plague became severe, all the people died.

Lesson Sixteen

- B. 1. Abraham had flocks, cattle, male donkeys, male and female servants, female donkeys, and camels. 2. He sent messengers to him. 3. He begot sons and daughters. 4. They (m) did not kill any man (anyone) (in) that year. 5. I did not say one word to him. 6. They (m) set men over him to guard him. 7. He sent plagues against them (m). 8. He rejoiced when he saw the son that his wife had borne to him. 9. I brought him servants and camels. 10. He sent two lads down to the river to bring back water from there. 11. He separated between us and them (m) and settled them there. 12. He prevented them (f) from presenting offerings. 13. We destroyed the five cities. 14. I sold two oxen to his father's brother. 15. They (m) built three altars there. 16. They (m) remained there ten years.

Lesson Seventeen

- A. 1. good year 2. great blessing 3. new city 4. seven good years 5. the great lights 6. the evil utterance 7. the great affliction 8. the small well 9. the beautiful star 10. many offerings
- B. 1. מוֹרבֿרֹא הֿברֿבֿיֹא הְברּבֿיֹא the new altar 3. עירֿא הֿברֿבֿיֹא הַברֿבֿיֹא the small vineyard לוביֿר מוֹניל many plagues האון הווי לוברבין לוברבין הברבין הב

אֿתּרֿא בֿישֿא the wicked place 8. מֿנֹין שֿפֿירֿין פּceclent vessels 9. בֿנֿן שֿפֿירֿן beautiful daughters 10. מֿללותֿא רֿבֿתֿא great kingdom.

- C. 1. We entered the city's great gate. 2. Who made this beautiful vessel? 3. The prophet's word was bad in the king's opinion. 4. Your (mp) words are very good. 5. He made a new treaty with them (m). 6. The messenger's utterance was excellent in the opinion of the queen. 7. They (m) put the guilty messengers to death. 8. He answered and said: your words are pleasing to me. 9. She stood the wicked boy before his father. 10. They (m) sent the evil men out of their midst. 11. She brought the small boy to the prophet in the temple. 12. I separated the good from the bad. 13. He showed them (m) the beautiful land. 14. He made us a numerous people in the land. 15. He settled them (m) in new cities. 16. I purchased five fine cows. 17. They (m) found the wicked servant beside the well. 18. The rich man giave all of his property to the king. 19. There are nine men in the city. 20. There is no water in it (m).
- D. 1. לֹא הֿוֹיתֹי עוֹלִימֹא הֿדֹין I was not rich in those days. 2. לֹא הֿוֹיתֹי עוֹלִימֹא בּיוֹמֹא וֹלִים לחדֹא עוֹלימֿא I was not rich in those days. 4. הֿוֹינֹא חוֹלִין בֿעִינִי עוֹמֹא הַלִּמֹא הַלִּמֹא הַלִּמֹא הַלִּמֹא הַלִּמֹא הַלִּמֹא וּ His sons were handsome and wise. 5. הוֹינֹא חוֹלי מַתְיִי עַרִּילִי הַלְּלִינִיה הוֹ דֹל לִלְלִנְיִי עוֹלִי בֿרִיה הַ לַל לְנִינִיה הוֹלַ The rich man died and his son inherited all his property.

Lesson Eighteen

- A. 1. severe famine 2. living soul 3. the powerful kings 4. proper conduct 5. the words of this Torah 6. twenty men 7. forty-five people 8. eight-eight men 9. ninety-three female donkeys 10. correct behaviors 11. My daughter-in-law is very beautiful. 12. The Philistines were then in the land. 13. He lived one hundred twenty years. 14. He did not live two hundred years. 15. My shepherds are bad men. 16. He fled by the mountain road. 17. I know that your (ms) son is alive. 18. Here is your (ms) wife.
- B. 1. He was unaware that his daughter-in-law had died. 2. I know that they (m) are eating bread there. 3. They (m) were going by the valley road. 4. He saw three men coming to meet him. 5. What are you (ms) building here? I am building a new house. 6. I am making this covenant with you (mp) and with your children. 7. Where are you (mp) taking this food? 8. I am fleeing because I fear my husband. 9. And the Egyptians were oppressing them (m). 10. Why are you (ms) sojourning here with us? 11. I am judging you (mp) and all your words/affairs. 12. And they (m) were rejoicing over those words. 13. What do you see before you on the road? 14. He is giving us water and food. 15. They (m) found the prophet sitting at the city gate. 16. I informed him that his son was dying. 17. We were not able to find him/it. 18. I am not able to find him/it. 19. All their ways were correct before the Lord. 20. We were going down to Egypt. 21. I am not taking your (ms) property. 22. You have now driven me from this land. 23. I am now making my covenant with you (ms).
- C. 1. חוֹלא שׁתֹּין בּתֹרוֹהי. 2 שׁתֹּין בּתֹרוֹהי. 1 שׁתִּין בּתֹרוֹהי. 1 שׁתִּין בַּתֹרוֹהי. 1 שׁתִּין בַּתֹרוֹהי. 1 שׁתִּין בַּתֹרוֹהי. 1 שׁתִּין שְׁתִּין שׁתִּין שְׁתִּין שְׁתִּין שְׁתִּין שְׁתִּין שְׁתִּין שְׁתִּין בּמֹא בּפֹקיִר אַבְּוֹהוֹן. 2 Where did he send/is he sending his shepherds? 5. לֹמֵא רַפַּקִיר אַבְּוֹהוֹן כַמֹא דְפַקִיר אַבְּוֹהוֹן. 7 They (m) were not acting as their father commanded. 6. בּקִיר אַבְּוֹהִין עַּלְּוֹהִי וֹאַלוֹיאוֹ וֹתִיה לֹמַבֹרֹא לֹקְרְתֹא לֹקרתֹא לֹקרתֹא לֹקרתֹא לֹמְבֹרֹץ עַלְיוֹהִי וֹאַלוֹיאוֹ וֹתִיה לֹמַבֹרֹא לֹקְרתֹא לֹתַבּרוֹן עַלְיוֹהִי וֹאַלוֹיאוֹ וֹתִיה לַמַבֹרֹץ בּתוֹתוֹם him outside the city.

Lesson Nineteen

- A. 1. We will pursue them in the morning. 2. They (f) will approach our city in the evening. 3. He will/May he write to us. 4. I will not forsake you (fs) and your people. 5. They (m) went down to Egypt so that they might buy food there. 6. We will not/Let us not bow down to them (m). 7. We will/Let us lie here until morning. 8. There was a quarrel between the men of my house and the men of his house. 9. They (f) will serve (before) that king. 10. We will/Let us hand him over to those men. 11. You (fp) will/may not take your sister with you. 12. Bow down (ms) before him lest he become angry and kill you.
- B. 1. אוֹלוֹן קֿיֹם עִימֹנֹא הוֹלוֹן קֿים עִימֹנֹא הוֹ They (m) will make a treaty with us. 2. לֹא מֹלמוֹל הוֹן קֿים עִימֹנֹא אוֹ He will/May he not prevent us from going. 3. לֹא מִדחֹלין בֿרְתֹי You are not afraid/Fear not, my daughter. 4. שׁמֹעוֹ Hear my words, my sons. (Or, לֹא הֹעבֿרוֹן יֹת פֿיתנֹמֹי בֿנֹי the words of my sons; or, They (m) heard the words of my sons.) 5. אוֹלַל בֿישׁיא הֹאִילִין זֹת פֿיתנֹמֹי אַ בִּישׁיא הֹאִילִין לַ חַלַּא יִקְטֹּול יֹתֹנֹא יִקטֹּול יֹתֹנֹא עַבֿרוֹן יֹת פֿיתנֹמֹי אַנֹילוּן בּילמֿא יִקטֹּול יֹתֹנֹא עַבֿרוֹן דִילמֿא יִקטֹּול יֹתֹנֹא עַבֿרוֹן קֿרבּא עַבֿרוֹן קֿרבּא עַבֿרֹן אַנּא נישׁר אווּ אוֹנִא עַבֿרוֹן קֿרבֿא עַבֿרוֹן קֿרבֿא עַבֿרוֹן קּרבּא עַבֿרוֹן אַנּא עַבּרוֹן קּרבּא עַבֿרוֹן קּרבּא עַבֿרוּן אַנּא עַבּרוֹן קּרבּא עַבֿרוּן אַנּא עַבּרוּן קּרבּא עַבֿרוּן אַנּא עַבּרוּן קּרבּא עַבּרוּן קּרבּא עַבּרוּן אַנּא עַבּרוּן אַנּא עַבּרוּן אַנּא עַבּרוּן קּרבּא עַבּרוּן אַנּא עַבּרוּן אַנְייִילְ אַנִילְיִין עַבּרוּן עַבּרוּן עַבּרוּן אַנְבּרוּן אַנְבּא עַבּרוֹן אַרָּבּא עַבּרוּן אַנּא עַבּרין אַנְבּרוּן אַנְבּרוּן אַנּא עַבּרין אַנּא עַבּרין אַנְבּרוּן אַנְבּין עַבּרוּן אַנְיילִבּין עַבּרוּן אַנְבּרוּן אַנְבּילוּן אָנִייִי עַבּרוּן אָנִבּרוּן אַנְבּין עַבּרין אַנְבּין עַבּרין אַנְייִי עַבּרין עַבּרין עַבּרין עַבּרין עַבּרין עַבּרין עַבּרין עַבּרין עַבּרין אַנּין אַנְייִי עַבּריין אַנְייִי עַבּרין עַבּריין עַבּריין עַבּריין אַנְייִבּיל עַבּייים עַבּיייים עַבּיייים עַבּייים עַבּייים עַבּייים עַבּייים עַבּייים עַבּייים עַבּייים עַבּיים עַבּיים עַבּיים עַבּיים עַבּרין עַבּייים עַבּיים עַבּיים עַבּיים עַבּיים עַבּיים עַבּיים עַבּייים עַבּיים עַבּיים עַבּייים עַבּייים עַבּיים עַבּיים עַבּיים עַבּיים עַבּיים עַבּייים עַבּיים עַבּיים

Lesson Twenty

- A. 1. They (f) will perish in that land. 2. And now let us go to the temple. 3. Close (fs) the door behind you. 4. They will/Let them (m) not eat any of this bread. 5. We will bind you (mp) so that you are not able to flee. 6. What will we say to them (m)? 7. Take (mp) the bread and give it to the men of his house. 8. We will/Let us write to you so that you (mp) will/may know these things. 9. And now let us sit here and eat. 10. Stay (ms) here and guard the flock. 11. Go down (fs) to the river. 12. We will/Let us set out in the morning. 13. Do (mp) not shed our brother's blood.

Lesson Twenty-One

- A. 1. They (m) will rejoice when they see you (ms). 2. Go down (mp) to the river but do not drink the water. 3. I will summon them in the morning. 4. We will/Let us go down to Egypt in order to acquire food there. 5. Go (mp) up to your cities and remain there until morning. 6. Count (ms) the stars if you are able to count them. 7. You (mp) will come to the palace when I summon you. 8. And on that day there will be strife between us and them (m). 9. Where shall/should we pasture our flock(s)? 10. Plant (mp) a tree within the garden. 11. I will return to my land. 12. Come (ms) to me that I may judge concerning your word(s).

איֹתֹּין הֿהֿלֿפֿא 'Why will they (f) come here? 7. אית בֿרלֿון לֿמֹחזֹי הֿל לֿא 'They (m) will not allow you (mp) to see your son. 8. הֿתֹמֿן הֿת כֿספֿא וֹתֹמּלן יער (fs) will take the silver and count it.

Lesson Twenty-Two

- A. 1. The girl ran and told her mother these words. 2. And the Lord said to Abram, God from your land and from your father's house to the land that I will show you. 3. And you (mp) will tell my father all that you saw there. 4. And the king also returned to him all of his property. 5. And the Lord said, Let the earth produce a living soul.

Lesson Twenty-Three

- A. 1. All the families of the earth will be blessed because of your children. 2. The tops of the mountains appeared. 3. And he summoned his children and said to them, Gather and I will tell you my words. 4. And a river was coming out of Eden to water the garden, and from there it was divided, becoming four river heads. 5. And you (ms), take for yourself any of the edible food in the garden.
- B. 1. אֹתוֹלִים לֹא היחֹות לֹמֹרצֹים The Lord appeared to him and said, Do not go down to Egypt.
 2. אֹתֹלִי לִיה יוי וֹאַמֹר בֿאָרהֹם בֿקְרתֹא הֹדֹא יוֹמִין סֿגִיאִין.
 3. אֹרהֹב אַברֹהם בֿקְרתֹא הֹדֹא יוֹמִין מֿתֹמֹן וֹייוֹלִיון לֹאַתֹר אִוחרֹן They (m) will go up from there and go to another place.
 4. אֹירֹבֿרֹת מַלכֹא His wife was taken to the king's house.

Lesson Twenty-Four

1. he sent me 2. I will bless you (ms) 3. he commanded you (ms) 4. he caused me to enter 5. I will take you (ms) 6. he sent her out 7. she took them (m) 8. he commanded us 9. he seized them (m) 10. I/she seized him 11. who bore you (ms) 12. she found us 13. I/you (ms)/she found her 14. you (ms) informed me 15. I/she took you (ms) 16. I/she sent him 17. I/you (ms)/she gave it (f) 18. They (m) sent you (ms) up. 19. They (m) lifted it (m). 20. They (m) wrote it (f) 21. They (m) expelled them (m) 22. You (mp) sent me 23. We gave it (f) 24. he will find me 25. he will inherit you (ms) 26. he will take her 27. you (ms) will take us up 28. you (ms) will bless them (m) 29. I will establish it (m) 30. I will take them (m) in 31. you (ms) will take him 32. you (ms) will make it (f) 33. they (m) will serve you (ms) 34. they (m) will inherit it (f) 35. you (mp) will find him 36. bless (ms) me 37. let (ms) me know 38. take (ms) him 39. send (ms) it (m) up 40. present (ms) them (m) 41. take (mp) me 42. eat (mp) it (m) 43. he showed you (ms) 44. he brought it (m) 45. he saw them (m) 46. she saw me 47. I called you (ms) 48. I saw them (m) 49. he will see her